

Çankaya Üniversitesi gündem

www.cankaya.edu.tr

Sayı:25

Nisan 2006

ISSN 1304-9836

ÇANAKKALE ZAFERİ

Çanakkale Zaferi'nin Dünyadaki Etkileri	3
<i>Prof. Dr. Temuçin Faik Ertan</i>	
Çanakkale Savaşları'nın Türk ve Dünya Tarihi Açısından Önemi ve Sonuçları	8
<i>Yrd. Doç. Dr. Muhittin Gül</i>	
Bir Ruh Portresi Çanakkale	11
<i>Özer Tunç</i>	
Milli Mücadele	15
<i>Turgut Özakman</i>	
Avrupa Birliği-Türkiye İlişkilerinin Dünü, Bugünü ve Yarını	25
<i>Prof. Dr. Nahit Töre, Nur Batur, Zekariya Akçam, Hakan Akbulut, Aydın Karaçam</i>	
KKTC'nin Dünü, Bugünü ve Yarını	33
<i>Rauf Denktaş</i>	
Mortgage Finans	40
<i>Hulki Cevizoğlu, Prof. Dr. Özdemir Akmut, Doğan Cansızlar, Tevfik Bilgin</i>	
Kamu Sektörü Yatırım Harcamaları	49
<i>Prof. Dr. Üstün Dikeç</i>	
Bulgaristan Ziyareti Üzerine Notlar.....	52
<i>Prof. Dr. Emin Çankıcı</i>	
Özel Bölüm: 8 Mart Dünya Kadınlar Günü	56
İkinci İmparatorluk	70
<i>Melih Akkurt</i>	
Kerem Gün'le yeni çıkan kitabı <i>Pheonex'in Elleri</i> üzerine röportaj	73
"Edebiyat normal insanın işi değildir" <i>Röportaj: Tuğba Herken</i>	
Gençlik ve Siyaset (Bülent Ecevit ile röportaj)	79
<i>Röportaj: Damla Uğurtürk</i>	
Uluslararası Bir Paylaşım – AEGEE	82
<i>Ali Emre Erciyas</i>	
Öğretim Üyesi: Yrd. Doç. Dr. Nüzhet Akın	84
Fakülte / Bölüm: Mütercim Tercümanlık	85
Mezun: Özer Çiloğlu, Nida Aksoğan, Sevgi Kılınçer	86
Öğrenci Topluluğu : İşletme ve Ekonomi Topluluğu	92
Kültür-Sanat	94
Haberler	101
Spor	111

Çankaya Üniversitesi adına Sahibi:
Rektör Prof. Dr. Ziya Aktaş

Yayın Kurulu
Prof. Dr. Nahit Töre
Prof. Dr. Ziya B. Güvenç
Yrd. Doç. Dr. Ertuğrul Koç
Yrd. Doç. Dr. Mustafa Tören Yücel
Yrd. Doç. Dr. Nüzhet Akın
Okutman Gülşen Çulhaoğlu
Yakup Sarıcan
Nurin Terzi
Mesut Güler , Melih Akkurt

Editör
Yakup Sarıcan
ysarican@canakaya.edu.tr

Yazı İşleri
Ali Fatih Çetin, Ayça Eren, Aysegül
Adıyaman, Devrim Akyol, Elif Asil,
Elif Canbolat, Emrah Sarı, Ersel Öncel
Önsözen, Fatoş Selin Karagündoştü,
Feyza Reisoğlu, Kaan Yamaner, Mahir
Karaboğa, Mehmet Alper Şentürk,
Özden Ögüz, Öztunç Özada, Selçuk Eser,
Tuğba Herken, Zeynep Güney, Zeynep
Özdemir

Fotoğraflar
Deha Çaman, Doğan Dereağzı,
Şerafettin Karaköy

Tasarım ve Baskı
Tasarım Plus İletişim Hizmetleri

Çankaya Üniversitesi Rektörlüğü
Öğretmenler Cad. No: 14
100. Yıl 06530 Ankara
Tel: 0312 284 45 00
Faks: 0312 285 96 31
www.canakaya.edu.tr

Çankaya Üniversitesi
Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü
tarafından hazırlanmıştır.
Tel: 0312 284 45 00 / 140

Dergide yayınlanan yazılar kaynak
gösterilerek kullanılabilir.

İmzalı yazılardaki görüşler yazarlarına
aittir.

Üç ayda bir yayımlanır.

Prof. Dr. Ziya AKTAŞ
Çankaya Üniversitesi Rektörü

Mezunlarımıza Güle Güle Derken . . .

Üniversitemizde geçtiğimiz üç aya damgasını vuran etkinlikler arasında hiç kuşkusuz Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Kurucu Cumhurbaşkanı Sayın Rauf Denktaş'ın Üniversitemizi onurlandırması ve "KKTC'nin Dünü, Bugünü ve Yarını" konulu çok değerli ve yararlı bir konuşma yapması en başta sayılmalıdır.

Yine bu dönemde AB ile ilişkiler konusunda birbirinden ilginç ve değerli etkinlikler gerçekleştirdik. Yayın Kurulu Başkanı Değerli Hocamız Prof.Dr. Nahit Töre'nin yönettiği panel ilgi ile izlendi. Bu konu ile ilgili olarak değerli hocalarımızın ilginç ve yararlı bulacağınıza inandığım yazılarını biraz sonra ilgi ile okuyacağınızdan eminim.

Heyecan, duygu ve dersler yüklü bir diğer konuşma Sayın Turgut Özakman tarafından yapıldı. "Milli Mücadele"yi onun ağzından dinlemek hepimiz için ayrı bir heyecan ve duygu vesilesi oldu.

Bu dönemin önemli bir boyutu da Kadınlar Günü idi. Başkanlığını Değerli Dekanımız ve Hocamız Prof. Dr. Emel Doğramacı'nın yaptığı KADUM etkinlikleri de ilgi ile izlendi.

Sizler bu satırları okuduğunuzda yaklaşık 360 öğrencimiz diplomalarını alarak mezun olacak ve aramızdan ayrılacaklar.

Tüm mezunlarımıza şimdiden "Hepinize Güle Güle... Bahtınız açık olsun, başarılar dileklerimiz sizlerle..." diyor, ardından da "Çankaya Üniversitesini ve Türkiyemizi hiç unutmayın..." diye ekliyoruz.

Sevgi ve saygılarımla.

Ziya Aktaş

Yakup Sarıcan

25

Dergimiz Nisan 1998'de Çankaya Gündemi adıyla Işık Talu'nun hazırladığı dört sayfalık bir bülten olarak yayımlanmaya başlamış. 2002 yılında Çankaya Üniversitesi'nde çalışmaya başladıktan sonra Aralık 2002 sayısı ile Gündem'i Üniversitemizin kitle iletişim organı haline getirerek önemli bir değişimi ve dönüşümü sağladım. Ekonomiden siyasete, toplumsal gelişmelerden kültür-sanata kadar geniş bir içeriğe kavuşan dergimiz bugün Çankaya Üniversitesi Gündem adıyla üç ayda bir yayımlanmakta ve Ocak sayısı beş bin, diğer sayıları üç bin adet basılmakta.

Şu anda okumakta ya da karıştırmakta olduğunuz dergimiz Gündem'in 25'inci sayısı. Üniversitelerin kitle iletişim yayıncılığı anlamında konuyu değerlendirdiğimizde önemli bir rakam 25. Genelde bu işler büyük bir istekle, hevesle başlar; fakat işin zorluğu, sıkıntıları görüldükçe yola çıkılan çalışma arkadaşlarınızın sayısı azalır, dergi zamanında çıkamamaya başlar ve zamanla da yok olur gider. Biz Çankaya Üniversitesi olarak bu işi başarıyla ve istikrarla yürütmenin mutluluğunu yaşıyoruz.

Bize inanan ve her zaman destekleyen Mütevelli Heyeti Başkanımız Sıtkı Alp, Mütevelli Heyeti Başkan Vekilimiz Sedat Alp ve Rektörümüz Prof. Dr. Ziya Aktaş başta olmak üzere eski rektörlerimiz Prof. Dr. Kemal Güçlüoğlu, Prof. Dr. Kamil Mutluer'e ve Rektör Yardımcımız Prof. Dr. Kenan Taş'a, değerli katkıları için Yayın Kurulu Başkanımız Prof. Dr. Nahit Töre'ye ve üyeler Prof. Dr. Ziya Güvenç'e, Yrd. Doç. Dr. Ertuğrul Koça'a, Yrd. Doç. Dr. Mustafa Tören Yücel'e, Yrd. Doç. Dr. Nüzhet Akın'a,

Okutman Gülşen Çulhaoğlu'na, Nurin Terzi'ye ve Öğrenci Konseyi Başkanlarına ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Tamamı Çankaya Üniversitesi öğrencilerinden oluşan ve dergimize önemli katkıları olan Yazı İşleri ekimizin üyeleri Ali Fatih Çetin'e, Ayça Eren'e, Ayşegül Adıyaman'a, Devrim Akyol'a, Elif Asil'e, Elif Canbolat'a, Emrah Sarı'ya, Ersel Öncel Özsozen'e, Fatih Erdil'e, Fatoş Selin Karagündostu'na, Feyza Reisoğlu'na, Kaan Yamaner'e, Mahir Karaboğa'ya, Mehmet Alper Şentürk'e, Özden Oğuz'a, Öztunç Özada'ya, Selçuk Eser'e, Tuğba Herken'e, Zeynep Güney'e ve Zeynep Özdemir'e ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Bu arada ekibimizi unutmamak lazım. Deha Çaman'a, Ebru Güler'e, fotoğraflar için Doğan Dereağzı ve Şerafettin Karaköy'e; ayrıca yayımlanmaya başladığı günden bugüne katkısı olan herkese ve başından beri tasarım ve baskı işlerimizi yürüten Tasarım Plus'a çok teşekkür ediyorum.

Yeni bir tasarım

25'inci sayımız nedeniyle dergimizin iç sayfalarını yeniledik, yeniden tasarladık. Bu yeni tasarımının siz değerli okurlarımız tarafından da olumlu karşılanacağını düşünüyorum. Katkı, görüş ve eleştirilerinizi bekliyorum.

Temmuz'da görüşmek üzere.

ysarican@cankaya.edu.tr

Prof. Dr. Temuçin F. Ertan
Ankara Üniversitesi
Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü
Müdür Yardımcısı

Çanakkale Zaferi'nin Dünya'daki Etkileri

Giriş

İtilaf Devletleri'nin Çanakkale Boğazı'nı ele geçirecek Karadeniz'e geçme planları daha savaşın başlarında, 1914 yılının Ağustos ayı başarılarında gündeme gelmişse de, Osmanlı Devleti'nin o günlerde tarafsız olması, bu planın o dönem için hayata geçmesini önlemişti.¹ Ancak 1915 yılına gelindiğinde durum değişmişti. Osmanlı Devleti, Almanya'nın yanında savaşa girmiş, Padişah-Halife Cihad-ı Ekber ilan etmiş ve hatta Osmanlı ordusu Kafkasya'da Rusya'ya karşı, Süveyş Kanalı'nda da İngiltere'ye karşı harekâta girişmişti. Aynı dönemde mevzi çatışmalara dönüşen savaşta, Fransızlar ve Ruslar büyük kayıplar vermektedir.

2 Ocak 1915'te Petersburg'daki İngiltere Elçisi, Londra'ya Rusların Kafkasya'daki ordularının zor durumda olduğunu ve başka bir yerden yapılacak kara ve deniz harekâtı ile Türklerin

meşgul edilmesinin zorunlu hale geldiğini rapor etmiştir. Bu konuda İngiltere Deniz Bakanı Churchill ile Savaş Bakanı Lord Kitchener'in en iyi çarenin Çanakkale'ye bir saldırı olacağı konusunda fikir birliğine varmalarından sonra, Çanakkale'de bir cephe açılması için çalışmalara hız verilmiştir. Lord Kitchener ve Churchill'in görüşleri doğrultusunda ilk olarak Fransa ile görüşülmüş ve bu devletin onayı alınarak, durum Rus Başkomutanlığına bildirilmiştir. Rusya'dan, Çanakkale'de açılacak cephenin Karadeniz'de yapılacak harekâtle desteklemesinin gerektiği ve bu nedenle donanma ile kara ordusunu hazırlaması istenmiştir. Rusya 26 Ocak 1915'te verdiği cevapta, donanmasının Türk donanmasından fazla güçlü olmadığını ve herhangi bir harekâta katılacak gücünün bulunmadığını bildirmiştir. Bu cevap İngiltere'yi planından vazgeçirmemiştir. 28 Ocak 1915'te Harp Meclisi toplantısında, Churchill'in büyük çabası ve kesin

¹ Yunan Hükümeti 19 Ağustos 1914'te İngiltere'ye Çanakkale'de bir cephe açılmasını önermiştir. Yunanistan, aynı öneride İngiltere'ye askeri açıdan büyük destek de vaat etmişti. Ancak İngiltere, böyle bir hareketin Türkiye'nin savaşa girmesini çabuklaştıracağına öne sürerek, bu öneriyi reddetmiştir.

güvenceleri sonucunda, Çanakkale'ye yalnız deniz kuvvetleriyle saldırı yapılması konusuna kesin karar alınmıştır. Böylece fikri tohumlarının atılmasından, geliştirilmesine ve gerçekleştirilmesine kadar tümüyle Churchill'e ait olan Çanakkale Harekâtı projesi doğmuştur. Çanakkale'de Türklere karşı bir cephe açılması durumunda;

- Osmanlı ordusunun bir kısmının Boğazlar'ı korumak için bölgeye yönelmesinin sağlanması ve bu yolla Kafkas Cephesinde Osmanlı ordusu tarafından sıkıştırılan Rus ordusunun rahatlatılması;

- Boğazlar yoluyla Rusya'ya sağlanacak olan silah ve erzak yardımıyla bu ülkedeki insan gücünden yararlanılması;

- Boğazların ele geçirilmesiyle Balkanlar üzerinde baskı kurulması ve bu sayede Bulgaristan'ın kendi taraflarında savaşa katılmasının sağlanması;

- Türk Ordusunun Süveyş Kanalı üzerindeki baskısının azaltılması ve böylece Hindistan Ticaret Yolu üzerindeki güvenlik endişelerinin giderilmesi;

- İstanbul'a girerek halifenin ilan ettiği Cihad-ı Ekber'in etkisiz kılınması yoluyla Müslümanlar üzerindeki İngiliz etkinliğinin korunması; hatta arttırılması;

- Bütün dikkatlerin Çanakkale üzerine çekilmesiyle Almanların 1915 yılında planladıkları olası geniş saldırının ertelenmesi;

- Savaşın en kısa sürede sona erdirilmesiyle her açıdan savaş giderlerinin azaltılması amaçlanıyordu.

İtilaf Devletleri'nin, daha doğrusu Churchill'in planına göre Çanakkale Harekâtı dört aşamadan oluşmaktaydı. İlk iki harekâta istihkâmlar bombardımana tutulacak, ardından üçüncü aşamada mayınlı sahalar temizlenecek ve son olarak da Boğaz ele geçirecek ve Marmara'ya doğru ilerlenecekti.

Bu planlar tartışılırken, genelde savaşla ilgili, özelde ise Çanakkale Harekâtı ile ilgili gelişmeleri yakından izleyen ve yurt dışında görevli bulunan bir kişi vardı. O da Osmanlı Devleti'nin Sofya'daki askeri ataşesi Yarbay Mustafa Kemal Bey idi. Mustafa Kemal Bey, genç ve yetenekli bir Türk subayı olarak siyasi ve askeri gelişmeleri yakından izliyor ve savaşın sonuçlarıyla ilgili öngörülerde bulunuyordu. O, ülkesinin savaşa girmesine ve Osmanlı ordusu üzerinde Alman genelkurmayının etkili olmasına karşı çıkıyordu. Bununla bir-

likte daha aktif bir görev almak için çaba sarf ediyordu. Sonuçta Mustafa Kemal Bey amacına ulaşmış ve İtilaf Devletleri'nin Çanakkale Harekâtı'na son şeklini verdikleri günlerde, 2 Şubat 1915'te Tekirdağ'da kurulmakta olan 19. Tümen Komutanlığına atanmıştır. Bu atamanın çok kısa bir süre sonra Çanakkale Savaşlarının kaderini; hatta dünya tarihini ne derece etkileyeceği elbette bilinmiyordu.

Çanakkale Harekâtı ve Türklerin Zaferi

İngiliz ve Fransız donanmasına ait gemilerin Çanakkale Boğazı önlerine gelmelerine 19 Şubat 1915'ten itibaren dış denizden bombardımana başlamalarıyla Çanakkale Harekâtı başlamıştır. Saldırı için 19 Şubat tarihinin belirlenmesi bir rastlantı değildi; çünkü 1 Şubat 1807'de, bir İngiliz filosu Marmara Denizi'ne girmişti. İlk bombardıman için bu filonun Marmara'ya girmesinin 108. yıldönümü seçilmişti.

19 Şubat 1915'te başlayan bombardıman, Türklerin direnişi ve kötü hava koşullarının etkisiyle kısa bir süre sonra kesintiye uğramış ve 18 Mart'a kadar boğaz tabyaları sık sık topa tutulmuşsa da, ciddi bir ilerleme sağlanamamıştır. İtilaf Devletleri donanması 18 Mart 1915'te kesin sonuca ulaşmak için büyük bir saldırı gerçekleştirmişti.

18 Mart 1915, Perşembe günü şafakla birlikte İngiliz-Fransız gemilerinden oluşan İtilaf Devletleri filosu Amiral Robeck'in komutasında üç hat halinde Çanakkale Boğazı'na doğru yaklaşmaya başlamıştır. A Hattında dört yeni İngiliz zırhlısı vardı. Bunlar Queen Elizabeth, Agamemnon, Lord Nelson ve Inflexible idi. B Hattında Albion, Irresistible, Vengeance, Switsure, Majestic, Prince George, Ocean, Corn ve Wallis'tan oluşan dokuz eski İngiliz zırhlısı bulunuyordu. C Hattında Gaulois, Bouvet, Soufre, Charmagne ve Canopoustan oluşan beş Fransız gemisi vardı. Bütün bu gemilerin yanı sıra her hattın yanında serseri mayınlara karşı mayın tarama gemileri ve Kruvazörler bulunuyordu.

Türk bataryalarının şiddetli ateşine rağmen İtilaf güçlerinin umutları kırılmamıştı.² İtilaf güçlerinin iyimserliğini Yüzbaşı Tophaneli Hakkı Bey komutasındaki Nusret mayın gemisinin döktüğü mayınlar bozmuştur. 360 tonluk mütevazı bir tekne olan Nusret mayın

² Saat 14.00'deki genel durumu General Olganer şu şekilde özetlemiştir: "Türklerin güçlü ve şiddetli ateşine rağmen, taarruz başlangıçta güzel inkişaf etti. Saat 13.45'te düşman obüslerinin ateşi el'an devam etmekle beraber, istihkâmlar hemen hemen susmuş gibi idi. Gemilerden çoğu birkaç isabet aldığı halde bu ana kadar olan kayıp hiç denecek kadar azdı."

Türk bataryalarının şiddetli ateşine rağmen İtilaf güçlerinin umutları kırılmamıştı. İtilaf güçlerinin iyimserliğini Yüzbaşı Tophaneli Hakkı Bey komutasındaki Nusret mayın gemisinin döktüğü mayınlar bozmuştur.

gemisinin döktüğü mayınlara çarpan üç zirhli batmış, bir kruvazör de ağır hasar görmüştür. Gerek mayınlar gerekse kıyı şeridindeki bataryalarla gösterilen direniş, 18 Mart günü akşam güneş batarken yedi İtilaf gemisi sulara gömülmüş ve filo geri çekilmek zorunda kalmıştır. Böylece Türk ulusu tarihe geçecek bir zafere adını yazdırmıştır. 18 Mart'ta yaşananlar, İtilaf Devletleri arasında büyük bir hayal kırıklığı; hatta umutsuzluk yaratırken, diğer taraftan da kara kuvvetlerinin yardımcı olmaksızın Boğaz'ın geçilemeyeceği fikrinin ön plana çıkmasına yol açmıştır.

Bilindiği gibi denizden Boğaz'ı geçemeyen İtilaf Güçleri, bu kez Gelibolu Yarımadası'nı karadan işgal etmek amacıyla Seddülbahir'e ve Anburnu'na doğru saldırıya geçmişlerdir. Bu saldırılarda İngiliz ve Fransız kara ve deniz birlikleri kadar, Anzak adı verilen Avustralyalı ve Yeni Zelandalı birlikler de kullanılmıştır. Gelibolu yarımadasındaki ara çarpışmalarında, özellikle de Anafartalar'daki çatışmalarda Mustafa Kemal ve komutanı olduğu 19. Tümen'e bağlı olan 57. Alay ön plana çıkmıştır. 57. Alay'ın neredeyse tümüyle şehit olduğu direniş sonucunda, Anafartalar'a yapılan Anzak çıkartması başarılı olamamış ve İtilaf Devletleri açısından bölgedeki savaş, bıktırıcı ve umutsuz bir mevzi harbine dönüşmüştür. Bir İngiliz yazarının bu dönemdeki çatışmalarla ilgili olarak **"Müttefik Devletler için hareketin en kötü rastlantısı bu deha sahibi küçük rütbeli (Yarbay) Türk komutanının tam o anda, o noktada bulunmasıydı; çünkü aksi takdirde Anzak Kolordusu pekâlâ o gün Conkbayırı'nı ele geçirebilirdi. Savaşın kaderi o anda belli olurdu"** söylediği sözler Mustafa Kemal'in elde edilen başarıdaki payını göstermesi açısından önemlidir. Anafartalar ve Conkbayırı gibi bölgelerdeki Türk direniş karşısında yenilgiyi kabul eden İngiliz-Fransız ordusuna mensup askerlerin bir kısmı 19-20 Aralık 1915'te, kalan kısmı ise 3-9 Ocak 1916'da geri çekilmiş ve Yarımada tümüyle boşaltılmıştır.

Çanakkale Savaşları'nın Dünyada Yarattığı Etki

18 Mart 1918'de Türk tarafının kazandığı zafer ya da İtilaf donanmasının uğradığı hezimet, gerek yerel anlamda gerekse dünya ölçeğinde kısa, orta ve uzun vadeli sonuçlar yaratmıştır. Amerikalı Yüzbaşı Granville Fortesque, Çanakkale Savaşı'na dair yayınlanan kitabında, Osmanlı Devleti'nin ve Türklerin İngilizler tarafından önemsenmediğini, bunun bir hata olduğunu, İngiliz kamuoyunun uydurma ve

yalan haberlerle oyalandığını, Çanakkale'ye karşı düzenlenen seferin daha plan aşamasında iken başarısızlığa mahkûm olduğunu dile getirmiştir. Burada birçok hesap yapılmasına karşı Türk ulusunun direniş azmi ve bağımsızlık aşkı hesaplanmamıştı. Bu da İtilaf Devletleri açısından cephenin kaderini belirleyen temel stratejik hata olmuştur.

18 Marttaki Türk direniş karşısında Boğaz'ı denizden geçmeyi başaramayan İtilaf kuvvetleri, biraz önce de değinildiği gibi Gelibolu Yarımadası'na çıkarma yapmış ve Boğaz'ı karadan ele geçirmeyi denemişlerdir. Bu süreçte uzun ve yıpratıcı mevzi çatışmasına dönüşen savaşta, İtilaf Devletleri'nin zaman zaman boğucu gaz kullandıkları görülmüştür. Cephedeki tüm çatışmalara 410.000'i İngiltere, 79.000'i Fransa adına olmak üzere 489.000 İtilaf ordusu askeri katılmıştır. Bunlardan İngilizlerin kaybı 205.000, Fransızların kaybı izse 47.000 civarında olmuştur. Yaklaşık 500.000 Türk askerinin katıldığı çatışmalarda 251.000'ni aşkın kayıp verilmiştir. Bu rakamlar Çanakkale Cephesi'ndeki savaşın ne denli dehşet verici ve bir o kadar da Türk direnişin ne derece onurlu olduğunu göstermesi açısından önemlidir.

Çanakkale yenilgisi İngiltere'deki siyasi dengeleri alt üst etmiştir. Yenilgi sonunda Çanakkale Cephesi'nin açılmasının mimarlarından olan Lord Kichener'in siyasi hayatı sona ererken, bir diğer sorumlu Churchill de hükümetten ayrılarak, bir piyade taburuna komutan olarak Fransa'ya atanmıştır. Bu gelişme, Churchill'in siyasi kariyerindeki yükselmeyi yirmi yıl kadar geciktirmiştir.

**Türk ulusu
tarihe geçecek
bir zafere adını
yazdırmıştır.**

Çanakkale Savaşları, ezilen uluslardaki antiemperyalist ve anti sömürgeci duyguları kamçulamıştır.

İngiltere Bahriye Nazırı Churchill, bakanlıktan istifa ettiği sırada Avam Kamarası'nda yaptığı konuşmada, Çanakkale'ye karşı düzenlenen harekâtın uzmanlar tarafından planlanarak ve kabinedeki diğer bakanlarla ordu ve donanma komutanlarının onayı alınarak yapıldığını ifade etmiştir. Churchill'in bu açıklaması üzerine gazeteci Asmead Bartlett Times'da 24 Kasım 1915'te yayımlanan "Mister Churchill'in Müdafaası ve Bazı Eleştiriler" başlıklı mektubunda, Çanakkale'de uğranılan başarısızlığın, harekâtı planlayan kişilerin yetersizliğinden, bunların uzman kişilerden seçilmemesinden, Türk ordusunun gücü ve Çanakkale Boğazı'nın tahkimatı hakkında uzman kişilere danışılmamasından, yeterli ve doğru istihbarat yapılmamasından kaynaklandığını belirterek, eleştirilerde bulunmuştur.

İngilizler gerek resmi tebliğlerde gerekse yayımladıkları kayıp listelerinde Yeni Zelanda ve Avustralya askerlerine hiç yer vermeden kendi vatandaşlarının isimlerini yayımlayarak tüm dünyaya Çanakkale'de yalnızca İngilizlerin kanının döküldüğü hissini vermeye çalışmışlardır. İngiltere bu yolla hem Çanakkale'deki bozgunu kendi toplumundan saklamak istemiş hem de sahte kahramanlar üretmeye çalışmıştır.

1915 yılında Boğazlar'ın geçilememesi Rusya'ya yardımın gönderilememesine neden olmuş ve İngiltere'nin planları altüst olmuştur. Rus ordusuna da bel bağlayan İngilizler, savaşın vurucu gücü olarak kullanmayı düşündükleri insan gücüne ulaşmayı başaramamışlardır. Bu durum İngiltere'de zorunlu askerliğin gündeme gelmesine yol açmış ve 1916 yılı başlarından itibaren uygulamanın başlamasıyla İngiliz hükümetinde ciddi çatlaklar ortaya çıkmıştır.

İngiltere, Çanakkale'de yaşadığı bozgunu telafi edebilmek için Ortadoğu cephelerine daha fazla ağırlık vermeye başlamıştır. Bir yandan Arapları Osmanlı Devleti'ne karşı kıskırtırken, diğer yandan Basra'ya yapmış olduğu çıkarma ile Irak'ta kuzeye doğru ilerleyerek Rusya'ya, bu yoldan ulaşmayı denemiştir.

Çanakkale Zaferi, İngiltere'nin en büyük sömürgeci olan Hindistan'da sevinçle karşılanmıştır. İngilizlerin yenilgisinden cesaret alan Hindular ve Müslümanlar gösteriler yapmış ve sömürgeciliğe olan tepkilerini dile getirmiştir. Kısacası Çanakkale Savaşları, ezilen uluslardaki antiemperyalist ve anti sömürgeci duyguları kamçulamıştır.

Müttefikler Çanakkale Savaşları'nda boğucu gaz içeren patlayıcı maddeler kullanmıştır. Yine Osmanlı belgelerine göre Müttefikler, Kuzey Grubunda yeşil gaz çıkaran şarapnel kullanmıştır. Müttefiklerin boğucu gaz kullanması, dost ve tarafsız ülkeler nezdinde protesto edilmiştir. Bu durum İtilaf Devletleri'nin hem ne derece büyük bir çıkmaz içinde hem de insan haklarına ne denli saygılı olduğunu(!) göstermesi açısından önemlidir.

Çanakkale Savaşları'nda yaşanan başarısızlık savaşın uzamasına yol açtığı için İngiltere'deki ekonomik bunalım da artmıştır. Savaş sonrasında İngiltere, dış borcu olan ülkeler arasına katılacaktır. Savaşın süresi uzaması, temel nedeni sömürgecilik olan bu savaşın maliyetinin beklenenden fazla olmasına yol açmıştır. Bu durum, savaş sonrasında İtilaf Devletleri'nin, özellikle de İngilizlerin, Türklere karşı en acımasız koşulları kabul ettirmeye çalışmalarında doğrudan etkili olacaktır. Yine savaşın uzaması İngiltere'nin, savaş sonrasında denizlerdeki üstünlüğünü ABD ve Japonya'ya kaptırmasında etkili olmuştur.

Çanakkale'ye bir harekât düzenlenmesine en başından itibaren karşı olan Fransa da büyük hayal kırıklığı yaşamıştır. Çanakkale'de büyük kayıplar veren Fransızlar, çok sayıda savaş karşıtı eylemle, girişimle uğraşmak zorunda kalmıştır. Fransızlar da İngilizler gibi, Çanakkale'de yaşanan bozgunun acısını savaş sonrasında Sevri Antlaşması'yla çıkarmaya çalışacaklardır.

Bu arada Echo de Paris Gazetesinin 6 Ağustos 1915 tarihli haberinden, Fransa'nın, ele geçirdiği esirleri angarya işlerde kullandığı öğrenilmiş ve bu durum Osmanlı Devleti tarafından protesto edilmiştir. Bu da Batılı Devletlerin insan haklarına bakışını göstermesi açısından önemli bir örnektir.⁴

Diğer taraftan İtilaf Devletleri Balkanlar'da istedikleri baskıyı oluşturamayınca, Bulgaristan İttifak Devletleri tarafında savaşa katılmıştır. Bulgaristan'ın savaşa katılması ise müttefiklerin Balkanlar'daki durumunu büyük ölçüde tehlikeye sokmuştur. 1915 yılı sonbaharında, Müttefikler Bulgaristan ile merkezî imparatorluklar arasında sıkışıp kalan Sırbistan'ın çökmesini önleyememişlerdir. Almanya, Bulgaristan'ın ittifakından yararlanarak Sırbistan'a girmiş ve Türklere işbirliği kurmuştur. Böylece müttefiklerin Balkanlar'da

⁴ Bu tip haberlerin ayrıntısı için bkz. Osmanlı Belgelerinde Çanakkale Muharebeler, 2 Cilt, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Ankara, 2005

ve Boğazlar'daki teşebbüsleri belli bir süre durdurulmuştur.

Çanakkale Zaferi, Rusya tarihi üzerinde de etkili olmuştur. Boğazlar'ın açılmaması nedeniyle müttefiklerinden yardım alamayan Rusya'da ekonomik ve toplumsal bunalım artmış ve Bolşevik Devrimi gerçekleşmiştir. Çanakkale Savaşı'nın Rusya'da Çarlık rejiminin yıkılmasını tetiklediğini söyleyebiliriz. Rusya'da Çarlık rejiminin yıkılması, savaş sırasında ve sonrasında pek olay üzerinde belirleyici etki yapmıştır.

Son Söz

Çanakkale Savaşları için bizzat orada bulunanların sarf ettiği bazı sözlere değinilecek olursa;

Winston Churchill savaşı, **"1915 yılında Avrupa'da milyonlarca insanın hayatı ortaya konmuş, büyük taarruzlar yapılmıştı. İki-üç milyon asker ve yaralı bulunmakta, dört-beş harp gemisi denizde dolaşmaktaydı; fakat bunlardan hiçbirisi Nusret'in döktüğü mayınlar kadar harbin devamında ve düşmanın geleceğinde etkili olacak bir başarı gösterememiştir"** sözleriyle yorumlamıştır.

İngiliz General Maude ise **"Başka millet askerinin, artık savaşı kaybettik, yenildik diye silahı bırakıp savaştan vazgeçtiği hallerde, Türk askeri için savaş yeniden başlamıştır"** demiştir. Bir başka İngiliz Generali olan Aspinal Olganer, **"Türk askerinin savaş için sahip olduğu yüksek niteliklerin önceden layıkıyla bilinmemesi İngiliz için felaket olmuştur. Türk askerinin ne yaman bir savaşçı olduğunu İngilizler kendileriyle dövüştükten sonra denemeye anlamışlardır"** diyerek Türklerin savaşçı niteliğine vurgu yapmıştır. Irak'taki İngiliz birliklerinin komutanı olan ve Türk ordusuna esir düşen General Towshend'in de Çanakkale ile ilgili görüşleri vardır. Uzun süre İstanbul'da Türklerin konuştuğu olan General, **"Avrupa'da hiçbir asker yoktur ki savunmada Türklerle mukayese edilebilsin. Örnek olarak Çanakkale'yi göstermek isterim. Orada bizim gemi ateşlerimizle büyük kayıplara uğrayan birlikler, Türk olmasaydı, yerlerinde kalamazdı. Hâlbuki Türkler bütün muharebe süresince**

yerlerinden ayrılmadılar" diyerek Türkleri ne denli tanıdığını ortaya koymuştur.⁵

Çanakkale Zaferi'nin dünyada yarattığı etkilerle ilgili olan konuşmama, Mustafa Kemal Atatürk'ün Anzaklarla ilgili olan çok anlamlı olan şu sözleriyle son vermek istiyorum. **"... Bu yurdun toprakları üstünde kanlarını döken kahramanlar!... Burada bir dost vatanın toprağındasınız. Huzur ve sükûn içinde uyuyunuz. Sizler, Mehmetçiklerle yan yana, koyun koyunasınız. Uzak diyarlardan evlatlarını harbe gönderen analar! Göz yaşlarınızı dindiriniz. Evlatlarınız, bizim bağrımızdadır. Huzur içindedirler ve huzur içinde rahat rahat uyuyacaklardır. Onlar, bu toprakta canlarını verdikten sonra, artık bizim evlatlarımız olmuşlardır..."**⁶

Atatürk'ün bu sözü, vatansever olan ve kanının son damlasına kadar yurdunu düşmana

Prof. Dr. Temuçin F. Ertan plaketini Çankaya Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Sıtkı Alp'ten alırken.

karşı koruyan bir ulusun, çağdaş uygarlık ailesinin bir üyesi olduğunun da kanıtıdır. Bu söz; gerektiğinde Batı'ya karşı mücadele edebilen; gerektiğinde de Batı'dan çağdaş uygarlığın gereklerini alabilecek bir ulusun varlığına işaret etmektedir.

Çanakkale Zaferi, Türk ulusunun oluşumunda, önderinin belirmesinde, ulus devletin kuruluşunda ve bu ulus devletin bağımsızlığını korumasında temel harç olmuştur.

⁵ Söz konusu ifadeler için bkz. İhan Akşit-Hayati Tezel, Mustafa Kemal ve Çanakkale 1915, Ziraat Bankası Kültür Yay, İstanbul, 1982,

⁶ Bu metin, Çanakkale'de Mehmetçik Abidesi'ni ziyaret edip bir konuşma yapacak olan İçişleri Bakanı Şükrü Kaya'ya, harpte diğer milletlerden ölen askerlere de hitap edilmek üzere verdiği nottur. 1934 yılına ait bu söz için bkz. Uluğ İğdemir, Atatürk ve Anzaklar, 1978, s.6; Utkan Kocatürk, Atatürk'ün Fikir ve Düşünceleri, Atatürk Araştırma Merkezi Yay. Ankara, 1999, s.381

Yrd. Doç. Dr. Muhittin Gül
Çankaya Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi
Araştırma ve Uygulama Merkezi (AAUM) Müdürü

Çanakkale Savaşları'nın Türk ve Dünya Tarihi Açısından Önemi ve Sonuçları

I. Dünya Savaşı'nın önemli bir bölümünü oluşturan Çanakkale Savaşları, Churchill'in hazırlamış olduğu Doğu Planının ilk aşaması olarak uygulamaya konulmuştur. Yapılacak olan Çanakkale Harekati ile Boğazlar ve İstanbul işgal edilerek, Osmanlı Devleti saf dışı bırakılacaktı. Ayrıca Ruslar'ın yardım isteği karşılanarak Kafkaslar'a kadar ilerlenecek, bu bölgelerin ticari faaliyetlerine işlerlik kazandırılacak ve savaşın ağırlığı doğuya kaydırılarak Batı cepheleleri rahatlatılacaktı.

İşte bu amaçla çeşitli bölgelerden alınan ve İngiliz-Fransız ortak gücünü oluşturan gemiler bölgeye getirilmiştir. Son yılların yapımı olan bu ortak ve modern filo, 19 Şubat 1915 günü Çanakkale'ye gelerek deniz savaşlarını başlatmıştır. Londra'nın başarısızdan emin olduğu, Çanakkale Komutanı Carden'in on dört günde İstanbul'u alacağı inancı ve İstanbul'un

da panik içinde bulunduğu bir ortamda cereyan eden deniz savaşları yaklaşık bir ay sürmüştür. 18 Mart'ta kazanılan deniz zaferi karşısında müttefik filo büyük kayıplarla geriye dönerken, İstanbul kurtulmuş ve rahatlamıştır. Ancak bu planın arkasında büyük çıkarlar yattığından tekrar geriye dönecekleri muhakkaktı. Nitekim, Mısır'da yetmiş iki millet olarak adlandırılan sömürgelerin askerleri eğitilerek Hamilton komutasında 25 Nisan 1915'te yeniden Çanakkale'ye gelmiş ve kara savaşlarını başlatmışlardır.

Türk kuvvetlerine 5. Ordu olarak genelde L. W. Sanders komuta etmiştir. Cevat Paşa bölge, Esat Paşa da merkez komutanı idiler. Bu arada bölgeye Yarbay Mustafa Kemal gelmiş ve kurduğu 19. Tümen'e komuta etmekteydi. İşte bu geliş, Çanakkale Savaşlarının seyrinde önemli bir rol oynayacaktır. Genelde insan gücünün

Türk askerlerinin oluşturduğu, silah ve malzeme ile planlamaların Almanlar tarafından yapıldığı savunmalar pek başarılı olamamıştır. Bunun üzerine savaşın en zorlu anında biraz da emrivakilerle inisiyatif ele alan Mustafa Kemal, Anafartalar ve Conkbayırı'nda çok kanlı savaşlarla olağanüstü başarılar kazanmıştır. Savaşın ve ülkenin kaderini değiştirmiştir. Bu başarıları ile Mustafa Kemal'in adı ülke genelinde duyulmuştur. Başta L. W. Sanders ve Enver Paşa olmak üzere komutanlar onu, hem takdir etmiş, hem de kıskanmıştır. Türkler'i kötü tanıtarak getirdikleri sömürgeci askerleri, Çanakkale'de savaşırken, savaş ve yer yer yurdunu savunan Türk askerlerinden gördükleri insanlık örneklerinden çok etkilenmiştir. Ne için savaştıklarını bilmeyen, savaşı yaşamamış, soğuk ve karı hiç görmemiş olan bu sömürgeci askerlerinin büyük bir kısmı moral yıkımı içine girmiştir. Öte yandan yurt ve ulusal bilinç kavramlarını öğrenmişlerdir. Mısır pazarlarını yağmalayarak işe, su vb. ihtiyaçları sağlayan Müttefikler, o bölgelerde de iyi karşılanmamışlardır. Bu şekilde uzak alanlardan yüzlerce gemi ile sağlanan ihtiyaçlar çok zor ve masraflı olmuştur. Müttefikler, yenilgiden sonra bu zor koşullar altında Çanakkale'de bir süre daha kalmışlarsa da geçemeyeceklerini anlayınca geriye çekilmenin hesaplarını yapmaya başlamışlardır. Nihayet 9 Ocak 1916'da çekildiklerinde, bunca kayıplarına karşın "ucuz atlattık" demişlerdir.

Böylece karşılıklı olarak yarım milyon insanın ve büyük ölçüde maddi kayıpların verildiği Çanakkale Savaşları, I. Dünya Savaşı ile birlikte tarihe geçen önemli bir olay olmuştur. Bir yandan İngilizler'in yenilmez armadası yenilgiye uğratılırken, öte yandan asker-sivil bir çok üst düzey kadrolar önemden düşmüştür. Ayrıca bu Harekat'ın sorumluları, İngiltere'de kurulan bir komisyonda sorgulanmıştır. Dolayısıyla ile Doğu ve Çanakkale planları başarısızlıkla sonuçlanmıştır.

Bizim açımızdan bakıldığında, Çanakkale'de kazanılan zaferle, Boğazlar ve İstanbul işgalden kurtarılmıştır. Aslında çok şey kurtarılmıştır. Öyle ki bu zafer, Türk gücünün var olduğunu, iyi sevk ve idare edildiğinde neler yapacağını dünyaya bir kez daha göstermiştir; ancak bu zafer bize de büyük kayıplara mal olmuştur. Tıp öğrencilerinin bile savaşa götürüldüğü çok sayıda uzman kadrolar kaybetmişizdir; ama burada canlarını verenler, ülkeyi, prestijimizi kurtarmış ve Kurtuluş Savaşımızın yolunu açmışlardır. Oradan alınan güçle bir sonraki başarılar kazanılmıştır.

Yakın tarihimizin çok önemli olaylarından biri olan Çanakkale Savaşları, yalnız bizde değil dünya genelinde yankılar yaratmıştır. Öyle ki, bu savaş hem bir milletin kurtuluşu olmuş hem de sonradan savaşanları dost etmiştir. Atatürk'ün 1934 yılındaki Çanakkale kutlamaları için yazıp törene katılan İçişleri Bakanı Şükrü Kaya'ya okuttuğu metindeki ifadeler çok etkili olmuş ve bir çok yerden kutlama telgrafları gelmiştir. Atatürk bu metinde; "Bu memleketin toprakları üzerinde kanlarını döken kahramanlar, burada bir dost vatanın toprağındasınız. Huzur ve sükün içinde uyunuz. Sizler mehmetçikle yan yana ve koyun koyunasınız. Uzak diyarlardan evlatlarını savaşa gönderen analar, gözyaşlarınızı dindiriniz. Evlatlarınız bizim bağrımızdadırlar. Huzur içindeler ve huzur içinde uyuyacaklardır. Onlar bu topraklarda canlarını verdikten sonra artık bizim evletlerimiz olmuşlardır..." diyor. Bu ifadeler, o ülkelerin Çanakkale olayına bakış açılarını değiştirmiştir. Ayrıca bu yazıyla Çanakkale'de gazi olanlar ve burada yaşamını yitirenlerin çocukları üzerinde Türkiye'ye karşı bir sempati belirlemiştir. Buna bağlı olarak her yıl Çanakkale Savaşı'nın yıldönümlerinde Türkiye'ye gelmeler başlamış ve bunun etkisi 1965'teki anma olmuştur. Daha sonra 1977'den başlayan bir süreçle Avustralya ve Yeni Zelanda (Anzaklar) vb. ülkelerle çeşitli yazışmalar yapılmış ve yeni diyaloglar kurulmuştur. Bunun sonucu olarak bu ülkeler son yıllarda Gelibolu, Çanakkale ve genelde de Türkiye ile yakın ilişkiler içine girmiştir. Görüldüğü gibi, günümüzde dünya genelinde bir çok liderin misyonu sona erer ve heykelleri yıkılırken, Çanakkale Savaşları'na damgasını vuran Atatürk'ün bu ülkelerde heykelleri dikilmektedir. Artık Çanakkale Savaşları bir başka şekilde anılmaktadır. Bu yıl da Çanakkale'nin 91. yıldönümünde o kahramanlıkları yaratanları minnetle anıyoruz.

Bu güne kadar Çanakkale ve oradaki Türk başarısı için içte ve dışta pek çok övgü dolu söz söylenmiştir. Burada yaşanan karşılıklı insanlık örnekleri hâlâ anlatılmaktadır, anlatılmaya ve yazılmaya devam edecektir. Böylece Türk ve dünya tarihinde çok önemli yeri olan Çanakkale Savaşları'nın sonuçlarını kısaca şu şekilde sıralayabiliriz :

Siyasal Sonuçlar

1- Osmanlı Devleti'nin Balkan Savaşları'nda içte ve dışta kaybetmiş olduğu prestijini kurtarmıştır. Örneğin, Mustafa Kemal, "Balkan Savaşları'nda alınımıza sürülen lekeyi Çanakkale'de temizledik" demiştir.

I. Dünya Savaşı'nın önemli bir bölümünü oluşturan Çanakkale Savaşları, Churchill'in hazırlamış olduğu Doğu Planının ilk aşaması olarak uygulamaya konulmuştur.

Dünyanın en modern gemileri, uçakları ve silahları başarısız kılınmış ve Boğazlar'ı geçememiştir.

2- Çökmekte olan Osmanlı Devleti'nin içindeki Türk Milleti'nin, dinamizmini hâlâ koruduğunu ve tarihten silinemeyeceğini ortaya koymuştur.

3- Osmanlı Devleti içindeki muhtemel hükümet krizini önlemiş ve İttihatçılar'ın iktidarda kalış süresini uzatmıştır.

4- Rusya'ya yardımın ulaşamayışı, Çarlık rejiminin yıkılmasına ve yeni rejimin gelmesine neden olmuştur.

5- Müttefikler'in Çanakkale'deki başarısızlıkları, Balkan devletlerinin politikalarını etkilemiştir. Örneğin, Bulgaristan, Almanlar'ın yanında hemen savaşa girerken, Yunanistan, İtalya ve Romanya bir süre savaş dışında kalarak beklemeyi tercih etmiştir.

6- Arap ayaklanmalarını bir süre geciktirmiştir.

7- İngiltere ve Fransa'nın askeri ve siyasi prestijleri sarsılmış, bu ülkeler sömürgelerde güç ve itibar kaybına uğramıştır.

8- İngiltere ve Fransa'da hükümet krizleri olmuştur. İngiltere-Japonya ilişkilerini olumsuz yönde etkilemiştir.

9- Sömürgelerdeki ulusal bilinç ve özgürlük hareketlerini tetiklemiştir. Dolayısı ile bağımsızlık hareketlerini hızlandırmıştır.

10- İngiltere'de genelde hükümetin ve bu arada Çanakkale Harekatı'nı hazırlayan siyasetçilerle komutanların itibar kaybetmelerine neden olmuştur.

11- İngilizler'in (Kictner-Churchill) Doğu planının ilk bölümü olan Çanakkale planı başarısız kalmıştır.

12- Çanakkale'deki başarılar, Kurtuluş Savaşı'nın ortamını hazırlamıştır.

Askeri Sonuçlar

1- Çanakkale'de kazanılan deniz ve kara zaferleri, Müttefikler'in, Boğazlar'ı ve İstanbul'u işgal edip, Osmanlı Devleti'ni tasfiye etme girişimlerini önlemiştir.

2- Bir yıla yakın bir sürede verilen mücadele ile Müttefikler yenilgiye uğratılmış ve Türk ordusunun prestiji kurtarılmıştır. Türk ordusunun iyi donatıldığı ve iyi yönetildiğinde neler yapacağı dünyaya bir kez daha gösterilmiştir.

3- Çanakkale planının başarısız olması, I. Dünya Savaşı'nın uzamasına neden olmuştur.

4- Çanakkale Savaşları, Mustafa Kemal gibi bir askeri dehayı yaratmış ve öne çıkarmıştır.

5- Çanakkale Savaşları, Kurtuluş Savaşı'na örnek olmuş ve güç vermiştir.

6- Rusya'ya yardım yapılamamış ve Kafkaslar'a ulaşılamamıştır.

7- Almanlar'ın Doğu cepheleleri rahatlamıştır.

8- Çanakkale'deki Müttefik kayıpları, moral vb. noktalarda savaşın genel seyrini etkilemiştir.

9- Dünyanın en modern gemileri (birleşik filo), uçakları ve silahları başarısız kılınmış ve Boğazlar'ı geçememiştir. Örneğin, General Hamilton, "Çanakkale'yi kimse geçemezdi, biz de geçemedik" demiştir.

10- Çanakkale'deki Türk kayıpları (100 bin civarında çeşitli uzman, teknik eleman vb.) ülkede bir çok alanda boşluk yaratmıştır. Örneğin, Atatürk, "Biz Çanakkale'de bir üniversite kaybettik" demiştir.

11- Çanakkale'de Müttefikler de bir çok gemi, silah, malzeme vb. kaybetmiştir.

Örneğin, Churchill, "Herkes ucuz ve kolay başarı kazanacağımız fikrine kapılmıştı, ancak öyle olmadı" demiştir.

12- Bizim de gemi, silah vb. bir çok kaybımız olmuştur.

13- Çanakkale Savaşları'nda bizden 253 bin, Müttefikler'den 284 bin insan kaybı olmuştur.

14- Müttefikler, Çanakkale Savaşları'nda ve sonrasında bölgede önemli ölçüde asker vb. bulundurmamak zorunda kalmıştır.

15- Çanakkale'de başarısız kalmış olan Müttefik Devletleri'nin komutanları ülkelerinde önemden düşmüştür.

16- Çeşitli sömürge askerleri Çanakkale'de savaşı ve onun yıkıcılığını öğrenmiştir.

17- Sonraki yıllarda Çanakkale Savaşları'na katılan Müttefik ve sömürge askerlerinden Atatürk ve Türkiye'ye takdirlenmiştir.

Sosyo-Ekonomik Sonuçlar

1- Çanakkale Savaşları'nda kaybetmiş olduğu-muz okur-yazar (Tibbiyeli, mülkiyeli, öğretmen vb) ilerdeki gelişmeler için boşluk yaratmıştır. Bunun, toplum içinde psikolojik etkileri olmuştur.

2- Avustralya, Yeni Zelanda vb. (Anzak) ülkelerle toplumsal dostlukların kurulmasını sağlamıştır.

3- Boğazlar'dan geçemeyen Müttefik Devletleri, Rus, Romanya vb. ülkelerin tahıllarına ulaşamamış ve gıda sıkıntısı çekmiştir.

4- Karadeniz ve Tuna ticaret yolları kapanmıştır.

5- Karadeniz'de çeşitli ülkelere ait 130 kadar ticaret gemisi mahsur kalmıştır. Rusya'ya silah, Batı'ya tahıl götürülemediği.

6- İngiltere, Fransa ve Rus ekonomileri sıkıntıya girmiştir.

7- Boğazlar'ın uzun süre kapalı kalması bir çok ülkeyi ekonomik açıdan olumsuz yönde etkilemiştir.

Özer Tunç
Çankaya Üniversitesi
Hukuk Fakültesi Öğrencisi

Bir Ruh Portresi Çanakkale

Dünya arenasında, bakıldığı zaman bayrak, ülkenin bağımsız bir devlet olmasının ana unsurlarından biridir. Ülkelerin bayrakları dünya siyasetinde eşdeğerdir; yani her bir bayrak diğeri ile aynı anlamdadır. Ama bayrakların oluşumuna bakıldığında, o bayrağın kazanılması için verilen çabalar dikkate alındığı zaman bizim bayrağımızın ayrı bir yeri olduğunu görmekteyiz. Bayrağımızı kırmızı rengini, vatan için, geleceği için ve gençlik için ölmeye seve seve giden o civanmert şehitlerimiz kanlarıyla vermişlerdir. Bin yıla yakındır bağrında yer veren bu toprağı da bize ne peşkeş çekip verdiler ne de biz para ile masa başında satın aldık. Biz bu toprakları canlarımızı vererek aldık, kanlarımızı akıtarak suladık ve yine şehitler vererek koruduk. Bunun en büyük örneklerinden biri de 253 bin şehit verdiğimiz Çanakkale'dir. "BİR AĞAÇ ALTINDA VURULDUM, GÖZLERİMİ KAPATTI İKİ YAPRAK. BENİ BUNDAN TANIRSINIZ, KAN RENGİ GÜLLER VERECEK YATTIĞIM TOPRAK" İşte bundandır ki Mithat Cemal Kuntay'ın da dediği gibi; "BAYRAKLARI BAYRAK YAPAN ÜSTÜNDEKİ KANDIR

TOPRAK EĞER UĞRUNDA ÖLEN VARSA VATANDIR."

Çanakkale Cephesinden Manzaralar...

Savaşın kokusu her yeri sarmıştı. Hastanenin en yoğun olduğu anda orta yaşlı yorgun ve gözü yaşlı bir doktorun önüne gencecik bir vatan evladını yatırdılar. Erin vücudu parça parçaydı. Ortalık bir anda kan gölüne dönüverdi. Doktor babacan; ama ağlamaklı bir sesle sıhiyecilere:

- Kaldırın bu çocuğı dedi. Tam arkasını dönmek üzereyken yüzü tanınmaz haldeki genç Mehmet kıpkırmızı dudaklarını zorlukla açarak:

- Baba diyebilirdi. Doktor döndü baktı. Sedyenin üzerinde kanlar içinde yatan kendi oğluydu. Sarıldı öptü oğlunu sıkı yumruklarını ve hiçkırklarını tutarak:

- Bu benim oğlum. Onu gölge bir yere kaldırın dedi. Masanın üzerine çoktan bir yaralı vatan evladını yatırmışlardı bile. O da doktorun evladından farklı değildi. Doktor baba onunla meşgul olmaya başladı. Sırada daha pek çok

Mehmetçik beklemekteydi. Doktor ancak er-tesi gün oğluyla ilgilenmeye fırsat bulmuştu; ama oğlu ŞEHİT olmuş ve çoktan gölge bir yere gömülmüştü...

Üsteğmen Faruk cepheye yeni gelen askerle-ri denetlerken bir yandan da onlarla sohbet edip nereden geldiklerini soruyordu. Gözleri bir ara saçlarının ortası sararmış birine çarpar ve merak eder. Yanına çağırır ve merakla sorar.

- Adın ne senin?
- Ali, komutanım.
- Nerelisin?
- Tokat'ın Zile kazasındam.
- Peki evladım bu saçlarının ortası neden sarı.
- Bilmiyorum komutanım anam gelirken kına yaktı.
- Tamam Kınalı Ali gidebilirsin der.O günden sonra Ali'nin adı Kınalı Ali olur ve arkadaşları onu Kınalı Ali diye çağırırlar, Kınalı diye dalga geçerler. Kınalı Ali daha sonra cana yakın tav-riyla ve cesareti ile tüm arkadaşlarının sevgisini kazanır.

Bir gün ailesine mektup yazmak ister ama; oku-ma yazması olmadığı için arkadaşlarına yazdı-rır. Ali söyler arkadaşı yazar. "Sevgili anacım, babacım ellerinizden öperim. Ben burada çok iyiyim beni merak etmeyin der. Daha sonra kız kardeşini sorar küçük kardeşini sorar. Köylüyü sorar. Kendilerini merak etmemelerini söyler. Kendileri oldukça düşmanın bir adım bile yak-laşamayacağını söyler. Gururla mektubu bitirir. Neden sonra aklına gelir ve der ki: Sevgili anacım saçıma kına yaktın, komutanım ve ar-kadaşlarım benimle alay ettiler sakın kardeşim Ahmet askere giderken ona da yakma onunla da alay etmesinler".

Hey! on beşli on beşli...
Tokat yolları taşı.
On beşliler gidiyor,
Yarımim gözü yaşlı.

Yıllardır dilimize dolanan bu, Tokat türküsünü biz hep bir oyun havası gibi bilsek de aslında bu 1900 doğumlu olup ve Çanakkale cephe-sine gidip geri dönemeyen on beşlilerin hazin hikayesini anlatan Tokat'ın Zile kazasına ait olan bir türküdür.

Gelibolu da savaş giderek kızışıyordu. İngiliz-ler kesin zafer almak için tüm güçleri ile yük-leniyorlardı. Cepheye askerimiz teker teker sonra da onar onar şehit düşüyordu. Gelen destek kuvvetleri de yeterli olmuyor onlar da şehit oluyordu ve sayıları azalıyordu. Gelibolu düşmek üzereydi. Kınalı Ali'nin komutanı bu durum karşısında çaresizdi. Kendi bölüğü sı-cak bir çatışmaya hazır değildi. Bu vatan erle-rini insan bedeninin süngü ve mermilerle orak gibi biçildiği bu cepheye göndermek zorunda kalmamak için dua ediyordu. Kınalı Ali ve arka-

daşları cepheye gitmek için izin istiyorlardı. Ko-mutanları bu ısrara fazla dayanamadı ve ölüme gönderdiğini bile bile izin verdi. Kınalı Ali ve arkadaşları sevinç çığlıkları atarak cepheye de-ğil bile bile ölüme gidiyorlardı. O gün cepheye giden Kınalı Ali'nin bölüğünden bir arkadaşı bile geriye dönmedi. Hepsisi de şehit olmuştu.

Allı turnam bizim ele varırsan.
Şeker söyle, kaymak söyle, bal söyle.
Gülüm gülüm kırıldı kolum,
Tutmuyor elim turnalar hey!
Eğer bizi sual eden olursa,
Boynu bükük, benzi soluk yar söyle.

Bu olaydan kısa bir zaman sonra Kınalı Ali'ye anne ve babasından aslı şu an Çanakkale Müzesi'nde bulunan bir mektup geldi. Onun yerine komutanı mektubu aldı buruk bir ifade ile okudu. Cepheye gitmeden önce arkadaşla-rına yazdığı mektuba aile adına babası cep-vap veriyordu.

- "Oğlum! Ali nasılsın, iyi misin? Gözlerinden öperim. Öküzü sattık. Parasının yarısını sana gönderiyoruz yarısını da yakında cepheye gi-decek olan küçük kardeşine vereceğiz. Şimdi öküzün yerine tarlayı ben sürüyorum. Zahireye de fazla ihtiyacımız olmadığından fazla da yo-rulmuyorum. Sen sakın bizi düşünme."

Babası köydekilerden ve akrabalarından haber verdikten sonra şimdi ananın sana diyecekleri var" diyordu ve sözü anasına bırakıyordu ve şöyle diyordu:

- "Oğlum Ali! Yazmışsın ki kafamdaki kına ile alay ettiler. Kardeşime de yakma onunla da alay etmesinler, demişin. Kardeşine de yaktım oğlum. Komutanlarına ve arkadaşlarına söyle senle alay etmesinler. Bizde üç şey için kına yakılır. Bir, gelinlik kızlara yakılır ki gitsin ailesi-ne, yavrularına kurban olsun diye. İki, kurbanlık koçlara yakılır Allah'a kurban olsun diye. Üç, as-kere giden yiğitlerimize vatana kurban olsun diye. Gözlerinden öper selam ederim. Allah'a emanet olun" Oysa büyütüp, beslediği asker eylediği Ali artık Şehit olmuş vatana kurban olmuştu. Ali'nin mektubu okunurken herkes susmuştu; sadece hiçkırıklar konuşuyordu...

Eledim eledim höllük eledim.
Aynalı beşikte bebek beledim.
Büyüttüm besledim asker eyledim
Gitti de gelmedi buna ne çare...

**"Sahipsiz bir vatanın batması haktır.
Sen sahip çıkarsan bu vatan batmayacaktır."**

M. A. Ersoy

18 Mart 1915 de o civanmert, gözü kara, ölümü bile hiçe sayan ecdadımız bu şiirin vurgulamak istediğinin lafazanlığı değil, bizzat uygulayıcı-ları olmakla beraber geçtiler anadan, yârdan, evlattan; ama geçemediler vatandan, solu-

ğ u aldılar cephe de ve geçirmediler düşmanı Gelibolu'dan. Anası oğlunu yollarken cepheye "Eğer düşman yurda girer de sen de durduramazsan geriye dönme! Yerinde ölmesini bil ki senden sonra gelenler de yerinde ölmeyi bilsinler" diyen bir neslin gösterdiği bu vatana sahip çıkma şuurudur ve apaçık ortadadır. ..

Korkma

Düşer mi tek taşı sandın namus ocağının? Meğer ki savaşa giren son er şehit olsun. Şu karşımızda ki mahşer kudursa, çıldırsa; Denizler ordu, bulutlar donanma yağdırsa; Bu altımızdaki yerden bütün yanardağlar, Taşıp da kaplasa âfâkı bir kızıl sarsar; Değil mi cephemizin sinesinde iman bir, Sevinme bir, acı bir gaye aynı, vicdan bir. Değil mi cenge koşan ÇERKEŞ'in, LAZ'ın, TÜRK'ün

ARAPLA, KÜRT ile bâkadir itthâdı bugün; Değil mi sinede birdir, vuran yürek...Yılmaz! Cihan yıkılsa, emin ol bu cephe sarsılmaz! (..)

M. A. Ersoy

Şairin de dediği gibi, Çanakkale'de vatanın her ilinden, her ilçesinden kısaca her köşesinden şehit vermişiz. Bu da gösteriyor ki 91 yıl önce büyük bir birlik, beraberlik varmış. Şimdi sormak gerek; acaba bu kadar yılda ne değişti de şimdilerde alt kimlik-üst kimlik kavramı çıktı, ne değişti de Türkiyeli-Türk söylemleri yapıyor. Ne oldu da Türk, Kürt, Laz, Çerkez, Arap ayrımına gidiliyor? Biz Çanakkale'de neye sahiptik, neyi farkında olmadan öldürdük de bu sorunlar(!) ortaya çıkartıldı. O gün o, civanmert, ölümü bile hiçe sayan, gözü kara vatan evlatlarının aynı kara parçasına kanlarını akıtıran RUH nerede? Onlar kendilerinden öncekilerden gördüklerinin lafazanlığını değil bizzat uygulayıcıları olarak arkadan gelenlere; yani bizlere örnek olmuşlardır ve örnekte GELİBOLU'DA dimdik ayakta. Bunu görmemek için neden dir bu çaba, neye hizmettir bu gaye, neye?

Eğer Çanakkale'de bize savaş açılmamış olsaydı, biz I. Dünya Savaşı'na girmemiş olsaydık şimdi Çanakkale Zaferi'nden söz edemeycektik. Tarihte -miş li, -di li cümleler kurulmaz belki; ama biz biran kuralım. Hani Koca Seyit'i savaştan sonra ziyaret eden paşa ona der ki:

- O, kaldırdığın (276 kg.) topu tekrar kaldır fotoğrafını çekelim de tarihe geçsin.. Seyit uğraşır; ama kaldıramaz ve mahcup bir şekil de şu manidar sözü söyler. "Paşam eğer düşman gelirse, öyle bir ortam yine olursa, ben bu topu yine kaldırırm." Kısaca savaş çıktı ve sonuç olarak da zaferle bitti.

Şimdi günümüze baktığımızda ortada filen bir savaş yok; ama zımnî olarak bir savaşın içindeyiz. Ülkemize belki toplar, füzeler, bombalar düşmüyor; ama komşumuzun birine düştü ve

bitti (Afganistan), diğeri de bitti bitecek (Irak). Şimdi diğer komşularımız (Iran-Suriye) tehdit altında. Bu böyle bir kenarda aklımızın bir ucunda dursun. Ülkemize dönüp baktığımızda son günlerde yine patlak veren terör olayları ve sonucundaki şehitlerimiz, kimlik tartışmaları, azınlık sorunları, soykırım(!) isna ve Kıbrıs sorunu gösteriyor ki biz çok da sulh ortamında değil aksine savaş ortamını andıran bir durumdayız.

Şimdi aklınıza gelmiştir bile. Sorunları belki de bazılarının sorun bile görmediği bu şeyleri sorun olarak gösterip bol keseden nutuk atması, lafazanlık yapması kolay. Çözüm nerede? Çözüm nerede? Diye içinizden geçiriyorsunuzdur.

İşte benim önerdiğim çözüm:

Geleceğimizi ve içinde bulunduğumuz alt kimlik-üst kimlik tartışmalarından, Türk-Kürt ayrımı yapılmasından ve bunun gibi ileride karşılaşacağımız daha bir çok sorundan kurtulmak ve önlem alabilmek için derhal ivedilikle yapacağımız, Edirne'den Kars'a, Sinop'tan Hatay'a, Hakkari'den İzmir'e kadar ülkemizin her karış toprağında, her insanında "ÇANAKKALE RUHU"nu oluşturmaktır. Zaten 1915'te bize zaferi kazandıran da bu ruhtu. Nedir bu Çanakkale ruhu diyenlerin aşağıdaki resme bakmaları yetecektir.

Avustralyalıların tarihinde katıldıkları tek savaş olan Çanakkale onlar için ayrı bir yer tutuyor. Onlar 24 ve 25 Nisan tarihlerinde ve yaklaşık bir sene önceden de neredeyse tüm konaklama yerlerini rezervasyon ettirerek on iki saat süren uçak yolculuğuyla Çanakkale'de ölen atalarını ziyarete geliyorlar ve gelenlerin birçoğu da gençtir. Bu Avustralyalıların kendi atalarına olan saygılarının, onları sahiplenmelerinin göstergesidir. Onların bunu yaptıktan sonra ülkelerine dimdik ve gururlu bir şekilde döndüklerini tahmin edebiliyoruz.

Bizlerse üniversitemizin bünyesinde yapılan Çanakkale konferansına bırakın 12 saatlik uçak yolculuğunu 12 dakika bile sürmeyecek olan yürüme zahmetine bile katlanamıyoruz, 250 kişilik olan salonun ancak 150'ye yakını doldurabiliyoruz. Bu, bizim o, civanmert şehitlere olan saygımızın göstergesi olamaz olmama. Onlar bu yapılanları hiç hakketmiyor. Biz Çanakkale'ye gereken değeri hakkıyla eksiksiz vermeliyiz; çünkü

* Çanakkale, Kurtuluş Savaşımızın ve Cumhuriyetimizin önsözüdür.

* Çanakkale'ye sahip çıkmak, asıl Atatürk'e ve ecdada sahip çıkmaktır.

* Çanakkale'ye sahip çıkmak, geleceğimizi aydınlatacak ışıktır.

* Çanakkale'ye sahip çıkmak, onurumuza, namusumuza ve şerefimize sahip çıkmaktır.

ARI KOLEJİ YAZ OKULU

- ⦿ Yaz Okulu (4 -13 yaş)
- ⦿ Yüzme ve Tenis Kursları (14 - 15 yaş)

20 Haziran - 25 Ağustos 2006

Kampüs alanımız içinde

*Olimpik yüzme havuzu, çocuk havuzu, güneşlenme terası, piknik alanları, spor salonları, tenis kortları, açık - kapalı basketbol sahaları, halı futbol sahaları, sinema salonu, drama odası, çocuk parkı, yaratıcı sanatlar atölyeleri, masa tenisi mekanları ve internet odaları **bulunmaktadır.***

- ⦿ Öğrencilerimiz yaşlarına göre oluşturulan gruplarda yer alacaktır.
- ⦿ Programlarımız yukarıdaki etkinliklerin tümünü kapsamaktadır.
- ⦿ Yaz okulumuz hafta içi her gün 08:30 - 17:00 saatleri arasındadır.
- ⦿ 4-13 yaş arası herkes yaz okuluna katılabilir.

Turgut Özakman
Yazar, Tarihçi

Milli Mücadele

Ben ilkokula Bakırköy'de gittim, 1936 yılıydı okula başladığım zaman. Çok sınırlı geliri olan, yoksulluğa yakın bir ailenin çocuğuydum. Babam hem potin hem de eskiden karda, yağmurda giyilen bir lastik vardı, ikisini birden alamadığı için yalnız o lastiği almıştı. Ben çorabımın üstüne o lastiği geçirdim, ilkokul öyle başladı. Bundan herhangi bir aşğılık duygusu duymadım. Gittiğim zaman okulda pek çok arkadaşımı da öyle gördüm; çünkü yedi devleti dize getirmiş bir milletin çocuğu olmanın o inanılmaz gururunu yaşıyorduk. Başımız çok dikti. Geleceğe çok büyük bir umutla, çok büyük bir güvenle bakıyorduk. O istasyon meydanında dev bir Türk bayrağı asarlardı, onun altından geçerken o bayrak başımızı okşardı, onun ne büyük bir anlamı olduğunu ben son zamanlarda anlamaya başladım.

O tarihte, bizim hocalarımızın içinde Kurtuluş Savaşı'na katılmış, gazi olmuş öğretmen de vardı. Benim ailem, İstanbul'un işgalini yaşamış bir aile idi. Benim kuşağım, aşğı yukarı Milli Mücadele'yi yaratan o tarif edilmez Kuvayı Milliye ruhunu bilerek büyüdük. Bu, bize aktarılabildi. Onun verdiği o gurur, o dikiliş yetmiyor; bu ruh insana, Cumhuriyet'e kanat ger-

me duygusunu da veriyordu. Cumhuriyet'in ne büyük bir nimet olduğunun farkındaydık, uçurumun kenarından döndüğümüzü biliyorduk. Ölmüştük, dirildik.

O zaman babam barut fabrikasında işçilik yapıyordu. Cumhuriyet Bayramı'nda bizim evimiz defne dallarıyla süslenir ve babam ampüllerle de ayyıldız yapardı. Biz bayramı öyle kutluyorduk. Bakırköy'ün büyük bir kısmı me-mur, büyük bir kısmı da işçiydi, bütün Bakırköy Cumhuriyet Bayramı'nı böyle kutluyordu. Giderek bu bayramlar, Milli Mücadele'yle ilgili fotoğraflar soldu. Aşğı yukarı 35-40 yıldır çocuklarımıza, Milli Mücadele'yi iyi anlatmayı başaramıyoruz ya da anlatmıyoruz. Buna ister gaflet deyin, ister ihanet. Takdirinize bırakıyorum.

Milli Mücadele'nin iki ayağı var;

1-Emparyalizme karşı bir Kurtuluş Savaşı olması. Emparyalizm kelimesi solcuların çok kullandığı, solculara özgü bir deyimdir diye yasaklandı. İşin emparyalist kısmı gitti, bu Milli Mücadele'nin en önemli, en hayati, onun karakteristik niteliğidir; bütün o mazlum mil-

letlere öncülük etmesinin nedeni budur. Mustafa Kemal, o tarihte bütün sömürgelerdeki halkların ümidi olmuştu, dünya çapında, bütün mazlum milletlerin kahramanı olmuştu. Bunun bir anlamı var. O insanların evinde, Mustafa Kemal Paşa'nın, Türk mücadelesini temsil eden resimleri asılı duruyor. Biz bunu uydurmuyoruz. Bunu, onlar gelip anlatıyor. Atatürk ile ilgili, Türkiye ile ilgili, Milli Mücadele ile ilgili seminerlerde, biz o milletlerin temsilcilerinden dinliyoruz bunları. Biz evvela bu işin emperyalist kısmını durdurduk, anlamamaz olduk.

2-O tarihte Osmanlı'nın yüz küsür yıldır süren Batı'ya karşı aşağılık duygusu içinde olan bir bakışı vardır. Bunu sebebi çok basittir, yüz küsür yıldır art arda sürekli yenildik; yalnız savaşta mı yenildik? Hayır. Bilimde yenildik, yaşama tarzında yenildik, eğitimde yenildik, halkımızın özgürlüğünde yenildik. O bakımdan hep Batı gittikçe büyüdü, Reform'unu, Rönesans'ını, Aydınlanma Çağı'nı, Sanayi

**Bir ülkenin
milli ordusunun
yabancılar teslim
edilmesinin
bütün zararları bir
yana, onur kırıcı
bir tarafı var.**

Devrimi'ni yaptı. Biz, bütün bunların dışında kaldık. Aklımız başımıza geldiği zaman arada neredeyse kapatılmayacak kadar derin bir uçurum vardı. O yüzden, Osmanlı aydınlarının çok büyük bir bölümü, Osmanlı yöneticilerinin hemen hemen hepsi Batı karşısında boynu bükük çok kalmışlardır. Çok aşağılık duygusu içinde kalmışlardır. Bir Batı'lı büyükelçinin, bir Batı'lı devlet adamının söylediğini emir telaki etmişlerdir.

Abdüllaziz, Ali Paşa'ya soruyor, "Bizim devletimizin durumunu bana açıkça anlatır mısın?" Ali Paşa da çok kısaca, Osmanlı Devleti'nin o tarihteki durumunu, (19. yy) şöyle anlatıyor; "Kabuğu, zar kadar incelmış bir yumurtaya

benziyoruz, bir diken dokunsa akıp gideceğiz." I. Dünya Savaşı, işte o dikendi; Osmanlı aktı ve gitti.

Her bakımdan geri kalmış bir ülke, Balkan Savaşı'na girdi, doğrusu rezalet denilecek bir seviyede yenildi; çünkü dünyada hak, yeni baştan organize edilmiş, yeni silahlar çıkmış, onun eğitimi, taktiği, stratejisi, her şeyi değiştirmiş, biz daha yokuz. Bakanlar'da, çok rahat yenebileceğimiz dört küçük devlete karşı biz, iki büyük dev orduyla yenildik. Çok kısa bir süre sonra kendimize gelebilmek için, Enver Paşa çabucak Genelkurmay Başkanı oldu, padişaha damat oldu; 33 yaşındaydı bütün bunlar olduğu zaman, çok büyük hayalleri de vardı. Türk ordusunu da, Alman kurmaylarına teslim etti.

Bir ülkenin milli ordusunun yabancılar teslim edilmesinin bütün zararları bir yana, onur kırıcı bir tarafı var. Hem I. Dünya Savaşı'nı hem de II. Dünya Savaşı'nı Almanlar çıkarttı ve Alman kurmaylarının yönettiği bu savaşlarda Almanlar yenildi. Alman kurmaylığının somut tarih içerisindeki durumu bu. Hiçbir şeyi büyütme-yelim kafamızda ve onları kendi kendimize efsane yapmayalım. Bizim kurmaylarımızın daha iyi olduğunu Milli Mücadele gösteriyor; ama o zaman biz Batı karşısında boynu bükük, kendine güvenmeyen yöneticiler tarafından yönetildiğimiz için, -İttihat ve Terakki de buna dahildir- ordumuzu Almanlara teslim ettik.

Çanakkale'de karşımda İngiliz, Fransız emperyalizmi ve onun arkasında yine Türk kanıyla siyaset yapan Alman emperyalizmi vardı. Çanakkale'nin asıl büyük tarafı, Almanlara rağmen Çanakkale Savaşı'nın kazanılmasıdır. Çanakkale Savaşı'nı da, Kurtuluş Savaşı'nın ön-sözü diye tarif eden şairimize ben çok büyük saygı duyuyorum. Çok güzel bir buluş bu.

Kuva-yi Milliye ruhunun kökü Çanakkale'dedir. O zaman, subaylarımızın, erlerimizin az çok okumuş olanları, birçok sivil, şunu gördü: Biz kenetlenirsek emperyalizmi yenebiliriz. İşte Kurtuluş Savaşı bu inançla yapılmıştır. Kuva-yi Milliye ruhu dediğimiz ruh, o çok yaratıcı, yüceltici, birleştirici, büyütücü, imkansızı kabul etmeyen, imkansızı gerçekleştiren, şaşırtıcı bir ruh. Bu, yalnız öncülerde yok; bu, en küçük çocuğa kadar indirgenmiş bir ruh. Kadınıımız da, erkeğimiz de, sarıklımız da, kalpaklıımız da, zengini de, fakiri de, köylüsü de, şehirlisi de dev kuvvetlere karşı, yoksulluk içinde kıvranan Anadolu'nun galip gelmesi zaten bu sayede mümkün olabildi.

Çocuklarımıza bu arada yabancılarla, emperyalistlerle, galiplerle işbirliği yapan İstanbul yönetimini, o hain kısmını da sulandırarak anlatmaya başladık, emperyalizmi anlatmadığımız gibi. Bütün bu hainliğin, kötülüğün faturasını Damat Ferit'e çıkartarak Osmanlı Devleti'ne saygısı olanlar bunu yapıyorlar; ama Osmanlı Devleti'ni ne kadar hiçe indirdiklerinin farkında değiller. Bir tek Damat Ferit'ten ibaret bir devlet olur mu? Bir devlet sadece bir sadrazımın emriyle hain olabilir mi?

Çocuklarımıza bu iki tarafı da anlatmayarak sadece bir Türk-Yunan savaşı gibi anlattık. Bu da hiçbir gencimize gerekli heyecanı vermedi. O tarih bilincini, milli bilinci vermedi. 30-40 yıldır böyleyiz. Çocuklarımızdan, bu çok iftihar edilecek çok büyük tarihimizi kiskandık. Onlardan bu tarihi esirgedik. Şimdi de esirgemeye devam ediyoruz. Açınız, bakınız okul kitaplarını, ben öğrencilerime soruyorum, I. İnönü'yü kazandık, II. İnönü'yü kazandık, sonra birdenbire Sakarya Nehri'nin arkasına niye gittik, ne oldu? Bana şimdiye kadar, liseden gelmiş hiçbir öğrencim bunun cevabını veremedi. Eskişehir-Kütahya Savaşı'nı hiçbiri bilmiyor.

Türkiye'nin dışında, bütün kurtuluş savaşlarını çok iyi bilen öğrencilere dedim ki, bizim Kurtuluş Savaşımız bütün bunların öncüsü, bunların atası. Bizim onların kahramanlarından bin kat daha fazla kahramanımız var. Tabii çocukların günahı yok, anlatmazsanız nereden bilecekler. Dedim, ben birşey öğrenmek, birşey saptamak için sizden yardım istiyorum. Birer kağıt çıkarın, bir tek soru soracağım, ona cevap istiyorum. Sorum şuydu: "Sakarya Meydan Savaşı nerede oldu?" Bunların içinde Sakarya vilayetinde cevabı var, Adapazarı var, Sakarya Nehri'nin kenarında diye akıllıca genel yuvarlak bir laf var, bir nehrin kenarı; ama hangisi çocuk onu çıkaramamış, Edirne diye cevap var.

Benden, yedi-sekiz sene evvel Polatlı'da, haziran ayının başında Çiftçiler Günü şenliğinde konuşmamı istediler. Muhtemelen dereden tepeden konuşacağımı tahmin ediyorlardı; hiç bir şey de söylememişlerdi. Dedim ki, burdaki tepeler hep gazi tepelerdir, size Sakarya Savaşı hakkında bazı bildiklerim var, onları aktarabilir miyim? Memnun olunuz dediler; ama gördüm ki o heyecanı duymadılar. Halk kütüphanesinde üç yüz, dört yüz insan var, gittikçe ağızların açıldığını gördüm. Ne Doğatepe'yi, ne Türbetep'e'yi, ne Yıldıztepe'yi,

ne Çaldağan'ı, ne de Karadağ'ı duymuşlar. Konferanstan sonra biri kalktı dedi ki hocam bu anlattıklarınızı biz ilk defa duyuyoruz. Sakarya Savaşı'nın burada cereyan ettiğini bile biz genel olarak bilmiyoruz. Bu, hepimizi düşündürmesi gereken bir olay. Biz insanlardan o güzel tarihi böylesine kiskandık. Bu içli dışlı bir ihanet midir? Çok ciddi bir gaflet midir? Tekrar takdirinize sunarak devam etmek istiyorum.

Bir de 1960'lardan sonra sahte tarihler yayımlanmaya başlandı. Bu sahte tarihleri, artık kullanılması doğru olmayan deyimlerle, -en kestirme yol olduğu için söylüyorum- sağıcılar da, solcular da yazdı. Amaçları; Milli Mücadeleyi küçümsemek, Mustafa Kemal'i aşağılamak. Bunlara göre, Milli Mücadele emperyalizme karşı bir savaş değil; bunun arkasında halk söz konusu değil; Milli Mücadele bir avuç askerin başarısından ibaret. Zaten Fransızlar ve Yunanlılar Türkiye'ye kalmak için gelmişler. Sakarya Savaşı'nda biz yenilmişiz, tam kaçıyorken Yunanlılar'ın geri döndüğünü görünce, biz Yunanlılar'ın arkasından yürüyünce bunun adı Sakarya Zaferi olmuş. Atatürk sarhoş olduğu için attan düşmüş. II. İnönü Savaşı'nda üç tane Türk ölmüş, öyle masa başında uydurulmuş bir zafermiş bu. Üç Türkten biri de, sütçü beygirinden düşmüş. Bunu söyleyen adam da bir siyasi partinin kurucusu, yani Türkiye'yi yönetmeye aday.

Bir başkası da diyor ki, Türkler, Lozan'da İngilizlerle çok gizli bir antlaşma yaptı. Bu çok gizli antlaşmayı yazan Müslüman Türk biliyor yalnız bunu, yirmi dört maddelikti bu antlaşma diyor. Bu çok gizli antlaşmanın bir maddesine göre biz, Türkiye'yi Protestan yapacağız demişiz. O zaman İngilizler rahat etmişler.

Yapılan bütün devrimler de Türkleri Protestan yapmak içinmiş. Şimdi bunlar bir tıp fakültesinde olsa ruh ve zihin hastalığı delili olarak konuşulabilir; ama Türkiye’de bu kitaplar ciddi kitapmış gibi okunuyor.

Ne yazık ki bu masallara inanan insanlar var. Bizi yöneten bürokratların, bizi yöneten siyasilere, bize kanaat liderliği yapan bir takım yazarların inandığı tarih, işte bu sahte tarihtir. Onun içidir ki, bir devletin kuruluş mücadelesini bilmiyor, bu devletin niteliklerinin o kan meydanından, o şartlardan çıkarıldığının hiç farkında bile değil. Bunları Mustafa Kemal ve arkadaşları, her nasılsa sanki zaferi kazandıktan sonra Çankaya’da, havuzlu avluda rakı içerken saptamışlar gibi değerlendirip çiğnemeye, yontmaya, değiştirmeye teşebbüs ediyorlar. Şaşırtıcı sürprizler çıktığı zaman da şaşa kalıyorlar.

Yönetmeye kalktıkları devletin seksen yıl önceki tarihi hakkında hiç bir doğru şey bilmiyorlar. Şimdi sade halk tarihimizi iyi bilmeyebilir; hatta birtakım talihsiz söylentilere inanabilir. Hoş orada öğretmen var, orada bir takım savaşa girmiş çıkmış insanlar var, belki onları dinleyerek bu yanlışları düzeltebilirler; ama devleti yönetmeye soyunan kişiler ister bürokrat, ister teknokrat, ister öğretmen, ister üniversite hocası, ister siyasetçi olsun kendini bu mevkiye layık hale getirmek için bilgiyle donatmak zorundadır. Hiç kimse öğretmese, o kendi öğrenmek zorundadır. Bir cumhurbaşkanımız, köşke çıktıktan iki yıl sonra Nutuk’u okumuş. Herhalde çok sordular, o da mecbur kalıp okudu. Şimdi biz böyle bir idareye ve bu insanlara layık değiliz. Biz dünyada emperyalizmden çok çekmiş, kurtulmak için çok can vermiş, çok gözyaşı dökmüş, çok kan akıtmış; yani savaş alanında değil, savaş dışı alanlarda da çok ciddi kahramanlık yapmışız.

Çok büyük savaş vermiş büyük bir milletin çocuklarıyız. Millet derken de bu topraklarda yaşayan herkesi kast ediyorum. Herkes bizim tarih, kader kardeşlerimiz. Bir Apo çıktı diye Kürtleri, bir Çerkez Ethem çıktı diye Çerkezleri reddedemem. Bir Türkü ne kadar seviyorsam, onları da o kadar seviyorum. Bizi birbirinden ayırmak isteyen insanların niye ayırmak istediklerini, nasıl ayırmak istediklerini, bunların oyununa kimlerin geldiğini öğrenmek zorundasınız, Türkiye’yi yönetmek istiyorsanız. Bunların tümünün cavabı Milli Mücadele’de var. Bu kadar büyük bilgi ve deneyim hazinesi; ama bunun kapağını açmazsanız, hiç bir şey bilmezsiniz.

Türkiye’deki Avrupalılar Avrupa tarihini, Osmanlıcılar, o döneme hasret çekenler Osmanlı tarihini, bazı milliyetçiler Milli Mücadelemizi ne yazık ki bilmiyor. Cehaletin sefasını sürüyor. Birşey bilmemenin verdiği o olağanüstü özgürlük içinde, ağızımıza geleni rahatlıkla söyleyebiliriz, yazabiliriz. Bilssek öyle olmazdı. Bilen insan titrer.

Çocuklarımızı milletinden, tarihinden koparak bir yere götürmek istiyorlar. Dünyanın en ucuz uyuşturucusunun Türkiye’de satıldığını söyleyebilirim. Ortaokul kapılarında sıradalar. Elbet bunun bir anlamı var. Eğer siz bayrağınıza saygı gösteriyorsanız, İstiklal Marşı’nda heykel gibi duruyorsanız, bunun ne anlama geldiğini bilerek tarihinize saygı duyuyorsanız, bunu faşizm diye niteleyen yazarlarımız var.

Siz üçüncü sınıf bir Amerikan kovboy filmi gördünüz mü ki Amerikan bayrağı olmasın. Adam bir millet yaratmış, millet olarak elde tutmak için hâlâ çalışıyor. Dünyaya milliyetçiliğin ne olduğunu Fransızlar öğretti. Milliyetçilik kelimesini Fransız İhtilali’nden sonra biz duyduk; ama o Fransız burjuvazisinin bir ideolojik milliyetçiliği ki Almanya’da ‘nazizm’e, İtalya’da ‘faşizm’e dönüştü. Atatürk milliyetçiliğinin onunla hiçbir ilgisi yok. Bu birleştirici, kenetleyici, diğer milletlere son derece saygılı, ırk temelli olmayan, kültür temelli olan; yani özünde yuttuşluk bulunan, halkına karşı sevgi bulunan bir milliyetçiliktir ki bunun gericilikle, faşizmle, şovenlikle hiç ilgisi yok. Bu tarz duyguları olmayan milletler çok çabuk kuru kalabalık oluyor, çok çabuk kara yığın oluyor. İşte şimdi globalleşme geldi, milli devlet yıkıldı diyorlar, hiç yıkılanını görmedik; bir bizde yazılıyor bu. Sınırlar kalkacak diyorlar. Millilik duygusu globalleşmeye aykırıdır diyorlar. Bize birtakım AB sözcüleri, bazı tavsiyelerde bulunuyorlar; ama kendileri hiçbirini yerine getiriyor, yalnız bizden istiyorlar.

Biz, I. Dünya Savaşı’na Enver Paşa’nın yazılı emriyle girdik. Tarihler bunu apaçık yazmıyor, doğrusunu söylüyorum. Buradan yenilerek çıktık. Bize Mondros Mütarekesi’ni imzalattılar, Mondros Mütarekesi’ni imzalayan Rauf Bey bir milli kahramandı. Balkan Savaşı’nda karacılar yenilirken; o bazı akınlar yaptığı için ihtiyacımız olan o kahramanlık kavramını meşale gibi ayakta tuttu. O bakımdan çok önem verilen bir insandı; ama arkasında emperyalizmin oyunlarının ne olduğunun bilecek bir bilgi birikimi yoktu. Sonradan öğreniyoruz ki İngiliz Dışişleri Bakanlığı Mondros Mütarekesi’ni imzalayan

amirale diyor ki müphem kelimeler kullanınız ki ileride istediğimiz zaman bunları istediğimiz gibi yorumlayabilelim. Mondros Mütarekesi, Sevr Anlaşması'nın önsözüdür. Mondros Mütarekesi imzalandıktan sonra Rauf Bey İstanbul'a döndü, çok hoş bir beyan verdi. Diyor ki biz iki eşit devlet gibi konuştuk, birimiz yenmiş, birimiz yenilmiş gibi değildik, Türk İstanbul'a, hiç bir şekilde işgalci asker basmayacak. Türkiye'nin sınırlarından içeri hiç kimse girmeyek derken, daha bu cümlesi bitmeden İstanbul işgal edilmeye başlanıyor.

Ben, bu konuları düşünürken, Çanakkale'de dünyanın en büyük savaşını vermiş mehmetçikleri düşünüyorum, o toplarının başında. Dünyanın en büyük armadası Çanakkale'yi geçemiyor; çekip gidiyor onların kahramanları. Mehmetçikler daha duruyor orada. Sonra İngilizler geliyor, o Mehmetçikleri çatanalara bindirip İstanbul'a götürüp rıhtıma döküyor. O zamanki, Selahattin Adil Paşa diyor ki, hepimiz Çanakkale'den hüngür hüngür ağlayarak ayrıldık. İstanbul'a getirip bırakıyorlar. Bu mütareke hükümetleri, bu askerler sanki başkaları için dövüşmüş gibi; çünkü kendi zamanında açılmamış savaş, o Hürriyet ve İtilaf Partisi zamanında, İttihat ve Terakki'ye düşman oldukları için bu savaşta kolunu bacağına kaybetmiş, verem olmuş, hastalanmış, yıkılmış insanlara ellerini uzatmıyor devlet. Bu insanlar, sokaklarda kapı kapı dilenmeye başlıyor. I. Dünya Savaşı'ndaki gazilerimizden bazıları, Çanakkale'yi yaratan, Gazne'yi yaratan, Kut Zaferi'ni yaratan o büyük mehmetçikler dileniyorlar. İstanbul'un yerli Rumları, Ermenileri de bunları az kişi olarak sağda, solda yakalarlarsa dövüyor. İstanbul'u yöneten hükümetten de hiç birinin vicdanı sızlamıyor.

Sonra, yüzyıldan beri üç kıtaya yayılmış Osmanlı Devleti'ni parçalamak, bunun yeraltı, yer üstü imkanlarını, servetini paylaşmak isteyen emperyalistler, o yüzyıllık hazırlığın sonundaki bir belge olan Sevr Antlaşması'nı Osmanlı Devleti'ne tebliğ ediyorlar. Bu belge, sadece bir siyasi belge olarak düşünülemez. Sevr Antlaşması'nı okuduktan sonra vardığım kanıyı söylüyorum. Bu bir siyasi anlaşma değildir. Bu barbarca, bu hukuk dışı, insan haklarına, devlet haklarına aykırı, içinde bütünüyle haçlı ruhunu taşıyan, olumsuz bakımdan emsalsiz bir belgedir. Hem bugünü anlamak, hem de nasıl bir tehlikeden kurtulduğumuzu öğrenmek istiyorsanız, üç beş maddesi özetlenen Sevr Antlaşması'nın metnini lütfen okuyun. 344 maddelik bir metin. Bunu okumadan hiç bir şey anlayamazsınız, hiç bir şeyi deşifre

edemezsiniz, okuyamazsınız, günümüzü okuyamazsınız. Bugün neler oluyorsa hepsinin kökeni Sevr'dir. Sevr'deki bütün bunların kökü de son yüzyılın içinde. Sevr Antlaşması, emperyalizmin Türklere ve Türkiye'ye biçtiği kefen.

İstanbul Hükümeti bunu hemen imzalamıyor, elbette o da bazı itirazlarda bulunuyor. İlk giden delegasyonumuza Fransız Başbakanı bir devlet için, bir millet için söylenmeyecek en ağır lafları söylüyor. Bunların başında da işte o zaman Damat Ferit var, filozof Rıza Tevfik var. Normal, onurlu bir devlet temsilcisi olsa bunlar, orayı terkedip giderlerdi. Boyunlarını büküp, azarlanmaya müstahak, suçlu çocuklarmış gibi dinliyorlar. Bir süre sonra da filozof Rıza Tevfik diyor ki koca adamı kızdırmaya değmez, hemen oracıkta bu antlaşmayı imzalamalıydık; çünkü bunu hak etmiştik diyor.

Sevr Antlaşması'nı da imzalayanlardan Rıza Tevfik, hep kolunun altında kalın bir kitapla dolaşüyor, onun dekoru, okur-yazar olduğunun delili olarak, uzun da saçları var, filozofluğa yakın bir kıyafet içersinde, bu filozof Sevr Antlaşması'nı imzalıyor, zaferle birlikte Türkiye'den kaçan alçaklardan bir tanesi. Lübnan'da iken on yıl sonra, Türk gazetecisine diyor ki, bana niye kızdıklarınızı anlamıyorum, Sevr Antlaşması'nı imzaladım o kadar. Bizim bu Osmanlı filozofu on yıl sonra bile Sevr Antlaşması'nın ne olduğunun idrakında değil. Bizi onlar yönetti, bu devleti o kafalar batırdı. Osmanlı Devleti batacak bir devlet değildi; o kafa batırdı. Şimdi, o kafanın benzerlerini Türkiye'de gördüğümüz zaman, bilin ki Cumhuriyet'i batırmaya çalışıyorlar. Sayıları çok.

Buna karşılık Ankara dedi ki, Sevr Antlaşması'nı kabul etmiyoruz; Türk milleti bunu kabul et-

**Kadını erkeğiyle,
köylüsü şehirlisiyle,
sarıklısı feslisiyle,
kalpaklısıyla.
İnanılmaz bir
mücadele var.**

mez. Biz, bir kişi kalıncaya kadar bunu kabul etmemek için mücadele edeceğiz. Bunu diyen Ankara'nın elinde para yok, pul yok, asker yok, silah yok, mühimmat yok, tam bir yokluk. İşte onun için çılgın diyorlar. Bu yokluk içerisinde bir millet, dünyayı dize getirmiş güçlere ben senle mücadele edeceğim diyor. Bu güzel çılgınlığı sürdürmeleri sayesinde ki bugün buradayız.

Nereden kalktık, nereye geldik. Milli Mücadele'nin nasıl başladığını anlatıp hemen Lozan'a geçeceğim. Sevr ile bağlantılı olarak diyelim ki İzmir'e Yunanlılar çıkıyor, yiğit bir Türk tek başına tabancasını çekiyor, yürüyen Yunan birliğinin önündeki sancakları vuruyor. Bu, bir milletin çılgınlığıdır, bir milletin karşı durmasıdır. Semboliktir; ama çok anlamlıdır. Bunun üzerine, fırsat kollayan yerli Rumlar ve Yunanlılar en az bin Türkü öldürüyor. Evlere giriyor, bütün evleri yakıyor, yıkıyor, yağmalıyorlar. O Kordon'daki bu acı olayı seyreden bir İngiliz bahriyelisinin anlattığı bir sahne var, Balder'in Çanakkale Olayı adlı kitabından aktarıyorum. Diyor ki, Türk subayı arkaya düştü, bir Rum kadını geldi ağzına işedi. Bin yıllık kardeşlik böyle bitti. Biz, bin yıldır onlarla birlikte yaşıyorduk. Şimdi, Yunan ordusu İzmir'den etrafa yayılmaya başladığı zaman, nasıl yayılıyor bu, böyle medeni bir ordu değil bu. Dost olacağız diye yalan söyleyemem. Askerlerimizin bir tabiri var, savaşın bile ahlakı vardır diye. Bu Yunan ordusu için geçerli değil. Bunlar, belki de dünyanın gördüğü en barbar ordulardan bir tanesi. Çocukların bile ırzına geçerek yayılıyorlar. Şimdi o evi, barkı, ırzı, namusu tehlikede perişan halkın meşru devlet ve hükümeti İstanbul'da. Yüzünü oraya dönüyor, oradan bir imdat, bir yardım, bir yol gösterme, bir tavsiye bekliyor, tık yok. İstanbul Hükümeti, Yunanlılar İzmir'e çıktığı zaman ya da Fransızlar Ermeni lejonuyla birlikte provaya girdiği zaman bir iki gün sallantı geçirip sonra da şu karara varıyorlar. Bunlar galiplerin adamı, onların izniyle çıktılar, bunlara karşı durmak galiplere ayıp olur, yazık olur, misafirimiz sayılırlar. Yunanlılar öyle yayılıyor, biz padişahın misafiriyiz diye ve bunlara karşı duranlara yasak getiriyorlar. O kadar ki Milli Mücadele'yi söndürmek için ellerinden gelen alçaklığı, kötülüğü ve pislği yapıyorlar.

İstanbul yönetiminin hain olmadığını söyleyebilmek için onlar gibi düşünmek lazım; yoksa başka hiçkimse söyleyemez. Milyonlarca belge var, hiçbirimiz o günleri yaşamadık, o günleri belgelerle değerlendirdik, işte belgeler orada. Masalcılar, o belgeleri görmez-

likten geliyorlar. Bizim halkımızın bir bölümü de masal dinlemeye meraklı, o gerçeğe aykırı masallarla nesini avutuyor bilemiyorum. Öyle anlarda da Aziz Nesin'e selam olsun deyip geçiyorum.

Milli Mücadele kuruluyor.

Kadını erkeğiyle, köylüsü şehirlisiyle, sarıklısı feslisiyle, kalpaklısıyla. İnanılmaz bir mücadele var. Bir, iki şey üzerinde özellikle gençlerimiz için durmak istiyorum. Milli Mücadele'de zaferin en az yarısı kadınların hakkıdır. Eğer kadınlarımız olmasaydı, muhtemeldir ki biz Milli Mücadele'yi kazanamazdık. Bin kişilik savaşan bir ordu kuruyorsanız, bin kişilik savaşan ordunun arkasına da yine bin kişilik bir ikmal ordusu kurmanızdır. Ona hergün rızkını getirecek; yani ekmeğini, suyunu, cephanesini getirecek. Bunu kadınlar yaptı. Dünyanın hiçbir ülkesinde olmadı bu. Bizim ninelerimizin yaptığını dünyada hiçbir kadın yapmadı. Mermiyi, çocuğuyula yana yana koydu, ikisini birden korumak için. Mermiye, millet malı adını koydu. Millet malı, bu müthiş bir laf. Devlet malı bile demiyor, millet malı diyor. Gene, onlardan bir tanesinin söylediği bir laf var, ordu yenilirse diye telaşlananlara diyor ki bir Kızılaycı, "Ordu yenilir korkmayın, millet yenilmez." Bir ordu daha kurarsınız. Bir kere karar vermişseniz mücadele etmeye, galip gelinir. Bütün bir milletin biraraya gelmesinin karşısında hiçbir güç duramaz. Hani emir demiri keser diyorlar ya Kuva-yı Milliye de emperyalizmi kesti. Bütün hayallerini kuracaklarında bırakıp onları Yunanlılarla birlikte Ege'ye döktü.

Biz, Sevr'i yok ettik, öyle sandık, Lozan'a gittik. İsmet Paşa çok muzaffer, dünyada bir eşi az bulunan bir zaferi temsil eden kumandanlardan biri olarak Lozan'a gitti. Elbette orada kimse bize aferin İsmet Paşa, sen, sizin komutanlarınız, biz İngilizleri, Fransızları, İtalyanları, ABD'yi, bize destek veren Avrupa kamuoyunu, Yunanlıları, Ermenileri, içinizdeki hainleri yendiniz, bravo size, hoşgeldiniz, ne emredersiniz demedi. Tam tersine hem Lord Kurson hem İtalyan ve Fransız delegelerini topladı. Aman benim çevremde yer alın, Türklerden ne kopabilirsek kardır. Ne koparmak istiyorlar? Sevr Anlaşması'ndaki bazı şeyleri. Dünyada emperyalizmden en çok çekmiş milletiz. Bunu hiç unutmayın. Keşke ilkokuldan beri, emperyalizmin ne olduğu, ne olmadığı ders olarak gösterilse. Emperyalizm bitmedikçe, bitmez ad değişir, Milli Mücadele de sürer.

Milli Mücadele bitmemiştir. Emperyalizm mütemadiyen yeni isim, yeni kılık, yeni maske, yeni ad altında dalga dalga yeniden geliyor. Orada emperyalizmin kısa, orta ve uzun vadeli çıkarlarını temsil eden Sevr'den kurtarabildiklerini Lozan'da komisyona getirmişler. Orduyu yine küçük tutmamızı istiyorlar ve Boğazlar'ı biz yönetelim diyorlar. Dicle, Fırat su rejimini birlikte konuşalım diyorlar, Alevilere azınlık hakkı taniyin diyorlar ki göbekten çatlatsınlar, ikiyane bölünler, böyle bir takım istekler. Bunların hepsini Lozan'daki delegasyonumuz elinin tersiyle itti. Avrupa, Lozan'ı imzalamak zorunda kaldı; çünkü bu delegasyonun arkasında milleti yaşasın diye ölmeye razı 200 bin kişilik bir ordu vardı. Bunu biliyorlardı. İmzalamasalar, Türkiye bir dört yıl daha savşamaya razıydı. Mecburen imzalandılar.

1933 yılına kadar Batı bize bir kuruş kredi vermedi. Cumhuriyet döneminin o ekonomik mucizesini kendi yağımızla kavruarak yaptık. Bugün iftihar ettiğimiz, hayati önemini gördüğümüz ne varsa o ilk on yıl içerisinde ya yapılmış, ya düşünülüp planlanmış. İnanılmaz bir mucize. Batının namuslu insanları, Milli Mücadele'ye ve ondan sonraki o şaşırtıcı kalkınma hareketine topluca 'Türk mucizesi' diyorlar. Bu tarafsızlığı, bu kadir bilirliği gösteriyorlar.

İstiklal Savaşı içerisinde, Mustafa Kemal'e yakın arkadaşları diyorlar ki, Paşam bir taraftan biz bu emperyalizmle burada gırtlak gırtlacağız, kan döküyoruz, bir taraftan da bu Batı medeniyeti, çağdaşlık diye onların o tarafını övüyorsun, bu gelişkinin sebebi nedir? Açıkça biraz huzursuz olduk biz. O da diyor ki Batının bilimine, sanatına, teknolojisine saygılıyız. Bu evrensel bir varlık; ama emperyalizmine karşıyız. Şimdi de öyle olmalıyız. O Batı'nın sanatı, bilimi, teknolojisi, güzel yüzüyse, Batı'nın bir de hepimizi korkutacak çirkin yüzü var, bencil, sırf kendi çıkarına işleyen o emperyalist yüzü. Bunu ayırt edemezsek, emperyalizm unutmuyor hiçbir şeyi, biz unutuyoruz, unutan biziz. Gene çıkarıp dosyalarını masanın üzerine koyuyor.

Bugün AB'nin bazı sözcüleri bize kursaklarında kalmış olanları yeniden kusuyorlar. Atatürk'ün resmini indirin diyecek kadar, ordunuzu küçültün, paralı ordu yapın, Boğazlar'ı yeniden konuşalım, su rejimini beraber götürelim, Türkiye'deki Aleviler'e azınlık verin, aynı şey, aynı şeyler. Birtakım yazarlarımız, bu Sevr sendromundan kurtulun, Sevr tarih oldu diyorlar. Bunlar birşey bilmedikleri için

söylüyorlar, bizi kandırıyorlar, çok ayıp ediyorlar. Onun için diyorum lütfen Sevr'i okuyun. Bugünü deşifre etmenin yolu o. Rauf Bey gibi şaşırılmayalım, bir daha da hiç bir şey olmayacak demeyelim, lafımız bitmeden birtakım talihsiz olayların karşısında kalmayalım.

Bizim önümüzde okuyabileceğimiz bir kitabımız var, 'Milli Mücadele'. O bir pusula, kutup yıldızı. Ona bakarak yolumuzu bulabiliriz. Soracağımız her sorunun cevabı Milli Mücadele'de var. Benim kitabım bir ömrün ürünü; ama ondan çok daha önce başkaları yazılmıştı. Ben, onlardan yararlanarak yazdım, bir de kendi topladıklarımı ekledim. Bilimsel kitaptı çoğu. Milli Mücadele çok yönlüdür, her biri bir yönünü inceliyordu. Benimkinin özelliği hepsini biraraya getirmek, bir de bazı kahramanlarımızın ismini açıklamaktı.

Bir insandan tarihini esirgemek, bir insandan tarihini kıskanmaktan daha ayıp, daha akla, sağduyuya aykırı, daha haince ne olabilir? Utanılacak bir tarihimiz yok ki ne saklayalım! Bu tarihin gölgesini gören insanın boynu uzar, içi zenginleşir, kişiliği değişir, dünyaya bakışı değişir. Bana öyle geliyor ki biz otuz yıl içerisinde Milli Mücadele'yi bilmeyince, emperyalizmin ne olduğunu bilmeyince, bazı terimleri yasaklayınca, çocuklarımıza bu ruhu anlatmayınca, bunun ayrıntılarını vermeyince, kendi kahramanlarının adını öğretmeyince, bizim milli refleksimiz çok zayıfladı. Ben gençliğimden biliyorum, Kıbrıs'ın üzerine bir yanlış cümle sarfedilse meydanlar onbinlerle, yüzbinlerle dolardı. Kıbrıs adım adım gidiyor elimizden. Bizde hiçbir tepki yok ya da bizimkileri dost zannedip tedbir almadan yaklaşan Amerikalıları kucaklamak isterken bu kafalara çuval geçirildi. Hükümetler, ordu bunun

*Turgut Özakman, Çankaya Üniversitesi
Rektörü Prof. Dr. Ziya Aktaş ve Hukuk
Fakültesi Öğretim Üyesi
Prof. Dr. Ali Bozer ile birlikte.*

diplomatik kanallarla tartışmasını yapabilirler. Bu da kapalı kapılar ardında olabilir, buna bir itirazım yok. Muhtemelen yapılmıştır, bu tepki gösterilmiştir. Peki biz ne yaptık? Hiç! O insanlar bizim onurumuzu temsil ediyorlardı, bizim aldığımız bir yara yok mu? Şimdi bir film yapıldı, bir bilet fiyatına onurumuzu kurtarmış olacağız, hayır. Biz o dünyanın en büyük Kurtuluş Savaşı'nı vermiş ninelerimizin, atalarımızın torunu muyuz, değil miyiz? Torunuyuz, böyle milli refleksten mahrum yaşayamayız, değilsek o tarihe ihtiyacımız yok, gidelim boynumuzu büküp Avrupa'ya, bizi istediği gibi yönetsin.

Turgut Özakman, plaketini Çankaya Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Sıtkı Alp'ten alıyor.

Bakınız, o tarihte bugünkü bazı yazarların hatırına birkaç kişiden bahsetmek istiyorum. Bu Osmanlı'yı yıkan kafanın ne olduğunu görelim. Avrupa ile başa çıkmayı, asırlardan beri Asya'nın hangi kavmi başarılabildi ki biz başarabilelim. Titiriyorlar Avrupa'nın karşısında. Bir yazar var, Hafız İsmail, bilmiyorlar ki diyor İngiltere tehlide gelmez. Başka birisi diyor ki, Türkler kendi güçleriyle adam olmazsa İngilizler elimizden tutarak bizi kurtaracak. Çağımızda da bir yazarımız diyor ki, Türkiye, Türklerin yönetemeyeceği kadar, yalnız onlara bırakılmayacak kadar önemli bir ülke. Mütarekedeki hainlikle vasıflandırdığımız yazarlar bu kadar ileri gidecek bir laf etmediler. Bugün ediliyor.

1920 yılı Haziranında, Ankara, Sevr Anlaşması'nı reddettiği için galipler Yunan ordusuna, Ankara ordusunu yok etmesi, Ankara ordusunu susturması için yeşil ışık yaktılar. Yunan ordusu da 22 Haziran 1920 günü bir kolla Bursa'ya, bir kolla Uşak'a doğru yürümeye başladı. Tabii yakarak, yıkarak, keserek. Aklınıza ne gelirse, hepsi yapıla yapıla zaten görevi de o, yıldırma, bu direnci kesme. Peyami Safa Sabah

Gazetesi'nin muhabiri, o zamanki Adalet Bakanı Ali Rüştü Efendi'ye soruyor diyor ki, "Bu Yunan ilerleyişi hakkında ne düşünüyorsunuz?" Osmanlı Adalet Bakanı Ali Rüştü Efendi de şu açıklamayı yapıyor. "Ankara'nın direnmesi politikamıza aykırıdır. Yunan yürüyüşü programımıza uygundur, Yunan ordusu bizim ordumuz sayılır, Yunan ordusunun başarısı için dua ediniz." Şimdi o devlet sahici bir devlet olsaydı, o devletin hükümdarı sahici bir hükümdar olsaydı, o dönemdeki sadrazam sahici bir sadrazam olsaydı, bu adam bir saniye yerinde kalabilir miydi? Hayır, hem kalıyor yerinde hem de bir sonraki 5. Kabinede de Adalet Bakanı olarak yer alıyor. Üstelik bu sefer yanına müseccel, İngiliz casusu Sait Mollayı da alıyor.

Sait Molla, bütün belgeleriyle casusluğu kanıtlanmış, aşâğılık bir herif. Bu, büyük zaferden sonra Mısır'a kaçıyor. İngilizler bunları toplayıp Mısır'a götürüyorlar. Bir-iki yıl bunlara günlük sadakalarını verip bakıyorlar. Derken bunların paralarını kesiyorlar. Parasız kalıyor bunlar. Hemen Sait Molla, Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı'na bir mektup yazıyor. Diyor ki ben sizin için de casusluk yapabilirim. Adamın mesleği casusluk ne yapsın. O tarihte, Fransızlara yaklaşmış bir fani ailesi var Çukurova'da. Bunlardan bir tanesini Osmanlıya mutasarrıf tayin ediyor Fransızlar. Adamın bir beyanamesi var, mealen söylüyorum. Diyor ki bu paçavranın altında ne gördün, paçavra dediği Türk bayrağı. Şimdi şanlı bir milletin bayrağı dalgalanıyor üstümüzde, onun altında buluşup mutlu olalım. Türk bu Türk, Müslüman Türk. Milli Mücadele'yi yaparken, bizim milletimizin çok üstün, çok büyük, çok şaşırtıcı, çok saygı duyuran, bin kere minnetle ansak borcumuzu ödeyemeyeceğimiz olağanüstü vasıfları anlaşıldı, ortaya çıktı, devreye girdi, öyle kazandık bu savaşı; ama zaaflarımız da çıktı.

Bu çetin testten zaaflarımızı da görerek çıktık. Bu iyi oldu. O zaman bu zaafı düzeltmek için bir sürü tedbir alındı. Bütün devrimlerimiz zaten o yeni yurtsever, uyanık, ilmi, irfanı, vicdanı özgür, sağlam, milli insanı yaratmak içindi. Neleri gördük? Bir tane zaafımızı söyleyeyim size. Yunan ordusu ilerlerken, üç kuruluş bahşış almak için oradaki bir takım Müslüman Türkler, Yunan askerlerine yeni evlenmiş, kocaları Ankara ordusuna katılmış, taze gelinlerin evlerini gösterdiler. Sonra neler olduğunu tahmin edebilirsiniz. Bunlarda vatan duygusu yok, insanlık yok, milli duygu yok. Bu insanları yetiştirmek zorundayız, devletin görevi o. İşte Eğitim Bakanlığının başına 'Millî' bu nedenle

kondu. İktidarlarımız kırk yıldır, elli yıldır, iktidara gelir gelmez en büyük oyuncak olarak Milli Eğitimi buldular, kısalttılar, uzattılar, değiştirdiler. Bugün milli bir eğitimimiz olduğunu söylememiz çok zor. Öğretmenlerimizin büyük bir bölümü, Milli Mücadele'yi bilmiyor. Kusuru yok onların kendi öğretmenleri de bilmiyordu. Çocuklara bu milli duyguyu nasıl verecekler? Yine devlete rağmen, bu elleri öpülesi öğretmenler sayesinde ki çocuklarımız bizim milletimizin çocukları gibi kalmalarını bildiler.

Ben, altı aydır Anadolu'yu geziyorum, gençlerle beraber oluyorum. Bir şey öğrenir, iki şey öğretirim, üç şey öğreniyorum. Bizden koparılmaya çalışılan, ailesinden, devletinden, milletinden koparılmaya çalışılan, milleti millet yapan değerlerden uzaklaştırılmaya çalışılan, yabancılaştırılmaya çalışılan gençleri istedikleri hale getiremediklerini görmenin mutluluğu içinde döndüm. Gençlerimiz yerlerinde duruyorlar. Onların içinde yüzde 5-10 fire verebiliriz. Her yerde verilebilir. Dünyadaki gençler yüzde 50'ye yakın fire veriyorlar. Biz o bakımdan çok talihiyiz. Gençlerimize çok güvenebiliriz.

Bir komutan dedi ki Güneydoğu'ya giderken, vatan bütünlüğü için ölmeye gidiliyor, acaba Mehmetçik orada gene Kurtuluş Savaşı'ndaki gibi davranabilir mi? Yurdunu o kadar sevebilir mi? Onu canından aziz sevebilir mi diye bir kaygı vardı. Sonra böyle düşündüğüm için çok utandım dedi. Çok önemli birşey.

Bir başka komutandan duyduğum bir başka anıyı söyleyeyim, Eskişehir'deki komutan yeni tayin edilmiş oraya. I. İnönü Savaşı'nın yıldönümü kutlanacak, İnönü mevzileri de Metristepe'de. 10 Ocak, kış ortası. Yeni tayin olduğu için acemilik almasın diye diyorlar ki orası soğuk olur, sıkı giyin. O da giyinebileceği kadar en sıkı şekilde giyiniyor. Metristepe'ye çıkıyor. Tören başlıyor. Dedi ki beş dakika sonra titremeye başladım soğuktan, sonra utandım, 80 yıl önce Mehmetçik burada mintanla döğüşüyordu. Buza çıplak ayakla basıyordu. Bakınız, böyle bir milletin torunu olmak insana çok büyük sorumluluk yükler.

Türkiye'nin bütünlüğü, refahı, bağımsızlığı için biz elimizden geleni yapmak zorundayız. Susarak, bekleyerek başkaları birşey yapsın diye kenara çekilerek onlara layık olamayız. Bunun için yakmaya, kırmaya hiç gerek yok. Faks gibi, mail gibi, bildiri yayınlamak gibi, dergi çıkarmak gibi, bülten dağıtmak gibi,

yazı yazmak gibi pek çok uygar düşünce ve duygu açıklama yolları var. Biz Avrupa'nın sözcülerine, Türkiye'nin bölünmeyeceğini millet olarak bildirmek zorundayız. Türkiye için hayallerinin yine kursaklarında kalacağını bilsinler. Bunu söylemezseniz, biz otuz, kırk yıldır içerideki arkadaşlarımızla birlikte bu milleti kuzu sürüsü haline getirmeye çalışmıştık, muvaffak olduk derler sonra. Kuzu sürüsü olmadığımızı kanıtlamak zorundayız.

Son zamanlarda birdenbire Cumhuriyet yönetiminin Osmanlı hanedanına haksızlık ettiği, ona çok hoyrat davrandığı, bu insanların birdenbire aç, parasız sınırın ötesine konduğu gibi birtakım iddialar var. Bu konu basında yazıldı, çizildi. Televizyonun birinde de sanırım birkaç bölümde anlatıldı. Bir de Basın Odası programında bunu söyleyen o ailenin yetiştirip okuttuğu bir gazeteci. Önce bunu bilin, isim söylemeden anlamış olacaksınız. Kendisini okutan aileye borcunu ödüyor. Bundan tarihçi çıkmaz o zaman. Tarihçi, kendi öz babasına bile objektif davranmasını bilecek, gençlerine, millete yalan söylemeyecek namuskarlıkta olacak, dip diri duracak, hiçbir şey için taviz vermeyecek. Hakikate ihanetle, devlete, millete ihanetin arasında hiçbir fark yok.

Osmanlı hanedanından Şehzade Ali Vasıf Efendi'nin Bir Şehzadenin Hatıratı adlı kitabını okuyun. Yapı Kredi Yayınları'ndan çıktı. Okuyunca bunların hayatlarını görüyoruz. Hayatları Monte Carlo'da, San Remo'da, Güney Fransa'da, otomobil yarışında, plajda, baloda, yemekte, yaş gününde, düğünde, kumarda geçiyor. Kendi anıları. İçindeki resimlere bakınız, o şatafatı görünüz. Bunlar giderken hemen çıplak olarak evlerinden İngilizlerin bizim birtakım milliyetçilerimizi sürükleye sürükleye götürdükleri gibi götürülmediler. Bunların her birinin cebine 1000 sterlin kondu. En fakir zamanımızdı, savaştan yeni çıkmıştık. Bunlar ne de olsa bilinen bir ailenin çocukları, bir Türk'tür, oralarda müşkül mevkiide kalmaları diye bunların cep harçlıkları da onlara yıllarca yetecek kadar verilebildi, malları mülkleri ellerinden alınmadı, istedikleri gibi bütün mücevheri alıp götürdüler. En parasız kaldıkları zaman bile, anlatıyor Vasıf Efendi, bir adam çıkıyor, dünyadaki zenginleri dolaşıp para topluyor, fakirlere veriyor. Açlıktan ölmüş kimse yok, sefalet içinde kimse yok, çok bilgisiz, çok beceriksiz, çok mesleksiz, hiç bir konuda bir becerisi olmayan bir insan belki azap çekmiş olabilir, onlar vaktiyle devletin sırtından geçiniyorlardı, kader onlara demek ki bu milletin sırtından geçinmeyi çok gör-

müş. Bunlar bir kişi, iki kişi değildi, yüzlerceydi. Hazededen maaş alıyorlardı ve halkı küçük görerek yaşıyorlardı, köşklere, konaklarda. Bir hanedana saygı duymak başka şey; ama gerçeği söylemek başka birşey. Hanedan da, devlet de Titanik gibi battı. Batmaz diye birşey yok, kendileri batırdı. Mustafa Kemal batırmadı Osmanlı Devleti'ni, Türk milliyetçileri de batırmadı, Kuvayı Milliyeciler de batırmadı.

Şimdi o kapıların o Cumhuriyet'i örselediklerini, yıprattıklarını, zayıflatabilmek için akla gelebilecek bin türlü numarayı çevirdiklerini

de satmışız. Gölçük'te yapılan denizaltı, Marmara Denizi'ne indirilebilmiş. Kadının önündeki bütün engeller kaldırılmış, dünyanın en saygın devletlerinden olmuş. Bunun değerini bilmezsek bize ne derler. Değerini bilmek zorundayız. Bunu yıkığımız zaman, bunun alternatifleri yok, yerine ne koyacağız? Padişahlığı mı, hilafeti mi, çürümüş Osmanlı Devleti'nin bir gölgesini mi? Böyle bir hayale kapılanlara sağlıklı yurttaş denilebilir mi? Bize, çok tetikte durmak düşüyor. Gençliğimizi ikiye böldüler. Bir kısmı, milli hiç bir güne inanmıyor; çünkü o sahte tarihle büyütüldüler. O okullardan dindar insan çıkmıyor, dinci çıkıyor. Türkiye'yi yönetenler bu konu üzerinde çok derin derin düşünmeliler.

Sıtkı Alp; Ulusumuzun destanlarla, kahramanlıklarla, şanlı, şerefle dolu zengin bir tarihi vardır. Bu tarih içinde Türk Kurtuluş Savaşı, başlı başına bir tarihtir. Hiç şüphesiz ki bu savaşın baş kahramanı Gazi Mustafa Kemal'dir. Onun keskin zekası, kuvvetli, kudretli komutanlığı ile yiğit Anadolu halkının direnme gücü sayesinde kazanılmış olan bu savaş, ulusumuzun yenilmez gücünü dostta, düşmana karşı bir daha göstermiştir ve I. Dünya Savaşı'nın sonunda dağılan Osmanlı İmparatorluğu'nun yerine Türkiye Cumhuriyetini de yine Mustafa Kemal kurmuştur. Onun için Gazi Mustafa Kemal, sadece savaş meydanlarının başkomutanı değil, aynı zamanda devlet kuran büyük bir liderdir. 10. Yıl Nutuk'unda der ki: "Yurttaşlarım, az zamanda çok ve büyük işler başardık; ama bu işlerin en büyüğü, temeli Türk kahramanlığı ve Türk kültürüne dayanan büyük Türk Cumhuriyeti'dir." Genci yaşlısı, Doğulu Batıslı, Kuzeyli Güneylisi demeden, bir yumruk, bir güç, bir kuvvet olacağız. Hem vatanımızı, hem bayrağımızı, hem de cumhuriyetimizi koruyacağız.

Kadının önündeki bütün engeller kaldırılmış, dünyanın en saygın devletlerinden olmuş. Bunun değerini bilmezsek bize ne derler.

görüyorum. Bize şimdi tetikte durmak düşüyor. Cumhuriyet'in nimetini bilmezsek birgün hep beraber bu çatının altında kalırız.

Cumhuriyet'in iç kazanımıyla sözüme son veriyorum. On beş yıllık süre içinde, kalkınması yüzde 9, tek kuruş borcumuz yok. Merkez Bankası altın ve döviz dolu. Kayseri uçak fabrikasını yaptı, uçaklar uçuyor. Yüz yirmi tanesini

Avrupa Birliği-Türkiye İlişkilerinin Dünü, Bugünü ve Yarını

Nur Batur - Hürriyet Gazetesi Ankara Temsilcisi

Biz bu yola 1958'de girdik; yani çok uzun bir süredir bu yoldayız. Bir dönem eski Cumhurbaşkanı Turgut Özal, "Bu uzun, ince bir yoldur demişti" demişti. Hakikaten çok uzun, ince bir yol, zor bir yol. 1958'den bu yana biz bu yolda devam ediyoruz. 1963 bu açıdan çok önemli; çünkü Türkiye ortak pazarla ilk ortaklık anlaşmasını o tarihte imzaladı ve bugünkü tartışmaları aslında o zaman Türkiye'de yine

yaşıyorlar. Yine siyasiler kaygılı. "Acaba yapsak mı yapmasak mı, imzalasak mı imzalamasak mı?" diye.

Dönemin Başbakanı İsmet İnönü'nün önüne anlaşmayı dönemin dışişleri bakanı getiriyor. İsmet İnönü bakıyor ve diyor ki, "Bunu imzalarsak biz de ortak pazara girecek miyiz?". Dışişleri Bakanı: "Gireceğiz efendim". "Peki istediğimiz zaman çıkabilecek miyiz?" "Çıkabiliriz efendim". "O zaman atıyorum imzayı" diyor İnönü de.

Böyle girdik Ortak Pazar yoluna, AB yoluna. İsmet İnönü imzayı attığı zaman birgün karar verirse Türkiye çıkabiliriz düşüncesiyle. Aradan geçen zamanda baktığımız zaman, bu hedef belirgin bir hedefti. Türkiye Ortak Pazar'a, AB'ye; yani Süleyman Demirel'in deyimıyla barış ve istikrar projesine, çağdaşlık projesine imzayı atmış oldu. Şimdi, 9. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel bu konudaki konuşmalarında ısrarla şunu vurguluyor.

Diyor ki, "Bu aslında, ekonomik bir program değil, Türkiye'nin barış ve çağdaşlık yolundaki bir projesidir. Barış ve çağdaşlık yolundaki yürüyüşüdür. Onun için bu yürüyüşü devam ettirmeliyiz".

Baktığımız zaman, 1963'lerden bu yana geçen 42 hükümet Türkiye'de, barış ve çağdaşlık projesini destekliyor. Bunu Türk halkı da destekliyor. Türk halkı neden destekliyor? Türk halkının kafasında tek bir şey var. Tabii ki barış ve çağdaşlık son derece önemli; ama bunlar gerçek anlamda soyut kavramlar; ama Türk halkı için AB projesi 'zenginlik' anlamına geliyor ve onun için halen destekliyor. Zaman içerisinde, Türkiye siyasi açıdan bu projeyi desteklemekle beraber, içteki çalkantılarıyla proje zaman zaman sekteye uğradı. Arada katma protokeller imzalandı, hedef yolunda AB ile gümrük birliğini sağlayacak anlaşmalar imzalandı; fakat bu anlaşmaları yine siyasi ve ekonomik nedenlerle Türkiye zaman zaman askıya aldı.

1970'lerin ortasından itibaren baktığımızda, Türkiye'de ciddi bir siyasi çalkantı görüyoruz. Bunun getirdiği bazı sıkıntılar da var. Bunun en büyük yansımasını tabii ki AB projesiyle, o zamanki adıyla 'Ortak Pazar' hedefimizle görüyoruz. 1978'de Türkiye, o zamanki başbakanı Bülent Ecevit katma protokolü; yani bu ilişkiler sürecini askıya alıyor, 1980'de Türkiye'de iç olaylar ve askeri müdahale dolayısıyla bu proje 7 yıl kadar askıda kalıyor. Türkiye birşey yapamıyor, AB de bir karar almak istemiyor; ancak 1987'den itibaren yeniden bu proje Türkiye'nin gündeminde ön sıralara çıkmaya başladı; fakat tabii koşullar da değişmeye başladı 1980'lerin ortasından itibaren. Avrupa eskisi kadar Türkiye'ye ve Türkiye'nin AB içerisinde yer almasına sıcak bakmamaya başladı. İlişkilerde daha ağır bir süreç işlemeye başladı. 1987'den sonraki büyük bir dönem, on yıllık bir döneme bakarsak, 1990'ların sonuna kadar yine çok önemli bir gelişme olmadı Türkiye-AB ilişkilerinde. Ancak ve ancak 1999'da; yani bundan 6 yıl önce, Türkiye sonunda 42 yıl önce tam üyelik hedefi için başvurduğu bir kuruluşa aday olabildi. Tabii bu, büyük bir hayal kırıklığına da yol açtı Türkiye'de. 40 yıl önce böyle bir yola girdik, 40 yıl sonra ancak adaylığımızı kabul ediyor AB. Bunda AB'nin ya da Avrupalıların Türkiye'ye bakışında hatalar olmakla birlikte, bizim de hatalarımızın olduğunu kabul etmemiz gerekiyor. Hem siyasi hem ekonomik açıdan Türkiye'nin AB'ye tam

olarak hazır olmadığından ve çeşitli siyasi çalkantılar yüzünden de bunun aksadığını unutmamamız gerek. Son beş yıl içerisinde baktığımız zaman da Türkiye gerçekten beş yılda çok önemli bir aşama kaydetti. Bu konudaki kararlılığını çok belirgin bir şekilde ortaya koydu. AB'nin kurallarına uymak için çok ciddi kararlar aldı. Son iki yıl içerisinde gerçekten büyük reformlar yapıldı; fakat yeterli mi, henüz değil. AB diyor ki, "Burası bir kulüp, bu kulübe girmenin de bazı kuralları var. Bu kuralları eğer yerine getirirseniz, bunlar ekonomik ve siyasi kurallar, siz AB'ye üye olabilirsiniz. İlk aşamada biz bu kuralların en azından tam üyelik müzakerelerini başlatmak için bu kuralları yerine getirdik. Böylece 3 Ekim 2004'te tam üyelik müzakereleri başladı.

Bundan sonra ne olacak? Bugün hâlâ 42 yıl önceki soru geçerli, "Türkiye AB'ye girmeli mi, girmemeli mi?" Bugün hâlâ bu konuyu tartışıyoruz. Bence İnönü'nün sorduğu soruyu kendimize sormamızda yarar var. Biz, AB'ye bu anlaşmayı imzalayarak girdiğimiz zaman ya da bu süreçte devam ettiğimiz zaman, bir gün gelir, hayır biz bu üyeliği istemiyoruz dersek vazgeçebilir miyiz? Evet, vazgeçebiliriz; ama önemli olan bu çağdaşlık ve barış projesinde yer almak mıdır? Bugün için herkesin üzerinde birleştiği nokta, Türkiye'nin 40 yıl önce değil, belki 150 yıl önce çıktığı barış ve çağdaşlık projesinde yer alması, bu yolda yürümesi, çağdaş dünyayla bütünleşmesi ve bunun gereklerini de yerine getirmesi gerektiği yolunda. Bu, zor bir yol. Zaman zaman krizler yaşayacağız. Belki önümüzdeki dönemler ciddi krizlere, pazarlıklara sahne olacak; ama sonuçta Türk ulusunun istediği de bir şekilde masaya getirilecek ve müzakere konusu olacak. O bakımdan bu projenin devam etmesini ben şahsen gönülden destekliyorum.

Zekariya Akçam - Türk Demokrasi Vakfı Başkanı ve AKP İzmir Milletvekili

1991-95 dönemini Türkiye'de çok ciddi şekilde terörizmle mücadele ve aynı zamanda 1991 dönemindeki Körfez Savaşı'nın etkileriyle doldurduk, çekiç güc başta olmak üzere. Bizim ilgi noktamız çok daha farklıydı. Ben o açıdan 1970'li yıllardan ziyade, 1989'dan itibaren başlayan çok iyimser, son derece hızlı, yoğunlaşmış bir dalgayı kaçırdığımız için şanssızlığımızı vurgulamak istiyorum; çünkü o dönemde geliştirilen pek çok kuruma çok zor adapte olduk.

Bunlardan birisi, biz AB'nin 1993 yılında toplanıp Kopenhag'da genişleme kararı aldıktan sonra, özellikle Kıbrıs'ın bu genişlemeye mutlaka dahil edilmesi. Bugün, Kıbrıs elden gitti diye konuşuyoruz, bu konuda kritik yapıyor hükümet veya meclis; ancak 1993 yılında alınan bir karar da var aynı zamanda AB'nin genişlemesine karşın. Yunanistan'ın dönem başkanlığında Almanya ile oturan bir pazarlık var. Eğer siz doğuya doğru genişlemeyi, Kıbrıs'ı, Güney Kıbrıs'ı, Ada'nın tamamını temsil eder vaziyette AB yolunu açmazsanız, -Yunanistan veto hakkını kullanacağını söyledi- bugün nasıl Avusturya bizim için kullanıyorsa o dönemde de Almanya'ya karşı bu kartı gösterdi Yunanistan. 1993 yılında, Gümrük Birliği'ne Ortaklık Konseyi kararıyla aynı zamanda tam üyelik yolunda Kıbrıs'ın önünün açılması, Kopenhag siyasi kriterleri bağlamında da diğer 12 ülkeye tam üyelik perspektifi verilmesi tesadüfü değildir. O açıdan bu döneme tekrar bakmak gerekir diye düşünüyorum. Yalnız biz, terörizmle mücadele ederken, özellikle Körfez Savaşı'nın negatif sonuçlarına ulaşırken, AB'deki bu kurumsal transformasyonu ciddi şekilde kaçırmış durumdayız; yani NATO genişledi. Bizim NATO'da veto hakkımız vardı; ama o dönemde (1993) kullanılsın veya kullanılsın anlamında söylemiyorum. NATO'nun genişlemesi konusunda bizim hükümetlerin veya meclisin vermiş olduğu bir karar veya geliştirmiş olduğu bir proje, misyon ben şu ana kadar görmedim.

Çarpıcı bir örnek vermek istiyorum. Gümrük Birliği, Meclis'ten geçmemiştir. Gümrük Birliği'ne ait Resmi Gazete'de yayınlanmış bir Bakanlar Kurulu kararı da yoktur. Ortaklık Konseyi kararıyla biz Gümrük Birliği'ni uygulamaya başladık. Gümrük Birliği'yle biz, AB anayasasında öngörülen birliğe devredilen dört önemli yetkiden, dört klasik egemenlik yetkisinden ikisini vermiş durumdayız; ama şimdi aynı Gümrük Birliği'nin ek protokolünü meclise getirmekle uğraşıyoruz. Bunlar hep garabet. Biz bu işi ciddiye almamış, hep macera olarak görmüşüz. Michael Lake, 1995 yılında, Türkiye'de AB Komisyonu delegasyonu iken, büyükelçi olarak yazmış olduğu ve Yunanlılar tarafından basına sızdırılan bir raporda şunu söylüyor: "Türkiye'de, AB meselesi bir elit projesidir. Hiçbir zaman halk projesi olmayacaktır ve olmamıştır." Michael Lake şimdi diyor ki, "O zamanlar öyleydi, ben bunu yazdığım zaman bu Türkiye'de bir elit projesiydi. Olursa olur, olmazsa olmaz. Daha çok iç politika

malzemesi yapılan bir projeydi". 2002 yılından sonra bu gerçekten bir millet projesi haline dönüştü. Bunu kabul etmek lazım. O açıdan gelecek için çok önemli. O açıdan bizler için son derece önemli.

Diğer bir nokta da Avrupa Anayasası konusu. Türkiye'nin zorluğuna baktığımız zaman, Türkiye ile tam üye olan diğer ülkeleri karşılaştırdığımızda ve bundan sonra üye olacakları, bir Hırvatistan'ı veya bir Makedonya'yı karşılaştırdığımızda, bizim en büyük güçlüğümüz AB ile I. Dünya Savaşı'ndan sonra veya II. Dünya Savaşı'ndan sonra bizim tarihimizin ayrışmasıdır. Türkiye'nin Osmanlı tarihine baktığımız zaman; I. Dünya Savaşı'na kadar olan son Osmanlı tarihi daha çok bir Avrupa tarihidir; ama bizim cumhuriyetten bu yana, daha bir ayrıdır.

II. Dünya Savaşı'nı çok şükür biz yaşamadık. bugün bize zorlama olarak gelen, başta azınlık hakları olmak üzere pek çok konu, bugün Avrupa bizden bunu istiyor şeklinde duyduğumuz hadiseler, II. Dünya Savaşı'nın mirasıdır. II. Dünya Savaşı'ndan sonra, Avrupa'da yeniden bir düzen kuruldu, yeniden bir denklem oluştu; biz bu denlemin dışındaydık. Şimdi diyor ki onlar, "Siz, II. Dünya Savaşı'nın tecrübesini yaşamadınız, biz size yaşamış gibi bu formülü uygulamak istiyoruz." Belki Türkiye'de bizim anlamamız gereken konu bu.

Bu 10 üye ülke için veya şu anda bundan sonra üye olacak ülkelerle bizim en büyük farkımız da o üye ülkeleri içeride isteyenlerin olması. Zaten AB bu ülkeleri almaya hazırды. Bu bakımdan genişlemeyi sadece AB genişlemesi olarak algılamamalıyız. Bunu bir Avrupa Konseyi'nin; yani Avrupa'nın kurumlarıyla genişlemesi olarak algılamalıyız. Bunun içerisinde, Türkiye'yi bir yere yerleştirmeliyiz. Bir de biz bu perspektifi kaçırıyoruz; yani bunu ikili ilişki olarak düşünüyoruz. Öyle değil, bu bir NATO üyeliği değil, bu bir süreç ve siz bir ailenin içersine giriyorsunuz.

Bu dönem içerisinde Avrupa Anayasası'na da atıfta bulunmak istiyorum. Bugünkü en büyük sıkıntımız. Diğer ülkeleri almaya hazırдыlar, dolayısıyla eğer insan hakları, hukukun üstünlüğü ve demokrasinin derinleşmesi gibi birtakım Avrupa'ya has evrensel değerler etrafında yayınlasa AB, bir barış projesinin II. Dünya Savaşı'ndan sonra devam etmesi, klasik egemen devletin, Amerika'nın anladığı an-

Zekariya Akçam - Türk Demokrasi Vakfı Başkanı ve AKP İzmir Milletvekili

lamda veya Montesquieu'nün anladığı anlamda egemen devletin ve Vestfalia Barışı'ndan sonra kurulan klasik egemen devletin içeride ve dışarıda, egemenlik yetkilerinin sınırlandırılmasıdır. Burada da biz, II. Dünya Savaşı'nda olmamakla bunun dışında kaldık. Bunun kültürü de bizde yok; yani içeride siz insan haklarıyla sınırlısınız; çünkü asgari sizin gelebileceğiniz bir devletin egemenlik haklarının içeride sınırlandırıldığı nokta insan haklarıdır. Evrensel insan haklarının ötesine geçemezsiniz. Eğer geçerseniz Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, devlete bu konuda devlet üstü bir organ olarak karar verebilir.

Bunu dışardan bir baskı unsuru olarak, bir empoze olarak algılamak yerine, egemenliğin; yani AB'nin bir projesi olarak görmek gerekir. Biz üye olsak da olmasak da bu 50 yıldır gelişen bir projedir. Devletin her istediğini, rastgele cezalandırma yetkisinin elinden alınmasıdır; yani hukukun üstünlüğü burada ortaya çıkıyor. AB projesi bu açıdan önemli.

İkinci olarak egemenliğin dışa yansıyan yüzünü sınırlıyor; yani keyfi olarak siz milli menfaatlerinizi ilan ederek bir devlete savaş açamazsınız. Herhangi bir devletle ilişkilerinizi askıya alamazsınız. Bu, dışarıya doğru sizin egemenliğinizi sınırlandırmaz. Sovyet devletlerinin egemenliğinin sınırlandırılması meselesi. Bunu anladıktan sonra Türkiye'yi bir yere oturtmak, Türkiye'deki AB projesinin nasıl yürüdüğüne dair kanaat oluşturmak son derece kolay olacaktır. Tabii Polonya'nın, Çek Cumhuriyeti'nin durumu son derece kolaydı. Bizim, dışarısında kaldığımız hem II. Dünya Savaşı'nın içerisindeydiler hem de 1990'lardan sonra başlayan AB'nin Avrupa Konseyi başta olmak üzere yeniden kurumlarının oluşması-bire bir içinde yer aldılar.

Topluluk, kültürü oluşturdu ve bu topluluk kültürünün yayılmasına kimse karşı çıkamadı. İkinci olarak da, buna ait bir retorik de gelişti aynı zamanda. Mesela bir Polonyalı diplomat ya da bir Macar diplomat AB'ye gittiğinde, komisyonda veya diğer ülkelerle müzakere ederken çok rahatlıkla, "Biz bu ülkeleri kendi ülkemize getirmek istiyoruz, bunun neresi yanlış" derken konu bize geldiği zaman son derece farklı; çünkü hep 12+1 olarak algılandık, hep öyle anıldık. Evrensel değerleri siz ne kadar kabul ettiniz? Acaba bunda din ya da kültür ne kadar önemlidir? Tabii bu bizim biraz farklı tencerelerde pişmiş iki ayrı yemek

olmamızdan da kaynaklanıyor. Biraz süreç meselesi. O açıdan önümüzdeki on-on beş yıllık dönemi son derece önemli.

Diğer taraftan Avrupa Anayasası'na atıf yapmadan geçemeyeceğim. Eğer Avrupa Anayasası kabul edilmiş olsaydı; zaten bugün bizim sıkıntı olarak yaşadığımız, üye ülkelerin her birinin oy hakkını kullandığı ve çekimser oy hakkının kullanılmadığı 25 üyeli bir AB Konseyi'nde en yüksek karar alma organı olan AB Konseyi'ne çok fazla yetki verilmemiş olacak; çünkü AB Anayasası'yla getirilen en büyük yeniliklerden bir tanesi kurumların yenileşmesi ve rotasyon sisteminin ortadan kalkmasıydı. İkibuçukşar yıllık başkanlık sisteminin, daimi başkanlık sisteminin Brüksel'de kurulması ve daha çok AB düzeyinde, Avrupa'nın menfaati nedir şeklinde bir sorunun cevabını arayan, daha üst düzeyde politikaların oluşturulmasıydı.

Şimdi AB krizi devam ediyor; ama AB krizi anayasa ile oluşmuş bir kriz değil. Zaten 2001'den itibaren bir kriz vardı, karar alma mekanizmalarının tıkanmasından dolayı; ama bu kriz hâlâ çözülebilmemiş değil. Bu krize ilaç olması için AB Anayasası reçetesi yazıldı; ama o reddedildiği için. Benim endişem AB'nin bundan sonra az önce belirtmiş olduğum egemenliği sınırlamaktan ziyade, daha çok ulus devletlerinin öne çıktığı uluslararası bir organizasyon haline gelmesi ve bundan dolayı da giderek daha fazla çıplak egemenlik dediğimiz, klasik ulus devlet egemenliğine dönüşü çağrıştırması yönündedir. Umarım ki bu kriz bu kadar derin olmaz.

Avrupa Anayasası'nın getirdiği diğer bir husus da rotasyonun, altışar aylık başkanlık döneminin sona ermesi. Diğer bir hadise de nitelikli oy çoğunluğu dediğimiz nüfusun yüzde 65'i ve üye ülkelerin yüzde 55'ini oluşturacak şekilde yeni hesaplama gidilmesiydi. Tabii buradaki en büyük teknik sıkıntı da şuydu: Türkiye'nin üyeliği söz konusu olduğunda Avrupa Konseyi'nde, Bakanlar Konseyi'nde, AB Komisyonu'nda Almanya'dan sonra en fazla oy hakkı Türkiye'de olacaktı. Bu açıdan da Türkiye'nin belki Kopenhag siyasi kriterlerinde unutulmuş ikinci bir paragrafı var. Birinci paragraftaki ekonomik ve siyasi kriterleri görüyoruz; ama devam eden paragrafta bu hizmet kapasitesinden bahseden bir kriter de var. Bir sonraki paragraf olduğu için biz onu yeni hatırladık daha. O paragraf çok önemli hale geldi; çünkü az önce belirtmiş olduğum

gibi, Türkiye çok büyük bir memleket. Bunda AB'nin veya Avrupalıların kendi kimliklerini oluştururken de bir önyargıları yok mu? Elbette var; ama esas pay, nitelikli oy çoğunluğu sistemi. Avrupa Anayasası yürürlüğe girse de girmese de nitelikli oy çoğunluğunu mutlaka getirmek mecburiyetindedir. Bu nitelikli oy çoğunluğunun Türkiye'ye son derece ağırlıklı bir oy hakkı vermesi, AB'nin bütün mekanizmasını bozar veya en azından Türkiye karar almayı zorlaştırır; tek başına karar alamasa bile bizim olumlu karar almamızı engeller diye Polonyo ve İspanya biraraya gelerek hükümetler arası konferansta Anayasaya minimum bir taban koydu. Asgari on beş üye ülkeyi de toplamak zorundadır diye; yani yüzde 65'i, yüzde 55'i doldurmanız yeterli değil. Eğer bir kararı engeleyecekseniz, asgari on beş ülkeyi yanınıza toplamanız gerekiyor. Onlarda hep bir Türkiye endişesi var. Bunun uzun sürece yayılmasının en büyük sebebi de, AB'ye tam uyum meselesinde Türkiye'de demokrasinin derinleşmesi, kurumsallaşması bakımından ciddi bir zamana ihtiyacımız olduğu. O açıdan da bizim, bu on yılın sonunda büyük bir oylamayla AB'ye girip girmeyeceğimiz çok önemli değil; ancak bu on yıllık sürece odaklanarak, biz Türkiye'de, demokrasinin kurumsallaşmasını ve temel insan haklarını yerine getirmesi bakımından da onurlu birer vatandaş portresi çizebilmeliyiz.

Dr. Hakan Gürsel Akbulut - AB Siyasi İşleri Daire Başkanı

AB'ye niye girmek istiyoruz, niye bizi istemiyorlar? Takdir edersiniz ki, bugün Avrupa kamuoylarında Türkiye'nin AB üyeliğine karşı genel bir mesefeli yaklaşım var. Nasıl bir mesefeli yaklaşım? Son Eurobarometer sonuçlarında AB üyesi ülkelerin kamuoylarının yüzde 65'i, Türkiye'nin üyeliğini istemiyor. Yüzde 65 üyeliğini isteme-

yen bir kulübe biz girmek istiyoruz. Bunun yanı sıra, o ülkelerin vizyon sahipleri görüştü, liderleri Türkiye'nin AB üyeliği konusunda, Türkiye'nin önünü açacak müzakereleri başlatma kararı aldı. Demek ki burada, karşılıklı bir çıkar var. AB, Türkiye'ye birşeyler katacağı için, Türkiye'de Türk kamuoyunun yüzde 65'lere yakını bu projeyi destekliyor. Bir taraftan AB de önemli kazanımlara sahip olacak. Bu kazanımların neler olduğu hususunda, çok kısa bilgiler vereceğim.

Bir defa Türkiye, Osmanlı döneminden beri gözünü Batı'ya döndü. Çağdaşlaşma, modernleşme anlamında yüz elli yıldır bir süreç yaşanıyor. Bu sürecin dönüm noktalarından birini geçtik. Neydi o? Türkiye çağdaş, evrensel değerlere sahip bir kulüple masaya oturuyor. AB ile masaya oturdu. Bu, önümüzdeki dönemde Türkiye'nin modernleşme, çağdaş değerlere ulaşma anlamında son noktaya gelebilmesi ve o çağdaşlığa diğer ülkelerle beraber katkı koyabilmesi yönünde çok önemli bir başlangıçtı. Türkiye'nin AB projesini, Türkiye'nin çağdaşlaşması, modernleşmesi olarak algılamalıyız. Bunu algıladığımız ölçüde projeye daha çok sahip çıkarız. Öte yandan AB'ye girme, AB'ye üye olma bir anlamda, parlamenter demokrasinin, insan haklarının, evrensel değerlerin ülkede, uzun dönemde yerleşmesi ve bir anlamda bu ülkedeki hakların, gelişimin bir güvencesi niteliğindeki bir gelişme olarak algılanmalıdır. Öte yandan, Türkiye AB'ye üye olduğu zaman doğrudan çağdaş değerlerin oluşmasına katkı sağlayan bir grubun içinde, o sürece önemli katkılarda bulunacaktır. İnsan hakları, sosyal haklar sürekli gelişiyor. Bundan on yıl evvelki insan hakları yaklaşımıyla, günümüzdeki insan hakları yaklaşımı farklı. Önümüzde on sene sonra insan hakları kavramı konusunda yeni kavramlar çıkacak. Türkiye bu tanımlara katkı sağlayan en önemli kurumların birinin içinde yer almasıyla bu oluşumların belirlenmesinde ön planda olacaktır.

Türkiye'nin ekonomik anlamda önemli çıkarları olacak. Bugün Türkiye'nin ticaretinin yüzde 60'ına yakını AB üyesi ülkelerle, Türkiye'de yapılan her 100 yatırımdan 65'i üyesi ülkelerden geliyor. Turizmden sağladığımız 15 milyarlık paranın çok büyük bir kısmı AB üyesi ülkelerin vatandaşlarından sağlanıyor. Tüm bunlar, bizim artık dönülmeyecek bir yolda ve AB'de bu kadar yakın ilişkilerde olduğumuz bir süreçte artık bütünleşmeyi düşünmemiz ve buna katkı sağlamamız gerektiğini düşündürmektedir.

Bunun, Türkiye Cumhuriyeti'nin çağdaşlaşma, barış, modernleşme projesi çerçevesinde bir gereklilik olduğunu düşünmek zorundayız.

Biz ne pahasına üye olacağız? Bu hep soruluyor. Bugüne kadar bütün siyasi iktidarlar Türkiye'nin AB projesine destek verdi; ama hiçbir siyasi iktidar ne olursa olsun, hangi şartlarda olursa olsun AB'ye gireceğiz demedi. Türkiye'nin belli kırmızı çizgileri var. Öte yandan girmek istediğiniz kulübün de kuralları var. Yıllardır Avrupa içerisinde oluşan uzlaşık kültürü, uzun dönemde Türkiye'nin AB'ye üyeliği sürecinde de işleyecek ve Türkiye ile AB üyeleri arasında, bir taraftan Türkiye'nin kırmızı çizgileri, bir taraftan da o kulübün üyelerinin kuralları ortak yol bulacak ve Türkiye umuyorum ki o kulübe üye olacak.

Yaklaşık 4 milyon vatandaşımız AB üyesi ülkelerde çalışıyor. Türkiye'nin bu kulübe üye olması durumunda, oradaki vatandaşlarımızın konumunda, itibarında yükselmeler olacaktır. Orada günümüzde Türkiye'nin üye olmamasından kaynaklanan çeşitli sorunlar yaşıyor vatandaşlarımız. Bu sorunların halli üyelikle beraber ortadan kalkacak.

Müzakere sürecinde belki de en önemli konu, Türkiye'nin kendisini AB kamuoylarına iyi anlatması. Yüzde 65 hayır diyor. Türkiye, yüzde 65'i ikna edemediği müddetçe müzakereleri ne kadar tamamlarsa tamamlasın AB'ye giremez. Önümüzdeki yıllarda, Türkiye bir yandan müzakere sürecine devam ederken, bir yandan da Batılı kamuoylarının ikna edilmesi, Türkiye'yi daha iyi tanımalarına yönelik çalışmalar yapmak durumunda. Zaten bu yönde çalışmalar başlatıldı. Müzakere süreciyle beraber Türkiye'yi daha iyi tanıtmaya, anlatma projeleri yürürlüğe girecek. Bunlar çok önemli. Türkiye üyelik yolunda ilerlerken AB kamuoylarının Türkiye'yi tanınması, bir anlamda Rum ve Ermeni lobilerinin Avrupa ülkelerinde eskisi gibi istediklerini yaptıramaması anlamına geliyor. Bu da bizim dış politikamız açısından çok önemli kazanımları gündeme getirebilir.

AB bizi neden istiyor? Neden bütün olumsuzluklara rağmen AB'nin sağduyulu liderleri ülkelerinde yaptıkları toplantılarda Türkiye ile müzakere sürecini aştılar? Neden Türkiye'ye bu yönde bir imkan sağladılar? Bir defa AB'nin sağduyulu liderleri şunu çok iyi biliyor. Türkiye olmadan AB global bir güç olamaz. Neden olamaz; çünkü günümüzde Paks

Americana'yı yaşıyoruz, Amerika'nın başatlığı gündemde. Eğer AB Orta Asya'da, Avrasya coğrafyasında, Kafkaslar'da, Balkanlar'da, o bölgeyi çok iyi tanıyan, o bölgenin bölgesel gücü olan Türkiye gibi bir gücü yanına alamazsa, hiçbir şekilde global anlamda bir aktör olamaz. Bunun için de Türkiye'nin katkılarına, yardımlarına ihtiyaçları var. Bu uzun dönemde bizim önemli bir avantajımız olarak her zaman masada olacak.

Medeniyetler çatışması konusunu duymuşsunuzdur. Bazen diyorlar ki, İslamiyetle Hristiyanlık sürekli bir çatışma halindedir yüzyıllardır. Şimdi de onun çatışmasını yaşıyoruz. Bunun böyle olmadığı, Türkiye'nin AB üyeliğiyle beraber kanıtlanmış olacak. Bir tarafta Müslüman bir ülke, diğer tarafta Hristiyan ülkelerin çoğunluğu oluşturduğu bir birlik, siyasi ve ekonomik anlamda birlikte yaşamayı ortaya koyacak. Bu kimin işine yaramayacak? Hem İslam dünyasının, hem de Hristiyan dünyasının radikallerinin. Türkiye'nin tam üyeliği bir anlamda, medeniyetler arasındaki çatışmanın olmadığına da kanıtı olacak. Türkiye'nin üyeliği, AB üyesi ülkeler açısından da son derece önemli; çünkü, İslam dünyasına doğru mesajların verilmesine imkan yaratacak.

Önümüzdeki dönemde AB'nin yeni pazarlara ihtiyacı var. Bu yeni pazarlar içerisinde Türkiye, çok önemli. 70 milyon nüfusuyla AB için çok önemli bir pazar olacak. Bunu göz ardı edemezler. Yine, Avrupa'da yaşanan nüfus var. Şu anda, Türkiye nüfusunun yüzde 70'i 35 yaşın altında. Türk nüfusunun yaş ortalaması da 28. AB üyesi ülkelere baktığımız zaman bu sayı 40-45'lere varıyor. Hal böyle olunca, önümüzdeki yıllarda, AB ekonomisini ayakta tutacak genç nüfusa ihtiyaç var. Bu genç nüfusun kaynağı da Türkiye olacak. Bunun da farkında AB liderleri. Onun için, Türkiye'nin önünü açmaya bütün olumsuzluklara rağmen devam ediyorlar.

Şu anda nerdeyiz? Müzakereler başladı ve bu müzakereler çerçevesinde tarama süreci yapılıyor. AB 35 değişik başlıkta Türkiye ile müzakere yapacak. Aklınıza gelen bütün konular, enerjiden ulaşıma kadar, malların serbest dolaşımından eğitime kadar, bilimden fikir mülkiyetine kadar her konuda.

Müzakere; AB yönetmeliklerinin, kanunlarının, Türkiye kanunlarına uygulanması demek. Bunu uyarlarken de nasıl uyarlayacağız? Han-

gi zaman diliminde herşeyi anında kabul etmek, o zaman hiç müzakere olmaz; ama bunu kabul ederken sıkıntılarımız neler olacak onları anlatayım. Müzakerelerin ilk aşamasını oluşturan tarama süreci başlamış durumda. Tarama süreci de ayrıntılı tarama ve tanıtıcı tarama olmak üzere iki başlık altında inceleniyor. Tanıtıcı taramada, AB Komisyonu bilgi veriyor, ayrıntılı taramada da biz bilgi veriyoruz. Onlar diyor şunları istiyoruz, biz diyoruz, biz şuradayız. Bütün bunlar konuşulduktan sonra komisyon bir rapor hazırlıyor. Raporu üye ülkelere gönderiyor ve ondan sonra da müzakereler o bölümde başlıyor. Bir yıl içerisinde bütün taramanın bitmesini bekliyoruz. Bu tarama süreci devam ederken de bazı alanlarda; bilim, eğitim, kültür gibi bazı başlıklarda müzakerelerin başlamasını şubat, mart, nisan aylarında bekliyoruz.

Aydın Karaçam - Avrupa Gazeteciler Cemiyeti Başkanı

Türkiye'nin bu süreçte kendini tanıtmayı için öncelikle ne yapması gerekiyor sorusuna çok kısa bir yanıt vereceğim. Türkiye'de bu konuda, en önemli görev, sivil toplum örgütlerine ve medyaya düşüyor. Sivil toplum örgütlerinin Avrupalı meslektaşları, yandaşlarıyla büyük ve ortak bir çalışma içerisine girmesi gerekiyor. Türkiye'nin AB ile müzakerelere başlamasının ardından, öncelikle Türkiye yeni süreçle birlikte artık her alanda önemli değişiklikler gerçekleştirmek zorunda; ancak aynı dönemde AB de kendi içinde değişim ve reform süreci yaşayacak.

AB'nin kendi içinde çözmesi gereken çok önemli sorunlar var. Bu sorunları çözmüş bir AB'nin Türkiye'ye çok daha kolay bir şekilde kapılarını açacağını düşünüyorum. Türkiye, gerekli şartlar sağlanırsa sadece AB'ye tam üye olmakla kalmayacak, Avrupa'daki güç odaklarından biri haline de gelecek. Türkiye

bu anlamda ortak çalışabileceği en uygun ülkenin şu an İngiltere olarak görüldüğünü düşünüyor. Eski Avrupa'nın Fransa ve Almanya'sının yerini yeni Avrupa'nın Türkiye ve İngiltere'si alacak. Bu güç değişimi doğal olarak sancılı olacak. Nasıl ki bu süreç Türkiye içinde değişim gücünü yıllarca elinde tutanları rahatsız ediyor ve bu gruplar büyük bir direnç gösteriyorlarsa, Avrupa'da da aynı direnç ortaya çıkacak.

Türkiye öncelikli olarak ne yapmalı? Hepinizin bildiği gibi günümüzün dünyasında enformasyon, uluslararası ilişkilerin vazgeçilmez bir unsuru haline geldi. Enformasyonun küreselleşmesi, medya ve iletişim teknolojileri sayesinde anında dağıtımı, onu vazgeçilmez bir gereksinim haline getirdi. Türkiye'nin AB üyeliği perspektifi de bu aşamadan sonra bir enformasyon savaşı haline döndü. Yanlış anlaşılmalara, konuya hakim olmadan yapılan açıklamalara, Avrupa toplumlarının Türkiye'nin değişim sürecini yakından izleyememesi, Türkiye'nin kimi zaman AB'nin kaygı ve endişelerini tam olarak algılayamaması, son günlerde görüldüğü gibi ilişkilerde zaman zaman gerginliğe yol açacak. AB-Türkiye ilişkilerinde, yıllardır süren ve giderek yoğunlaşan süreç, gerek AB'nin, gerekse Türkiye'nin bu ilişkileri konusunda her zamankinden daha fazla iletişime gereksinim duyduklarını gösteriyor.

Uzun süredir yurtdışında görev yapmış bir gazeteci olarak, şunun altını tekrar çizmek isterim ki Türkiye, AB'nin politika belirlemede katkısına her zaman başvurduğu entelektüel çerçevede sesini yeterince duyuramıyor. Gerçekleştirdiği demokratik reformları da tam olarak Avrupa kamuoyuna anlatamıyor ve en acı olanı ise anlatmak için gerekli temasları kuramıyor. Bu temasları kuramamasının yanı sıra hergün Avrupa'daki Türkiye karşıtlarının eline de kozlar veriliyor. Brüksel'de ASALA, PKK, fanatik Hristiyan ve aşırı milliyetçi Rum lobisinin temsilcileri Türkiye'de yayınlanan gazetelerin Avrupa baskılarını veya internet sayfalarını takip ederken Türkiye'de yaşanan olumsuz haberleri kolluyorlar. Amaçları, evrensel değerler temelinde zaman zaman zaafiyet gösteren Türkiye'yi, kendi davası açısından da haksız durumda göstermek. Düşünce özgürlüğüne duyarsız, kadınlara eşitsizliğe genelde meyilli bir ülkenin, Ermeni, Kürt, Kıbrıs gibi meselelerde de haksız olduğunu duymak, dünya kamuoyuna yansıtmak çok kolaylarına geliyor. Bana göre ülkemizde bu sorunları yaratanlar,

Avrupa'daki Türkiye karşıtlarının fiilen işbirlikçileri durumuna düşüyor. Bu insanlarımız, ülkemizin siyasal ve ekonomik çıkarlarına büyük zarar verdiklerinin, halkın ekmeğiyle oynadıklarının ve ülkemizin istikbalini hançerlediklerinin belki de farkında değiller. Türk imajı zaten Avrupa'nın bazı ülkelerinde önyargı ve bilgisizlikleri nedeniyle olumsuzluk yaşıyor. Bunu daha da bozan Türkiye kaynaklı sorunlar, Türklerin vatandaşlık haklarına olduğu gibi, Türkiye'nin ulusal onuruna da darbe vuruyor. Türkiye geçtiğimiz yıllarda, insan hakları ve demokrasi sorunlarını daha hızlı ve etkin biçimde aşabilmiş olsaydı, bugün dış politika sorunlarımızda çok daha güçlü olurduk; ancak yeni süreçle birlikte önümüzde uzun bir zaman var. Bu aşamadan sonra Türkiye'nin uluslararası ilişkilerinde imaj sorunu engelini aşmak için başta medya almak üzere, gençler, öğrenciler, akademisyenler, bilimsel araştırmacılar, iş dünyası ve sivil toplum kuruluşlarının Türkiye karşıtlarının eline koz vermek için daha dikkatli hareket etmeleri ve Avrupa'yla her alanda bütünleşmek için çaba sarfetmeleri gerekmektedir.

dim. Beyaz çorap dediler, olur dedim. Beyaz şort ve beyaz tişört dediler, onları da temin ettim. Kortlarda yüksek sesle konuşmayacağın dediler. Bütün bunları kabul ettim, ondan sonra aidat ödedim. Kulübe üye oldum, hâlâ da üyeyim. Her kulübün birtakım koşulları var. AB'yi de bir kulüp olarak düşünürseniz koşullarını baştan biliyorsunuz. Bunlar karşınıza çıktı, bunlara uyacaksınız. Bunlara uyarken birtakım tavizler verip, birtakım tavizler alıyorsunuz. Konu, iki taraflıdır ve İngilizce bir deyim var, 'win, win situation' diyorlar buna. 'Kazan, kazan durumu'. Onlar da kazanacak, biz de kazanacağız; yani tek taraflı onlar kazansın biz kaybedelim böyle birşey yok. Olsa zaten girmeyiz, niye girelim ki?

**Konu, iki taraflıdır.
Onlar da kazanacak,
biz de kazanacağız.**

Prof. Dr. Nahit Töre - Çankaya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Uluslararası Ticaret Bölümü Öğretim Üyesi

Türkiye, çeşitli yararlar elde etmek üzere bu kulübe üye olma girişiminde bulunmuştur. Şimdi, bu kulübün kendisinden istediğini yerine getirme sürecindedir. Ben, bundan yaklaşık 40 yıl önce Ankara Tenis Kulübü'ne üye olmak istedim. Dediler ki tenis raketiniz var mı? Yok ama alayım dedim. Beyaz ayakkabınız var mı dediler, Türkiye'de pek beyaz ayakkabı bulunmuyor galiba; ama buldurup alayım de-

Rauf Denktaş
KKTC Kurucu Cumhurbaşkanı

“KKTC’nin Dünü, Bugünü ve Yarını”

İnsanoğlu, hayat mücadelesinde zaman zaman ümitsizliğe, karamsarlığa uğrar. Sonra birden bire öyle birşey olur ki, bu karamsarlık aydınlığa, ümide döner. Son zamanlarda, Kıbrıs Türk halkı, Kıbrıs meselesinin nasıl halledileceğini bilememenin karamsarlığı ve şaşkınlığı içerisinde. Bu karamsarlık içerisinde bir ümit ışığı, şimşek gibi Sayın Cumhurbaşkanı Sezer’in, Sayın Talat’ı kabul ettiğinde, yeniden vurguladığı, altını çizdiği milli davanın formülüyle parlamıştır.

Annan Planı ile ortadan kaldırılmış olan bu formül, Cumhurbaşkanı tarafında Türk ulusu adına, altı çizilerek söylendiği gün, biz yeniden ümitlendik. Türk ulusu bunca fedakarlıktan sonra, şehitler vererek kurtardığı kendi haklarını ve Kıbrıs Türklerini feda etmeyecektir, edemez. Türk ulusu, şaniyla, şerefiyle Ada’ya girerek Yunan ve Kıbrıs Rum canilerinin yapmış olduklarını durduran kuvvet, başı eğik, bayrağını dürmüş, torbalara şehitlerin kemiklerini koymuş, Anadolu’ya dönmez, dönmesine müsaade edilmez diye yeniden ümitlendik. Bu arada Sayın Başbakan Erdoğan’ın “AB, beni kandirmiştir, verilen sözler tutulmamıştır, bu

sözler tutuluncaya kadar biz limanlarımızı Rumlara açmayacağız” sözleri ile yeniden ümitlendik.

Türk ulusu, Atatürk’ün gençliği, bu bilinç ve bilgi içerisinde, bu heyecanı taşıdığı süreçte, Rum, Yunan ve onları bütün uluslararası anlaşmaları çiğneyerek desteklemekte olan sözde medeni dünya, ne yaparsa yapsın, 1974 Barış Harekatı’nın eseri, Kıbrıs Türkü’nün hak ve hürriyeti, Türkiye’nin stratejik hakları ve 400 yıllık Türk yaşamı Ada’da devam edecektir.

Konumuz, KKTC’nin dünü, bugünü ve yarını. 1960 Antlaşması’ndan başlayalım. Enosis olmayacak, taksim olmayacak. Kıbrıs, Türkiye ve Yunanistan arasında bir barış köprüsü olacak. İki halkın ortaklık devleti kurulacak, esas bu. Ortaklık kurulduğu gün, Makaryos’un imzayı Doktor Küçük ile beraber attığı gün, yıkılma fermanı da beraber imzalandı. A.....? denen bu plana göre, Rum parti başkanlarına yetki verildi. Milis kuvvetleri kurulsun ve hazırlansınlar, günü geldiğinde bu işi yıksınlar. 1960 Antlaşmaları’nın getirmiş olduğu kısıtlamaları, Enosis’in yasaklanması, Türkiye’ye ve Kıb-

**Kıbrıs'ın kaybı,
Türkiye'nin
denizlere açık bir
ülke olmaktan
çıkması anlamına
gelmektedir.**

rıs Türklerine eşit hak verilmesi, Türk-Yunan dengesi, Lozan dengesinin Kıbrıs üzerine getirilmesi kaldırılacak, Ada Yunanistan'a bağlanacak ve tarihini de kendileri seçti. 1965'te yeniden bir seçim olmadan, muhakkak 1964'te bu ortadan kaldırılmalı. Bu hazırlık yapıldı ve sözlerinde durdular, ortaklığı yıktılar.

Türk siyasetine bakarsak konjoktür önemlidir, ona göre hareket etmek lazımdır, doğru; ama temel haktan vazgeçmemek lazımdır. Türkiye, bu yıkım karşısında ortaklığı korumak için elinden gelen herşeyi yaptı. 1964'te, mesele Güvenlik Konseyi'ne gidecek. Ondan evvel bir Londra Konferansı var.

Londra Konferansı'nda biz ne bekledik Türkiye ile birlikte? Makaryos'a, sen Kıbrıs Türklerine, ortağına ne hakla azınlık hakkı verirsin! Vermezsin, biz bunu garantiledik, yapamazsın desin ve Makaryos'u sakalından tutup gerçeklerle başbaşa bıraksın. Hayır, İngiliz ne yaptı? O günden bugüne Kıbrıs meselesinin halledilmemesinin büyük bir suçunu ve sorumluluğu-

adanın yüzde üçüne hapsedildi. Yunan ve Rum silahları tarafından ablukaya alındı. Kıbrıs yardımcılarıyla yaşadı; ama Anavatan'dan, Anavatan'ın garantörlüğünden, Anadolu halkının Kıbrıs deyinca duyduğu acıyı da bilerek. Anavatanımız muhakkak bizi kurtaracaktır diye ölümsüz bir direniş başlatıldı ve devam etti. Bunu başka bir millet yapamazdı. Bunu, Türk milleti İstiklal Savaşı'nda yaptı. Süpürge odununun tohumlarını yedi, aç kaldı; ama boyun eğmedi ve hürriyetine, vatanına, ege-menliğine sahip çıktı.

Şu Çılgın Türkler'i okuyunuz. Atatürk'ün Nutuk'unu muhakkak okuyunuz. Atatürk ilkelerini Türkiye'den kaldırmak için, bu ilkeleri yok saymak için AB'den gelmekte olan baskıları hepimiz görmekteyiz. Zannedersem, Atatürk ilkeleri, Atatürk deyinca şahlanan bir toplum ayaklanmaktaysa bu nedenledir, gelen saldırıyı görmektedir. Atatürk ilkeleri AB normlarına uymamış. Niye uymuyor? Çünkü bu ilkeler, üniter bir devlet meydana getiriyor ve bu ilkeler senin kökenin nedir, ne değildir sormaksızın bu Cumhuriyeti kuran herkes Türktür, ne mutlu Türküm diyerek bir birlik yarattı.

Bugün AB ne yapmak istiyor? Bu birliği azınlık hakları ve azınlık olmayanlar diyerek darma-dağan etmek istiyor. Vilayetlere özerklik ver diyerek federal, parçalanmış bir Türkiye görmek istiyor. Daha ne yapmak istiyor? Ermeni soykırımını diyerek, Türkiye'nin aşamayacağı-nı zannettikleri engelleri Türkiye'nin önüne koymak istiyor ve Türkiye'ye, ucu açık bir yol vermek için Kıbrıs'ı peşinen ver diyor. Dünyanın hiçbir yerinde, hiçbir başka aday ülkeye, Türkiye'nin önüne koymuş oldukları bu engelleri koymuş değillerdir.

Türkiye'ye ne için yapıyorlar bunları? Çünkü başlangıçtan, işin Girit taraflarını bilmeyen makamlar ne dersiniz olur kabilinden bir barışçı yaklaşım içerisine girmişlerdir. Bundan istifade ederek artık onları kendi istedikleri yere götürmek için çaba harcanmaktadır. Milli davalarda, milli kararlar, milli direnişlerle yürüyor. AB rica etti, Annan Planı'nın eksikliklerini, aksaklıklarını bildiğimiz halde kabul ettik ve kabul ettirdik demek, milli davanın gerektiği direnişe sahip olmadıklarını göstermektedir. Başkasının ricası ile milli davalar halledilmez; başkalarının baskısıyla da milli davalardan vazgeçilmez!

Makaryos'u üst üste iki defa öldürme teşebbüsü yapıldı. Yine yapılacağı meydandı; çünkü Makaryos bir kralcıydı. O iki öldürme teşebbüsünden sonra ne yapacaktık biz Kıbrıs'ta, Türkiye ne yapacaktı? Müşterek bir siyaset yoktu. Ecevit-Erbakan hükümeti yeni kurulmuştu. Ankara'ya geldik, elimde de bir rapor, ekonomik rapor, sosyal rapor, politik rapor derken bir paragrafta da şunu söylüyorum: "İki kez Makaryos'u

nu, İngiltere ve Amerika taşımaktadır. İngiltere bize Londra Konferansı'nda, hiç çekinmeden şunu söyledi; "Makaryos'un önerilerini kabul ediniz; yani azınlık haklarını, Türkiye'ye güvenerek, Türkiye gelip sizi kurtaracak, zannı içerisinde diretiyorsunuz, vazgeçiniz, Türkiye ne gelecek, ne de gelebilir. Dolayısıyla siz eğer Makaryos'un tekliflerini kabul etmezseniz gömleğinizle ancak kurtulabileceksiniz, çıplak kaçacaksınız Kıbrıs'tan."

Garantörümüz İngiltere bunu söyledikten sonra, Makaryos'un bizimle eşit şartlarda, yeni bir ortaklık kurması beklenebilir miydi? O günden bugüne, Kıbrıs Türkü neyi korudu canı, kanı pahasına? Yüz üç köyden kaçtı,

öldürmeye teşebbüs ettiler, eğer başarıları bunun arkasından Enosis'i ilan edeceklerdi; ama bizim müşterek bir planımız yok. Yine yapacaklar. Düşmanlık devam ediyor ve Makaryos daha büyük meydan okuyor. Ne yapacağız? Bunu bilmemiz lazım. Eğer böyle bir hal hukukunda derhal müdahale yapılmazsa, o zaman Enosis eder." Geldik, Sayın Ecevit bizi kabul etti. Bu raporumuza verdik, okudu ve hemfikirim, yazdığınız herşeyde hemfikirim dedi. Efendim, dedim çabuk okudunuz; acaba falan paragrafta da hemfikir misiniz? Azınlık var mı, yok mu? Merak etmeyiniz, herşeye hazırız, her ihtimal karşısında hazırlıkliyiz dedi ve geri gitti.

15 Temmuz'da Makaryos öldürüldü diye radyo anons yapmaya başladı. Beni sabah bir arkadaşım uyandırdı, sana acı bir haberim var dedi. Nedir, dedim. Bir arkadaşın, bir dostun öldü dedi. Eyvah kim dedim, Makaryos dedi. Makaryos öldüyse güle güle; ama gelen gideni aratır. Kim geldi yerine; Nikos Samson. Nikos Samson kim? Bir psikopat katil, Türk öldürmekle, İngiliz öldürmekle meşgul ve gazeteci kılığında öldürdüğü İngiliz'in hemen orada resmini çekip gazeteye veriyor, ondan dolayı yakalandı. Bu adamı cumhurbaşkanı yaptılar.

Samson bizimle temas kurmak istedi, temas edemeyiz dedik. Haber geliyor bana aracısıy-la, Nikos Samson sizi tanıyor, diyor. Beni tanıması doğal da ben onu tanımıyorum. Kimdir Nikos Samson? Cumhurbaşkanı, ne münasabet! Tanımıyoruz. Cenevre Konferansı'na gidildi. Cenevre Konferansı'nda üç garantör hükümet, Türkiye, Yunanistan ve İngiltere, Kıbrıs'ta iki özerk idare vardır; yani o ortaklık ortadan kalkmıştır gerçeğini ortaya koydular.

II. Cenevre Konferansı yapıldı on gün sonra, Amerikalılar bunu unutturdu. Tekrar, Rum idaresini meşru bir hükümet olarak tanımaya devam ettiler. En sonunda teklif yaptık, Makaryos ile 1977'de federasyon kurulacak diye anlaştık. İki toplumlu, iki bölgeci federasyon ve nüfus mübadelesi yaptık. Niçin? Güvenlik için. Gelecekte barışın kalıcı olması için. İç içe yaşama olmayacak diye düşündük.

Makaryos üç ay sonra öldü. Ben BM komutanlarına, niye öldü birdenbire anlaşmayı yapmadık dediğimde, hudutta o Türk bayraklarını görüyor ya, yüreğine indi ondan öldü dedi. Makaryos'dan sonra da Rumlarla görüşmeye devam ettik. Neydi istediğimiziz? 1960 Antlaşmalarındaki haklarımızı, bölgesel coğrafyaya koysunlar. O bölgelerin içerisinde Türk memurlar hizmet etsin. Rum gelmesin, Rum polis gelip hakaret etmesin.

Azınlık statüsünü kabul etmiyoruz! Türk garantisinin devamında ısrar ediyoruz. Bu

garanti olmazsa, bize verilen haklar altın yazıyla yazsa kıymeti yok. Türk garantisinde ısrar etmemizi Rumlar kabul etmedi. Onbir yıl kaybettik. Rumlar beyenat verip hiçbir zaman federasyona inanmadıklarını söylediler. Amaçları Kıbrıs'ı Enosis'e, Yunanistan'a bağlanmaya en yakın noktaya getirmektir.

Rumlar daha sonra, "Biz görüşme masasına taktik icabı oturuyoruz. Taktiğimiz de Türk tarafını uzlaşmaz göstermektir. Bunda çok başarılı olduk, niye taviz verecekmişiz Türklerle. İçimizde, bir Türk cumhurbaşkanı muavini yok. Türk bakan yok, Türk personel yok. Buna rağmen bütün dünya bizi tanıyor meşru hükümet olarak. O halde ya Türkler söylediğimizi kabul edecek" dediler.

Soruyorum, siz olsanız bu mertebede, sizi getirmiş olsa dünya bu duruma; yani yasayı çığnemişsiniz, uluslararası anlaşmaları çığnemişsiniz, Kıbrıs'ta kan akıtmışsınız, toplu mezarlar oluşturmuşsunuz, insan hakkı diye birşey bırakmamışsınız, halkınızın Türk ve Müslüman olan kısmını haritadan silmişsiniz ve Türkiye'den yardım almasalar yok olacaktı. Yani soykırım uygulamaktasınız. Buna rağmen bütün dünya size, meşru hükümet sensin diyor. Siz olsanız karşıtınızla, yok etmek istediğiniz tarafla anlaşma yapar mısınız? Yapmazsınız; ama dünya bizi suçlu buluyor, uzlaşmaz buluyor. Denktaş Mr. No'dur diyor. Niye? Çünkü bu gafil dünyanın veya maksatlı dünyanın meşru Kıbrıs hükümeti diye tanıdığı eli kanlı terörist idareyi biz tanımıyoruz. Oradan biz falso yapmış oluyoruz. Orada biz Rum idaresini, meşru Kıbrıs hükümeti olarak tanımadıkça mesele yürüyemez, ilerleyemez; çünkü Rum kabul etmez. Orada bu işler bitiyor. 20 sene böyle bekledik. Görüşmeler, görüşmeler... Bunlar reddeder; ama suçlu biziz.

Geçen gün bir arkadaşım geldi, Annan Planı'na evet demiş ve bana diyor ki Denktaş, manevra olarak sen de evet deseydin daha iyi olmaz mıydı? Manevrayı, taktik oyununu sahada kuvvetli olan yapar. Kalede duran kaleci, taktik oyunu yapmaz, taktik icabı kaleyi boşaltmaz. Öyleyse, kaleyi korumak mecburiyetindedir. Sahada hakim olan, kuvvetli olan Kıbrıs Hükümeti diye oynayan taraf, taktik icabı her görüşmeye oturur ve hiçbirinde evet demeye niyeti yok. Evet dese de, hayır dese de meşru Kıbrıs Hükümeti olarak davet edilir, biz yine cemaat olarak kalırız. Sen, kaleyi korumaya mecbursun.

Eğer Annan Planı'na ben de evet demiş olsaydım, yüzde 65 yerine yüzde 85 çıkacaktı evet oyları. O zaman benim hakkım olacak mıydı devamlı suretle dünyaya bizim "evet"imize koymuş olduğunuz yorum yanlıştır ve kabul edilmezdir demeye; çünkü bize evet dedirt-

mek için herşeyi yaptılar, her vaadi verdiler. Yetmedi, Türkiye'den hayır dersenez neticesine katlanırsınız; yani sizi terkederiz diye tehdit geldi, evet dersenez Rum da hayır derse sizi tapanırsız ertesi gün dendi, herşey söylendi. Göçmenlere, her gün gazetelerde villa resimleri çıkarıldı, size bu villalar yapılacak diye, hiç öyle birşey yok.

Bütün yalanlarla bize evet dedirttikten sonra, dostumuz Amerika, De Soto ve İngiltere derhal yorum getirdi: "Madem ki buna evet dediler, bundan sonra ayrı devlet, ayrı egemenlik istemezler. Türk garantisinin de sulandırılmasına razıdırılar." Rica ettim yazılarla, sözlerle lütfen bu yorumu kabul etmediğinizi haykırınız, böyle yorum olmaz. Biz, devletimiz ortadan kalkacak diye değil; Annan Planı'nın içinde Kıbrıs Türk Devleti diye bir sözcük var, herkesi kandırdılar bu devlettir, devam edecek diye; ama ne Ankara'dan, ne Lefkoşa'dan bu yorumu kabul etmiyoruz diye bir ses bugüne kadar çıkmamıştır. Ben hâlâ çağrıda bulunuyorum. Ucu açık yolda biraz daha ilerleyelim diye AB'ye ve dünyaya, bu yorumunuz haksızdır, bu yorumunuz asla kabul edilmez, Annan Planı kendi kendini tüketmiştir ve devletten asla vazgeçmeyeceğiz diye ses vermek lazımdır.

Türkiye'yi, AB nasıl kandırmıştır? Demıştır ki, merak etme sen şu protokolü imza et, Kıbrıs Rum İdaresi'ni tanıma anlamına gelmez ve Türkler üzerinden de ambargolar kalkacak. İmzaladılar. Derhal arkasından, devamlı suretle en büyük baskı Türkiye'ye yapılıyor, Kıbrıs Rum İdaresi ile ilişkilerini diğer AB üyesi hükümetlerle ne ise o şekilde normalleştir diye. Bu tanı demektir ve baskı devam etmektedir. Buna verilecek tek cevap şudur, teşekkür ederim; ama şimdi meclisten geçir diye bastırdığınız o ek protokolü benim imzalamam için bana yalan söylediniz, beni kandırdınız; dolayısıyla geçerliliği yoktur bunun, sizinle yeniden bu konuyu pazarlık etmeye hazırım.

Askiya alırlarmış Türkiye'nin gidişatını.. Bu gidişat nedir? Ucu açık bir yolda, on-on beş yıllık bir gidişattır. İngiltere'yi üç kere, belki de dört kere askıya aldılar. Askiya alındığın an pazarlığa otursun. Dolayısıyla, aman bizi askıya almasınlar, aman bizi veto etmesinler diye milli davalarda insan gözü kapalı yol yürümez. Bunun bilinci içinde olmamız lazım ve bu yolda biz ilerlerken sadece Kıbrıs meselesi mi engel, AB'ye girmemiz için? Yarın arkasından Ege gelecek. Türk askeri Ada'dan bir çıksın, arkasından Yunan, Ege oyununu oynayacak ve nasıl oynayacağını şimdiden hissetmemiz lazım.

Arkasından Ermeni meselesi gelecek. Belki de onu en sona bırakacaklar. Bütün istediklerini kabul ederseniz, en sonunda diyecekler ki,

çok teşekkür ederiz, herşeyi iyi, güzel yaptınız; ama bizim meclislerimizden Ermeni meselesi geçmiştir, soykırım için özür dilemeniz, paravermeniz lazım. Onun için bunu yapmadıkça sizi alamayız. Türkiye'yi almamak için ne lazımsa, herşeyin hazırlığını yapmışlardır. Zaten tam üye yapmayacaklarını nereden biliyoruz? Dolaşım özgürlüğü veremeyiz uzun yıllar belki de devamlı suretle; çünkü nüfusunuz fazla demişlerdi. O halde hâlâ, tam üye olacağız diye Kıbrıs konusunda taviz vermek günah, yazık, şehitlerin kemiklerini sıplatmak, o bayrağı ağılatmak değil mi diye soruyoruz, sormaya da devam edeceğiz?

Geldik şimdi KKTC'nin bugününe. Var mı bu cumhuriyet? Var. Kaç yaşında? 23. Peki bizim Türk hükümetinden beklediğimiz ve benim hükümetimden beklediğim nedir? Karşısına aldığı her diplomata, KKTC vardır ve bir antlaşmada da var olacaktır denmesini istiyoruz. Halbuki içe karşı KKTC dense de diplomatlarla yapılan konuşmalara bakıyoruz, Kıbrıs Türklerine, Kıbrıs Türklerinin üzerindeki ambargoları kaldırın, Kuzey Kıbrıs üzerindeki ambargoları kaldırın. KKTC utanılacak birşey değildir. 23 yıldır Türkiye'nin büyükelçisiyle, bütün elemanlarıyla, parasıyla, askeriyeye desteklediği birşeydir. Niye? Denктаşı kurtarsın, Denктаş cumhurbaşkanlığı yapsın veya bir avuç Kıbrıs Türkü orada devlet oyunu oynasın diye mi? Yoka Türkiye'nin Kıbrıs'ta büyük bir çıkarı mı var? Stratejik bir neden mi var?

Rahmetle andığımız eski Cumhurbaşkanı Korutürk der ki, Kıbrıs düşman eline giderse Türkiye denizlere açık bir ülke olmaktan çıkar. Atatürk 1938'de der ki, Kıbrıs düşman elindeyse Türkiye yeni bir İstiklal Savaşı olursa, işgal altına girerse bütün ikmal yolları tıkanır. İnönü der ki, mutluyuz Kıbrıs'ta bizim kandaşlarımız var. Vatanları için çarpışıyorlar. Bu müşterek bir davadır; ama siz teslim olsanız dahi; hatıta Kıbrıs'ta tek bir Türk olmamış olsaydı dahi, Kıbrıs'ı Yunanistan'a bırakmazdık. Kıbrıs meselesini Atina'da hallederdim, savaşırdım diyor İnönü. Niçin? Çünkü Türkiye için önemlidir de onun için.

Türkiye ile Kıbrıs arasında petrol kaynakları var. Rumlar, Mısırlılarla anlaşma yaparak, bütün o kaynaklara el atma oyununu oynamaktadır. Amerikalılar belki de bize on defa yazmışlardı, "Rum tarafı ile biz anlaşma yaptık, bu bölgedeki petrolleri arayacağız", "sizinle de yapalım ve size de yüzde elli hak tanıyalım" diye. Bunu, biz Ankara'ya devamlı suretle bildirdik. Şimdi o araştırma gemisinin oralara gelip araştırması başlaması ya da araştırıyor gibi yapması lazım. O bölgede, bizim hakkımızın korunması lazım. Bunlar için antlaşmalar yapıyoruz; ama bunların dünyaya duyurulması lazım, çekinecek birşey yoktur. Tanığınız bir devleti, başka-

ları yok farzediyor diye siz de onların lisanını kullanarak yokmuş gibi davranamazsınız.

Avrupa Parlamentosu'ndan geçenlerde Kıbrıs'a bir heyet geliyor, yüksek temas grubu ve gelmeden önce mektup da gönderiyor. Diyor ki biz Larnaka'dan geleceğiz; yani meşru limandan ve Kuzey'de yaşayan Kıbrıslılarla temas için geleceğiz. Kuzey'de yaşayan Kıbrıslı, Kıbrıs Türkü bile olmadı; yani adamlara göre bir Kıbrıslı milleti var, bunun bir kısmı güneyde yaşıyor, hükümetin idaresinde hür ve serbest, bir kısmı da Türkiye'nin işgali altında yaşıyor.

Peki, buna karşı ne yapmak lazım? Bir partimiz, Demokrat Parti ve bazı sivil toplum örgütleri, bayraklarla, sancaklarla karşılarına çıktı. Yine gelecekelmiş. Bu sefer daha çok bayraklarla, daha çok hareketle karşılarına çıkmak lazım. Bugün KKTC vardır ve gelecek bir antlaşmada temel olacaktır. Sayın Cumhurbaşkanı Sezer'in söylediği ve Büyük Millet Meclisi'nde üç, dört defa karara alınan formül, milli formüldür.

Bugünkü idareyi ele geçirmiş olan, hakıyla, oyuyla kazanmış olan arkadaşlarımız, kendilerine biz yardımcı olmaya çalışıyoruz ve çalışacağız da görevimizdir, şimdi Rum'u anladılar. Diyorlar ki, oksijen Rumun elinde olsa, havayı bize kesecek, yaşamayalım diye. Çok doğru. Niçin? Çünkü, kendilerini Annan Planı'na kadar sırtlarını okşayarak bana karşı ve Türkiye'ye karşı kullanmış olan AKEL Partisi, komünist partisi kandırdı. Biz de evet diyeceğiz, siz de evet deyin, Türk askeri çıksın, işler normalleşsin, 1 Mayıs'ta AB'ye beraber gireceğiz diye kandırdı. Bunu Sayın Talat söylüyor; ama Rumlar oyunlarını oynadılar ve hayır dediler. Rumun hayır diyeceğini bilmek için kahin olmak lazım değil ve eğer biz de hayır demiş olsaydık, bütün dünya, Kıbrıs'ta iki devlet esası üzerinde bir anlaşma olacaktır, başka çare yoktur noktasına süratle gelmiş olacaktı. Büyük bir fırsat kaybettik.

Şimdi, Genel Sekreterin temsilcisi Hugo Gobin, Kıbrıs'ta dört yıl çalışmıştır bazı planları bize kabul ettirmek için. Diyor ki, 400 yıl birarada yaşamış; ama entegre olamamış olan bu insanları bir millet haline getirmek ideal birşey olabilir. Planlar da bunu öngörür; ama gerçekçi değildir. İki devlet esası üzerinden anlaşmaları lazımdır. Yunan emekli büyükelçileri aynı şeyi söyler, en büyük hukukçular aynı şeyi söyler, birçok diplomat aynı şeyi söyler. Bugün Ankara'daki diplomatların çoğu, Rumların artık yaptıkları karşısında ayılmış aynı şeyi söyler; ama biz bu diplomatlarla konuşurken KKTC demekten kaçınıyor, Kuzey Kıbrıs, Kuzey Kıbrıs diye yürüyoruz. Aman bizi yanlış anlamasınlar. Hayır efendim, doğruyu söyle de, o yanlış anlayacaksa anlasın. Bir gün gelecek,

senin doğru söylediğini kabul etmek zorunda kalacak. Devletine, egemenliğine, hürriyetine sen sahip çıkmazsan, kimse sana bunları cebinden çıkarıp al diye hediye vermez.

Bugün KKTC vardır, yarın ne olacaktır? Eğer Sayın Cumhurbaşkanı Sezer'in formülü, TBMM'deki formül kabul edilmezse, bunu yüksek sesle Büyük Millet Meclisi ve Türk Hükümeti, benim meclisim, benim hükümetim ve benim cumhurbaşkanım bütün dünyaya ilen etmezse, eğer ek protokol meclisten geçirilirse, yarınımızın ne olacağı konusunda yine biz karamsarlığa döneriz. Umarım Türk hükümeti de vaadlerle bir yere varılmayacağını ve İngiliz için, Amerikan için, AB milletleri için çok önemli stratejik bir ada olan Kıbrıs'ın 60-70 km. kendisinden uzakta olan Kıbrıs'ın, Türkiye için stratejik önemi olduğunu, bütün dünyaya yüksek sesle söyleyecek cesareti bulur ve der ki uluslararası anlaşmalara göre, siz Kıbrıs'ı üye yapamazsınız AB'ye,

Rauf Denktaş, Çankaya Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Sıtkı Alp'le birlikte.

Türkiye girmeden yapamazsınız, İngiltere'nin kalleşliği, Yunanistan'ın şantajı nedeniyle yarısını yaptınız. Diğer yarısını alamazsınız. Ben tam üye olmadıkça alamazsınız. Mademki bana ucu açık bir yol veriyorsunuz, ben de size Kıbrıs konusunda son sözü tam üye olduğum gün söylerim. O güne kadar uzlaşma olsun diye uğraşırız hepimiz; ama egemenlik ve KKTC'nin esası üzerinde uğraşırız. Rum'a söyleyiniz, hangi hakla meşru hükümetim diyor! Kendisini, hangi yasa, hangi kanun, hangi anlaşma meşru hükümet yapmıştır? Kıbrıs Türklerinin seçmediği bir kurum, bir taraf nasıl olur da, Kıbrıs Türklerinin de hükümeti olur ve bütün vaatlerinizi yerine getirmezsiniz, kendisine, AB'ye, hem Türkiye'nin diplomatları, hem bizim diplomatlarımız söz vermişsiniz, sözünüzü tutunuz dediğinde, cevap şu: Kıbrıs hükümeti, Kıbrıs artık üyemizdir, yasal hakları vardır, bu yasal haklarını çiğneyemeyiz, onun için bunları yumuşatın siz. Nasıl yumuşata-

**İnönü der ki,
"Mutluyuz
Kıbrıs'ta bizim
kandaşlarımız var.
Vatanları için
çarpışıyorlar."**

lim? Magusa Limanı'nı müşterek idare olarak çalıştırın ya da bize (AB'ye) verin. Maraş'ı iade edin. Türk askerini çekmeye başlayın; yani Kıbrıs Rum İdaresi'ni siz de artık meşru hükümet olarak kabul edin. Rum'un, gayri meşru bir statüsünü ve hakkını korumak için and içiyorlar, kımıldamıyorlar. Türkiye'nin ve bizim uluslararası antlaşmalarla var olan haklarımızı görmezlikten geliyorlar.

Yıllarca ben, masa başında dirsek çürüttüm. Diplomatlarla, KKTC'nin doğuş nedenlerini anlatırken, Rumlar bize şunu şunu yapı dediğimde "Denктаş Bey geçmişte yaşama, ileriye bak". Kardeşim, ileriye olduğum yerden bakıyorum ve bu yeri sen kabul etmiyorsun, görmezlikten geliyorsun, tanımıyorsun. Tanıman için, nasıl geldiğini, meşru bir kuruluş olduğuna sana anlatmaya çalışıyorum. "Hayır, geçmişte yaşama." Bizim adımız ona çıktı, "geçmişte yaşar". Gider gitmez tarih dersi verecek size derler. Tarihi bilmeden geleceğe nasıl bakacaksın. Toplu mezarları bir gelin görün derim, asla, ödleri kopar. Rum kızarmış. Peki, uluslararası anlaşmalarda, şu şu haklarımız var dediğimde, Denктаş Bey Kıbrıs meselesi hukuki mesele değildir, siyasi meseledir, siyasi karar alınmıştır. Tren yola çıkmıştır, atla trene ya da treni kaçıracaksın. Kardeşim hangi tren yola çıktı? Kıbrıs treni değil, Rum trenidir. Bunu Kıbrıs treni yapmak için biz kaç yıldır uğraşıyoruz, görüşüyoruz, hâlâ görüşmekteyiz. Müsaade edin, bu treni çıkartmayın yola, Kıbrıs treni yapalım, tekrar bir ortaklık treni haline getirelim. Hayır! Atlayın trene. Ne olarak atlayacağız? Biz ortaklık bunda, atılar, şimdi ne olarak gireceğiz? Bu statümüzü belirlemek için görüşüyoruz, müsaade edin bitirelim. Kömürücü çırağı olarak mı gireceğiz, izleyici olarak mı gireceğiz? Temizleyici olarak mı gireceğiz, üçüncü sınıf yolcu olarak mı gireceğiz? Hayır! Efendim, istasyona gidecek. Hangi istasyona? Belgrad'a, Strasbourg'a nereye gidecekse. Diyorum ki, orada 125 yıldır Kıbrıs'ı, kendine mal etmek için uğraşan ve şantaj yaparak Kıbrıs'ı da üye yaptıran Yunanistan var. Bekliyor, gel-sin bu Kıbrıs treni ve kucaklasın. Türkiyemiz yok orada. Yer garantörü yok ve uluslararası anlaşmalar der ki Türkiye'nin de olmadığı bir yere giremez bu. Biz, onu, o şekilde okuyoruz diyorlar.

Dolayısıyla, İstiklal Savaşı'nda olduğu gibi, Türkiye'yi Kıbrıs meselesinde de mahkum etme kararını almışlardır ve bu 1964'ten bu yana devam eden bir karardır; ama bu kara-ra rağmen Türkiye diri durduğunda, dik durduğunda, yumruğunu masaya vurduğunda adımlar atmış ve kazanmıştır. Bunun misalini mi istersiniz; biz 1974'e kadar, küçücük bölgelerde boyun eğmedik, dik durduk, birşey yapamadılar. Öldürdüler; ama hakkımızı, hürriyetimizi alamadılar. 1974'te, bütün dünya

karşısında, Ecevit hükümeti müdahale kararı aldı, geldi, kimse birşey yapamadı, dostumuz Amerika sadece askeri ambargo koydu. İki, üç sene devam etti. Başka? Hiçbir şey yapamadılar. Gün geldi, ilan ettik cumhuriyeti bütün dünyaya. Güvenlik Konseyi kimse tanımazın, kimse yardımcı olmasın dedi; ama KKTC 23 yaşına geldi ve her yönden de ilerleyerek geldi. Demokrasisiyle, sosyal adaletiyle, herşeyiyle birçok ülkeye örnek bir şekilde geldi, Anavatan sayesinde. Gün geldi Rumlar Rusya'dan füzeler getirtti, gerekirse Türkiye'yi vuracaktı. Türkiye yumruğunu vurdu, ya çıkarırsın ya vururum dedi; aman yapma etme dediler Türkiye'ye, yapacağım dedi, füzeler Girit'e gitti. Şimdi ne oldu ki, elimizi ovuşturarak, "AB rica etti, ben de mahsurlarını bile-rek Annan Plan'ını kabul ettim" diyoruz. Savaş mı kaybettik, aç mıyız, susuz muyuz, Türkiye mahfımı oldu, canla, kanla kazanılmış olan, kaybedilmemiş olan bir davada şimdi biz uzlaştık diyebilmek için bir kağıt imzalayacağız. Bazı haklar verilir görünecek, ondan sonra Rumlar, AB normlarına girerek bizi mahkemelere vererek onları da ortadan kaldıracak, bu iş biter. Dolayısıyla, son söz şudur: Dün bir kadın çocuk doğurur gibi dokuz ay sancı çeker, kan revan içindedir, çocuk doğar ve o çocuğu büyütmek için o ana uykusuz geceler geçirir, nelere katlanır, onu nasıl korur bilirsiniz. Devletin doğuşu, yıllarca kan ve rehan içerisinde, eziyet ve ezgi içerisinde, mahvolmanın eşliğinde; ama direnerek olmuştur. Devlet böyle doğar. Türkiye de böyle doğmuştur. Bunu yok farze-derek anlaşma imzalamak bence şerefsizliktir.

Atatürk ilkelerinden vazgeçin diyenler karşısında, yükseltmiş olduğunuz sesi bütün dünyaya duyurmak için hiç sesinizi kısımayınız, daha da yükseltiniz. Atatürk, Türkiye demektir, Türkiye Atatürk demektir. Türk gençleri, her biri bir Atatürk olarak Atatürk ilkelerinden vazgeçin diyenlerin karşısında başını dik tutarak, sesini yükseltmelidir.

Prof. Dr. Ziya Aktaş, Çankaya Üniversitesi Rektörü:

Rauf Denктаş, 1924 yılında, Kıbrıs'ın Baf bölgesinde doğdu. İlk ve ortaokul eğitimini İstanbul'da bitirdikten sonra, liseyi Kıbrıs'ta bitirdi, daha sonra da hukuk tahsili yapmak üzere gittiği İngiltere'de diplomasını aldı, Kıbrıs'a döndü ve önce avukat olarak, daha sonra da savcı olarak Kıbrıs'ta göreve başladı.

1948 yılında, Kıbrıs Türklerinin düzenledikleri ilk mitingde doktor Fazıl Küçük ile birlikte konuşmalar yapmış, böylece bu hareketin ilk bilinçli adımlarını birlikte atmışlar. Daha sonra, savcılık görevini bırakarak, Türk Millî Hareketi'nin yöneticiliğine başlamış, bunu yönetmiş ve arkadaşlarıyla

birlikte, Türk Mukavemet Teşkilatı'nı; yani TMT dediğimiz teşkilatı kurmuştur.

1959 Zürih ve Londra antlaşmalarının, 1960 antlaşmalarının ve Kıbrıs Cumhuriyeti Anayasası'nın hazırlanmasında emeği geçmiştir. Aynı yıl, Türk Cemaat Meclisi İcra Komitesi Başkanlığı'na seçilmiştir.

1958 yılında, Rumlar Türk köylerine saldırınca, Türkler bu olayı protesto etti ve arkadan adaya bilindiği gibi 650 kişilik Türk alayı gönderildi.

1963 olaylarından sonra Rauf Denktaş, Ankara ile görüşmek için geldi ve tekrar Ada'ya döndü, Türk direnişi örgütlemeye başladı.

1964 Londra Konferansı'ndan sonra, Makaryos tarafından istenmeyen adam ilan edildi. Yeşilada'ya girmesi yasaklandı; ama buna rağmen gizlice Erenköy'e çıkarak, orada çatışmalara, savaşa katıldı, topraklarını savundu.

1967'de, Ada'ya gizlice girerken bir daha tutuklandı. Yoğun girişimlerden sonra Türkiye'ye iade edildi; ama daha sonra 1968 yılında, Ada'ya girişi serbest bırakıldı ve oraya döndü.

1970 seçimlerinde, Türk Cemaat Meclisi Başkanlığı'na seçildi. 1973'e kadar Kıbrıs Cumhurbaşkanı muavini ve Kıbrıs Türk Yönetimi Başkanı seçildi.

1974 Türk Barış Hareketi'nden sonra, 13 Şubat 1975'de ilan edilen Kıbrıs Türk Federe Devleti'nin Devlet ve Meclis Başkanlığı görevlerini yürüten Denktaş, 1976'da yapılan genel seçimlerde, Devlet Başkanı seçildi. 1981 yılında tekrar Devlet Başkanı seçildi. 1983 yılında, KKTC ilan edildikten sonra, ilk Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş oldu. 1990, 1995 ve 2000 seçimlerinde tekrar Cumhurbaşkanı seçildi.

2005 seçimlerine kendi isteğiyle girmede ve görevi seçilen Mehmet Ali Talat'a devretti.

Kıbrıs'ta bugün, Ada'nın iki halkını temsil eden, iki eşit egemen ve demokratik devlet vardır, iki halk vardır, iki din, iki kültür, iki dil vardır, iki milletin parçaları vardır. İki ayrı idare vardır.

Sayın Cumhurbaşkanının bir yazısında da ifade ettiği gibi, Kıbrıs meselesinin içinden geçmiş olduğu tüm safhaları, büyük Türk ulusu sizlerle birlikte yaşadı ve yaşıyor hâlâ. O günlerde, biz de sizlerle beraber

ağladık, sizlerle beraber coştuk, sizlerle birlikte kahrolduk. Çoğumuzun hâlâ aynı duyguları paylaştığına inanıyorum, genciyle, yaşlısıyla. Çekilen sıkıntılar, Sayın Denktaş'ın bir yazısında şöyle ifade ediliyor: "Biz Kıbrıs'ta Türk olmamızın diyetini ödemekteyiz, ödemeye devam edeceğiz, boyun eymeyeceğiz. Halka inandık, adalete inandık, milletimize, Anadolu'nun kahraman insanına, siz kardeşlerimize güvendik ve hakkı koruma azmiyle yolumuza devam ettik. Tanrı, canımız, gözbebeğimiz gibi sevdiğimiz Anavatan Türkiye'ye zeval vermesin".

1990'lı yıllarda, bir Rum dergisinde çıkan bir yazıda aynen şöyle deniyor: "Giritliler neden kurtuldular biliyor musunuz? Bir gece hep birlikte ayaklandılar ve Türkleri boğazlayarak ortadan kaldırdılar." Yunanistan'ın eski başbakanlarından birisi, yine 90'lı yıllarda diyor ki, Kıbrıs ve o zamanki Girit sorunu arasında büyük benzerlikler vardır."

Kıbrıs'ta, bugüne kadar ikinci bir Girit faciası olmadı ise bunda Sayın Denktaş ve dava arkadaşlarının gözyaşı, kanı, canı, alın teri ve emekleri vardır. Onlara hepimizin minnet ve şükran borcu var.

Türkiyemiz için Kıbrıs'ın kaybı, Kıbrıs Türklerinin kaybının ötesinde anlamları var. Kıbrıs'ın kaybı, Türkiye'nin denizlere açık bir ülke olmaktan çıkması anlamına da gelmektedir. Dahası, son yıllarda gittikçe önem kazanan İskenderun Körfezi'nin enerji merkezi olma görüşü nedeniyle, Kıbrıs'ın kaybı, Türkiye'nin geleceği için de hayati bir önem taşımaktadır. Sayın İsmet İnönü'nün, Sayın Denktaş'a söylediği şu sözleri paylaşmak istiyorum. 1965'in en zor, sıkışık zamanlarından birisinde Sayın İnönü ile Sayın Denktaş konuşurlarken, rahmetli İsmet İnönü şöyle diyor: "Vatan müdafasında Türk'ün sabrı bittiği yerde yeniden başlar." Öyle sanıyorum ki, birileri Türk'ün sabrını yine sınamak çabasında.

Kürşad Hürmüzlü, Atatürk İlkeleri Tarih Araştırma ve Kültür (ATAK) Topuluğu Başkanı:

Dünya gündeminin karmaşıklığı içerisinde Kıbrıs'ı unutturmak isteyenler hedeflerine ulaşamayacaklardır; çünkü Kıbrıs'ta biz hep vardık ve bundan sonra da var olmaya devam edeceğiz. Ülkemiz sınırları içerisinde yaşayan bilinçli her Türk genci Kıbrıs'a sahip çıkmak zorundadır. Türkiye Cumhuriyeti'nin milli davası artık biz Türk gençliğinin davası olmuştur. Kıbrıs'ı hakettiği yere ulaştırmak için var gücümüzle çalışacağımıza söz veriyoruz.

Mortgage Finans

Prof. Dr. Özdemir Akmut, Çankaya Üniversitesi İİBF İşletme Bölümü Öğretim Üyesi

Nedir mortgage? İngilizce bir kelime. Mortgage'ı Türk Dil Kurumu, "tutulu satış" diye Türkçeye çevirdi. Tabi, çok yanlış telaffuzlar şimdiye kadar süre geldi. Bunlardan kurtulmak lazım. Ayrıca ben hep derslerimde öz Türkçeci olmaya gayret gösterdim. Benim,

daha başlangıçta bu 'tutulu satış' kavramına itirazım var. İpotek karşılığı kullanılan tutulu kelimesi, kavramı hukuk literatürüne zaten çok önceden girdi, itirazım ona değil. 'Tutulu' ders kitaplarına kadar, mahkeme kararlarına kadar rastladığımız bir kavram, ipotek veya rehin karşılığı. İtirazım satış kelimesine, ipotekle her gayrimenkul bina satılabilir; ama bu mortgage anlamına gelmez. Mortgage'da asıl önemli olan amaç, düşük gelirli grupların konut sahibi edilmesidir.

Kira öder gibi. Hangi kira? İş adamının ödediği kira mı yoksa orta halli birinin, dar gelirlinin ödediği kira mı esas alınacak? Alınacak olan konut, ekspertizler tarafından belirlenmiş değeri ne ise kaç yıl süreyle kredileme isteniyor ise ödenecek aylık ödentisi, kira, ana para ve faizlerin ödentisi bir finans matematiği problemi olarak tespit edilmektedir ve dolayısıyla satın almak istediğiniz binanın değerine göre belirlenecektir. yüz bin YTL'lik krediyi, bir binayı on yıl süreyle alırsanız, ödeyeceğiniz ödentisi farklıdır, kirası farklıdır; yirmi yıl, otuz yıl süreyle alırsanız farklıdır.

Matematiksel hesapları var. Mesela; 10 yıllık, 100 bin YTL değerinde bir bina aldığınız zaman hemen hemen bütün bankaların aldığı kira ücreti üç aşağı beş yukarı aynıdır. On yıl içerisinde ödenen toplam miktar 80 bin YTL'ye yaklaşır, 10 yıllık, 180 bin YTL'ye yaklaşır ve bir banka aylık 1.400 YTL alırken, diğeri 1.500 YTL ödenti bekler. Sorunun cevabı bu.

Kavram kargaşasını ortadan kaldırmak için bizim yapacağımız hususlardan biri, kelimeleri dilimize yerleştirirken uzmanlarla beraber çalışmak olmalıdır. Tutulu satış yerine 'tutulu konutlandırma'yı, kısaltılması olarak da TUK kavramını öneriyorum. Ortaya koymamız gereken önemli noktalardan biri budur. TUK kredileri, tutulu konutlandırma, TUK yasası gibi...

zorlandığımızı ifade etmek istiyorum. Yine hocamız Özdemir Akmut'un belirttiği tutulu konutlandırma (TUK) bir kısaltma da var, belki olabilir; ama ben halen gerçekten kısa bir kavramın, Türkiye'de oturması ve benimsemesine kadar mortgage kavramının çok daha kapsamlı, kavrayıcı bir kavram olduğunu düşünüyorum.

Mortgage sistemi nedir diye bakıldığında, aslında modern bir konut edindirme sistemidir. Tasarruf sahipleri ile konut alıcısı kişilerin arasında bir köprü görevi görür. Tasarruf sahipleri gelir, bankalardan ya da finans kuruluşlarından tasarruflarını hazır hale getirir, arkasından konut ihtiyacı duyan insanlar da gelir, kuruluşlardan kredi alınır, alınan krediler karşılığında konutlara ipotek tesis edilir ve ipotek teminatı olarak gösterilen bu krediler, menkul kıymetleştirilerek ikincil piyasada yine kurumsal ya da bireysel yatırımcılara sunulur. Böyle bir döngü yaratıyor aslında.

Mortgage yeni bir sistem de değil aslında. Dünyanın her yerinde, yüzyıllardır uygulanan basit bir model, finansman sistemi; ama Türkiye'de malesef bugüne kadar mali sektörden konut edindirmeyle ilgili yeterince yararlanılmadığını görüyoruz; yani konut ihtiyacı olan kişinin yaptığı şey ya kendi tasarruflarına başvurmak ya da eşten, dosttan borç alarak bunun finansmanını da sağlamak. Bankalara gidip ipotek karşılığı kredi almak çok nadir.

Mortgage kavramı ortaya çıktığından ya da yasası hazırlanıp gündeme geldiğinden itibaren, bu kredilerin toplam kredi hacmi içerisindeki payı biraz artmaya başladı. Ondan önce zaten binde 3'ler seviyesindeydi. Şu anda görüyoruz ki bu konut kredilerinin toplam kredi hacmi içerisindeki payı yüzde 11'lere çıkmış; yani 14.6 milyon YTL olarak gözüküyor. Bir de konut kredilerinin gayri safi milli hasıla içindeki payı yüzde 3'e çıkmış. Aslında böyle bir trend var. Önemli bir trend; yani mali sektör artık bundan böyle konut edindirme sistemi içerisinde de yer alacak. Bunun ne faydası olacak?

Aslında mali sektör içerisinde konut finansmanının sağlanıyor olması, hepimizin bildiği gibi konut sektörü, inşaat sektörü içerisinde kayıt dışı gelirlerin aklama yeri olarak görü-

Mortgage'da asıl önemli olan amaç, düşük gelirli grupların konut sahibi edilmesidir.

Doç. Dr. Doğan Cansızlar, Sermaye Piyasası Kurulu Başkanı

Mortgage kavramını SPK olarak biz sisteme getirdik. Nedenine gelince, bunun çok kısa, özlü bir tanımını verecek Türkçe bir kelime bulamadık. Aslında buna bir ölçüde, ipotek karşılığı konut kredisi desek, tamamen sistemi kavramıyor; çünkü ipotek karşılığı konut kredisi şu anda, birincil piyasa dediğimiz bankalar tarafından zaten veriliyor. İpotek tesis ediliyor ve karşılığında bankalar ve diğer finans kuruluşları krediyi veriyor. İpotek karşılığı kredi; fakat bir kredilendirme müessesesinde mortgage olabilmesi için bu birincil piyasadaki bankaların verdiği kredilerin, ikincil piyasalarda menkul kıymetleştirilmesi gerekiyor, o zaman mortgage oluyor. O bakımdan Türkçe bir kavramı bulmakta

lür. Mortgage sistemiyle ekonomi kayıt altına alınacağı, bu sistemde artık değerler tam olarak vergi açısından kayıtlara geçeceği için; artık mali sektör içerisinde yer alan konut edindirme sistemi, konut sektöründeki kayıt dışı ya da para aklama konusunu kendiliğinden yavaş yavaş ortadan kaldıracak. Bu çok önemli bir tespit; çünkü değerlendirilecek. Değerleme yapılması neticesinde yüzde 75'ine varıncaya kadar bir rakam kredilendirecek banka; çünkü değerlendirildiği zaman verilecek krediler bunun üzerinden ipotek tesis edeceği için -o rakamların bilinmesine ihtiyaç var- bankalar tarafından ve vergi gelirleri açısından da bunun önemli bir artış getireceğini kayıt dışıyla mücadelede artış getireceğini düşünüyorum. Uygulamalar hep bu yönde. Sebebi de belediyelerin gelirleri açısından hem emlak vergisine esas değerlerde bir artış olacak hem de 250'yi aşkın bir alt sektörü besleyen konut sektörü içerisinde bütün alım ve satımların kayıt altına girmesine yardımcı olacak. Daha doğrusu vergi gelirleri açısından önemli bir artışı ortaya çıkaracak.

Biz üç yıl kadar önce bu çalışmalara başladık ve dünyadaki uygulamaları gözden geçirip yasa tasarısı taslağını hazırlayıp Başbakanlığa gönderdik. Şu anda bu yasa tasarısı hükümetin bir tasarısıdır. SPK olarak biz sadece teknik detayları, teknik hususları düzenleriz. Taslak halinde çalışmayı Başbakanlığa göndeririz. Bakanlar Kurulu parlamentoya gönderdiği taktirde tasarı halini alır. Dolayısıyla bizim tasarımız değil, sadece bizim çalışmamızdır. Şu anda Plan Bütçe Komisyonu'nda görüşülmektedir, Alt Komisyona havale edilmiştir. Alt Komisyonda da çalışmalar devam ediyor. Zannediyorum ki önümüzdeki hafta içerisinde Alt Komisyondaki çalışmalar biter ve Plan Bütçe Komisyonu'ndaki tartışmalar, görüşmeler bittikten sonra da Genel Kurul'a gelmesi bekleniyor. Benim tahminim nisan ayı içerisinde ya da mayıs ayının başlarında, bunun tamamen yasallaşması yönündedir.

Hulki Cevizoğlu, Ceviz Kabuğu Programı Yapımcısı ve Sunucusu

Yeni bir finansman sistemiyle karşı karşıyayız. Bu sistem içinde bankalar ne yapacak? Yeni banka iflasları yaşanabilecek mi? Bankacılık sistemi hazır mı bu sisteme ve sizler nasıl bir

çalışma içindediniz? Mortgage sistemi bankacılık sektörüne nasıl yansiyacak?

Tefik Bilgin, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı

2001 yılında yaşanan kriz, ülkemizin yaşadığı belki de en önemli krizlerden biriydi. Acılarını bugün hâlâ çekiyoruz. O günden bu güne kadar sektörün üzerinden geçen ağır yükten sonra büyük ilerlemeler kaydedilmiştir. 2003'ten başlatıyorum ben rakamları; çünkü 2002 ve 2001 rakamları çok yanlış, kriz dönemini yansıtıyor. Toplam aktiflerimiz, bankacılık sisteminin aktifleri 220 milyar YTL'den bugün 397 milyar YTL'ye; yani 270-280 milyar dolara gelmiştir. Bu dönemdeki en önemli trend değişikliği ise konuyla bağlantılı olarak, kredilerdeki değişimdir. Zamanında, sizlerden topladığı mevduatı, pasifindeki mevduatı, menkul değerler cüzdanına yatıran bankacılık kesimimiz; yani Hazine'ye borç veren bankacılık kesimimiz özellikle 2003, 2004 ve 2005 yılında, ağırlıklı olarak sizlere kredi vermek üzere çeşitli promosyon ve pazarlama faaliyetlerinde bulunmaktadır ve bilançonun büyümesinde de bu faaliyetlerin çok büyük etkisi olmuştur. Bugün Türkiye gayri safi milli hasılasının yüzde 84'ü bankacılık sisteminin toplam aktifine eşittir. Dolayısıyla sistem çok önemli. Diğer ülkelerden farklı olarak sigortacılık çok gelişmemiş, fonlar, bireysel yatırım fonları çok gelişmemiş ve bankacılık diğer enstrümanların üzerine çıkarak, gayri safi milli hasıla içinde çok önemli bir pay edinmiştir. Bankacılık sisteminin denetimi, gözetimi, çok çok hassas; çünkü oradaki bir ağrı sızı hepimizi, ceplerimizi, ödediğimiz

vergileri ve geleceğimizi doğrudan etkilemekte.

Bankacılık sisteminde olumlu bir gelişme var. 2001 yılındaki o ayıklamadan sonra bu gelişme çok daha bariz hale geldi. Konumuzla doğrudan bağlantılı olmak üzere konut kredilerinin sistemimizde geldiği nokta hakkında bilgi aktarmak isterim. 2004 yılının Aralık ayı sonunda, yaklaşık bir sene önce, -toplam sistemdeki bireysel krediler bunun içinde kredi kartları ve tüketici kredileri dahildir- 26 milyar YTL imiş. 2005 yılının Aralık ayı sonunda bu 46 milyar YTL olmuş. Yüzde 72'lik bir artış var; ama konut kredileri 2.6 milyar YTL'den 12.4 milyar YTL'ye gelmiş, artış oranı yüzde 371. Oldukça güçlü bir artış var ve bu gidişle -trend onu gösteriyor- kredi kartlarını da geçmek üzere ve talep de devam etmekte. Burada mortgage söylentileri, bu kanunun veya taslağın yasallaşması ile ilgili basında çıkan haberler çok etkili olmuştur. Ayrıca ertelenmiş tüketim talebi ve faizlerdeki düşüş de istikrar ortamında etkisini devam ettirmiştir.

Çok kısa olarak şu andaki konut finansmanı ile mortgage'ın arasındaki farkı aktarmak isterim. Şu anda da konut kredileri büyük bir şevkle, istekle veriliyor. Hepimizin kapısı çalınıyor, pazarlanmaya çalışılıyor ve ismine de bazı bankalarımız mortgage diyor. Yanlıştır; çünkü mortgage uzun vadeli bir kredi türü değildir; yani krediler 20 yıl vadeli oldu diye adı mortgage olmadı. İsimlerdeki hata devam etmekte; çünkü kredi karşılığında elinizde duran teminatların ikincil piyasada tedavül edilebildiği anda mortgage olacaktır. Geleneksel sistemde; yani şu andaki konut kredisi veren bankaların yaptığı iş, konut alacak kişiyle kredi verecek kuruluşu; yani bankayı karşı karşıya getirmek ve buradaki kaynak da sadece bankanın kaynaklarıyla sınırlı, ancak o kadar kredi verebilir. Mortgage'da, konut kredisi alan bir taraf var; yani tüketiciler, kredi veren bir taraf var, bunlar bankalar olabilir, finansal kiralama şirketleri olabilir, özel finans kurumları olabilir, katılım bankaları ve tüketici finansman şirketleri olabilir, üçüncü taraf ihraççı; yani bu tedavül edilecek menkul kıymeti ihraç edecek taraf ve dördüncü taraf da yatırımcı. Kişiler bunları alıp ileriye dönük yatırım yapacak. Bir nevi hisse senedi gibi düşünmek lazım. Eskiden

90'lı yıllarda, varlığa dayalı menkul kıymet vardı, belki onun bir değişik versiyonu şeklinde algılanabilir.

SORU-CEVAP

Hulki Cevizoğlu

Bankacılık sistemi Türkiye'de daha oturmamış. Oturmamış bir sisteme, mortgage diye adlandırılan bu konut edindirme sistemini nasıl entegre edeceksiniz, bütünleştireceksiniz? Bankacılık sistemi bu kadar ağır yükün altından kalkabilecek mi?

Tevfik Bilgin

Bu konuda bizi ilgilendiren şu, yasa tasarısı kanunlaşır, mortgage'ı verecek kurumlardan bazıları bankalar ve finansal kiralama şirketleri, tüketici finansman şirketleridir. 1 Ocak 2006'dan itibaren bankalar dışındaki bu kurumlar da bizim gözetim ve denetimimiz altına girdi. Yaklaşık yüz seksen tane firma var. Bankacılık sistemi, özellikle geçtiğimiz üç-dört sene içinde oldukça büyük ilerleme kaydetmiştir. BDDK'nın ve ilgili diğer kurumların düzenlemeleri de bankaların üzerinde çok hassasiyetle durmalarını sağlamaktadır; çünkü çok yakın takip ediyoruz ve bankacılarımız da o sistemde yaşamak için gelir elde etmek zorunda. Bir de konuya o açıdan bakmak lazım, eğer haksız rekabet varsa, pazarlama yanlışları varsa ve eğer sizin haklarınız mağdur ediliyorsa, emin olun ki burada BDDK diye bir kurum var, sizin kurumunuz. Nitekim onun içindir ki bir sene önce kredi kartları yasa taslağını ilgili bakana arz ettik. Bizi çok eleştirdiler, tüketicuyu koruma dernekleriyle bir tuttular; ama yeri geldiğinde de bu aksiyonları yapabiliriz. Mortgage'da da öyle, yakın takip ediyoruz, analizlerimiz, senaryo analizlerimiz, projeksiyonlarımız var; ama eğer bir sıkıntı olursa gerekli ayarlamalar her an yapılabilir.

Doç. Dr. Doğan Cansızlar

Mortgage sistemi, orta ve uzun vadeli bir konut edindirme finansman sistemidir. Türk bankacılık sisteminin yapısını biliyoruz. Bizim burada kurmaya çalıştığımız sistemde olmazsa olmaz iki tane koşul var. Bunlar, ekonomik istikrar ve düşük faiz seviyesi. Hem

Kredi kartları gibi küçük meblağların ödenmediği, kişi başına düşen milli gelirin çok küçük olduğu bir ortamda, düşük gelir gruplarının bu yükün altından nasıl kalkacağı her zaman için sorulması gereken bir sorudur.

ekonomik istikrar, hem de düşük faizin sürdürülebilir olduğu bir ortamda mortgage sistemi başarılı olur. Bugüne kadar Türkiye’de bu sistemin uygulanmamasının nedeni uzun yıllardan beri gördüğümüz ekonomik dalgalanmalardır. Biz bu bazda, son yıllarda görülen istikrar ortamının daha da ileri aşamasında bu sistemin çok daha başarılı olabileceğini düşünerek teknik alt yapıyı kurduk; yoksa bu sistem hiçbir zaman bedava konut edindirme, çok ucuza konut edindirme sistemi değil. Eğer orta ve uzun vadeli fonlar, gerek yurt içi tasarruflarda, gerek yurt dışı tasarruflardan daha çok, şu anda yurt dışı tasarruflara ihtiyacımız var. Satış neticesinde elde edilen fonların, tekrar sisteme aktarılmasıyla ilgilidir. Bu bakımdan, şu aşamada bizim gördüğümüz yurt dışı tasarrufların daha çok Türkiye’ye çekilmesidir, yoksa yurt dışı tasarrufları yeterli değil. Biz o bakımdan yurt dışındaki tasarrufların, bu sistem çerçevesinde yurda getirilmesiyle ilgili ‘covered bonds’ dediğimiz ipotek teminatlı menkul kıymet dediğimiz tahlillerin yurt dışına ihraç edilmesi ve bu ihraç edilen ‘covered bonds’ların aynen euro bond’larda olduğu gibi yüzde 15 stopajdan muhaf tutulmasını istedik. İstememizin nedeni buydu; çünkü yurt dışı tasarruflarına ihtiyaç var. Çok kısa vadelerle

vadelerle fonlardan kredileri vermeye çalışıyorlar.

Hulki Cevizoğlu

Bu işin riskleri nelerdir? Tehlikeli taraflarını görmeye çalışalım, sonra yararlı taraflarını zaten herkes daha rahat anlayabilir. Sermaye piyasamız, bütün dünya sermaye piyasalarında olduğu gibi kendisine oynayacağı bir enstrüman, araç arıyor. Sermaye piyasasını çeşitlendirmeye çalışıyorlar. Nasıl yapalım? İşte bu da onlardan bir tanesi gibi geliyor bana.

Prof. Dr. Özdemir Akmut,

Ortada çok büyük riskler var. Yasayı, kurumsal yatırım dairesi Sermaye Piyasası Kurulu’nu çok geniş ölçüde araştırma yaparak, kurumlarla temasa geçerek ve bu arada BDDK ile temasa geçerek hazırladığı, teknik yönden mükemmel denilecek bir kanun; fakat Türk toplumunda uygulanmaya başladığı zaman bir felaketle sonuçlanabilir.

Finans sektörü, Türk ekonomisinin yumuşak karnı. Burada o kadar önemli riskler var ki. Yasa, iki yönlü yarar sağlayacak, Sermaye Piyasası ipotek teminatlı menkul değerlere kavuşacak. Bu vade uyumsuzluğunu giderecek diye düşünülüyor; yani bankacılık sektörüne giren kısa vadeli mevduat, konut kredileri gibi on yıl, yirmi yıl; hatta otuz yıl gibi uzun vadelerle finanse edilmekte. Kısa vadeli kaynak, uzun vadeli finansman. Bu, ABD gibi, mortgage sistemini çok iyi uygulayan bir ülkede dahi çeşitli riskleri karşımıza çıkarmaktadır. Vade uyumsuzluğu ‘mismatching’ dediğimiz bu olay ikincil piyasada, binalar üzerine, konutlar üzerine teminatlandırılmış uzun vadeli enstrümanların piyasaya sürülmesiyle bu vade uyumsuzluğu bir ölçüde kaldırılacak. Sermaye piyasası bu yönüyle yasadan yeni bir enstrümana kavuşmak ve piyasanın verimliliğini kazanmak bakımından avantajlı duruma geçecek.

Hep vatandaşlar düşünülüyormuş, konut olmayan düşük gelirli vatandaşlar düşünülüyormuş imajı verilse de ben yasa tasarısını okuduğum zaman iki yönlü; bankacılık sistemini güçlendirmek, sermaye piyasasına derinlik, genişlik kazandırmak dışında asıl

Prof. Dr. Özdemir Akmut, plaketini Çankaya Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Sıtkı Alp'ten alırken.

bu kadar uzun vadeli finansman sağlamak hiç kimsenin yapabileceği, başarabileceği birşey değil. Zaten bankalarımız şu anda verdikleri kredide uzun vadeli ya da orta vadeli diyelim, beş sene, on sene vadeli kredilerde, yurt içi tasarruflardan elde ettikleri imkanlarla vermiyorlar, dışardan elde edilen uygun

amacın, konutu olmayan düşük gelirli kişilerin konutlandırılması amacının çok büyük risklerle karşı karşıya olduğunu görüyorum. Aynı riskler bankacılık sektörü için de söz konusu. Ben beş banka genel müdürüyle bir toplantıda, bankacılık sektörü çok zayıf. Amerika'da, finans sektörü yeterli, uzun vadeli kaynaklara sahip; dolayısıyla, burada konut kredileri ve mortgage kredileri, kırk kat diğer bütün kredilerin üzerinde.

Yabancı bankalar girdi Türk bankacılık sistemine. Bu bankalar rekabete başladılar, faizleri 1.08'e kadar çektiler. Önemli bir düşüş sağladılar konut kredilerinde. Önümüzdeki dönem, bu düşüşün devam edeceği var sayılıyor. Binde ellilere düşeceğinden söz ediyorlar. Ben, o kadar düşmeyeceğini; çünkü rekabete giren Avrupa ve Amerika menşeli bankaların kredi faizlerini daha aşağıya düşürmeyeceklerini tahmin ediyorum; çünkü düşebileceği minimum seviyeye kredi faizleri düştü. Aylık faizler 1.08'den 0.80'lere önümüzdeki dönem düşebilir belki. Bu kredi faizleri eğer ekonomide istikrar varsa başarıya ulaşır. Faiz oranlarının artması, enflasyonun düşük gelirlerin satın alma gücünü azaltması gibi riskler, her zaman için demokrasinin kılıcı gibi ekonomide söz konusu olabilen riskler. Böyle olduğu zaman, kredi kartları gibi toplam krediler içerisinde payı çok düşük olan ekonomiye ne büyük dertler açtığını, kredi kartları yasasıyla bir defa daha gördük.

Burada rakamlar o kadar büyük ki 100 bin YTL, 50 bin YTL minimumu konut kredilerinin, bunlar alındığı zaman, düşük gelirli bir vatandaşın harcayacağı tüketim harcamaları için kullandığı kredi kartından çok daha büyük miktarlarda ekonomiyi zorlayacak, ödeyemeyecek duruma düşecek. Ödeyemeyeceği zaman da yasa tasarısına göre bir ay süre veriliyor, kendisi ikaz ediliyor, ondan sonra konut satılıyor. Bankanın alacakları teminat altına alınmış, bankaya olan borç ödeniyor, mortgage kredisinin kalan kısmı ödeniyor. Burada da bir risk, yasa tasarısında ihmal edilen birşey var. Memlekette açık gözler o kadar çok ki bir krediyi alıp ödeyemiyorum diye konutun satılması, borcun fiyatı muhtemelen artmış olan fiyattan satılması, borcun kalan kısmının ödenmesi ve ertesi yıl tekrar bir mortgage kredisi almaya kalkılması durumunda ne olacak? Bunu uygulayacak olan

açıkgözler her an için vardır. Bununla ilgili bir önlem alınmamış. Mesela, eğer ödeyemezse ikinci defa bir konut kredisi verilmez veya bu şartlarla verilir diye açıklanmamış. Vade uyumsuzluğunun yanında bu türlü riskler bankacılık sektörü ve konut alacak olan kişiler için söz konusu. Faiz oranı riski yanında, default risk dediğimiz bir diğer risk söz konusu. Faiz oranlarındaki yükselmeye, ekonomik istikrarın bozulmasıyla birlikte ortaya çıkan diğer bir geri ödenmeme riskidir. Kredi kartları gibi küçük meblağların ödenmediği, kişi başına düşen milli gelirin çok küçük olduğu bir ortamda, düşük gelir gruplarının bu yükün altından nasıl kalkacağı her zaman için sorulması gereken bir sorudur.

Doğan Cansızlar

Emlak vergilerinin belediyeler tarafından değerlendirilmesi yapılır. Mahalle, cadde bazında oluşturulur. Onun üzerinden emlak vergisi, belediyelerce tahsis edilir. Ancak bu sistem devreye girdikten sonra, değerlendirme uzmanları tarafından yapılacağı için, piyasanın gerçek değerini gayri menkulere yansıtmak durumunda kalacak; çünkü bankalar bu anlamda çok fazla düşük, çok fazla değerli bir gayri menkul üzerinden kredi vergilenecekler. Bu önemli.

Belediyelerle ilgili gelir tarafına baktığımızda, emlak vergileri bu anlamda, yeni değerlendirilmesi yapmış bu sistem çerçevesinde, gayri menkullerle ilgili bir artış sağlayacak; ama asıl sorun burada. Eskilere ne olacak? Kıyasladığımızda acaba bir tuzak mı var? Eskiyle birlikte bir araya getirip değerlendirme yaptığımız taktirde, aradaki fark yüzünden eskiden ödenen vergiler artacak. O bakımdan bizim önerimiz oranların düşürülmesidir. Eğer tamamen bu sistem uygulanacaksa, yeni değerlendirme sistemine göre belirlenecekse, o oranların, emlak vergisi esas değerlerin, oranların düşürülmesidir. Başka çaresi yok.

İkinci husus, değerlendirme sistemi. Değerleme uzmanları tarafından yapılacağından ve bizim SPK olarak yayınladığımız, uluslararası değerlendirme standartları çerçevesinde de yapılacağından dolayı, artık belediyeler de bu değerlendirme standartları çerçevesinde yapılacak değerlemeleri dikkate alacaklar.

Özdemir Akmut Hocamın sorusunun yanıtı ise şöyle: Kişi krediyi aldıktan sonra belli süre ödemez ise tekrar konut satılıp borcu ödenecek, kalan da kendisine kalacak. Acaba bu kişiye tekrar, mortgage ile ilgili bir müracaatı olduğunda kredi verilebilir mi? Bu konuda, yasada herhangi bir açıklık yok. Bana göre de böylesi konuları yasaya koymak da doğru değil. Neden? Bankacılık sistemi bir ölçüde risk yönetim mekanizmasına sahip olacak bir sistemdir. Bankaların bunu gözardı etmeden, bu tür düzenlemeleri kendi aralarında yapmaları ya da BDDK'mızın bu konuda düzenleme yapmasında yarar olacağını tahmin ediyorum; çünkü yasaya konacak bir hadise değil bu.

Diğer bir husus, yine Akmut Hocamızın belirttiği 'default risk' dediği 'geri ödeme riski'. Bu da çok önemli aslında. Biz tabii konuları tamamen açıklamadığımız için bu anlamda ayrıntılı bilgi veremedik, aslında sigorta sistemi bu anlamda çok önemli bir sistem. Sigorta sistemi, bu anlamda mortgage ile beraber yürütülecek sistem. Sigorta sistemi içerisinde bunlarla ilgili özellikle default risk; yani bir kişi borcunu bir kaç ay ödemezse, bunun yerine geçiş borcunu ödeyecek bir sigorta sisteminin oluşması lazım. Bu şart; yoksa bir kaç ay ödemedi diye o kişinin konutun hemen satılması, ipotek konulması pek doğru olmaz. Bu anlamda bir sigorta priminin satın alınması şart. Biz onu öngörüyoruz. İkincisi, 'mortgage title insurance' dediğimiz bir sigorta sistemi daha var. Bu da tapu kayıtlarının sıhhati ile ilgili bir sigorta sistemi. Bütün dünyada uygulanıyor. Özellikle tapu kayıtlarına güvenin az olduğu ülkelerde bu çok daha ön plana çıkıyor. Bunu şöyle açıklayayım: Bir konut, gayrimenkul alıyorsunuz, aradan on beş-yirmi yıl geçiyor, bir bakıyorsunuz tekrar bu konut üzerinde başka haklar iddia edilmiş. Davalar da çok uzun süre devam ettiği için, böylesi bir ortamda sigortanın devreye girebileceği bir mekanizma geliştirilmiş. Bu da 'title insurance' dediğimiz, çok önemli bu özellikle bizim gibi ülkelerde kadastronun daha henüz yarısının programa alındığını, bu alınan yarısının da yüzde 60'ının daha bitirilmediği bir ortamda, title insurance çok önemli diye düşünüyorum. Arkasından yine DASK dediğimiz doğal afet sigorta fonu, depreme dayanıklılıkla ilgili konu, hayat sigortası gibi sigorta poliçelerinin bu anlamda devreye girmesi gerekir ki sistem tamamen sağlıklı bir şekilde çalışsın.

Tevfik Bilgin

Şu anda, bankacılık sistemimizde de risk algılaması veya riski yönetmek çok önemli. Özellikle

son dört-beş yıldır getirilen düzenlemelerle bankaları buna zorunlu tutuyoruz. Çok varlıklı olan birisi bankaya gidip kredi alamayabilir; çünkü bankalar artık risk yönetmelikleri hakkında sadece sizin verilerinize bakmıyor; geçmiş kredi tarihçenize de bakıyor. Bu anlamda, şu anda sicil kaydı dediğimiz merkez bankası nezninde tutulan kara liste vs. gibi unsurları da kullanıyor. Mortgage'da da eğer bir tüketici, mortgage kredisi alıp daha sonra ödeyemeyip ileride tekrar bu girişimde bulunursa bankalar buna dikkat edecekler; etmezlerse bir şekilde buna dikkat ettirileceklerdir; çünkü bunlar takip ediliyor ve çok yakın gözetleniyor.

Bankacılık sistemimizin geleceğinde iki önemli enstrüman olacak. Bunlardan birincisi KOBİ kredileri, ikincisi de Mortgage'dır. Rakamlara bakıyoruz; örneğin Amerika'da gayri safi milli hasılanın yaklaşık yüzde 60'ı mortgage kredileridir. Avrupa'da ortalama yüzde 40-50'lilerde geziyor. Türkiye'de ise yeni yeni yüzde 2'lere yaklaştı ve önünde çok büyük bir potansiyel var. Onun içindir ki yabancı ya da yerli bankalar, bu krediyi vermek için girişimde bulunan birtakım finans kuruluşları yurt dışından, özellikle Türkiye'de bu kredinin pazarlamasında rol oynamak istiyorlar; çünkü önü çok açık, genç bir nüfus var ve konutta açığımız var.

Bankacılık sisteminde bir vade uyumsuzluğu var. Maalesef, Türk bankacılık sisteminde, mevduatın vadesini uzatamadık. Ortalama hâlâ üç ay civarında geziyor. Bu belki ülkenin yaşadığı kültürle de ilgili; çünkü analize göre Akdeniz ülkelerinde de mevduatın ortalama vadesi üç ay. Yunanistan'da bile; ama şunu yanlış algılamamak lazım, mevduatın vadesi üç ay; ama insanlar gidip üç ayda bir bu mevduatı çekmiyor. Genelde mevduat bir tortu bırakır ve bu yenilenir. Analiz yaptığımız zaman bu ortalama vadenin bir yılı bile bulabildiğini görürsünüz.

Diğer kaynaklar, bankalarımızın yurt dışından kullandıkları krediler, buna sendikasyon ve seküritizasyon kredileri diyoruz. Sendikasyon bir miktar daha kısa, 31 Aralık 2005 itibari ile tutarı 8.1 milyar dolar. Seküritizasyon uzun, ortalama vadesi yedi yıl şu anda ve bunun da tutarı yedi milyar dolar; yani on beş milyar dolar uzun vadeli sayılabilecek, ikisinin ortalama vadesi yaklaşık 3.5 olan bir kredi almış bankalarımız. Bunu da konut kredisi ve diğer kredilerde kullanıyorlar. Şu soru gelebilir, yirmi yıl vadeli konut kredisine ortalama vadesi 3.5 yıl olan kaynaklar yeter mi? Bizim verilerimiz şunu gösteriyor, halkımız yirmi yıl vadeli krediye çok girmiyor; hatta on yıla bile girmiyor. Genelde

ağırlık iki-dört yıl ve beş-on yıl arasında. Konut kredilerinin ortalama vadesi altı yıl. Halkımız çok uzun vadeli krediye girmek istemiyor. Uzun vadeyi kullanmak istemiyor. Nedeni çok basit, 20 yıllık bir kredi aldığınız zaman, bunun ilk beş yılı ana parayı ödüyorsunuz, geri kalan 15 yıl faiz ödüyorsunuz. Halkımız da bu anlamda bilinçlenmiş durumda. Faizlerin düşmesine paralel olarak bu vadelerde kayma bekliyoruz; ama şu anda durum dediğim gibi, aktifle pasif arasında çeşitli enstrümanlar da kullanılarak bir denge sağlanmış durumda; ama çok iyi analiz edilmesi lazım. Tutar büyüdükçe, zamanla Amerika boyutlarına geldikçe, çok çok yakından gözetilmesi ve denetlenmesi gerekir.

Hulki Cevizoğlu

Türkiye'de yabancı bankaların payı yüzde kaç? Herhangi bir ülkede yabancı bankaların payı yüzde kaçta çıkarsa tehlike çanları çalar? Böyle bir oran var mı?

Tevfik Bilgin

Geçen sene bu vakitler yüzde 3'ler düzeyindeydi. Türk bankacılık tarihinde bu oranı çok geçmemiş yüzde 3'ler, 4'ler düzeyinde seyretmiş. Şu anda yüzde 13'ler düzeyinde. Aktif toplamında kastediyorum. Borsaya açık bankaların hisse senetlerinin yüzde kaç yabancıların elinde dersiniz, oran daha da yükselir, kredilerdeki payı dersiniz oran düşer; ama ortalama aktifteki payları bankacılık sisteminde yüzde 13'ler düzeyinde. Artma eğilimi olabilir.

Kriz yaşayan ülkelerde, özellikle kriz sonrası dönemlerde yabancı payı artmış. Bu Meksika, Arjantin, Polonya, Çekoslovakya, Macaristan ya da Kore, Tayland o bölgeyi alırsanız, böyle bir trend var ve bazı ülkelerde bu oran yüzde 80-90'lar düzeyinde; örneğin Polonya'da, Çekoslovakya'da. Bazı ülkelerde de yüzde 50'lilerin altında. Ülkelerin bir kısmı zamanında bazı sınırlamalar getirmiş ve o sınırlamaları daha sonra kaldırmışlar. Şu anda sınırlamaların en belirgin olduğu ülke Çin. Yüzde 25 sınırı var ve faaliyet anlamında da mevduat toplatmıyor bazı yabancı ortaklara.

Kredi kartlarının geldiği durumda olumsuz anlamda hem bankaların, hem de tüketicilerin payı vardır. Bankalar, pazarlama yarışıyla bir şekilde piyasaya girmiştir, pazar payı kapmak için. Tüketiciler de bunu bir yaşama aracı gibi görmüştür. Halbuki bir ödeme aracıdır. İlerde konut kredilerinde böyle bir şey olur mu? Amacımız olmaması. Dediğim gibi, taslak iyi

çıkarsa, bankalar risk yönetimini iyi kurgularsa ve projeksiyonlarını iyi yaparsa böyle bir şey olmaz.

Doç. Dr. Doğan Cansızlar

Mortgage sistemde ödenebilir taksitlerle konut sahibi olmak gerekir; yani gelirimiz ne kadarsa o kadar borçlanabileceğimiz, ödeyebileceğimiz bir sistemdir bu. Aksi halde bu sistem çatlar.

Mortgage kanunu yürürlüğe girdikten sonra yabancı para gelir mi? Benim izlenimlerim o ki bu sistem telaffuz edilmeye başlandığı tarihten itibaren yabancı yatırımcıların, finans çevrelerinin oldukça yoğun bir ilgisi var. Zaten vade uyumsuzluğu var dediğimiz bankacılık sektöründe, beş-altı yıllık sürelerle kredi verilmesinin sebeplerinden birisi de bu. Dışarıdan uzun vadeli, orta vadeli fonlar çok rahat bir şekilde ve uygun koşullarda bulunabiliyor. Ayrıca, AB sürecinin iki net etkisi başlangıçta görülüyor. Bunlardan birisi, yabancı yatırımcıların finans sektörüne ilgisi, ikincisi, gayrimenkul sektörü. Zaten son gelen yabancı sermayenin kompozisyonuna baktığımızda, gayrimenkule olan ilgi nedeniyle getirilen paraların miktarı oldukça yüksek. AB'ye yeni üye olan ülkelerde duruma baktığımızda, finans kesimi, hemen hemen yüzde 100'e yakın bölümü yabancı sermaye olmuştur. Benim şahsi kanaatim o ki finans kesimiyle ilgili bir ülkenin stratejisinin olmasında büyük yarar var. Yüzde 100 mü olur, yüzde 20 mi olur, bunu kanuna yazmak doğru değil; ama bir stratejisi olması gerekir ülkenin.

Prof. Dr. Özdemir Akmut

Yasa tasarısında, bölgesel kalkınma planlarına ve kentleşmeye ilişkin önlemlerin yeterince ele alınmadığını görüyorum. Bugün İstanbul bir megapol, birkaç Avrupa ülkesinin nüfusundan daha fazla nüfusun yaşadığı bir bölge. Bir iskan politikası olmadığı için bu hale geldi. Sirtına yatağını, yorganını alan, taşı toprağı altın diye İstanbul'a geldi ve bu yığılma, yapılaşma nedeniyle İstanbul elden çıktı. Trafik sorunundan tutun da bütün yerel hizmetlere kadar işleme-yecek bir duruma geldi. Hâlâ, konut kredilerinin önemli bir kısmı İstanbul'a halkın gücünü pompalar mahiyette kaydırılıyor. Oysa bundan otuz yıl önce, Hollanda'da Amsterdam ve Rotterdam'a yerleşmek isteyen bir kişinin orada çalıştığına dair belge göstermesi gerekiyordu. Bunlar insan haklarına aykırı değil, demokrasiye aykırı değil. Bölgesel kalkınma planlarının ve kentleşmelerin gereği olarak Hollanda yasa-

larında yer almıştı ve bugün hâlâ aynı durum devam ediyor. Bir önemli nokta budur.

İkinci önemli nokta, daha mortgage sistemi başlamadan, konut fiyatlarının bir yılda korunç arttığını görüyoruz ve bu artış devam edecek. Kaçınılmaz bir şekilde, bankacılık sektörü büyük bir riskin altına girecek. Yabancı bankaların sürüklediği, düşük kaynak maliyetiyle çalıştıkları için onlarla yarışabilmek üzere Türk Lirasının değer kazanmasından da yararlanan bankaların bundan önceki krizde yaşadığımız gibi, kaynak sağlamak, yabancı kaynak sağlamak Türkiye'ye yabancı kaynağı Türk Lirasına çevirerek plase etmek, konut kredisi olarak gayet mümkün görünmektedir ve bu rekabet Türk bankacılık sisteminin tekrar bir krize açık pozisyon nedeniyle dışarı olmasına neden olabilecektir. Bu, çok önemli bir risktir. Bankacılık sisteminde bu rekabet başlamıştır ve sonunun hayra alamet olmasını diliyorum.

Değineceğim çok önemli bir nokta da şudur. Zannediyorum 4 Mart tarihli Hürriyet Gazetesi'nde bir haber çıktı. Türkiye'de 178.000 km²'lik bir toprak mayınlanmış durumda. Toplam yüzölçümünün 776.000 km² olduğunu düşünürseniz, bu yaklaşık yüzde 23 küsüre; yani kısaca ¼'üne tekabül eder. Meselenin bir yönü, bu kadar önemli bir arazi parçamızın mayınlanarak ekonomik faaliyetlerden men edilmesidir. Haberi okuyunca inanamadım, iç sayfada devam ediyor. TSK, 35 milyon dolara iki yılda bu mayınlı arazinin temizleneceğini ve halkın istifadesine sunulacağını belirttiği halde; Maliye Bakanlığı kaynak yok diye "Yap, işlet devret usulüne göre Batılı şirketlere devredeceğim" diyor. Ulusal birliğimizi bozmaya çalışan teröristlerin en yoğun faaliyet gösterdiği bir bölgede acaba diyorum, arsa sıkıntısının çekildiği, arsa mafyasının ele geçirdiği; hatta ve hatta bazen yerel yönetimlerle anlaşarak bu işi yaptığı bir ülkede, bir de böyle bir durum olursa, o yüzde 54'ün konutlandırmaya açılacağı bu ¼'ü acaba, Karadeniz'li veya kışın soğukta yatan, konutsuz; ama ülkesini seven insanlara açmak veya dışarıdan göç var, Ahıska Türklerine açmak, bir iskan politikası olarak düşünülmeliydi. Yap, işlet, devret modelini acaba bir kamuoyu yoklamasına gidilecek

olsa, halkın çok büyük bir çoğunluğunun reddedeceğini düşünmemiz gerekmiyor mu?

Hulki Cevizoğlu

İstikrarsız bir sistemde, daha fazla zarar görecektir olan bankacılık ve sermaye sistemi mi olur; yoksa vatandaşlar mı? Kim kalır bunun altında?

Doç. Dr. Doğan Cansızlar

Herkes zarar görür. En çok da tabii vatandaş. Bankalar zarar görse dahi, bunun faturası zaten vatandaşlar üzerine çıkacağı için değişen birşey olmuyor. Olan hepimize olur; ancak çok önemli bir model ve herkesin, konut kredisi kullanacakların mutlak düzeyde gelir düzeyine paralel borçlanmalarında büyük yarar var. Aksi halde bu sistem, gerçekten çok istenmeyen durumlarla sonuçlanabilir. Buna çok dikkat etmemiz gerekiyor.

Prof. Dr. Özdemir Akmut

Yeni bir sistem ve göz önünden uzak tutulmaması gereken büyük riskler var. Kanunun temel amaçlarından birisi, Türk bankacılık sistemini güçlendirmektir. Çok daha büyük, çok daha ciddi bir risk ortadadır. Eğer bankaların ödenmeyen krediler riski -bilançonun aktifinde gözükken bir risktir bu- oranı artarsa konut kredilerinde, dediğim gibi kırk katı daha fazla bir risk kaynağı, bilançolarına yerleşmiş olacak. Bankacılık sektörü, 2001 krizini aratacak çok büyük krizlere düşebilir. Bankacılık sektörünü güçlendirelim derken böyle bir risk, Demokles'in kılıcı gibi ekonominin başında sallanıyor. Sermaye Piyasası Kurulu da, Türk toplumunu veya borsadaki yatırımcıları uzun vadeli enstrümanla tanıştırmak istiyor. Seküritizasyon yoluyla yeniden menkul kıymetleştirerek uzun vadeli bir menkul kıymeti. Konut fiyatlarının düşmesi halinde, burada da portföy yöneticilerini ve portföy yatırımcılarını bekleyen çok çok önemli, çok büyük bir risk var: Sermaye piyasasını zenginleştirilelim, yeni enstrümanlarla derinlik kazandıralım derken borsanın çöküşü riskiyle karşı karşıya kalabiliriz.

Prof. Dr. Üstün Dikeç
Çankaya Üniversitesi İİBF İktisat Bölümü
Öğretim Üyesi

Kamu Sektörü Yatırım Harcamaları

Son yıllarda çeşitli sivil toplum örgütlerince ve basın organlarında ilgili yazarlar ve iktisatçılardan yayımlanan makale ve raporlarda Türkiye için 2006'nın kritik bir yıl olacağı belirtilerek özellikle kamu sektöründeki gelişmeler detaylı bir şekilde incelenmektedir.

Tüm gelişmekte olan ülkelerde olduğu gibi, ülkemizde de devlet faaliyetleri nicelik ve nitelik yönlerinden giderek artmakta ve tabii sonucu olarak da kamu sektörü ekonomisinin ulusal ekonomi içindeki payı büyümektedir. Bunun nedeni, sosyal refah amacını gerçekleştirebilmek için devletin ekonomik hayatta girişimci sıfatıyla aktif bir üretim birimi olarak yer almasıdır. Kamusal faaliyetlere paralel olarak bunların parasal görüntüsü olan kamu harcamaları da artmaktadır. Mali yıla sınırlı, devletin dönemsel tüketim harcamalarından oluşan cari harcamalar ile milli geliri artıran yatırım harcamaları, reel harcamalardır. Yatırım harcamaları faydaları birden fazla yıla yaygın olan, üretimi ve verimliliği artıran, dolayısıyla da ulusal geliri

oluşturan harcamalardır. Bu nedenle, ülkemizi ve ulusal gelirimizi en fazla etkileyecek olan yatırım harcamaları üzerinde özellikle durmak gerekir. Çalışmamız 1995-2005 dönemini kapsamakta olup tablolardaki rakamlar Maliye Bakanlığı Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu'nun "Başlıca Ekonomik Göstergeler" isimli yayınından derlenmiştir.

Toplam Sabit Sermaye Yatırımları

Ülkemizde toplam sabit sermaye yatırımları cari fiyatlarla yıllar itibarıyla devamlı bir artış göstermektedir. 1988 yılında toplam sabit sermaye yatırımları 33.775 milyar TL iken, ılımlı yıllık artışlarla 1995'te 7.854.887 milyar TL ve izleyen üç yıl boyunca da ortalama yüzde yüzlük artış göstererek 1998'de 53.518.332 milyar TL ve 2005 yılında 480.963.000 milyar TL olmuştur. Değişen ekonomik koşullar bir önceki yıla göre yüzde değişimleri etkilemiştir.

TABLO 1**Toplam Sabit Sermaye Yatırımları (Cari fiyatlarla)**

Yıllar	Milyar TL		Yüzde Pay			GSMH/SSY		
	Kamu	Özel	Toplam	Kamu	Özel	Kamu	Özel	Toplam
1995	328.6	1.553.6	1.882.2	17.5	82.5	4.2	19.8	24.0
1996	763.4	2.994.4	3.757.8	20.3	79.7	5.1	20.0	25.1
1997	1.782.7	5.945.7	7.728.4	23.1	76.9	6.1	20.2	26.3
1998	3.359.4	9.662.8	13.022.2	25.8	74.2	6.3	18.1	24.3
1999	5.172.8	12.156.0	17.328.8	29.9	70.1	6.6	15.5	22.1
2000	8.684.1	19.889.8	28.573.9	30.4	69.6	6.9	15.8	22.8
2001	11.300.0	22.170.3	33.470.4	33.8	66.2	6.4	12.6	19.0
2002	17.320.1	30.150.4	47.470.5	36.5	63.5	6.3	11.0	17.3
2003	17.615.0	39.808.1	57.423.2	30.7	69.3	4.9	11.2	16.1
2004	20.028.0	61.311.9	81.340.0	24.6	75.4	4.7	14.5	19.2
2005	25.436.8	71.526.9	96.963.0	26.2	73.8	5.3	14.9	20.2

Toplam sabit sermaye yatırımları içinde kamu sektörü payı devamlı artış göstermektedir. Bu pay 1995'te yüzde 17.5 iken kriz sonrası ilk yıl olan 2002'de yüzde 36.5 yükselmiş ve izleyen üç yıl içinde tedrici bir azalışla 2005 için yüzde 26.2 olarak planlanmıştır. Bu gelişme, hükümetlerin devletçi bir yaklaşım içine girmesi olarak yorumlanabilir. Özel sektör yatırımlarının hiç bir zaman yüzde 63.5'in altına düşmemesi, toplam yatırımların özel sektör ağırlıklı olduğunu gösterir. GSMH'ye oranı bakımından değerlendirildiğinde aynı sonucu söylemek mümkün değildir. Kamu yatırımlarının GSMH içindeki yüzde payının

da önemli bir değişiklik görülmemektedir. Buna karşın, özel sektör yatırımlarının GSMH içindeki payında 2002'ye kadar bir azalma, izleyen son iki yılda ise az da olsa bir toparlanma olduğu görülmektedir.

Kamu Sektörü Sabit Sermaye Yatırımları

Kamu sektörü sabit sermaye yatırımları ağırlıklarına göre konsolide bütçe, KİT, mahalli idareler ve diğerleri (İller Bankası, döner sermayeli kuruluşlar, sosyal güvenlik kuruluşları ve fonlar) olarak dört grupta ele alınabilir.

TABLO 2**Kamu Sektörü Sabit Sermaye Yatırımları**

	Konsolide Bütçe			KİT		Mahalli İdareler		Diğerleri				
	Milyar	GSMH	%	Milyar	%	Milyar	%	Milyar	GSMH	%		
	TL Payı			TL Payı		TL Payı		TL Payı				
1995	123.777	1.6	37.7	80.893	1.0	24.6	66.212	0.8	20.1	57.713	0.7	17.6
1996	289.493	1.9	37.9	168.472	1.1	22.1	166.588	1.1	21.8	138.868	0.9	18.2
1997	700.382	2.4	39.3	385.318	1.3	21.6	374.252	1.3	21.0	322.747	1.1	18.1
1998	1.185.148	2.2	35.3	903.601	1.7	26.9	797.978	1.5	23.7	472.708	0.9	14.1
1999	1.966.047	2.5	38.0	1.338.395	1.7	25.9	1.125.199	1.4	21.7	743.193	0.9	14.4
2000	3.493.364	2.8	40.3	2.228.027	1.8	25.7	1.758.025	1.4	20.3	1.367.129	0.9	13.7
2001	5.201.215	2.9	49.5	1.810.538	1.0	17.2	2.530.146	1.4	24.1	961.288	0.5	09.2
2002	8.433.960	3.1	53.1	3.184.751	1.3	20.1	3.646.264	1.3	23.0	603.422	0.2	03.8
2003	7.179.999	2.0	45.4	2.488.920	0.7	15.7	5.424.024	1.5	34.3	717.255	0.2	04.5
2004	7.044.747	1.7	39.2	3.556.822	0.8	19.8	6.397.763	1.5	35.6	969.356	0.2	05.4
2005	10,144.477	2.1	43.7	4.310.000	0.9	18.6	7.316.689	1.5	31.5	1.421.000	0.3	06.1

Toplam kamu kesimi yatırımları içinde en büyük pay konsolide bütçe kanalıyla yapılan sabit sermaye yatırımlarıdır. 1995–2005 yılları arasında konsolide bütçe yatırımlarının payı yüzde 35.3 (1998) ile yüzde 53.1 (2004) arasında değişmektedir. Bir önceki yıla göre yüzde değişme ilk iki yılda yüzde yüzün üzerinde iken; bu 1998 yılından itibaren (2002 yılı hariç) devamlı azalarak 2003'te yüzde –14.9 ve 2004'te yüzde –1.9'a düşmüştür. 2005 yılında yüzde 44'lük bir hızlı artış öngörülmüştür.

Mahalli idare ve KİT'ler yaptıkları yatırımlar itibarıyla ikinci ve üçüncü sırada yer almaktadır. Ma-

halli idare yatırımları devamlı artış göstermektedir. Toplam yatırımlar içindeki pay 1995–2002 yılları arası ortalama yüzde 22 civarında iken 2003–2005 yılları arasında bu oran yaklaşık on iki puan artarak yüzde 34 olmuştur. Bu, AKP hükümetinin mahalli idarelere verdiği önem olarak değerlendirilebilir. 1998 yılına kadar KİT yatırımları bir önceki yıla göre yüzde yüzlerin üzerinde artış gösterirken; izleyen yıllarda hızla düşerek 2001'de yüzde –18.7 ve 2003'te yüzde –21.8 olmuştur. Bu durum, hükümetin KİT'lere ilişkin olumsuz yaklaşımını yansıtmaktadır. KİT yatırımları içinde işletmeciler KİT'lerin payı büyüktür.

İller Bankası, döner sermayeli kuruluşlar, sosyal güvenlik kuruluşları ve fon yönetimleri tarafından yapılan yatırımlar çok küçük bir paya sahip olup 2002 yılına kadar hızlı bir düşüş göstermiş ve izleyen üç yıl içinde ortalama yüzde 34 artmıştır.

Son yıllarda fon yönetimlerinden vazgeçilmesi, döner sermayelerin giderek azaltılması ve sosyal güvenlik kuruluşlarının normal giderlerini dahi finanse edememesi, bu kuruluşların yatırımlarının küçülmesine neden olmuştur.

Kamu kesimince sektörler itibarıyla yapılan yatırımlar incelendiğinde en büyük yatırımların sırasıyla ulaştırma, enerji, eğitim ve tarım sektörlerinde gerçekleştirildiği görülmektedir. 1995–2005 yılları arasında ortalama olarak ulaştırma sektörünün payı yüzde 32, enerji sektörünün payı yüzde 15, eğitim sektörünün payı yüzde 11.4 ve tarım sektörünün payı yüzde 9'dur. Belirtilen dönem boyunca ulaştırma sektörünün payı önemli bir değişiklik göstermemiş, enerji

sektörü payı giderek artmış ve tarım sektörü payı ise azalmıştır.

Ülke ekonomisinin geleceği için önemli olan sektörlerden, sağlık sektörüne gereken önemin verilmediği görülmektedir. Bu sektörde yapılan yatırımlar dönem boyunca ılımlı bir artış göstermiştir. Toplam yatırımlar içinde payı ortalama yüzde 5'tir. Sağlık konusunda öncü ve lider olması gereken devletin bu görevini yapmadığı görülmektedir. Ayrıca her ne kadar üçüncü sırada yer almakta ise de eğitim alanında yapılan yatırımların payı yıllar itibarıyla artmamıştır. Sağlık ve eğitim alanlarında gerekli yatırımların yapılmaması, gelecek açısından olumsuz bir gelişme olarak belirtilmelidir.

Tabloda görüldüğü üzere, konut, turizm, madencilik ve imalat sektörlerinde yapılan yatırımların çok az olması bu alanların özel sektöre bırakıldığının göstergesidir. Özellikle konut sektörünün özel sektöre bırakılması toplum tarafından tartışılmalıdır.

TABLO 3
Sektörler İtibarıyla Kamu Sabit Sermaye Yatırımları

Yıllar	Tarım		Madencilik		İmalat		Enerji		Ulaştırma	
	Milyar TL	%	Milyar TL	%	Milyar TL	%	Milyar TL	%	Milyar TL	%
1995	38.449	11.7	6.873	02.1	18.684	05.7	42.439	12.9	99.369	30.2
1996	77.525	10.2	11.410	01.5	30.956	04.1	98.751	12.9	265.101	34.7
1997	193.099	10.8	28.388	01.6	43.924	02.5	221.158	12.4	619.804	34.8
1998	273.233	08.1	49.903	01.5	89.528	02.7	564.325	16.8	1.144.067	34.1
1999	433.512	08.4	77.662	01.5	132.753	02.6	798.706	15.4	1.908.366	36.9
2000	747.810	08.6	100.002	01.2	247.297	02.8	1.309.281	15.1	3.105.023	35.8
2001	1.126.416	10.1	174.454	01.6	448.957	04.0	1.566.208	14.0	2.976.861	26.7
2002	1.596.082	09.2	120.288	00.7	556.364	03.2	3.599.731	20.8	4.746.828	27.4
2003	1.364.232	07.7	167.487	01.0	444.279	02.5	3.310.893	18.8	4.597.922	26.1
2004	1.597.084	08.0	339.079	01.7	664.693	03.0	3.197.672	16.0	6.260.401	31.3
2005	1.734.965	06.8	511.065	02.0	611.206	02.4	3.765.514	14.8	8.232.535	32.4

Yıllar	Turizm		Konut		Eğitim		Sağlık		Diğer hizmetler		TOPLAM	
	Milyar TL	%	Milyar TL	%	Milyar TL	%	Milyar TL	%	Milyar TL	%	Milyar TL	%
1995	7.928	02.4	5.047	01.5	22.278	06.8	16.138	04.9	66.371	20.2	328.577	100
1996	10.078	01.3	13.267	01.7	70.572	09.2	31.456	04.1	154.305	20.2	763.421	100
1997	10.337	00.6	22.251	01.2	220.538	12.4	85.739	04.8	337.461	18.9	1.782.699	100
1998	15.899	00.5	35.393	01.1	361.243	10.8	152.596	04.5	673.250	20.0	3.359.435	100
1999	23.481	00.5	67.481	01.3	609.434	11.8	194.543	03.8	926.892	17.9	5.172.830	100
2000	39.070	00.4	69.587	00.8	1.020.711	11.8	389.489	04.5	1.655.869	19.1	8.684.139	100
2001	64.274	00.6	96.505	00.9	1.584.870	14.2	653.954	05.9	2.469.081	22.1	11.161.580	100
2002	33.466	00.8	132.598	00.8	2.127.722	12.3	888.024	05.1	3.406.569	19.7	17.307.672	100
2003	130.008	00.7	181.347	01.0	2.463.023	14.0	979.740	05.6	3.976.117	22.6	17.615.048	100
2004	115.532	00.6	216.545	01.1	2.305.739	11.5	1.133.942	05.7	4.197.335	21.0	20.028.022	100
2005	134.725	00.6	331.559	01.3	2.816.605	11.1	1.605.290	06.3	5.693.376	22.4	25.436.840	100

Sonuç olarak, toplam yatırımlar içinde kamu yatırımlarının küçük tutulması bir siyasi tercih olmakla birlikte yaratacağı sorunlar üzerinde hassasiyetle durulmalı ve tartışılmalıdır. Gelişmekte olan ülkelerde kamu sektörü aktif ve öncü rolü oynamalı ve özellikle sağlık, eğitim, enerji alan-

larında yatırımları bizzat kamu sektörü yapmalıdır. Bu konulardaki zaafın çok ciddi bir kırılma olduğu ve son yıllardaki dışa bağımlı kalkınmanın da etkisiyle birlikte ülkemizi ekonomik açıdan zor durumlara sokacağı gerçeği hiç bir zaman göz ardı edilmemelidir.

Prof. Dr. Emin Çankı
Çankaya Üniversitesi
İİBF Uluslararası Ticaret Bölümü
Öğretim Üyesi

Bulgaristan Ziyareti Üzerine Notlar...

26-28 Nisan 2006 tarihlerinde Dışişleri Bakanımız **Sayın Doç. Dr. Abdullah Gül ve heyeti Bulgaristan'a resmi bir ziyarette bulundu. İlk gün Sofya'daki NATO** Dışişleri Bakanları **toplantısından sonra, Sayın Bakan ve heyeti tarafından son iki günde, benim de katıldığım, Filibe ve Kırcaali şehirlerindeki yetkililer ziyaret edildi. Amaç Türkiye-Bulgaristan arasındaki ekonomik ve ticari ilişkileri geliştirmek, ayrıca bu ülkedeki Türklerin durumu ile ilgili bilgi edinmekti. Gezi ile ilgili intibalarımaya geçmeden önce Bulgaristan hakkında bazı bilgiler** vermenin uygun olacağı kanaatindeyim.

Politik ve Sosyo-Ekonomik Durum

Bulgaristan'ın yüz ölçümü **111bin km²** olup, bu alanın %38'i ekilebilir, %35'i de ormanlıktır. **1988'den Aralık 2004'e nüfusu 9 milyondan 7.8 milyona gerilemiştir.** Nüfusun

azalmasının başlıca sebebi ise **komünizmin son döneminde (1988-1989) Türklere zorla Bulgar ismi verilmesine başlanması** sonucu 350 bin dolayında Türk'ün **Anavatan'a göç** etmesi ve yüksek işsizlikten dolayı evlenmelerin gecikmesi ve doğurganlık oranının gerilemesidir. 2020 yılında nüfusun her yıl %0.3 gerilemesi sonucu 7 milyona inmesi beklenmektedir. **Nüfusun %83.7'si Hristiyan, %12.2'si Müslümandır. Etnik yapı itibarıyla de %83.9'u Bulgar, %9.4'ü Türk ve %4.7'si de Romandır.**

Sovyetler Birliğinin dağılmasından sonra, **1990'dan beri Batılı anlamında demokrasi ile idare edilen ve serbest piyasa ekonomisine** geçmiş olan Bulgaristan'da 4 yılda bir genel seçim yapılmaktadır. Haziran 2005 seçimi sonucu **240 kişiden oluşan Bulgar Parlamentosunda, daha çok Türklerin oluşturduğu Halk ve Özgürlükler Hareketi'nin (HÖH) 34 milletvekili vardır.**

Bakanlar Kurulu'nda da Afet İşlerinden sorumlu bir **Başbakan Yardımcısı (Emel Etem)** ve bir de **Tarım ve Orman Bakanı (Nihat Kabil)** Türktür.

2001'den 2005'e bu ülkenin GSMH'si 13.6 milyar dolardan 26 milyar dolara, Fert Başına Gelir 1675 dolardan 3500 dolara, ihracat 5.1 milyar dolardan 11.5 milyar dolara, ithalat ise 6.7 milyar dolardan 16.5 milyar dolara çıkmıştır. **Başlıca ihraç ürünleri** hazır giyim ve ayakkabı, demir-çelik ve diğer metallerden oluşur. **2004 yılında ihracatının %13'ünü İtalya'ya, %10 dolayında da** Almanya, Yunanistan ve **Türkiye'ye; ithalatının da %15'ini Almanya'dan %13'ünü İtalya'dan, %10'unu da** Rusya'dan gerçekleştirmiştir. **2001-2005 döneminde Bulgaristan'da ortalama GSMH büyüme hızı %5 dolayında, yıllık enflasyon hızı da %7.4-5 arasında seyretmiştir (Kaynak: EIU, Country Profile 2006 ve Country Report, January 2006).**

Türkiye-Bulgaristan Dış Ticareti

2001'den 2005'e Bulgaristan'ın Dış Ticaret (DT) Hacmi 11.8 milyar dolardan 28 milyar dolara çıkarak **2.4 kat arttığı halde,** aynı dönemde **Türkiye-Bulgaristan DT hacmi yaklaşık 0.7 milyar dolardan 2.4 milyar dolara yükselerek 3.3 katlık bir artış göstermiştir.**

Üstelik bu iki ülke arasında DT açığı 2005 yılında sıfıra yaklaşmıştır. (Bakınız Tablo-1). Bulgaristan'ın ihracatında Türkiye'nin payı %9.9 olduğu halde, Türkiye'nin ihracatında bu ülkenin payı %0.2'dir. **2007 başında** büyük ihtimalle **AB üyesi olacak olan Bulgaristan'da ekonomik durumun daha da iyileşmesi, Türk-Bulgar ekonomik ve ticari ilişkilerine de müspet katkılar sağlayacaktır.**

TABLO-1, TÜRKİYE - BULGARİSTAN DIŞ TİCARETİ (Milyon Dolar)

	2001	2002	2003	2004	2005
İthalat	393.5	508.5	689.5	959.5	1,190
İhracat	299.4	380.3	621.7	894.3	1,179
DT Açığı	-104.1	-128.2	-67.8	-65.2	-11

Kaynak: DTM (Dış Ticaret Müsteşarlığı) Dökümanı, Mayıs 2006.

2005 yılında Türkiye'nin, Bulgaristan'a başlıca ihraç malları (Parantez içinde milyon Do-

lar) Demir-çelik mamulleri (130), örme mensucat ve hazır giyim (100), bakır ve alüminyum teller, levhalar ve çubuklar (80), otomobil, taşıt araçları ve yedek parçalar (77), pamuk ipliği ve sentetik iplik (54), televizyon-video ve buzdolabı, soğutuculardır (50). Başlıca **ithal malları** ise demir-çelik yassı mamul ve hurdaları (231), ham bakır (161), ayçiçeği tohumu (116), çimento (82), amonyum karbonat (35) ve propilendir (35).

Gezi Notlarım

1950'de on yaşında iken terketmek ve **Anavatan'a göç etmek zorunda** kaldığımız doğduğum **köy (Tuzluk)** sık sık rüyama giriyordu. 26 yıl sonra ABD'den dönüşte, doktora sonrası **1976 yılındaki** ziyaretimle hasretimi giderdim. **2004 yılında köyümü tekrar ziyaret ettiğimde doğduğum ev** hâlâ boş olarak **ayakta** duruyordu. **Bu gidişimde,** heyete katılmadan önce köyümü ziyaret ettiğimde **evimizin yıkıldığını görmem beni çok üzdü. Ertesi gün Filibe'de Sayın Bakan ve heyetiyle buluştum.** Heyette Büyükelçimiz, Filibe ve Burgaz Başkonsolosları da katılmışlardı.

Öğle yemeği için Puldin Restoran'a gittik. Bodrum katı dahil 3 katlı bir **Osmanlı Mevlevihanesi restorana dönüştürülmüş, mimari tarzı,** balkonları ve bahçe düzeni ile **yüz yıllarla meydan okuyarak halâ manevi ihtişamını muhafaza ediyordu.** Yemeği bahçede verdiler... Yemekten sonra ziyaret edilen **eski Filibe** bölgesinde de **Osmanlı mimari** ve evleri ağırlıkta. Akşam üstü **Filibe Başkonsolosluğu'nda** bir toplantıda **Türkiye-Bulgaristan ilişkileri enine boyuna tartışıldı.**

Saat 18:00'de de **BULTİŞ'in (Bulgar-Türk İşadamları Derneği)** davetine gidildi. Derneğe 42 Türk şirketi üye. **BULTİŞ'in Bulgar Başkanı** Türk İşadamlarına, Sayın Bakan'a övgüler yağdırdıktan sonra 'artık Bulgaristan **iki büyük Din'in mensuplarının huzur içinde yaşadığı** örnek bir ülkedir' diyerek konuşmasını tamamladı. Sonra Türk işadamları sorunlarını dile getirmeye başladı. **En büyük sorun vize sorunu.** Hele Bulgaristan'a **yatırım yapmış bir işadamlarının bir yıl içinde bu ülkede en az 183 gün oturmak zorunda olması** işadamlarımızı zor duruma sokmaktadır. Çünkü şikayetçi olan işadamlarının Bulgaristan'da,

Türkiye’de ve İran’da yatırımları varmış. Bütün bu serzenişleri Büyükelçimizin titizlikle kaleme alması Dışişleri’nin sorunları ne kadar ciddiye aldığını göstermektedir. Saat 20:00’de Dışişleri Heyetimize akşam yemeği veren **Filiba Belediye Başkanı** Çomakov’un ve **Sayın Bakanımızın konuşmaları çok dostane idi.**

Prof. Dr. Emin Çarıkçı, Kırcaali’nin Tuzluk köyündeki doğduğu evin bahçesinin önünde Dışişleri Bakanı Abdullah Gül ile birlikte.

Toplantılardan çıkan diğer sonuçlar ise; resmi rakamlara göre Bulgaristan’daki Türk yatırımı 160 milyon dolar görüldüğü halde, gerçek rakamın 600 milyon dolar olduğu ileri sürüldü. Ayrıca 900 Türk öğrenci Bulgaristan üniversitelerinde okuyor. YÖK’ün belirttiği taban puanın altında bir puanla Bulgar üniversitelerine girip, pekiyi ile bile mezun olan öğrencilerin diploma denkliğinin YÖK tarafından tanınması büyük bir sorun olarak dile getirildi. Çünkü aynı üniversiteye taban puanının üstünde bir puanla girip, orta ile mezun olanların diploması YÖK tarafından tanınmaktadır. Bu çelişkiyi izah etmek çok güçtür. Ayrıca Sayın Bakan Abdullah Gül, Bulgar yetkililerden Sofya-Edirne Otobanı Projesi’nin tekrar gündeme getirilmesi teklifinde bulundu.

Ertesi günü saat 10:00’da **Filiba’dan Kırcaali’ye** yola koyulduk. **Kırcaali** ülkenin **17 ilinden biri. 117 köyünün 90’unda** yaşayanların **tamamı Türk. Komünizmin adaleti** sayesinde bu **Türk köylerinin en az 70’inde içme suyu yok!** Köye hizmet götürmek il belediyesinin görevi. Onun için köylüler

il belediye başkanı seçimlerinde de oy kullanırlar. Son seçimde %58 oyla **tek Türk İl Belediye Başkanı seçildi.**

Saat **12:00’de Kırcaali Valisi ve Heyeti’yle, 12:30’da Türk Belediye Başkanı Hasan Aziz** ve Heyeti ile, bölgedeki **Türk işadamları** ile ayrı ayrı sohbetler edildi, dertleri dinlendi. **Kırcaali’deki Türkler 50 yıl sonra Türk Tiyatrosunu, Türk Halk ve Sanat Müziği Korolarını, ayrıca Türk Güreş Kulübü’nü kurmuşlar.** Türkiye’den **gençlerin eğitilmesi talebinde** bulundular. **Güreş Kulübü’nün ise minderlerinin olmadığı** dile getirildi. Yetkililerimizin, bu talepleri cep telefonları ile **derhal Türkiye’deki yetkililere iletmeleri dikkate değerdi.**

Kırcaali’deki Türk işadamları da Bulgar Makamlarının **vizeler konusunda çıkardığı zorlukları** dile getirdiler. Kraldan ziyade kralcı olan Bulgar Parlamentosu’ndaki bir **Türk milletvekili Schengen Anlaşması’ndan dolayı güçlük çıkartmak** zorundayız şeklindeki beyanına, **Sayın Bakanımız Abdullah Gül itirazda bulundu. Ben de söz alarak ‘Sayın Milletvekili, şu benim yeşil pasaportum. İngiltere hariç AB’nin Almanya ve Fransa gibi büyük ülkelere bile hiçbir formaliteye tabi olmadan vizesiz girebiliyorum ama, Bulgaristan’a giremiyorum’ dediğimde, hiçbir cevap alamadım.**

Belediye Başkanı, Hasan Aziz’in verdiği öğle yemeğine HÖH Partisi’nin 5 Türk bölge milletvekili, ildeki 6 Türk İlçe Belediye Başkanı, Kırcaali’deki Türk Dernek Başkanları da katıldı. **Yemeğin verildiği yer son komünist diktatör Todor Jivkov’un** ormanlık bir tepedeki **malikanesi idi.** Bu yemek sonrası da çok duygulu konuşmalar yapıldı ve hasret giderildi.

Yemek ve konuşmalar bittikten sonra **Sayın Bakan’a doğduğum köyün sadece 500 m. ileride olduğunu söyledim. ‘Köye uğrayabilir miyiz?’** şeklindeki soruma, bazı heyet üyelerinin itirazlarına rağmen, **‘Tabii hocam, doğduğun evin önünde bir de hatıra fotoğraf çektiririz** cevabını verdi. Konvoydaki 15 arabayı köy dışında bırakıp 3 araba ile **köye girdik ve resimler çektirdik. Köy alanına toplanan Türkler (köy halkı %100 Türk) sevinç ve hayret dolu bakışlarla etrafımızı sardılar.**

Yemekten sonra **Kırcaali Camisi'ni**, 1380'lerde askerleri ile gelen ve **şehri kuran Kırıcı Ali Paşa'nın mezarını** ve **Kırcaali Kilisesi'ni ziyaret ettik**. 35 yaşlarındaki genç **Papaz**, 'şu anda belki de **bu kiliseyi ziyaret etmiş en büyük bir devlet adamı karşısında** olduğum için çok mutluyum ve **heyecanlıyım**. **Çok iyi Türkçe bilirim ama, basın önünde Bulgarca konuşacağım**. Ben **Hristyanım ama, Belediye Başkanımız Türk ve Müslüman**. Ayrıca benim çok iyi bir arkadaşım. Artık **Müslümanlar ve Hristyanlar bu ülkede kardeşçe yaşayacak** şeklindeki

mesajları çok dostane idi. Akşamüstü **Şahinler Holding Tekstil Fabrikası'nın ziyaret edilmesi ile seyahat sona erdi ve saat 19:00'da Türkiye'ye doğru yola koyulduk**.

Prof. Dr. Emin Çarıkcı'nın "Ekonomik Gelişmeler, GB'nin Zararı ve AB ile Müzakereler" konulu 15 sayfalık makalesinde yer alan istatistik veriler ve yorumlar, her 2 ayda bir, revize edilerek ve metin güncellenerek Çankaya Üniversitesi'nin Web sayfasında yayınlanmaktadır. **Bakınız: <http://www.cankaya.edu.tr>** adresi, Türkçe, Akademik Platform sayfası.

ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİ

SEDAM

SÜREKLİ EĞİTİM, DANIŞMA, ARAŞTIRMA VE UYGULAMA MERKEZİ

- Borcada Bilgisayar Destekli Temel ve Teknik Analiz
- Uygulamalı Dış Ticaret Yönetimi
- Pazarlama ve Halkla İlişkiler
- İnsan Kaynakları Yönetimi
- Sermaye Piyasaları
- Muhasebe ve Finansman Yönetimi
- Uluslararası Fon Uygulamalarında Proje Geliştirme ve Proje Yönetimi
- Genel İngilizce - TOEFL - KPDS - ÜDS
- Vitray
- Seramik
- Bilgisayar
- Kurumsal Eğitim Programlama

Kurum ve kuruluşların her türlü araştırma, fizibilite, proje ve teknik hizmet gereksinimleri için çözüm üretiyoruz.

8 Mart Dünya Kadınlar Günü

Bu bölümde 8 Mart Dünya Kadınlar Günü nedeniyle Çankaya Üniversitesi Kadın Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi (KADUM) tarafından gerçekleştirilen etkinliklerde yapılan konuşmalar, tartışılan konular ve sunumlar yer almaktadır.

Prof. Dr. Ziya Aktaş Çankaya Üniversitesi Rektörü

BM tarafından 1975 yılında Kadınlar Günü kabul edildi; fakat 1975 yılından elli yıl öncele gittiğimizde, Büyük Atatürk'ün dehası bir kere daha anlaşıldı ki daha o yıllarda başlayan, 1920'li yıllarda başlayan çeşitli yönleriyle kadınlar konusunda çeşitli, önemli, çok önemli adımlar atılmıştır. Bunlardan biri, 3 Mart 1824'deki Tevhid-i Tedrisat; yani Eğitim Birliği Yasası'dır. Böylece farklı eğitimlerin bir araya getirilerek bir yerde de ilk eğitim veya temel eğitimin zorunlu hale getirilerek çocuklarımızın eğitim görmeleri sağlanmıştır. Bunların asıl önemlisi de, kız çocuklarımızın eğitimidir. Bence bu, çok önemli bir adımdır ve bunun zedelenmeden devamı, tüm Türkiye için çok çok önemlidir. Geleceğimiz için çok çok önemlidir. Bir diğer önemli karar, 1926 yılında çıkarılmış olan Medeni Kanun'dur. Böylece kadın ve erkek eşitliği yönünde çok büyük bir adım atılmış oldu. Konu şu bakımdan önemli: Düşünün, Osmanlı döneminde, kadının neredeyse hiç sayıldığı bir konumda, kadınla erkeğin eşit sayıldığı bir konuma o yıllarda -Cumhuriyet'in ilk kuruluş yıllarında- atılmış olan adımlar bugün de önemli. 1928'deki Harf Devrimi'ni hatırlayacaksınız. Bu

devrimin en önemli yönü, okuma yazmanın daha kolay hale gelmesidir. Kız çocuklarımızın da bir yerde okuma yazmayı öğrenmede, erkek çocuklarla yarışır, onlarla bir arada olabilir bir ortama koşmalarıdır. Nihayet 1934'de, kadınlara tanınan seçme ve seçilme hakkı bence gerçekten çok çok önemli bir noktadır. Çok da önemli bir adım. Düşünün, daha o yıllarda -1930'lu yıllarda- dünyadaki on beş veya bilemediniz yirmi ülkede bu hak varken, bunlardan birisinin de Türkiye olması bence son derece önemli bir adım, önemli bir konudur.

Bundan iki veya üç yıl önce, Prof. Bernard Lewis'in What Went Wrong adında Osmanlı dönemini inceleyen bir kitabı yayımlanmıştı, daha sonra Türkçeye de çevrildi. Osmanlı döneminde ne oldu? Daha önce Osmanlı İmparatorluğu zamanından çok ileride olan, gerçekten çağının ötesinde olan bir toplum, bir devlet, bir imparatorluk, giderek çöktü en sonunda. Bunu incelediği zaman dört tane konuya değiniyordu Bernard Lewis. Bunlardan bir tanesi, ekonomi. Bilgimiz şey diyeceksiniz. Doğru, ekonomide geride kaldık. Onunla beraber, belki onunla iç içe geçen şey de bilim ve teknoloji. Bunu da tarih kitaplarımız yazıyor. Onun için de herkes biliyor; fakat bizim kitaplarımızın yazmadığı bir şey vardı benim dikkatimi çeken. Bunlardan

bir tanesi de müzikti. Müzik deyince, çok sesli müzik çıkıyor karşınıza. Kendi kendime, kitabı okurken, bizde de vardı çok sesli müzik. Fasllarımız vardı, hatta sultanlarımız da bizzat ilgilileniyorlardı. Dikkatlice okuyunca şunun farkına vardım ki, aradaki müzik farkı, Batı'daki müzik, çok sesli müzik; yani bir orkestra çalarken, farklı aletler; fakat farklı aletlerin ötesinde, çıkan sesler de farklı. Bu farklı aletlerden, farklı sesler çıkmasına rağmen belirli bir düzen içinde orkestra şefinin düzen içinde yönlendirmesiyle belirli bir bütünlük sağlandı. Bu beni çok etkilemişti. Aslında, belki de Türkiye açısından, Türk olarak da bizim ihtiyacımız, böyle her kafadan bir ses çıkması iyi mi kötü mü dersiniz, bence fena da değil; ama bunların belirli bir düzen içinde, belirli bir orkestra uymu içinde olması lazım. Aksi halde öyle birtakım sesler çıkıyor. Birbirimizle dalaşıyoruz, birbirimizi engelliyoruz ve böylece gelişimimize engel oluyoruz. Diğer bir şey, daha önce farkına varamadığım kadın konusuydu. Diyor ki Bernard Lewis, Osmanlı Devleti döneminde, kadın toplumda layık olduğu yeri alamadığı için toplum geride kaldı; halbuki gelişmiş olan Batı toplumlarına baktığımızda kadın ve erkek birlikte; toplumda beraberdir. Hatta bir örnek veriyor, bir kuştan bahsediyor, kuşun iki kanadı var: Kadın ve erkek. Şayet bu kuşun bir kanadı eksikse, gelişmemişse o zaman o toplumun gelişmesi, havalanması zordur veya imkânsızdır gibi. Bunun gerçekten önemli olduğuna inanıyorum.

Gençlerimiz gelecekte mutlaka ve mutlaka siyasetle ilgilenmeli; hatta milletvekili olması ve böylece görevlerini yapmalı. Milletvekili seçildikten sonra, bir süre daha ders vermeye devam ettim ve son dersimde, daha sonra da devam etmemeye karar vermiştim. Son dersim, son günüm, dersin sonunda birkaç dakika öğrencilerimle konuşturdum ben, mezuniyet yılındaki öğrencilerle ve sözümün sonunda, "Bakın gençler hepinizin, hepimizin bu ülkeye borcu var. Lütfen bu borcu unutmayın. Türkiye'de de kalsanız, başka bir yere de gitmeniz hiçbir zaman bunu unutmayın" dediğimde, ön sıralardaki bir kız öğrencimin farkına varmadan gözlerinden yaşlar süzölmeye başladı. Şaşırđım, bir bakıma da üzöldüm. Acaba kırıcı, incitici bir şey mi söyledim diye. Tabii toplantı sırasında bir şey söylemedim, ders bitti. Çıkarırken, ismini söyleyerek, seninle konuşmak istiyorum deyip öğrencimi odama davet ettim. Kızcağız odama geldi. "Seni kıracak, incitecek bir şey söylediysem özür dilerim; ama farkına varamadım, bir şey mi oldu, niye ağladın?" Dedi ki, "hocam ben sizden özür dileyeceğim, böyle bir şey olduğu için, kendimi tutamadım, elimde değildi". "Ne oldu?" dedim. "Hocam" dedi, siz yıllarca hocalık yaptınız, bölüm başkanlığı yaptınız, Amerika'da hocalık yaptınız,

şimdi parlamentodasınız. -O zaman daha bakan olmamıştım-; ama siz geldiniz benim de sizin de bu ülkeye borcunuz var dediniz. Bu, beni çok duygulandırdı" dedi ve şimdi tekrar söylüyorum: Bu ülkeye, bu ülkenin insanına, hepimizin; ama hepimizin borcu var. Bu borç nedeniyle de elimizden geldiğince, Türkiye'nin sorunlarıyla ilgilenmek zorundayız. Şimdi, niye birdenbire duygulandım? Devlet İstatistik Enstitüsü'nün yayınları var, eğitim istatistikleri var. Orada eğitim oranlarına baktığımızda erkeklerle beraber kızların da okuma oranı yıllar boyunca, '60'lı, '70'li yıllarda; hatta '80'li yıllarda giderek artmaktadır. '80'li yılların sonlarından sonra, '90'lı yıllardan sonra kız öğrencilerde bir düşüş var. Bu düşüşün sebebi, bildiğiniz gibi, Doğu Anadolu'da, Güneydoğu Anadolu'da maalesef yıllarca devam eden, on yıl, yirmi yıl devam eden terör belki; fakat terörlle beraber bir başka olgu da giderek istemediğimiz halde

"Sevgili gençler hepinizin, hepimizin bu ülkeye borcu var. Lütfen bu borcu unutmayın. Türkiye'de de kalsanız, başka bir yere de gitmeniz hiçbir zaman bunu unutmayın"

gelişen dinci akımlar. Bu nedenle, öğrencilerimizin önü kesilmek isteniyor; ama buna karşı hepimizin elimizden gelen çabayı göstermemiz gerek diye düşünüyorum.

Bir başka konu daha var. Parlamentodaki kadın sayısı. Bakın, kadınlara seçme ve seçilme hakkının verildiği zaman mecliste o zamanki milletvekillerinin yüzde 4'ü kadın. Bu son meclisimizde, kadın milletvekillerimizin sayısı yüzde 4,2. Düşünün, aradan geçen altmış-yetmiş yılda Türkiye'de kadınlarla ilgili binde 2'lik bir artış sağlayabilmışiz. Bu son derece yetersiz; belki de son derece anlamlı belki de Türkiye'nin gelişmesi açısından. Çarpıcı gelen şeylerden birisi de özellikle Avrupa'da ve Amerika'daki yerel yönetimlerde kadınların oranı. Çeşitli vesilelerle bir araya geldiğimizde toplantılarda, orada şu ortaya çıkmıştı ki yerel yönetimlerdeki kadın temsilcilerin oranı yüzde 50. Erkeklerle beraber, kadınlar da yerel yönetimlerde; yani belediye başkanlıklarından, muhtarlıklara kadar sayabileceğimiz çeşitli düzeylerde kadınların rolü bir yerde o kadar önemli. Kısacası, gelişmemizin ölçüsü, kadınlarımızın da işin içine girmesi diye düşünüyorum.

Prof. Dr. Emel Doğramacı
Çankaya Üniversitesi Kadın Çalışmaları Araştırma
ve Uygulama Merkezi (KADUM) Müdürü

8 Mart Dünya Kadınlar Günü tarihçesine göz attığımızda görmekteyiz ki, 8 Mart 1910 yılından beri birçok kuruluşlarca benimsenmiş bir tarihtir. Bu tarihin nedeniyse de bundan 149 yıl önce; yani 1857'de A.B.D.'nin New York eyaletinde bir tekstil fabrikasında çalışan 40 bin kadın işçinin toplu halde greve gitmesi idi, çünkü;

- Erkeklerden daha uzun saatler çalıştıkları halde,
- Düşük ücretler alıyorlardı.

Bu grevdeki amaçları erkek işçilerle eşit haklar kazanabilmektir. 8 Mart 1908'de yine New York'ta bir pamuk ipliği fabrikasında aynı nedenle greve giden çalışan kadın işçiler, fabrikaya kilitlenmişlerdir.

Bu arada nedeni bilinmeyen bir yangın çıkmış ve 129 kadın can vermiştir. Cenazeye 100 bini aşkın kişi katılmıştır. Sonuçta kadınlar, ilk kez

Bugün kadınların en büyük sorunu, aile içi ve dışı şiddete maruz kalmalarıdır.

kendi direnişleri ile bir iş yerinde erkeklerle eşit haklar kazanabilmişlerdir.

Böylece 8 Mart günü, 1910 yılından itibaren bazı kuruluşlarca Kadınlar Günü olarak benimsenmiş ve kutlanmaya başlanmıştır. Görüldüğü gibi, 8 Mart Günü'nün bir simge olarak kabulünün altında yatan olgu, bir sınıf mücadelesi değil; bir cinsler arası eşitlik mücadelesidir (eşit iş = eşit ücret = eşit istihdam) 8 Mart günü, 1911 yılında Avrupa'nın bazı ülkelerinde kutlanmıştır, örneğin Danimarka ve Almanya. 20. yüzyılın ünlü feministlerinden Simone de Beauvoir, 1948 yılında yayımlanan İkinci Cins adlı kitabında, kadınlara erkek arasındaki ayrımcılığın, fizyolojik farktan kaynaklanmadığını, mevcut farkın, geleneklere bağlı eğitim ve yetişme farklılığından doğduğunu savunuyordu.

Kendi başkanlığındaki Kadın Hakları Derneği'ni 1974 yılının 8 Mart günü kuruyor, aynı yıl yayına giren Feminist Haberler dergisi ile, bugünün geniş kitlelerce benimsenmesini sağlıyordu. Bu hareketin, sınıflararası bir mücadele olma-

dığını, toplumun hangi kesimine, hangi iş ve meslek grubuna mensup olursa olsun, kadının ikinci sınıftan kurtulması, medeni, siyasal ve tüm toplumsal haklarda ve yasalarda, erkeklerle eşit olmasını amaçlıyordu. Gelenekleri, bu eşitlikte değiştirmeden, aile düzenini yıkmadan, düzeltme ve eşitleme için çalışıyordu.

Birleşmiş Milletler 1975 yılını "Dünya Kadın Yılı" ilan edince, 8 Mart günü daha da önem kazanmıştır. Birleşmiş Milletler 16 Aralık 1977'de 8 Mart gününün "Dünya Kadınlar Günü" olmasına karar verince, yalnızca kadın haklarını savunan belirli kadın kuruluşlarının değil, tüm dünyanın benimsediği bir gün haline gelir.

Türkiye'de ise 8 Mart günü özellikle 1980'li yılların ortasından itibaren büyük ölçüde kutlanmaya başlanmıştır. Her ülke böyle bir günde kadınlarının sorunlarını inceleyip varsa aksaklıkların nereden kaynaklandığını saptadıktan sonra çözümlerine planlı olarak gider.

Bugün Türkiye'de kadınları ilgilendiren konulara bakıldığında:

Eğitim alanında, 1935 yılında okuma yazma bilen kadın oranı yüzde 9.80 iken, 2004 yılında bu oran yüzde 90 olmuştur. Erkeklerde 1935 yılında yüzde 20.35 iken 2004 yılında ise yüzde 93'tür. Yükseköğretimde bugün okuyan kız öğrenci oranı, yaklaşık yüzde 41.33, erkek öğrenci oranı ise yüzde 58.67'dir. Yükseköğretim kurumlarında çalışan öğretim elemanlarının yaklaşık yüzde 38'i kadın, yüzde 62'si erkektir. Bu oranlar, Batı dünyası ile karşılaştırıldığında hiç de küçümsenecek bir durum yaratmamaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı'nda kadınlar büyük ölçüde ilköğretim ve liselerde öğretmen olarak çalışmaktadırlar ve tüm çalışanların (memurlar dahil) yaklaşık yüzde 23'ü kadındır. Sağlık Bakanlığı'nda ise kadınlar çoğunlukla hemşire, ebe ve doktor olarak görev yapmaktadırlar. Dışişleri Bakanlığı'nda görev yapan 1755 kişinin yüzde 27,5'i (482 kişi) kadındır. Bunlar, büyükelçi, elçi, meslek memuru, v.b... Bu oran da gelişmiş ülkelerle kıyaslandığında yine oldukça iyidir.

İş alanında ise, çalışan kadınların yüzde 75,7'si tarımda, yüzde 10,2 kentlerde sosyal ve kişisel işlerde, yüzde 6'sı ise sanayide çalışmaktadır. Çalışan erkeklerin yüzde 48,4'ü tarımda, yüzde 17,5'i kentlerde sosyal ve kişisel işlerde, yüzde 12'si de sanayide çalışmaktadırlar.

Parlamentoda ise, 1935'de 18 kadın milletvekili (yüzde 4,6) iken, 2002 seçimlerinde yirmi üç kadın milletvekili meclise girmiş, oranı da yüzde 4,2'dir.

Oysa bugün İskandinav ülkelerinde kadın parlamenterler sayısı yaklaşık yüzde 40 dolayındadır. İsviçre, Türkiye'den on yıl sonra kadınlara seçme ve seçilme hakkı verdiği halde, bu ülkede kadın parlamenterlerin oranı Türkiye'den çok daha yüksektir. İspanya'da son yapılan seçimlerde Başbakan, kabinenin yüzde 50'sine kadın bakan atamıştır; ancak belli istisnalar dışında, kadınların parlamentodaki temsil oranları genellikle çok düşüktür; dünya çapında kadınlar parlamentolarda sadece yüzde 16 oranında temsil edilmektedir. Önerimiz, yerel ve genel seçimler ile kamu ve özel sektördeki istihdamda kadınlara en az yüzde 40 kota ayrılmasıdır. Buna, eşitliğe aykırıdır diye itiraz edenler olabilir; ancak bugünkü seçim sistemi ile mevcut oranlar değişmemektedir. Kotalı bir kaç seçimden sonra, kota kullanan diğer ülkelerde olduğu gibi, sistem oturur ve alışkanlık haline gelir.

Son dönemlerde Avrupa Birliği'ne katılım sürecinde kadınlara yönelik bazı yasalarda, örneğin Medeni Kanun ile Ceza Kanunu'nda düzenlemeler yapılmıştır; ancak bunların çoğunun henüz hayata ve uygulamaya geçirilmiş olduğunu söylemek zordur.

Bu arada, bugün kadınların en büyük sorunu aile içi ve dışı şiddete maruz kalmalarıdır. Özellikle kırsal kesimlerde töre cinayetleri ve kız çocuklarının okullardan alıkonulmaları da bir gerçektir. 2003 yılında yapılan bir araştırmaya göre, Türkiye'de ilk öğretim çağında 6-14 yaş grubunda okula gitmeyen yaklaşık bir milyon çocuk vardır. Bu sorun, ülkenin çoğunlukla Güneydoğu ve Doğu illerinin kırsal kesiminde ve kent merkezlerinin yoksul mahallelerinde görülmektedir. Bu nedenle Milli Eğitim Bakanlığı desteği ile UNİCEF Haziran 2003'te "Haydi Kızlar Okula" kampanyasını başlatmıştır. Bu kampanya sonucunda yüz yetmiş altı bin kız öğrencinin tekrar okula devam etmesi sağlanmıştır. Bu bağlamda kız öğrencilerin barınmaları için, yetersiz olsa da seksene yakın yatılı okul yapılmıştır. İlköğretim düzeyinde okullarda cinsiyetler arasındaki yüzde 7'lik fark yüzde 5.8'e düşmüştür.

Bütün bu bilgiler ışığında, ülkemizin geleceği ve toplumsal sorunların çözülmesi için, 2006 Uluslararası Kadınlar Günü'nün teması olarak da belirlenen "Karar Alma Mekanizmalarında Kadınlar", konularına gelecekte siz gençlerin gelmesi yardımcı olacaktır. 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü kutlu olsun.

Üniversite Eğitiminin Kadının Kişisel ve Kültürel Gelişimindeki Yeri

Yrd. Doç. Dr. Nüzhet Akın - Fen-Edebiyat Fakültesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi

Konumuz "Üniversite Eğitiminin Kadının Kişisel ve Kültürel Gelişimindeki Yeri". Tabii, bunun için söylenecek pek çok klişe var, üniversite eğitimi hakikaten kadın için çok önemli diyebiliriz; ama biz bunu demeyip konuya 'üniversite'den başlayacağız. Üniversite, evrensel bilgiyi veren bir kurum. Mutlak anlamda değişmez, bilimsel, tartışma götürmez doğruları veren bir kurum. Hepimiz bu evrensel bilgileri eşit olarak alıyoruz ve eşit olarak buradan mezun oluyoruz; ancak yaşama ayak bastığımız anda ne oluyor? Yarımız hemen iş buluyoruz, yarımız iş bulamıyoruz. O zaman demek ki, standart bir eğitim, evrensel bir eğitimin ötesinde, kişisel bir bilinç geliştirmesi gerekiyor üniversite eğitiminin; yani bilimsel olarak öğrenciler bu eğitimden ne alabiliyor? Bu bilince ulaşabiliyor muyuz?

Bu anlamda şöyle bir soru yöneltmek istiyorum: Üniversite eğitimi bir kitle eğitimi mi olmalı; yoksa öğrenciler bireysel olarak hocaları ve sistemi zorlayarak, bireysel ve kişisel gelişimleri adına maksimum bilgiyi ve becerileri almakla mı yükümlüdür?

Kaan Yamaner - Hukuk Fakültesi Öğrencisi

8 Mart Kadınlar Günü bir mücadelenin hikayesi. Tam tarihini hatırlayamıyorum, 1857'de olması lazım, bir dokuma fabrikasında kadınların 'eşit işe eşit ücret' alabilmek için başlattıkları mücadelenin hikayesi. Bu mücadele sırasında yakılan kadınlar olmuş. Fransız Devrimi'nden daha sonra Kadın Hakları Bildirgesini yayınlayan kişi de öldürülmüş. Kadın ve erkekleri biraraya barıştırmak isteyenler, bir toplum sözleşmesi yayınlamış ve o yayınlayan kişi de öldürülmüş. Gene, kadın haklarını savunan bir kadın, ilginç

bir şekilde kadınlar tarafından taşlanmış. Böyle bir mücadelenin hikayesi. Aslında insanlık tarihi, 'hak verilmez alınır'ın hikayesi.

**Erkek çocuklarına
daha çok rahatlık
sağlanarak kendi
kararlarını vermeleri
sağlanıyor.**

Kadın hakları mücadelesi, bir sınıf mücadelesi ve kadınlar hâlâ bir takım haklarını kazanmak için mücadele ediyor. Birleşmiş Milletler Sözleşmesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde, bir takım hakların tanınmasına rağmen pratikte bunun uygulanmadığını ve bunun için de Kadın Hakları Sözleşmesi'nin imzalandığını görüyoruz. Hukukun üzerine düşen görevi tam olarak olmasa da hemen hemen yaptığını söyleyebiliriz. Hukuki anlamda bu konuda bir boşluk yok.

Özden Oğuz, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü Öğrencisi

Eğitimin homojen mi yoksa bireysel mi olmalı? Eğitim homojen değil bireysel olmalı diye düşünüyorum. Herkesin ayrı bir yapısı vardır. Her insanın düşünceleri, yetenekleri farklıdır ve herkese aynı şeyi vermeye çalıştığımızda, herkes aynı oranda alamaz; dolayısıyla eğitimin daha çok bireysel düzeye indirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bu konuda, hem öğretim elemanlarına hem de öğrencilere çok büyük görevler düşüyor. Öğrenciler almak istediklerini almaya çalışmalı, kendi almak istediği eğitimi almak için savaşmalı. Kadın veya erkek diye ayırmıyorum; çünkü herkesin eğitim alması gerekiyor. Kadınlara eğitim alma konusunda önemli bir rol daha düşüyor; çünkü erkekleri de yetiştiren kadınlardır.

Ayça Eren, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Endüstri Mühendisliği Bölümü Öğrencisi

Üniversite ilk ve orta öğretimden de çok farklı. Üniversiteye gelince işlerimiz çözülüyor, bizi buraya salıveriyorlar. Üniversite çağında bilimcinizin tamamen geliştiğine inanıyorum. Eğitimin de bize burada çok şey kattığı kesin; ama bunun en iyisini alabilmek için yine gereken savaşı biz vereceğiz. Herkes minimumu garantiliyor; ama maksimumu yakalamak daha önemli olan. Bunun için de herkes kendi yetenekleri-

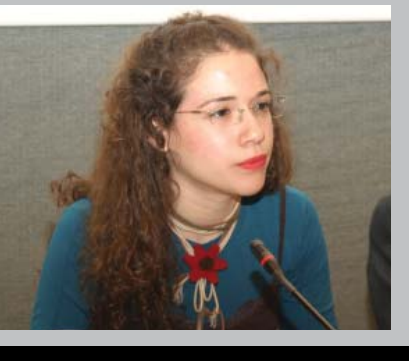
nin farkına varmalı. Sadece lisans eğitiminizi tamamlayıp iş hayatına atılmakla Meclis'te bir yere gelineceğine inanmıyorum.

Ersin Kızıgıt, Fen-Edebiyat Fakültesi Matematik-Bilgisayar Bölümü Öğrencisi

Öncelikle, ailelerin erkek ve kız çocuklarına eşit özgüven verip vermediğinin cevabını vermemiz gerekiyor. Erkek çocuklarına daha çok rahatlık sağlanarak kendi kararlarını vermeleri sağlanıyor. Böylece erkekler hızlı karar verebilme, düşünme mekanizmasını geliştirebiliyor; ama kızlar için aynı şey geçerli değil. Kızların dışarı çıkılmasına izin verilmiyor, daha küçük yaşlarda gelişmesine engel olunuyor, ket vuruluyor. Bu durum, bilinç geliştirme ve haklarını savunabilme konusunda kadının önüne çıkabilecek en büyük engeldir. Alt yapısı olmayan bir insanın yükseköğretime katılması çok anlamsızdır. Üniversite öğrencisinin belli bir altyapısı, bakış açısı ve idealleri olmalı. Bunun bilincinde olmayan birçok aile var. Bu şöyle açıklanabilir: Erkek ve kız çocuğunun gruplamasını yapıp, erkek egemen modelin ilk adımlarını küçük yaşta, erkeklerin onlara verdiği görevleri yerine getirmeye başlayarak yapıyorlar kadınlar; bu da yaşamlarının ileri evrelerinde yönelme konusunda sıkıntı yaratıyor ve üniversiteyi bitirdikten sonra ilk amaç evlenmek ve çocuk doğurmak oluyor. Başka bir ideali yok kadının.

Yrd. Doç Dr. Nüzhet Akın

Konuşmacılar dediler ki, bayanlar doğdukları andan itibaren, erkeklerle göre çok daha fazla denetim, baskı altında, daha izole yaşamlarla, belki de daha fazla korkutularak, bir nevi sindirilerek, bir toplumsal cinsiyet kimliğine bürünüyorlar. Son derece pasifize edilerek bugünlere geliyorlar. Acaba kadınların, üniversite ortamında erkeklerle göre çok daha fazla talepleri mi olmalı bu zamanda; çünkü toplumun erkeklerle sağladığı imtiyazlı kadrolarından bahsedebiliriz. Kadınlara, üniversiteye hakikaten biraz daha handikaplarla geliyorlar, biraz daha sıkıntılarla, daha fazla da korkularla geliyor. Peki o zaman şu korku olgusuna bir baksak. Bu olguya mitolojilerden başlayarak bakalım. Mitolojiyi gözlemlediğimizde, genelde Anadolu, Eski Yunan, Eski Roma kültürlerine baktığımızda, orada insan bilinçlenmediği oranda karanlığa düşüyor, karanlığa düştüğü oranla tanrılar yaratmaya başlıyor. Korkularını dengeleyebilecek tanrılar yaratmaya başlıyor. Bu nedenle de ne zaman korksa tanrılarına sığınıyor, tanrılar da onları en çaresiz anlarında gelip kurtarıyorlar.

Kadınlar da daha fazla korkutuldukları, daha fazla baskı altında tutuldukları, daha fazla karanlıkta bırakıldıkları için, acaba tanrılar yaratarak mı üniversiteye giriyorlar? Yani, erkek egemen dünyada, erkek tanrılar mı yaratıyorlar? Bana kalırsa yaratıyorlar. Babasına tapmaya başlıyor, babası ne derse onu mutlaka yapmak, hem de korkarak yapmak durumunda kalıyorlar. Ağpabeyi de bu anlamda 'lesser god' ama o da bir tanrı. Şu halde, tabii bu erkek tanrılar arasında kadınlar üniversiteye nasıl sınırlı giriyorlar? Üniversitede, bilimin aydınlanmasıyla acaba bu tanrılar dengeleyebilirler mi; yoksa bu tanrılar zaten evlenene kadar, evlendikten sonra -ayrı bir tanrı geliyor biliyorsunuz 'kocalar'-, bunların egemenliği altında yollarına devam mı ediyorlar. Üniversite süreci, aydınlanma dönemi dediğimiz o süreç acaba yaratılan bu fantazi ürünün tanrıların dengelenmesinde bir bilinç kazandırıyor mu, kazandırmıyor mu?

Kaan Yamaner

Evet bizler tanrılar yarattık, bizden büyük insanlar yarattık. Üniversitemizin Gündem Dergisi'ndeki bir yazıda bir öğrenci arkaadışımız diyordu ki "Hayat bir çağlayan ve biz de bu çağlayanda kovalarımızı ne kadar doldurursak kardır". Elimizden geldiğince, dış dünyadan kendi gelişimimizi sağlayacak olan herşeyi almamız gerekiyor. Tanrılara gelince. Bilmediğimiz şeylerden korktuk, kendimize büyük idoller yarattık. Onlar bizi yönlendirsın, ne yapmamız gerektiğini söylesin istedik. Birileri bizim yerimize karar veriyor, peki burada ne yapmamız gerekiyor? Tabii ki bu durumun farkında olmak bu sistemin dışına çıkmak anlamına gelmiyor. Gene iyi-kötü bu sistemin içinde olmaya devam edeceğiz; ama bilime sarılarak.

Özden Oğuz

İnsan bilmediğinden korkar. Korkunun sebebi bilgisizliktir ve hayatımızın hangi aşamasında olursa olsun, birşeyleri yapmaktan korkuyorsak, altında bir bilgisizlik yatıyor demektir. Onun için kendimizi, her anlamda geliştirmekten, birşeyleri öğrenmekten ve sorgulamaktan asla çekinmeyelim. İnsan davranışlarında da iki tür yapı vardır; kolektivistik ve individualistik. Kolektivistik dediğimiz, hep dışardan verileri topluyorsunuz ve yönlendiriliyorsunuz. Bunun sebebi de kendi başına söz söyleyememektir aslında. Bunun zıttı olan individualistikte de, insan bireyseldir. Kendi istediklerini yapma hakkını kendi kendine doğurur ve kendi istediği yönde kendisini geliştirir. Ben, bu anlamda, herkesin içindeki o karanlık odaları sorgulamasını ve daha çok individualistik olmasını öneriyorum.

Ayça Eren

Benim hâlâ yenemediğim korkum tarih dersidir, asla da iyi olmadı. Hâlâ çalışmam. İnsan korkunca oturup düşünmeli bazen kafasının içinde neleri düşünürse üstüne gitmeli. Hayatta bişeylere el attıkça, kendimize güvenimiz geldikçe, birşeylerden daha az korkmaya başlıyoruz ve bu insanın önünü açıyor gerçekten. Ben, iki senedir kendimi gerçekten iyi hissediyorum. Daha öncve hayatım sadece ÖSS'den ibaretti, artık herşey çok değişti. Çoğu alanda, kendimde olan şeyleri farkettim, üzerine gittim ve bunun gerçekten bana çok şey kattığına inanıyorum. Tamamen kendi elinizde, içinizdeki tüm kapıların kilitleriyle oynamak, biraz aralamak. Kapıları açmak mı? O da zor değil.

Ersin Kızgıt

Erkekten korkmanın ataerki toplumlarda çok daha ciddi boyutları var. Şöyle söyleyim, kadın, kendi kimliğini kendi üzerinde ifade edemiyor; yani kocası ya da ağpabeyi yüzünden, o an onu bağlı tutan ne varsa, birine ait olma içgüdüğü içine giriyor. Bu durum aslında bahsettiklerimizin hepsinden çok daha ciddi bir durum. Bu durum, bireyselleşmenin de, eğitimin de önüne geçiyor, vizyonu inanılmaz derecede daraltıyor.

Yrd. Doç. Dr. Nüzhet Akın

Kadına sen kimsin diye sorunca, iki çocuğumun anasıyım ya da kocamın karısıyım diyor. İyi de sen kimsin dediğinizde de kendini yine hep edilgen bir vaziyette tanımlamaya alıştıyor. O zaman artık kadın ben bir bireyim diyebilmeli, o cesareti göstermeli. Bir başka deyişle paranoyalarından kurtulmalı. Sanki kadının üzerinde öyle bir göz var ki akbaba gibi, sürekli her hareketi denetleniyor, kontrol ediliyor. Bundan kurtulmanın artık bir zamanı geldi; fakat bu noktadan itibaren konuyu sosyolojik bir açıya doğru götürmek istiyorum. Bu gözlem altında, her hareketin denetlenmesi, aslında devletlerin var oluş biçimi de bu değil mi? Paranoyanın gelişmesi

İnsan bilmediğinden korkar. Korkunun sebebi bilgisizliktir ve hayatımızın hangi aşamasında olursa olsun, birşeyleri yapmaktan korkuyorsak, altında bir bilgisizlik yatıyor demektir.

**Kişi, baskıcı bir
aileden çıkıp
üniversiteye geldikten
sonra, birşeyleri
sorgulayabilecek kadar
kendini geliştirebilirse
kendini o zaman
kurtarabilir.**

Ersin Kızıgüt

son derece doğal. Özgürlük içinde, ben bugün de şöyle bir hareket yapayım demek de mümkün değil; çünkü hemen pat diye bir el, biraz kendini denk al diyor. Demek ki bu denetim ve kontrol zaten devlet ve kurumlarının ana işleyiş felsefesi. O halde üniversitede, biz kendi keyfimize göre hareketler yapamayız. Demek ki devlet nasıl, kelimenin tam karşılığı 'pan optik' yani herşeyi gören bir göze sahipse, Üniversite de herşeyi gören bir göze sahip olmalı; çünkü üniversite de devletin bir kurumudur ve istendik, aynı tipte davranışlar yaratmayı amaçlayan bir kurumdur. O zaman ben de soruyorum, zaten küçüklüğümüzden beri gelen pek çok konudaki hareket kısıtlılığı ve istendik davranışlar gösterme bize dönük gözetim ve denetimler, üniversitede de devam ediyorsa, üniversite eğitiminin bundan önceki veya toplum içinde bundan sonra yaşayacağımız gözetleniyorum, denetleniyorum paronayısından ne gibi farkı var. Peki, o zaman üniversite bizi ne yapacak? Özgür bırakırsa adı kaos olacak. Ne yapacak şimdi?

Kaan Yamaner

Devlet olmasa ne olur, nasıl bir devlet olmalıdır, demokrasi en uygun yol mudur gibi konular hep konuşulur. Bir kral, birgün yakaladığı korsanı korsanı çağırmış ve niye korsanlık yapıp insanları soyuyorsun diye sormuş. Korsanın yanıtı da şöyle olmuş: Ben bunu öbür gemiyle yapınca bana korsan, sen de bir orduyla/donanmayla yapınca sana imparator diyorlar demiş. Tabi, işin bu kısmının yanında, bizim özgürlüklerimiz, haklarımızın korunması için kendimizin yetkilendirdiği devletin daha sonra kendisinin özgürlüklerinin düşmanı kesilmesinin ve özellikle devletten ve hukuktan da önce olan insan haklarının, kendi gelişmelerini, ifade özgürlüğünü, vicdan özgürlüğünü, İnsan Hakları Sözleşmesi'nde belirtilen hakların aslında devletlerden de önce var olduğunu, sadece insan olmamız, sadece doğmamız, yaşamamız dolayısıyla bize özgür haklar olduğunu, devletin de bu alanlara kesinlikle müdahale etmemesi gerektiğinin aslında bilincinde olmamız lazım. Devlet olmasa yerine ne koyacağız? İşte vicdan olsun, insanların iradeleri olsun, kalbimizin sesini dinleyelim, gayet hoşumuza gidebilecek; ama doğru olmayan şeyler var. Hayatın bir de gerçekleri var, o da devlet. Tabii ki devletin, insan hakları doğrultusunda demokratik, laiklik bir yapıda olması gerektiğini düşünüyorum.

Yrd. Doç Dr. Nüzhet Akın

Felsefe diyor ki: "İnsan düşüncesinin en temelinde iki tane çatışan unsur var. Birincisi; deği-

şimin mutlak olduğuna inanan bir düşünce, ikincisi ise değişmezliğin mutlak olduğuna inanan bir başka düşünce." Tabii Tanrı nedir diye bir baktığımızda, değişmez olan, mutlak olan ve herdaim var olan ve değişmeye direnen, aslında değişimi kendisi yaratabilecek güçte olan anlamında yorumlayabiliyoruz; ancak bu iki bakış açısından baktığımızda, biri diyor ki her an değişmiş olmamız lazım. Değiştik mi, birşeyler oluyor mu, bir işe yarıyor mu bilmiyorum; ama ben değiştığimi hissediyorum; ancak bazı zihinler var ki bu zihinler de mutlak anlamda değişmezliği bir erdem olarak kabul ediyor.

Bu bağlamda üniversite, evrensel olan bilgiyi verdiğiine göre, değişmez olmayı mı bize vermekle yükümlüdür; yoksa değişimi ön plana çekip, insanları değişmeye mi zorlamalıdır?

Ayça Eren

İnsanın aile içinde eğer baskı ortamındaysa; yani aileden sürekli bir istek, kısıtlama varsa gerçeklerin çok da farkında olabileceğini zannetmiyorum. Kendini savunmaya çalışmaktan nasıl yapsam da bunun içinden çıksam diye düşünmeye çok da vakti olmuyor belki. Belki de problemi yok; yani o derece alışmış; ama belki bir olasılık, bunların içinden sıyrılıp üniversiteye gidebilirdiye, en azından kendi kafasında neler olduğunu farkedebiliyorsa, olması gerekenlerin biraz daha farkına varabileceğine inanıyorum. O gürlütüden kurtulunca, sessizlikte düşünmek çok da zor olmasa gerek. Üniversiteli olarak madem aydınlanıyorsa, üniversitenin katmaya çalıştığı şeyleri kendi biraz kapmaya çalışarak daha fazlasını almayı denebilir. Çok da zor değil.

Ersin Kızıgüt

Kişi, baskıcı bir aileden çıkıp üniversiteye geldikten sonra, birşeyleri sorgulayabilecek kadar kendini geliştirebilirse o zaman kurtarabilir kendini; ama o aydınlığı bırakmışsa birşey değişmez. Üniversiteden sonra evlenir, kocasının baskısı altına girer; yani önemli olan sorgulama yeteneğini kaybetmemiş olması. Nasıl olacak? Onun cevabını veremiyoruz çünkü toplumumuz kapalı bir yapı içinde. Biz şu anda Ankara'dayız ve modern bir şekilde yaşıyoruz; ama bu işin bir de doğu tarafı var. Orada içler acısı bir durum var, kadın insan bile değil. O kadınlar bırakın üniversiteyi okula bile bile gidemiyorlar.

Özden Oğuz

Bu konuda en çok gerekli şey toplumsal bir bilinçtir. Eşit hakları kadınlara vermediğimiz süre-

ce, doğudaki kadınları ve tüm kadınlarımızı insan yerine koymadığımız sürece ne eşitlikten, ne eğitimden, ne de felsefi bir düşünceden söz edebiliriz. En başta insanı ve insanın haklarını merkeze oturtmamız gerekiyor.

Yrd. Doç. Dr. Nüzhet Akın

Konumuzun bir de 'kadının kültürel gelişimindeki yeri boyutu' var. Baktığımızda iki tip kültürel oluşum söz konusu. Bunlardan birincisi klasikleşmiş kültürel birikimimiz; yani örf, adet, gelenek, görenek, değerler, normlar. Sorgulamadığımız oluşum içinde, ortak yaşamın getirdiği, bizim sorgulamak ihtiyacını hissetmediğimiz o davranış biçimleri, değerler bütünü, bir bakış açısı. Diğer bakış açıysa, popüler kültür dediğimiz, an ve an değişen, modalar yaratan, kısa dönemli hazlar ve tatlar veren, mutlaka bedelini parasıyla ödediğimiz ucuz zevkler, kıskançlıklar yaratan, tam anlamıyla Amerikan kültürünü anlatan, popüler kültür dediğimiz, klasik kültüre karşı mücadele eden ikinci bir kültürel olgu var. Bakıyoruz klasik kültürümüze, örflerimiz, adetlerimiz var, bunlar mutlak ve değişmiyor, sorgulamıyoruz. Bunların hepsi doğru mu bir kere? Üniversite acaba bunu sorgulayıcı bir bilinç yaratmalı mıdır? Norm dediğimiz şey nedir? Normal. Normal de bundan yüz yıl önce normal olan şey de normal mi olmalı? Üniversiteli kadın, bunun normalini sorgulayabilecek donanıma sahip olarak mı geliştirilmeli; yoksa geçmiş birikimleri, kültürümüzü irdelemiyor, aynen kabul ediyorum mu demeli?

Klasik kültürel doku bir kere sorgulanmalı ve bu işin Jean Dark'lığına soyunan insanlar olmalı. Bununla mücadele etmeli. Birileri bu uğurda birşeyler yapmalı. O dürtüyü acaba üniversite veremez mi?

Ayça Eren

Bireyselliğin biraz da yanlış anlaşıldığını düşünüyorum. Örneğin kız öğrencinin bir müzik topluluğuna ya da fotoğrafçılık kulübüne üye olmasına çok da engel olacak bir aile tanımıyorum. Söylemeseniz haberi de olmaz zaten; ama sanırım yanlış anlaşılın geceleri dışarı çıkmak, aile buna engel olabilir ama bu çok fazla da kültürel birşey getirmez insana.

Yrd. Doç. Dr. Nüzhet Akın

Buna mecburuz demek gibi bir noktaya geliyoruz. Demek yani eylemsiz, sessiz, uyumlu, cici kızlar olarak yaşamının hakikaten kimseye getireceği bir katma değer yok. Siz çile çekeceksiniz, sizden sonraki kuşaklar da çile çekecek; ama bakıyoruz ki tarihe, kuşaklar mücadele vermiyor, kuşaklar bencil. Kuşaklar diyor ki böyle gelmiş böyle gidiyor, benden sonrakilere

düşünsün. Olayı sürekli gelceğe, gelecek kuşaklara ata ata ne olmuş? Atatürk'ü çok güzel duygularla ayıyoruz, iyi ki varmış, iyi ki birşeyler yapmış, ondan sonra hiçbir şey de yapılmamış. Neden? Kuşaklar, yarın ben öyle olmayayım, böyle olmayayım derken yarınlara böyle gelmiş.

Birey artık farklı gözlerle bakmayı ve bazı şeyleri görmeyi, farklı algılamayı öğrenmeli. Bazı şeyleri duymayı ve algılamayı, düşünmeyi, mücadele etmeyi öğrenmeli. Kendini güven altına alabilmenin birinci yolu mücadeleye başlamaktır ve bu mücadeleye bir yerden başlamalı.

Konuyu fiziğe doğru çekmek istiyordum. Fizik kurallarından birisi de Newton'un. "Bir nesneyi olduğu yerde bırakırsanız ve dışarıdan herhangi bir itici güç olmazsa, eylemsiz olarak sonsuza kadar orada kalıyor." O halde, eylemsizlik başa bela, en büyük sorun. Herkesin düşünsel boyutta evet, bu böyle olmalı, bunlar yapılmalı, hepimiz bireyselleşmeli ve harekete geçmeliyiz demesine karşın hiçbir şey yok. Bu bizim kültürümüzün bize verdiği durağanlığı eski bir ceket gibi üstümüzden atıp, yepyeni bir ceket gibi hemen bugün başlamamız lazım. Yarın değil; çünkü yarın diğer günü çağırıştırıcaktır. Bugün, bu anlamda kendimizi bilinçlendirmek adına ne gibi bir yaklaşım, nasıl bir algılama biçimi geliştirdiğini, bugün ben birey olarak kendime ne gibi bir katkı sağladım ve bunu ileriki yaşamımda nasıl kullanacağım kararlılığına ulaşmalıyız. Hareketli olmalıyız. Genelde gençlerimizi durağan, hareketsiz, bezgin, heyecanını yitirmiş görüyoruz.

Sonuç olarak Türkiye'de kadın olmak zor; ama Türkiye'de bebek olmak da zor, çocuk olmak da zor, genç olmak da zor, orta yaşlı olmak çok zor, yaşlı olmak hakikaten çok zor. Biz bir kere, yurdumuzu çok seviyoruz; ama hakikaten üniversitelerin bu anlamda bir misyonu var. Madem herşey çok zor, bu zorluğu kimler çözecek? Bilinçli bireyler çözecek. Bunlar nereden çıkacak? Üniversitelerden. Bence, Türkiye'nin çok büyük umududur üniversiteler. O halde, gençler, öğrenciler üniversitelerde rahat oturamaz. Böyle bir lüksleri yok. Bırakın kendileri için üniversitede birşeyler yapmayı, üniversite öğrencilerinin toplum adına bir misyonu var; yoksa bundan elli yıl sonra, iyi bir amaç uğruna yine üç beş kişiyi zorlamayla bir araya getirir ve hâlâ deriz ki "Türkiye'de yaşamak çok zor".

Kadının Değişimi

Tijen Soysal

Çankaya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi
İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğrencisi

20. yüzyıl dünya edebiyatına damgasını vurmuş karakterlerin başında gelir Gregor Samsa. Gregor'un 'kocaman bir böceğe' dönüşmesinin anlatıldığı *Değişim* adlı yapıtın yayımlanışının üzerinden geçen doksan yılda, bu dönüşüm öyküsünün modern okuyucu için taşıdığı anlam pek çok yönden ele alınmış, eser farklı yönlerden incelenmiştir. İçinde yaşadığı acımasız dünyada kendi yaşamını başkaları uğruna feda eden, hayat mücadelesinde kimseden destek görmeyen ve müdürü için azami randıman alınması gereken bir makine olmaktan öteye geçemeyen Gregor'un böceğe dönüşmesi yüreğini burkar okuyucunun; ancak şaşırtmaz. Gregor, paranın merkeze konduğu, insani değerlerinse yok sayıldığı bir ortamda tek başına çaresizce çırpınan modern insanın temsilcisidir bir anlamda.

Kafka, Gregor'un açmazlarını çarpıcı bir biçimde hissettirir okuyucuya ve 'Bir çıkış yolu olabilir miydi?' sorusunu sordurur. Bu sorunun bir cevabı var mıdır? İnsanı insanlıktan çıkaran acımasız bir sistemde kişi kendisini nasıl var edebilir? Bu, ne yazık ki Gregor için cevapsız kalmış bir sorudur.

Ne var ki, sorunun bütünüyle cevapsız kaldığını söylemek pek de doğru olmayacaktır. Romanda Gregor'un kine koşut gelişen ikinci bir olay örgüsü, Grete Samsa'nın etrafında dönmektedir. Tıpkı ağabeyi gibi, Grete de modern çağın değişen koşullarının beraberinde getirdiği bir başkalaşım evresi geçirmektedir. Grete'nin geçirdiği bu değişim, 20. yüzyıldaki toplumsal cinsiyet rollerinin geçirdiği evrime ışık tutmaktadır.

Üç kısımdan oluşan romanın birinci bölümünde, Grete Samsa sıradan bir genç kız görünüşünde çıkar okuyucunun karşısına. Keman çalmaktan başka bir becerisi olmayan, ailesinin deyişle 'hiçbir işe yaramayan bir kız' görünümündedir. Tıpkı anne ve babası gibi bir işi ve, eğer kapitalist dünyada var olmanın tek yolunun üretim ve tüketime katılmak olduğu düşünülürse, bir hayatı yoktur. Ağabeyinin başına gelen 'felaketi' çaresizce karşılamıştır genç kız. Romanın ikinci bölümünde ağabeyinin bakı-

mini üstlenen Grete, kendi kendisine yetebilen bir genç kadın olarak noktalayacaktır evrimini. "Ailenin şımarık çocuğu bir mağazada tezgah-tar olarak iş bulur ve güçlü bir karakter haline gelir."¹ Ekmeğini kazanan bir insan haline gelmek ve dış dünyada ayakta kalmayı becerebilmek, genç kızın ayakları yere sağlam basan bir kişiliğe bürünmesine yardımcı olacaktır. Diğer bir deyişle, ağabeyinin trajedisi ona kendi başarı öyküsünü yazma imkanı tanıyacaktır.

Eğer Grete herhangi birşeyin simgesiye, bu toplumsal cinsiyet rollerinin belirsizliğiyle ilintili bir kendini özgürleştirme ironisidir. Gregor'un bir erkek olarak hayatı mahvulurken, Grete'nin bir kadın olarak rolü pekişir.²

Bir anlamda, Grete dışı rolünden sıyrılıp eril bir role bürünmektedir. Aile içerisinde, annenin sesi yumuşak çıkarken, babanın sesi sert ve 'uyarıcı' bir tondadır. Grete'nin annesinin benzeyen sesi, sonrasında babasının gibi sert ve kararlı bir hale bürünür. Grete, eril dünyada var olabilmesinin bir erkekle özdeşim kurmasına bağlı olduğunun farkına varmıştır. Var olan kurallara uymak yerine, artık kendi kurallarını koymaktadır ve Robertson'un da dikkat çektiği gibi, daha baskın bir güç haline gelmiştir:

Öykü esnasında, güç Gregor'un babasından kız kardeşine geçer. Başlangıçta zayıf ve ürkek bir kız olan Grete, Gregor'un baş müttefikiyken, Herr Samsa'nın hâlâ belli bir nüfuzu vardır. Giderek Gregor'un baş düşmanı haline gelir Grete, bu değişimi Kafka yinelenen yumruk temayıyla açığa vurmaktadır.³

Gregor'un ölmesi ve onları rahat bırakması gerektiği fikri de yine Grete tarafından ortaya atılır. Artık ağabeyi bir 'canavar'dır ve defedilmesi gereken bir felaketten başka bir şey değildir. Gregor'un gitmesi gerekmektedir; çünkü "şu hayvan peşimizi bırakmıyor, kiracları kaçırıyor. Herhalde niyeti bütün evi elimizden almak ve bizi sokaklara atmak."⁴ Gregor'un ölümü, Grete'yi gücünün ve nüfuzunun doruğuna ulaştırır.

Grete'nin 'insanı insanlıktan çıkaran' bir sistemin parçası haline gelmesi, kendi benliğini var edebilmek için başka çıkar yol görmemiş olmasına bağlanabilir. Dış dünyanın acımasızlığını kırmak artık imkânsız hâle gelmiştir,

¹ Ritchie Robertson, *Kafka: Judaism, Politics and Literature* (New York: Oxford, 1987), s. 83.

² Nina Pelikan Strauss, "Transforming Franz Kafka's *Metamorphosis*," *The Metamorphosis*, ed. Stanley Corngold (New York: Norton, 1996), s.128.

³ Robertson, s. 84.

⁴ Kafka, *Franz, Değişim* (İstanbul: Sosyal, 2003), s. 90.

değiştirmek için yapılabilecek bir şey yoktur. Bu durumda sorun, böyle bir düzende insanoğlunun nasıl ayakta kalabileceği sorunudur. Bir kadın için daha da önemlisi, acımasız bir dış dünyada kendi ismiyle nasıl var olabileceğidir. Ailedeki iki kadından, annenin ismi belirtilmez ve belki de bir isminin olup olmadığı bile merak edilmezken; Grete, romanın son bölümüne doğru ismini ve bir anlamda da kimliğini elde eder. Bu bağlamda, 'yeni kadın'ın bir temsilcisi olarak kabul edilebilir Grete.

'Yeni kadın' terimi ilk kez Sarah Grand tarafından 1894 yılında, daha öncesinde 'Devrin Kızı' ve 'Kız Çocukların Başkaldırısı' gibi terimlerle ifade edilen bir değişimi anlatmak amacıyla kullanılmıştır. Grand çağının kadınlarını iki kategoriye ayırır. Birinci kategoriye giren 'süprütü kadınlar'* evcil hayvan ya da fahişe muamelesi görmeyi kabullenirken; ikinci kategorideki 'yeni kadın' tipi, 'Kadının dünyası evidir' anlayışını reddeder. Grand'e göre modern kadın,

Çocuksu, önemsenmeyen, sürekli huzursuz, kendi başına hareket etmekten aciz, özgürlüğü taşıyamayacak, beşikten mezara dek başkalarına tabi bir asalak mı yoksa ne kendine güveniyor diye narınlığından bir şey yitiren ne de hakaret ve haksız isteklere karşı koyma gücü var diye kadınlığından kaybeden soylu bir kız⁵ mı olacağına kararını vermelidir.

Kadınlar için asıl amaç, bağımsızlık ve kendine güven olmalıdır; öte yandan, bağımlılık, özellikle de maddi bağımlılık, asalakça bir durumdur.

Grand'ın 'yeni kadın' tanımlaması ışığında bakıldığında Grete'nin geçirdiği dönüşümü anlamak daha kolay olacaktır. Öykünün başlangıcında Grete Samsa, Grand'ın tanımlamasına uygun olarak 'süprütü kadın' tipinde yetişeceği öngörülen, geleneksel kalıpların içinde sıkışmış bir genç hanımdır. Bir meslek edinmesine olanak verecek bir eğitim sürecinden geçmemiş olması, gelecekte annesi gibi bir ev hanımı olacağına sinyallerini vermektedir. Ağabeyi Gregor onu konservatuara gönderme hayalleri kursa da, evde son sözü söyleyen paragöz babanın yapılacak masrafları düşünerek bu isteğe karşı çıkacağı aşikârdır. Gregor çalıştığı sürece ailenin maddi bir sıkıntıya sürüklenmeyeceği ve ikinci bir kişinin çalışmasına ihtiyaç duymayacağı düşünüldüğünde ise, Grete'nin ev dışında bir hayat kurmasının tek yolu evlenmesi ve bu sefer de başka bir evde aynı kısır döngüye hapsolmaya devam etmesi anlamına gelmektedir.

Grete'nin bu kısır döngüden kurtuluşu, ironik bir biçimde, ağabeyinin dönüşümüyle eş zamanlı

olarak gerçekleşir. Kardeşlerden biri böcekleşirken, diğeri insanlaşır. Gregor'un çalışmaması, ailenin ekonomik açıdan sıkıntıya düşmesine neden olacak bir 'felaket'tir ve böyle bir durumda Grete'nin çalışmasına kimsenin bir itirazı olmayacaktır. Böylelikle, tezgâhtar olarak çalışmaya başlayarak bireyleşme yolundaki ilk adımı atar genç kadın. Kapitalist dünyada var olabileceğini kanıtlamış, bu durum onun kendini daha güçlü hissetmesini sağlamıştır. Aile de kayıtsız değildir bu duruma, genç kadın artık bir birey olarak önemsenmeye başlamıştır. Söyledikleri ailenin despot reisi tarafından bile dikkate alınmaktadır; artık Grete'nin değişen konumu saygıyla karşılanmaktadır. Zamanla evdeki otoritesini güçlendirir; öyle ki, annesi Gregor'un odasını temizlediğinde ağlamakta ve böylelikle babasını kendi safına çekmek suretiyle annesini cezalandırmakta sakınca görmez. Baba ve kız arasında bir ittifak kurulduğu ve bir tür güç birliğine gidildiği ortadadır. Oğluna karşı hâlâ şefkat besleyen anneninse bunu özgürce gösterebilme lüksü yoktur, tıpkı ismiyle anılma ve bir eş ve anneden daha fazlasını olabile lüksünün olmadığı gibi.

Samsa ailesindeki bu kutuplaşmaya Kafka'nın kendi ailesindeki ilişkilerin bir göstergesi olarak bakılabilir. Bazı eleştirmenler Kafka'nın kendi hikâyesini anlattığı iddiasında bulunmuşlardır. Elizabeth Rajec, Samsa isminin Çekçe'de 'kendi' anlamına gelen bir kelimedenden türetildiğini öne sürmüştür.⁶ Robertson da kendi eserinde bu olasılığın doğru olması halinde "Kafka'nın Gregor'la özdeşleştirilebileceğini, ya da Gregor'un kendisinin bir şekilde kendi başkalaşımından sorumlu olduğunu"⁷ belirtir. Kafka kendisini Gregor'la özdeşleştiriyorsa, bu durumda Grete de Ottla'yı temsil etmektedir.

Kız kardeşleri içinde Kafka'yı en derinden etkileyen Ottla olmuştur. Babasıyla olan sorunlarını aşamamış, sıcak bir baba oğul ilişkisi kurmayı becerememiş bir genç adam olan Kafka, bu otoriteye karşı çıkacak cesareti kendinde bulamamıştır. Ailenin en küçük çocuğu olan Ottla babasının katı kurallarına karşı çıkabilen tek kişiydi. Bir mağazada düzenli bir işinin olması, böyle bir 'konfor'dan yoksun olan Franz Kafka için rahatsız edici ve belki de bir nebze eziklik hissettirici bir duyguydu. Değişim'i kalıplaşmış almasından önce yazdığı bir mektupta şöyle der kız kardeşine

Paris

13.09.1911

Canım Ottla!

Benim seni değil, senin beni başışılaman gerekiyor; sana yönelttiğim yazılı sitemlerden ötü-

* 'scum-woman' karşılığı olarak kullanılmıştır.

⁵ Barbara Caine, *English Feminism: 1780-1980* (New York: Oxford, 1999), s. 135.

⁶ Robertson, s. 80.

⁷ Robertson, s. 80.

rü değil hani, çünkü hoyrat bir nitelik taşıdıkları söylenemez bunların, öyle ciddi bir konuda sözünü tutmadığından dolayı sana içimden vermişti de, bu yüzden özür dilemem; ama savsaklamanın nedenini tam değilse de açıkladın şimdi. Hem eğlence peşinde koşan benim gibi birinin, senin gibi çalışmaktan canı çıkan bir kıza darlıp gücenmeye hakkı yok doğrusu; bu durumda, her şeyin ateş pahası olduğuna bakmayıp, sana dönüştü güzel bir armağan getirirsem sanırım şaşmazsın.⁸

Kendi kendine yetebilen bir genç kadın olarak Ottla Grete'yle özdeşleşiyorsa, Bayan Kafka'nın da öyküdeki diğer kadınla, Bayan Samsa'yla benzeştiğini söylemek yersiz olmayacaktır. Öyküdeki eşdeğeri gibi, Bayan Kafka hakkında da fazla şey bilinmez ve belli ki bu yönde bir meraka değer bulunmamıştır. Söylenebilecek birkaç kesin şeyden biri hayatını aksi kocasına ve dört çocuğuna adanmış sıradan bir kadın olduğudur. Bu yönüyle Bayan Kafka da, Bayan Samsa gibi, bir önceki yüzyılın artık geride kalmış, köhnemiş değerlerini simgeler. Tipik birer 'süprüntü kadın' olan bu iki kadının kendilerine ait bir yaşamları olmamıştır hiç; uğruna kendilerini feda ettikleri insanlar tarafından hiçbir zaman dikkate değer görülmemişlerdir. Evde dolaşan bir hayalet olmaktan çıkıp saygı duyulacak bireyler haline gelememişlerdir.

Samsa ailesinin iki kadını, iki farklı kadın tipinin temsilcileridir. Grete 20. yüzyılın kadınına simgelerken, Bayan Samsa'nın kişiliği, kadının kocasına ve çocuklarına ait olması gerektiğini savunan eski görüşleri destekler niteliktedir. Bütünün parçası değil, 'malı'dır kadın (Erkek, kadın olmadan bütünlüğünü sağlayabildiğini sanmaktadır). Bu yüzden de herhangi bir söz hakkı ve sorumluluğu yoktur kadının. Burada bizi bekleyen soru, bu durumun erkek için bir avantaj olup olmadığıdır. Gregor Samsa'nın öyküsü, başlı başına bir cevap niteliğindedir aslında. Gregor'un trajedisi, yaşamdaki tüm güçlükler tek başına katlanmasından kaynaklanmaktadır; insanoğlu, tek başına geldiği dünyada yalnızlığını yenme arzusuyla yaşar. Zıtlıklardır tamamlayıcı olan; iyinin kötü olmadan, gündüzün gece, erkeğinse kadın olmadan bir anlamı yoktur yeryüzünde. Gregor'sa, 'korkunç bir böceğe' dönüşüncüye kadar yapayalnız mücadele eder hayatla. Ailesine tek başına bakmak zorundadır. "Anamı babamı düşünmemiş olsam çoktan vazgeçmiştim bu işten. Şefin karşısına dikilir, ağzıma geleni söyledim ona"⁹ diye düşünür; ama asla cesaret edemez. Bir işi olduğu ve ailesine bakabildiği sürece bir değerinin olduğunun farkındadır; ancak ailesinin varlığı, onu yalnızlık ve çaresizlik duygusundan kurtaramayacak kadar yapay bir yakınlık hissi vermektedir Gregor'a. İnsani ilişkilerden yoksun her insan gibi, Gregor da hayatına

bu koşullar altında devam edemez ve metaforik bir dönüşüm geçirirken bulur kendisini; ancak bu dönüşümden sonra ailede birtakım değişiklikler yapılması gerektiği anlaşılır. Gregor'un rolünü her kim üstlenirse üstlenin aynı acıya maruz kalacağı açıktır; çünkü kadın olmadan erkek tek başına bütünlüğe ulaşamaz. Böylelikle, ailedeki kadın ve erkek (Grete ve Bay Samsa) bir dayanışma içine girer ve gücü eşit bir biçimde paylaşmayı öğrenirler. Bir 19. yüzyıl eleştirmeni olan Margaret Fuller şöyle söylemektedir:

Erkek, oluş sırasına göre, önce yaratıldı; enerjinin uyumdan, gücün güzellikten önce geldiği gibi. Bu yüzden, kadın büyüğü olarak onun koruması altına girdi. Erkek onun koruyucusu ve öğretmeni olabilirdi. Ama o sahip olduğu ayrıcalıklarını yanlış anladı ve kötüye kullandı ve ruhani efendisi olmak yerine geçici efendisi olmayı tercih etti. Cezalandırılan yine erkek oldu. Kadını bir kız çocuğu değil; hizmetçi gibi eğitti ve kendisini kraliçesiz bir kral olarak buldu.¹⁰

Gregor'un dönüşümüyle bu sorunun üstesinden gelen Grete, babasıyla birlikte daha sağlıklı bir düzen kurmayı başarmıştır. Bu yeni düzende bir erkek olarak babanın yükü hafiflemiştir; öte yandan Grete de çabalari sonucunda toplumda Bay Samsa adında birinin kızı olarak tanımlanmaktan kurtulmuş, kendi kimliğiyle var olabilmeyi başarmıştır.

Apaçık görülmektedir ki toplumsal hayata karışmayan kadınlar Bayan Samsa örneğinde olduğu gibi önemsenmeyen varlıklar olarak görülmeye mahkum olacaklardır. Aynı şekilde, kadının sosyal yaşamın dışında tutulduğu bir toplum yapısında erkek üzerine binen yükün altında ezilecektir. Her iki cins de ancak diğerinin yardımıyla kurtulabilecektir karşılaşacağı zorluklardan. Bu yönden bakıldığında, Değişim, 20. yüzyılda toplumsal cinsiyet rollerinin geçireceği büyük dönüşümün habercisidir.

KAYNAKÇA

- Caine, Barbara. English Feminism: 1780-1980. New York: Oxford, 1999.
- Fuller, Margaret. Woman in the Nineteenth Century. New York: Norton, 1971.
- Gray, Ronald. Franz Kafka. Cambridge: Cambridge University Press, 1975.
- Kafka, Franz. Değişim. İstanbul: Sosyal, 2003
- Kafka, Franz. Ottla'ya ve Ailesine Mektuplar. Çev. Kamuran Şipal. İstanbul: Cem, 1993.
- Karl, Frederick R. Franz Kafka: Representative Man. New York: Ticknor&Fields, 1991.
- Kluback, William. Franz Kafka: Challenges and Confrontations. Wien: Peter Lang, 1993.
- Robertson, Ritchie. Kafka: Judaism, Politics, and Literature. New York: Oxford, 1987.

⁸ Franz Kafka, Ottla'ya ve Ailesine Mektuplar (İstanbul: Cem, 1993), ss. 14-15.

⁹ Kafka, Franz, Değişim (İstanbul: Sosyal, 2003), s. 17.

¹⁰ Margaret Fuller, Woman in the Nineteenth Century (New York: Norton, 1971), p. 170.

Kadın-Erkek Eşitsizliği Sorunu

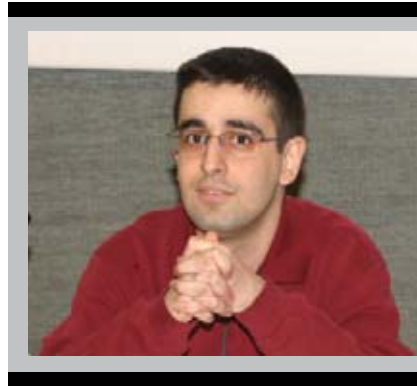
Uygarlık, insanlık aleminin ortak birikimidir. Uygarlığı, bireysel ve toplumsal yaşamımızda karşılaştığımız sorunları değerlendirme ve çözebilme becerisi olarak yansıtırız. Bugüne kadar çözemediğimiz önemli bir sorun alanı, eşitlik konusu olmuştur. Konunun alt başlıklarından biri, cinsler arasında yaşanan kadın erkek eşitsizliği sorunudur. Karşımızda, tüm insanlığı ilgilendiren evrensel bir sorun bulunmaktadır.

Avrupa, toplumsal, ekonomik ve siyasi alanlarda cinsiyet ayrımı gözetmeme; daha kısa bir ifadeyle kadın hakları (feminizm) kavramıyla Fransız Devrimi sırasında tanıştı. Zamanımızdan yüz kırk dokuz yıl önce, 8 Mart 1857 tarihinde New York'ta yürüyen tekstil işçisi kadınlar, düşük ücretler, uzun çalışma saatleri ve insanlık dışı çalışma koşullarının düzeltilmesini istiyorlardı. Bu yürüyüşün, "Dünya Kadınlar Günü" olması, yürüyüşten elli iki yıl sonra 1909'da Kopenhag Kadın Sosyalist Enternasyonal'inde önerildi. Kabul edilmesi için almış sekiz yıl bekleyen bu öneri, ancak

1977'de Birleşmiş Milletler tarafından ilan edilebildi.

Kadın hakları (feminizm), cinsiyet eşitsizliğini sınırlamaya ve ortadan kaldırmaya çabalayan, her iki cinsde de toplumda eşit gözle bakılması amaçlayan bir fikir akımıdır. Tarihsel bakımdan kadın hakları önce ekonomik, sonra sosyal ve en sonra da siyasi bakımdan düzelme gösterebilmiştir. Önemli kazanımlara rağmen, günümüz Batı dünyasında bile tam bir eşitliğe ulaşamamıştır.

Kadın haklarının hukuk güvencesine alınması, Batı dünyasında "sosyal devlet" ilkesinin benimsenmesi ve uygulamasıyla gerçekleşmiştir. Önce kadın ve erkek işçiler arasındaki ücret eşitsizliği biçimsel olarak giderilmiş; fakat işverenin işe alırken erkek işçi tercih etmesi ve halen kadın ücretlerinin erkek ücretlerine göre geride bulunması çözümlenemmiştir. İşyerlerindeki sağlık koşullarının düzeltilmesi, kadın işçilerin ağır işlerde çalıştırılma yasağı, ana ve çocuk sağlığına ilişkin önlemler alın-

Tarık Ziyad Gülcü
Çankaya Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi
İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğrencisi

ması, doğum izni gibi sosyal haklar daha sonra gündeme gelebilmiştir. Etkili bir sosyal güvenlik ve denetim mekanizması kurulamazsa işveren, saydığı sosyal haklar nedeniyle kadının işçiyi işe almak istemeyecektir. Seçme ve seçilme hakkı ise en geç uygulanabilmiştir.

Türkiye’de 1909’dan beri Batı etkisiyle yaşanan gelişmelere karşın kadın hakları konusunda pek çok sorun bulunmaktadır. Hukuki alanda eşitlik genellikle sağlanmış gibidir. Hızlı nüfus artışı, sağlıksız kentleşme, işsizlik oranının yüksekliliği bir araya gelince anayasa ve yasalardaki güvencelerin bütün çalışanlar, özellikle de kadınlar için bir anlamı kalmamaktadır.

Ne yazık ki kadınların ülkemizde tam anlamıyla ekonomik bağımsızlıklarını kazandıkları düşüncesi ortaya atılamaz. Daha çok tekstil alanında istihdam edilen kadınlar sigortasız, asgari ücretin bile altında bir ücretle, her türlü sağlık güvencesinden yoksun olarak çalışmaktadırlar. Hem üretim hem de istihdamın büyük bir bölümü kayıt dışıdır.

Politik açıdan incelendiğinde bir özellik göze çarpar: Atatürk, birçok Batı ülkesinden bile daha önce Türk kadınına seçme ve seçilme hakkı getirmiştir; ancak kadın milletvekili, belediye başkanı, belediye meclisi, il genel meclisi üyesi sayılarının çok yeterli olmadığı net olarak görülmektedir.

Kadın erkek eşitliği arayışı bizi eğitim faktörüyle yüzleştirmektedir. Bu da bize kadın haklarının ülkemizde her bölgede ve her toplumsal-ekonomik kesimde aynı olmadığını çok açık bir şekilde anlatmaktadır.

Toplumsal açıdan ele alındığında kadına ayrımcılık yapıldığı görülmektedir. Meslek ve iş seçimi, miras gibi konularda bunu gözleyebiliriz. Ülkemizde aile içi şiddetin yaygın olduğu ve bunun psikolojik açıdan aile fertlerini etkilediği de rahatlıkla ifade edilebilir.

Sonuç olarak, kadının toplumsal rolü tarihin başlangıcından beri sorgulanmıştır. Kadınlar dünya çapında ve özellikle ülkemizde ekonomik, politik, sosyal açılardan ve eğitim hayatında ayrımcılığa maruz kalmaktadır; çünkü bir haktan yararlanma, onu kullanabilme olanakları; yasalarda o hakka sahip bulunmaktan çok daha önemlidir. Bu sorunların üstesinden gelmek için, kadınların toplumda karşılaştıkları problemler analiz edilmeli ve bunların neden ve sonuçları üzerinde durulmalıdır. Kadınlar, sorunlarını demokratik hakları olarak sivil toplum kuruluşları aracılığıyla duyurabilmelidir. Son olarak, görsel ve yazılı medya kadınların sorunlarını zaman zaman işlemelidir. Böylelikle kadınların tüm sorunları sona ermesinde hayatları boyunca önlerine konan bu engeller aşılabılır.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- Alkan, Türker, Kadın-Erkek Eşitsizliği Sorunu, AÜSBF Yayını, Ankara, 1982
- Arkan, Çiğdem. Türkiye’de Görme Özürlü Kadınlar ve Kadına Yönelik Şiddet. www.huksam.hacettepe.edu.tr
- Durkan, Ayşe. www.bianet.org. 26.01.2006
- <http://en.wikipedia.org/wiki/Feminizm>
- <http://www.hurriyet.com.tr>, 09.02.2006
- <http://www.milliyet.com>, 21.05.2005
- <http://www.sabah.com.tr>, 05.12.1998

Kadın

Fisun Bıçakçı
Çankaya Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi
İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğrencisi

“Yemek hazır mı hanım?” İçeriden gelen, kaba ve anlamsız bir sestir, mutfağdaki kadının kulağına ilişen. Kadın, evini çekip çeviren, yemeği hazırlayan, çocuklarına bakan, çamaşırı yıkayıp yıkamadığının hesabı sorulan kadın.. Evini sırtlanan; ama hiçbir zaman evin reisi olamayan kadın.. Zaten nasıl olabilirdi ki? Dinlerin bile ikinci sınıf insan muamelesi yaptığı, Havva’dan kalma günahı içinde taşıyan kadın. Kadınlığını unutmuş kadın, kimliği kaybolmuş kadın. Dura yazan kadınlar, geçip giden zaman, gün yine bitiyor işte, dünkü gibi, yarınki gibi...

Belli bir saatten sonra dışarı çıkamayan, çıksa da ürkek ve hızlı adımlarla evine dönen çaresiz kadın. Toplumun şekillendirdiği anne kimliğiy-

le bile hak ettiği saygınlığa erişemeyen kadın. Çocuklarıyla var olduğu düşünülen, otuz yaşına gelmişse evde kalmış kız kurusu denilen kadın. Oysaki erkekler değil mi kadınları anlamlamak zor iş diyen. Bilgi birikimimiz, tecrübe-miz ya da duygumuz mu bizi anlaşılmasız kılan? Toplumdan ruha, erkekten bedene durmadan devam eden bir tecavüz..

Bugün farklı iş alanlarında başarıyla mesleğini gerçekleştiren pek çok kadın olmasına rağmen, yine de erkeğin başarısının makbul geçtiği bir toplumda yaşıyoruz. Tarihe dönüp bakacak olursak kadın haklarını elde etmekte bile o kadar gecikmiş ki. İkinci Meşrutiyet mi gelmeliydi illa kadın haklarından söz edebilmek

için. Bu gün bayan diye bir tabir çıkmış, korkar olmuş insanlar “kadın” demekten. Sınırlar kadını kadınlığından korkutur olmuş, susturulmuş kadınlar. Heykel gibi donuk, ifadesiz kadınlar. Kendini saniye farkıyla geriden takip eden var oluşunu var edemeyişinden yitip giden kadınlar..

Kadın ve cinsellik. Bu gün ilişkilerde uyumlu olması beklenen en önemli özelliklerden biri cinsellik. Kadının dişiliği, erkeğin üreme arzusu. Kadının bekâreti, kızlık zarı, kadının doğurganlığı. Yüksek sesle konuşulamayan, konuşma cesaretini gösterenlerince susturulduğu bir toplum. Peki ama kadın kadın olmaktan başka ne olabilir ki? Kadını, kadın olmak ayıpmış gibi bir ruh haline sokmuyor muyuz “erkek gibi kadın” diyerek. Meltem Arıkan diyor ki “Elini vicdanına koy ve düşün. Hangi erkek, iş yatmaya gelince, orospu gibi bir kadın yerine, erkek gibi bir kadınla yatmak ister?”

Kadın kaşıyla, gözüyle, bedeniyle mi vardır sadece? Nerede kaldı kadının fikirleri, bakış açısı, olgunluğu. Kadını duygu ve tutkuların yönettiğine öyle inanmışız ki akli yok gibi sanki kadının. Gülen kadın, ağlayan kadın, coşkulu kadın, tutkulu kadın, sabırlı kadın, suskun kadın, cüretkâr kadın, aşâğılık kadın, sevimli kadın, pratik kadın, hamarat kadın vesaire; ama yok işte dillerde akıllı kadın, zeki kadın, düşünen kadın. Belki de yüzü gözü kocası tarafından morartılmış, feryat figan yakınan kadınları görmek, güçsüz ve aciz olduklarına inanan bir toplum hâline gelmişizdir. Bu döngüden aynı acıyla paylarını alıyor kadınlar, dilsiz kadınlar.

Oysa bu gün dünyaya baktığımızda zekâsıyla, çalışkanlığıyla, hırsıyla, zirveye tırmanan o kadar çok kadın var ki. Şirketlerin genel müdürleri, idare başkanları, halkla ilişkiler müdürleri, yönetim kurulları, insan kaynakları departmanları başarılı kadınlarla doludur. Ve kadın sanatçılar, ressamlar, fotoğrafcılar, heykeltıraşlar, reklamcılar, tiyatrocular... Herkes aşınadır bu toplumda biraz da olsa Zuhal Olcay’a, Demet Akbağ’a, Candan Erçetin’e, Ayşe Kulin’e, Sezen Aksu’ya. Söylemiştir çoğumuz bir kez de olsa Müzeyyen Senar’ın “Benzemez Kimse Sana” adlı parçasını. Yeşilçam’ın unutulmaz güzel yüzlü, sevgi dolu kadınları. Keşke farkına varabilsek birey olarak var olma çabası gösteren her kadını.

Eğitim seviyesi ne olursa olsun, ne kadar modern görünürse görünsün, beklemez mi her erkek eşinin biraz da anası gibi olmasını. Unutur aradaki yaş farkı, yaşam standartları, eş ve anne koyulur işte bir şekilde aynı kefeye.

Bugün kutluyor olsak bile 8Mart’ı, haklarının bilincinde olan kadın sayısı hâlâ o kadar az ki. Ve ne yazık ki silinmedi hâlâ eşinin üç adım gerisinden yürüyen kadın portresi. Korunmaya muhtaç, zavallı görülen kadınlar. Bir güne sığdırmak olur mu hiç kadını; kadını anlatmaya yeter mi bir gün? Kadın sıkışmış gibi sanki, nereye çevirse yüzünü korkular. Kadın bir anlatabilse içindekileri.

Başlamak gerekmez mi kadının doğumundan, kızken bu dünyaya gelmemiş sayılmasından. Beşik kertmesiyle kaderi yazılan, oyuncak bebeğiyle oynamadan otlaklara salınan kadınlar bu memleketten değiller mi yoksa? Mahsul toplayıp, hayvan güdeceğim derken, kendisi yeşermeden büyüyen, dalından koparılan kadın. Gençliğine iki koyun bedel biçilen, gerdanında beşibiryerdesi ile henüz tanımadığı dünyada, bilmediği bir dünya evine giren kadın. On dört yaşında evlendirildiklerini anlatmadı mı size nineleriniz? “Döllenmelerini ve üzerilerine kuma gelince dellennmelerini”, “Bu töreye doğan kadın ölümle kurtulur” diyordu Ayşe Kulin , ne yazık ki kitaplarının parmakla sayılabilecek kadar az erkek okuru olan derin düşünceli kadın.

Damsız girilmeyen mekânlara damlarıyla giren; ama gözü damından başka herkesi gören erkekler. Çocuk masumiyetiyle bacaklarını açıp oturan ve “ört kızım bacaklarını ayıp!” sesiyle geçmeden uyarılan çocuk kadınlar. Kırılmalı, duyarlılığı, açıklığı, zarıflığı ve duruluğuyla kadın. Otoriteyi elden bırakmak istemeyen, kırılmalı ve duygusallığı kadına yakıştıran arslan gibi adamlar. İçi üşüyen, bedeni titreyen, gözü yaşlı kadınlar. Belki de yaşama tutunmadığınız için bu kadar büyüktür hüznünüz, sakladığınız için kendinizi etraftan, daha da önemlisi kendinizden. Hayat acısıyla tatlısıyla bir bütün değil mi? Peki o zaman kadını durduran ne? İncinmeyi, acı çekmeyi, hırpalanmayı, düşmeyi, hayal kırıklığını, mutsuzluğunu göze alıp balıklama dalması gerekmez mi hayata? Ölümle burun buruna mı gelmek gerekiyor hayatın anlamını değiştirebilmek için? Harekete geçin hadi artık kadınlar!!!

Siyah ile beyaz, doğu ile batı gibi zıt kutuplar olan; ama yine de birbirini tamamlayan, her ne kadar şikâyet etseler de birbirlerinden vazgeçemeyen, %83’ ü evliliği tercih eden bir toplum. Resmin ortasındaki gizemli bir figür gibidir kadın, göz alıcı; ama anlaşılmaz.

Belki de bu coğrafyada kadın olmak anlaşılammamak demektir..

**Kadın kaşıyla,
gözüyle, bedeniyle
mi vardır sadece?
Nerede kaldı
kadının fikirleri,
bakış açısı,
olgunluğu.**

İkinci İmparatorluk

Melih Akkurt
Çankaya Üniversitesi
Hukuk Fakültesi Öğrencisi ve
Öğrenci Konseyi Başkan Yardımcısı

Sovyetler Birliği'nin dağıtılması Rusların yeniden ulusal, siyasi prensipler üzerinde kurulabilmesi ve böylece ulusüstü jeopolitik İmparatorluk çerçevesinde etnik kimliklerinin korunması için gerekli ve planlı bir hamle idi. Rusya Federasyonu'nun ideolojisi, devletçilik anlayışı üzerinde kurulan Rus şovenizmiyle, Rus Bolşevizminin karışımına, onu "ulus devlet" düzeyine götürmeyi engelleyecek "Ruslaştırılmama" düşüncesinin harmanlanmasıyla yeniden oluşturulmuştur. Bu yeni devlet, farklı milletlerden oluşan on altı muhtar cumhuriyet ve altı özerk bölgeye bölünmüş olmasının yanı sıra, ekonomik etkenler nedeniyle bölünmüş bir toplumdur. Planlı ekonomiden özel mülkiyet tabanlı piyasa ekonomisine geçişin en belirgin sonucu insanların gelirleri arasındaki farkın ve bunun sonucu olarak da yaşam standartları arasındaki mesafenin giderek açılmasıdır. Bugün Rusya'da kişi başına düşen gelirin sekiz bin dolar olmasına rağmen nüfusun yaklaşık üçte biri yoksulluk sınırında yaşamaktadır; fakat, sayıları iki elin parmaklarını geçmeyecek kadar insanın son on yıl içinde sahip oldukları mal varlıklarının değeri milyar dolarlarla ifade edilmektedir.

Putin'in yeni yönetim anlayışının temelinde hiç şüphesiz ki, Yeltsin'den farklı olarak tek başına ve güçlü bir yönetim bulunmaktadır. Yeltsin'den iktidarı vekaletle devralan Putin, 26 Mart 2000'de oyların yüzde 52,5'ini alarak Devlet Başkanı seçildi. Geçiş döneminde devlete ait malları çok az değerlerle üzerlerine geçiren oligarkların, yeni gelişen iş dünyasında yükselmek ile yetinmeyerek, 1990'ların ortasında, likidite sıkıntısına düşen hükümetin iç borçlanmaya gitmesi

ile politikada da nüfuzlarını arttırmaya başlamaları ve 1996 yılında yeniden seçilme şansı gittikçe azalan Yeltsin'in seçilmesi için gerekli finansmanı ve desteği sağlamaları sonucunda oligarkların devletin üst kademelerinde görev almalarına zemin hazırladı. Bu yeni sosyolojik yapının bireyleri, devletin verdiklerini bir gün geri alabileceğinin farkında olduklarından, daha sonraki seçimlerde de kendilerinin çıkarlarını kollayacak liderlerin başa gelmesi için çalıştılar ve iktidardakilerle çatışmamaya özen göstererek beş aşamalı planlarının ilk üç aşaması olan kapital toplama, basın ve Duma üzerinde görevli etkinlik kurma devreleri başardılar. Parlamento üzerinde tam bir etki sağladıktan sonra başbakanlık makamını ele geçirerek devlet başkanlığı makamını da ele geçirmeyi nihai hedef olarak belirlediler. Bu hedefler doğrultusunda seçimlerde Putin'i destekleyerek iktidara gelmesinde büyük rolü olan oligarklar için Putin'in izlediği politikalar beklenen bir gelişme değildir ve oligarklar için tam anlamıyla sürpriz olmuştur. Bu nedenle oligarkların iktidar oyunu Putin'in gelmesiyle bozulmuştur. SSCB'nin egemen sınıfının ayakta kalan kesimi, Nomenklatura (ordu, FSB, İçişleri Bakanlığı ve diğer güvenlik örgütleri temsilcileri ile Dışişleri ve üst düzey Kremlin bürokrasisi temsilcileri dahildir), Rusya'da son on yıl içerisinde devasa imkanlara kavuşan oligarkların sahip oldukları finansal ve politik güçler sebebiyle bürokrasi ve siyasetin kontrol edileceği boyutların çok ötesine geçmesini içlerine sindiremeyerek oligarkları yolsuzluk, cinayet, gelir ve kurumlar vergisini ödememe, evrakta sahtecilik ve başkasına ait olan varlığı harcama suçlarından dolayı tutuklatarak mal varlıklarına el koymuş ve bazılarının da yurt dışına kaçmalarına sebep olmuştur. Rusya'da tedavi yöntemi hastalığın kendisinden daha kötü durumdadır. Zira Putin de oligarkların desteği ile seçimleri kazanmıştır ve 2007 seçimleri için anayasa değiştirildiği takdirde yine bazı oligarkların desteğiyle kazanacaktır.

Putin, birkaç yıl içerisinde milyarlarca dolar kazananlardan bunun hesabının sorulacağını; ancak her şeyin kanunlar çerçevesinde yapılacağını söylemiştir ve Başsavcı Vekili de, özelleştirme uygulamalarının yeniden gözden geçirilmesini ve gerekirse iptal edilerek millileştirmeye dönülebileceğini açıkça belirtmiştir.

Rusya'da "yönetilebilir demokrasi" anlayışını beğenmeyen ve bu sebeple de politikaya ilgi

gösteren oligarklar; Rusya'daki mevcut başkanlık sisteminden de memnun değildir. Oligarklar, Fransa'da olduğu gibi yarı başkanlık veya parlamenter sistemin Rus halkına daha çok yarar sağlayacağını iddia etmektedir.

Oligarkoperasyonlarını yürüten Kremlin'deki 'devletçi' kanat ile Sovyetler Birliği dönemi özlemi ile yaşayan Rus halkının fakir çoğunluğu, Rusya'daki oligark avını olumlu karşılar; Putin "Robin Hood" imajı geliştirmiş ve sahip olduğu halk desteğini daha da artırmıştır; fakat Hodorkovski'nin tutuklanmasının ardından Rusya ve uluslararası borsalarda işlem gören Rus hisselerinde yaşanan düşüşler sebebiyle genel toplumda Rusya yirmi milyar Dolardan fazla bir kayba uğramıştır; Rusya ve Başkan Putin, uluslararası arenada imaj kaybına uğramıştır; yerli ve "yabancı sermaye" kaçıışı en üst seviyeye çıkmıştır ve bir çok oligark malvarlıklarını çok düşük fiyatlarla Batılı şirketlere satmayı düşünmeye başlamıştır. Putin, oligarklara karşı savaş açmakla doğru bir karar vermiştir; ancak bu amaca ulaşmak için izlenen metot yanlış. Rusya'da gittikçe güçlenen bu devletçi zihniyetin özellikle de stratejik sahalarda kontrolün yeniden devlete geçmesi için çalışmalarını ve millileştirmelerini çeşitli gerekçelerle devam ettirecekleri düşünülebilir.

Putin iç politikada tüm rakiplerini tasfiye ederken; Rusya'nın da bölgesel bir süper güç ve bir enerji süper gücü olma yönünde çalışmalarına Avrasya Projesi prensiplerine uygun olarak ABD'nin açık hedefi haline gelen İran ile işbirliği yaparak sağlamaya çalışmaktadır.

Putin'in ekonomi politikasına, Irak savaşı sonucunda petrol fiyatlarının artması da eklenince Rusya IMF'ye olan tüm borçlarını ödemiş ve Almanya'dan sonra dünyada 170 milyar dolar ile ikinci en fazla nakit döviz rezervi bulunduran ülke konumuna yükselmiştir.

Türk-Rus ekonomik ilişkilerinin gün geçtikçe artması Rusya'nın BM Güvenlik Konseyi'nde "veto hakkı" bulunduğu da dikkate alınarak KKTC lehine kullanılmalıdır.

Rusya'nın en önemli sorunlarından bir diğeri ise her yıl nüfusunun 1-1.5 milyonunu özellikle alkol tüketimi nedeni ile kaybetmesidir. (Putin, seçimlerde halkın desteğini almak için ucuz ve kaliteli "Putinskaya" olarak bilinen votka imal ettirmiş, seçimlerden sonra ise votka fiyatlarına aşırı zam yaparak halkın alkol tüketimini azaltmaya çalışmıştır) Putin, nüfusun artması ve güçlü bir Rusya için ikinci çocuğunu dünyaya getiren ailelere on bin dolar yardım kampanyası başlatmıştır. İstanbul Ticaret Ateşesi V. İlsky, Türklerin üreme kabiliyetlerinin yüksek olduğunu ve bu nedenle Türk erkeklerin Rus bayanlar ile evlenmeleri için evlilik planı düşündüklerini ve böylece Rusya'nın daha güçlü bir ülke konumuna ulaşmasını istediklerini açıkça belirtmiştir.

Kafkasya'da Putin Ruleti

"Medeniyetler Çatışması"nın ilk vuracağı yerlerden birisinin Rusya olacağı fikri stratejistler arasında itibar kazanmış ve ayrıca BM Genel Kurulu'nda ve Güvenlik Konseyi'de konu üzerine görüşmeler yapılmıştır.

Rusya kalkınma mücadelesi verirken ayrıca etnik federasyonun gevşek bağları üzerinde toprak bütünlüğünü koruma konulu trajik oyun bölüm bölüm sahneye koymaya başlamıştır. Oyunun sahne sayısını uzatarak son sahnesinin geç oynanması amacıyla Putin başa geldiğinden bu yana söz konusu meseleye merkeziyetçi bir açıdan bakmış ve olası bir bağımsızlık halinin domino etkisi yaratabileceği ve bu bölgelerin Rusya'ya karşı askeri üs olarak kullanılacağı ve sonunda Rusya'nın işgal edileceği düşüncesi ile yönetimde ekonomik ve siyasi değişikliklerde yapmıştır: Devlet başkanının; yani kendisinin, seçilmiş yöneticileri (federe cumhuriyetlerin devlet başkanlarını) görevlerinden alabilme yetkisi tanımış, Rusya Federasyonu'nu yedi federal bölgeye ayırmış ve bu federal bölgelerdeki yöneticileri (2 bölge dışındaki tüm valileri) başkanın atayabileceği yeni bir "federal" devlet modeli oluşturmuştur (7).

Putin'in yeni yönetim anlayışının temelinde tek başına ve güçlü bir yönetim bulunmaktadır.

1.Sovyetler Birliği'nde her zaman zıt unsurlar bir arada bulunmuştur. Sovyetler hem Avrupalı hem Asyalı idi. 11 saat dilimine bölünmüştü; 12 ülkeye, üç okyanusa sınırlı vardı. Kuzeydeki topraklarının çoğu donmuştu; güneyindeki cumhuriyetlerde ise pek çok çöl vardı. Çoğunlukla Hristiyan bir toplumdur; ancak aynı zamanda dünyanın en büyük beşinci Müslüman ülkesiydi. Nüfusunun yarısı Rus olsa da yüzden fazla etnik grup yaşıyordu. Rusça'nın en çok konuşulan dil olmasına rağmen ayrı alfabelerin kullandığı yine yüzden fazla dil de, sınırlar dahilinde konuşuluyordu.

2.Rus tarihinde, iktidar ilk kez devrim, darbe olmadan yasal yollardan devredilmişti.

3.Üç kısma ayrılabilir. Bunlardan ilki ve en çok pay sahibi olanlar "Fabrika Müdürleri" olmuştur. Bu kesim özelleştirme başladığında yöneticisi olduğu fabrikayı rahatlıkla üzerlerine geçirmişlerdir. İkinci kesimi Nomenklatura oluşturmaktadır. Daha çok eski bürokratlardan oluşan bu sınıf ise ikinci en çok payı alan kesim olmuştur. Ellerindeki bürokrasi gücünü fabrika ve devlete ait petrol alanları bu kesim ile buralarda yöneticilik yapanlar arasında paylaşmıştır. Oligarşi yolunda hızla ilerleyen üçüncü kesimi ise bunların dışında olmalarına rağmen önceki saydığımız kesimlerle de işbirliği yaparak ve iyi fırsatlar kollayarak zengin olanlardır

4. Hukuk Fikültesi mezu olan Putin'in hukuk anlayışından bir başka örnek: Çeçen-Rus savaşında bir gazetecinin kaçırılması üzerine, bu duruma karşı neden girişimde bulunmadığı sorulduğunda Putin "o Rus gazeteci değil" ifadesinden sonra röportajı yapan gazetecinin "ama o bir Rus vatandaşı" demesi üzerine, Putin "Rus vatandaşsı ülkesinin kanunlarına uygun hareket etmeli ki aynı kanunlar kendisi için de geçerli olsun" yanıtını vermiştir.

5.Ruslar Rusya'daki demokrasi için, Putin'in otoriter liberal politikalarla siyasete karşın oligarklarla mücadelesi, bazı muhalif gazete ve TV kanallarını kapatması ve ülke genelindeki merkeziyetçi politikalarından dolayı, "yönetilen demokrasi" terimini kullanmaktadır.

6. Bunu oligarkların kendileri için mi, yoksa halk için mi istediklerini kestirmek güçtür ancak, kesin olan şu ki, oligarkların iktidar üzerindeki kontrolleri, maddi güçlerini kullanarak seçirecekleri milletvekilleriyle parlamenter sistemde şimdikine göre çok daha kolay olabilecektir.

Putin karikatür krizinde karikatürleri yayınlayan gazeteleri kapatarak ve Hamas'ı terör örgütü olarak kabul etmediğini beyan edip Moskova'ya davet ederek şık bir siyasi manevra ile Rusya'da yaşayan Müslümanların taktirini kazanmış ve merkezîyetçi politikasını güçlendiren bir adım daha atmıştır.

Putin'in reformlarının en temel hedeflerinden birisi de son yıllarda ivme kazanan Rus milliyetçiliği(8) doğrultusunda, Rus ve Slav nüfusun yerel halklara oranını artırarak hem asimilasyonu hızlandırmak hem de yerel halkların mümkün olduğunca az temsil edilmesini sağlamaktır. Kafkasya'nın jeostratejik önemini gözardı etmeyen Rusya, uzun süre önce bölgedeki cumhuriyetlerin (Adige, Karaçay, Çerkes, Kabardin-Balkar, İnguş, Çeçenistan, Dağıstan Cumhuriyetlerini) ortadan kaldırılmasını planlamış ve ilk adım olarak Adige Cumhuriyeti'nin Krasnadar Eyaleti ile birleştirilmesi ve böylece Adige Cumhuriyeti'nin feshedilmesini gündeme getirmiştir. Başlangıç olarak, Adige Cumhuriyeti'nin seçilmesinin nedeni Adige Cumhuriyeti'nin Rusya içindeki en sakin yer olması ve nüfusunun sadece yüzde 24'ünün Adigelerden oluşmasıdır. (9) Rusya Federasyonu'nda yer alan feredere cumhuriyetlerde Sovyet sisteminden kalan Eşdeğer Temsil (Paritet) Sistemi uygulanmaktadır. Bu sisteme göre yerel halk azınlık olsa bile yerel iktidarın sahibi olabilmektedir. Bu nedenle Adige Slavlar Birliği Adigelerin azınlık teşkil etmesine rağmen devlet kontrolünü ellerinde bulundurmalarını kabul etmemektedir. (10) Adigey Slavlar Birliği'ne Moskova merkezli medyanın destek vermesine rağmen; Moskova'dan destek almayan bir kısım medya ise Adige Cumhuriyeti'nin "2. Çeçenistan olma yolunda" olduğunu belirterek Adigelere "mesaj" vermektedir.

Putin, Rusya'nın "Türuncu ve Kadife Devrimler" ile Gürcistan ve Ukrayna'daki etkinliğini kaybetmesinden hemen sonra ABD Başkanı Bush ile görüşerek Gürcistan ve Ukrayna ile Çeçenistan'ı deyim yerindeyse takas etmiş ve tam da Rus sivil toplum örgütlerinin Kafkasya'da barış için Putin ile görüşmeyi istedikleri sırada Putin'in, Çeçenistan Devlet Başkanı Aslan Maskhadov'u öldürterek(11) "prestijini" korumaya çalışmıştır. Böylece barış görüşmeleri de askıya alınmıştır.

Putin'in merkezîyetçiliği güçlendirmek için ve Kafkasya'daki cumhuriyetlerin tasfiye edilerek asimile politikasını hızlandırmak amacı ile Karaçay-Çerkes Cumhuriyeti'nde Karaçay ve Çerkes halkları arasında gerilim yaratarak, Kabardey-Balkar Cumhuriyeti'nde ise Kabardey ile Balkarlar arasında etnik sürtüşme yaratamadığı için Vahhabiliği destekleyip dini radikalizm yaratarak bu iki cumhuriyeti de tasfiye etmek istemektedir(12). Putin bunun için yerel ve merkezi otorite tanımayan radikal dinci gençleri bastırarak üzere "erken ayaklanma senaryosu" stratejisi ile 13 Ekim 2005 tarihinde iki yüz elli kadar silahlı radikal Müslüman gencin ayaklanarak, Kabardey Balkar Cumhuriyeti başkenti Nalçık'a girmesine neden olmuştur. Putin böylece çıkması muhtemel olan ayaklanmayı kendisi planlayarak kontrol altına almış ve bastırmıştır(13). Moskova yönetimi her 10-15 yılda bir bu oyun ve/ya benzerlerini oynamaktadır. Kabardey-Balkar Cumhuriyeti'nde olduğu şekilde Karaçay-Çerkes'de de benzeri olaylar Moskova yönetimi tarafından planlanmaktadır.

Hiçbir şeyin tesadüf olmadığı "Putin'in Rusyası"nda sıra acaba kimde ve hangi cumhuriyette?

Yararlanılan Kaynaklar:

1. Dudayeva, Alla; Milyon Birinci
2. Dugin, Aleksandr; Rus Jeopolitiği
3. Kalafat, Yaşar; Kırım—Kuzey Kafkasya
4. Tavkul, Ufuk; Etnik Çatışmalar Gölgesinde Kafkasya
5. Yanar, Savaş; Rus—Türk İlişkilerinde Gizli Güç Kafkasya.
6. Kamalov, İlyas; Putin'in Rusyası
7. İbrahimli, Haleddin; Değişen Avrasya'da Kafkasya
8. Ledeen, Michea A.; Liderlik ve Güç Kullanımında Machiavelli
9. Ogan, Sinan; Rusya'da Siyaset ve Oligarşi
10. Stratejik Analiz Dergisi sayı 65
11. Stratejik Analiz Dergisi sayı 67
12. Stratejik Analiz Dergisi sayı 70
13. Stratejik Analiz Dergisi sayı 73
14. Günay, Bekir; Avrupa'dan Asya'ya Sorunlu Türk Bölgeleri
15. Kissinger, Henry; Diplomasi
16. www.usak.org.uk
17. www.avsam.org
18. www.tika.gov.tr
19. www.kafkas.org.tr
20. 31.05.2006 tarihli TGRTEK Ekonomi Kulisi Programı

7. Söz konusu değişiklikler, Avrupa Konseyi'nin 22 Haziran 2005 tarihindeki oturumunda Putin yönetimine yönelttiği 439 eleştiri arasında yer almaktadır. Konsey yapılan oylamada eleştirileri oy çoğunluğuyla kabul etmiştir.

8. Rusya'da son yıllarda dışkinhed (dazlak) olarak bilinen gençler tarafından Hitlerin doğum günü kutlanmakta ve özellikle de esmer tenli yabancılar karşı saldırılar düzenlenmektedir.

9. Diğer bir neden ise Adige teşkilatlarının Karaçay-Çerkes ve Kabardin-Balkar Cumhuriyetinde yaşamakta olan Adigeler ile birlikte Abhaz ve Abazaları da kapsayan "Büyük Çerkezistan Cumhuriyeti" kurmak amacı ile bu doğrultuda Adige Cumhuriyeti parlamentosunda kararlar almalarıdır.

10. Adige Slavlar Birliği'nin demokratik eşitlik ilkesi nedeniyle haklı gözükten eşit temsil karşıtı tezi, Slavların Adige'e Adige'lerden sonra Çarlık Rusyası tarafından getirilmeleri dikkate alındığında demokratik-sosyal eşitlik kavramları ile çeliştiği için hakkaniyet kurallarına (ex aequo et bono) aykırı olduğu görülecektir.

11. Айтса Русча'daki "Когда шах сходит с ума, он идет походом на Кавказ", ("Şah ne zaman çıldırırsa Kafkas'a sefer yapıyor") sözünü akıllara getirmiştir.

12. Bu bölgedeki yerel halkların milliyetçi hareketleri de 1990'lı yıllarda Moskova tarafından ezilerek tasfiye edilince yerel halkların sözcülüğünü dini temelli örgütlenmeler yapmaya başladı. Yerel milliyetçi düşüncelerin baskı altına alınması, eğitimin çökmesi, geleceğe ilişkin umutların yitirilmesi, gelir dağılımının bozulması, alkolizmin yaygınlaşması ve yozlaşmanın artması gençlerin bu düzenden tek çıkış yolu olarak dini görmelerine yol açtı.

13. Başta FSB merkezi ve karakollar olmak üzere ordu ve polis merkezinin bulunduğu on beş ayrı noktaya saldırıda bulunulmuştur. Olaylar sırasında 50 genç ve 40 sivil hayatını kaybetmiştir.

Tuğba Herken
Çankaya Üniversitesi İİBF Siyaset Bilimi ve
Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğrencisi

Kerem Gün
Çankaya Üniversitesi
Türkçe Öğretmeni

“Edebiyat Normal İnsanın İşi Değildir”

KEREM GÜN'LE YENİ ÇIKAN KİTABI *PHOENIX'İN ELLERİ* ÜZERİNE SÖYLEŞİ

Yazma eylemi sizi hayatınızın neresinde yakaladı?

Aslına bakarsan yazma eylemi beni ilkokulda yakaladı; ancak ilkokuldayken bunun yanında ailemin istekleri de vardı. Onlar benim daha çok mühendislik okumamı istedi. Hastalık nedeniyle uzun süre okula gidemedim. Evde geçen vaktimi, tamamiyle okumaya ayırmıştım. Okuma eylemi beraberinde bir birikimi de getirdi ve yazma şeklinde üniversitenin son yıllarında ortaya çıktı.

Şiir ve düzyazının hayatınızdaki yerinden bahseder misiniz?

Şiiri tanımlamak mümkün değil; çünkü şiir bugüne kadar birçok tanımlamalara muhatap olmuşsa da, şiir şudur diye bir sınırlama yapmak mümkün değil. Bu, şiirin doğasına

aykırı bir davranıştır. Hayatımda düzyazının yeri daha fazla. Bilim dalım düşünüldüğünde de düzyazının önemi yadsınamaz.

Neden Phoenix'in Elleri?

Phoenix'in Elleri, kitabın açılış şiiri. Phoenix, benden iki yaş küçük olan kız kardeşimin İnternet ve arkadaş çevresinde kullandığı takma ad. Phoenix, Zümrüd-i Anka adıyla Doğu mitolojisinde yer alır. Öldükten sonra küllerinden yeniden doğan ve bu nedenle ölümsüzlüğe sahip bir mittir. Kardeşimin doğasında hep Phoenix'i gördüm. Zaten bu adın da isim babasıyım.

Kitabınızın başında tanınmak değil; bilinmek, bilinir olmak istediğinizden söz ediyorsunuz. Tanınmak ve bilinmenin edebi hayatınızdaki farkı nedir?

Bana kalırsa tanınmak ve bilinmek tamamen farklı kavramlar. Her şeyin hızla popülerleştiği Türkiye de, tanınmak eylemi birincil amaç olarak ele alınıyor. Eğer kişi, özellikle edebiyat alanında, bir şeyler ortaya koyuyorsa, birincil amacı tanınma ve popülerleşme oluyor. Rahmetli Minâ Urgan'ın bir sözü vardı: 'İyice tanınır ve çok satar oldum; acaba çok mu yavan ve popüler yazıyorum?' Onunla son dönemlerinde tanışma olanağım oldu. Kendisiyle konuştuğumuzda da: 'Ben hiçbir şeyden korkmadım; ancak bundan korkuyorum'demişti. Benim de böyle bir korkum var. Tanınmayı değil; bilinmeyi istiyorum. İnsanların başlarına gelen iyi veya kötü herhangi bir olayda eğer akıllarının bir kenarından yazdığım cümle ya da beyitler geçiyorsa; beni biliyor ve anlıyorlar demektir. Böyle bilinmeyi tanınmaya kesinlikle yeğlerim.

Phoenix, Zümrüd-i Anka adıyla Doğu mitolojisinde yer alır. Öldükten sonra küllerinden yeniden doğan ve bu nedenle ölümsüzlüğe sahip bir mittir.

Kitabınızın başında yıllar önce hayatınıza giren ve sizi etkileyen bir Nâzım Hikmet şiirinden söz ediyorsunuz. O Nâzım şiiri neydi ve sizde nasıl bir etki bıraktı? Bizimle paylaşır mısınız?

Nâzım Hikmet'in şiirleriyle 1989 yılında tanıştım. Nâzım, Türk edebiyat ve düşün dünyasında çok önemli bir yeri kaplıyor. Belki bunu Türkiye ile sınırlamak da doğru değil. Nâzım'ı ilk okumalarımda beni etkileyen ve kitabımın başında andığım şiiri, Bence Şimdi Sen de Herkes Gibisin'dir. Güzel anılara sahip kıldı beni...

Nâzım şiirinin yanı sıra Şems-i Bitlisî'nin Devriye'sinden söz ediyorsunuz ve bu

yapıt kitabınızda da yer alıyor. Onu sizin için özel ve önemli kılan nedir?

Ben baba tarafından Bitlisliyim; ancak babam ne de ailemizin en büyükleri Bitlis'i bir kere bile görmüş değil. Şems-i Bitlisî uzak akrabamdır. Oldukça eski dönemlerden, beş-altı göbekten söz etmemiz gerekebilir. Şems-i Bitlisî Türk düşün ve tasavvufunda çok önemli bir yere sahip. Birçok mutasavvıf gibi dünyevî aşkla da ilgilenmiş. O, şiirlerini daha çok Farsça kaleme alarak yeni anlatım biçimlerini deneyip bilinen kalıpları kırmaya çalışmıştı. Belki Fars diline ilgim de buradan geliyor. Devriye'siyle karşılaştığımda bu beni çok etkiledi. Aynı zamanda hayatı, kitapta referans verdiğim kaynak yardımıyla incelendiğinde görülebilir ki halkın görüş ve sağduyusuna güvenmesi ve lider kişiliğiyle de çağının çok ötesindedir.

Çocukluk temasını şiirlerinize düşüren duygunun kaynağına varmada yazma eyleminin rolü nedir?

Çocukluk herkesin hayatında önemli bir dönem. İnsan kendi başına kalıp düşündüğünde şunu görecektir ki hayattaki en taze anılar yine çocukluk dönemine ait olanlardır. Çocukluk döneminde zihin çok açıktır ve yaşananların hepsi bir bant kaydı gibi arşivde yer tutar. Belki ilerleyen zamanla birlikte bunlar unutulacaktır; ama yaşanan acı ya da tatlı olaylar yaşanmışlığı kimi zaman su yüzüne çıkarabilmektedir. Bu kitapta çocukluğa dair özelemler 'Otobüs Pencereleleri' adlı öyküdeki Ömer karakterinin söylediği bir sözle anlaşılıyor: 'Artık eşyalara aidiyet ekleri getiremiyorum.' Çocukluk benim aklımda her zaman özlem dolu günler ve bir daha yaşanması mümkün olmayan anılar olarak kaldı. Bu kitapta çocukluğa dâhil anlatımlar, içimizden dışarıya doğru genişletebileceğimiz bir çemberde çevremizin bozulmasıyla açıklanabilir. Bu çocukluğa özlemi doğuruyor.

Şiirlerinizde gitme eylemi derin bir imge. Kimi zaman sizi çocukluğunuza, kimi zaman aşka götüren gitme eyleminin eserlerinize hâkimiyetinin sebebi nedir?

Belki de kendi başıma kalma isteğidir. Biz istesek de istemesek de gelişen teknoloji ile birlikte çevremiz görünen veya görünmeyen

bazı kışkıklarla sarılıyor. Cep telefonu, televizyon, İnternet vs. olmadan yapamıyoruz. Gelişme eylemi beraberinde kirli bir kalabalığı getiriyor. Bunların hepsinden sıyrılmak, gitmek ve tek başına kalmak gerekir. Benim hayatımda ortalama beş yıllık planlar vardır. Gitme eylemi, tek başıma kalarak planlar oluşturduğum zaman dilimlerini yaratır. Aynı zamanda gitmek, kaçmanın bir diğer yolu oluyor. Hem birçok düşünceden hem büyük kentten kaçılıyorsunuz.

Şiirlerinizin belli evrelerinde gitme eylemi ölümle anlatılıyor. Sizce gitmek mi ölmektir; yoksa ölüm mü bir gidiş şeklidir?

Bana kalırsa ölüm bir gidiş şeklidir. Yaradılış düşündüğümde ölümün hiçbir zaman bir son olduğuna inanıyorum. Bunu, yerleşik değerlere veya bazı dinsel motiflere zıt olmasına rağmen her yerde gönül rahatlığıyla söylemişimdir. Ölüm hiçbir zaman bir son değildir, olsa olsa bir gidiş; tekrar doğumdur. Bunu Closed ve Open adlı şiirlerimde görebilirsiniz.

Terazi adlı şiirinizde bir kez daha ölmekten bahsediyorsunuz. Sizce bir kez daha ölmek ne için?

Burada bahsettiğim şey asla arabesk bir motif değil. "Bu gün bir kez daha öldüm" diyerek bir defteri kapatmaktan söz ediyorum. Kimi anlarda hayatımıza açtığımız defterleri kapatamayız. Bazı defterlerin o açık olan sayfalarının kapatılması için, içimizdeki bazı düşüncelerin kesin anlamda ölmesi gerekir.

Kitapta adı geçen Şehrazat sizin için bir obje mi; yoksa yaşamdan yola çıkarak eserlerinize giren bir birey mi?

Herhalde 1990'lı yılların son çeyreğiydi. Erdek'te çok değerli bilim insanı Âlim Şerif Onaran, benden Bin Bir Gece Masalları'nın çevirisi için ufak birkaç yardım istemişti. Yapıtın içindeki bazı Farsça kelimelerde çok ufak yardımım dokunmuştu. Şehrazat, bu eserde adı geçen ve kendini ifade edebildiği müddetçe yaşayacak olan bir karakterdir. Konuşmalı, devamlı masal anlatmalıdır ki ölümden kurtulsun. Aslında insanoğlunun doğasında da yer alan bir uğraşın karşılığıdır bu. Benim şiirimde Şehrazat, bir kadın imgesinden çok insanoğlunun kendisini temsil ediyor.

'Siyah gökyüzleri keşfeden denizciler... Kim bilir ne kadar korktular? Denizkızı diye bir şey yok! Olsa olsa rüzgâr sesindeler...'
Mucize adlı şiirinizin bu dörtlüğünden yola çıkarak mucize sizce nedir? Bir olguyu mucize yapan şey nedir?

Mucize yazımı en uzun süren şiirlerden biriydi. Aslında Mucize'yi on dakikada yazdım. Mucize'de problemlen olan bölüm: "İlk denizcilerin keşfettiği yeni gökyüzleri gibi" mısrasındır. Bu sözü bulmam bir yıl sürdü. Her şey vardı; ama oraya öyle bir imge oturtmalıydım ki mucizeyi anlatmalıydı. Kendinizi o ilk denizcilerden biri olarak düşünün ve yeni gökyüzleri gördüğünüzü hayal edin. Bilmediğiniz bir yere doğru yelken açıp, yeni gökyüzleri gördüğünüzde bu sizin için mucize olur. Denizci için bir başka mucizeyse hep hayalini kurduğu; fakat göremediği denizkızının gerçekliğine tanık olmaktır. Bu noktada, bizi sarmalayan ve canımızı sıkan bir dünyada ufak tefek ayrıntılarla karşılaşmamız mucize olarak gösterilebilir. Örneğin bir çocuğun doğumu... Böyle bir dünyaya doğmak ancak bir mucize olabilir.

'Yasakladığın hayallerin var senin. Düşünmeyi yaramaz bir çocuk gibi ister sin...'
Tasma adlı şiirlerinizde geçen bu beyitten yola çıkarak sizce nedir hayalleri yasaklayan?

Tasma adlı bir rock grubuna şarkı sözü olarak yazıldı bu şiir. Bursa'dan çıkan bu gençler, albümlerini hazırladıkları için şiir çalışmaya alınamadı. Şiirin hedef kitlesi, günümüzde ne yapacağına bir türlü karar verememiş genç-

ler. Boynumuza devamlı tasmalar bağlıyoruz ve bu bizi bir şekilde engelliyor. Kötülük yaşadıkça erotik geliyor. Burada erotizmden kastım çekiciliktir. Kötülüğü yaşamak insanlara çekici geliyor. Genç kesim, gündelik yaşama ve değişen dünyaya bakıyor; kötülerin kazandığını görüyor. O halde kötülüğün bir çekiciliği olmalı, diyorlar. Düşünmeyi yapmaz bir çocuk gibi istiyoruz; ancak yasakladığımız hayaller bunu engelliyor. Aslında herkes yasaklamalarla bir yere varılamayacağının farkında ve ilk yasağı biz kendi içimizde koyuyoruz. Bu ilk yasağı koyduğumuzda, bir ilk günah metaforu gibi, geriye dönemiyor ve bu yasağın esiri oluyoruz.

Şiirlerinizin üzerine uzun uzun konuştuk. Kitabınızda otuz iki şiir yer alıyor. Sizin için diğerlerinin arasından ayrılan ve özel olan bir şiir var mı?

Maruf... Ben Kahire'deyken yazdım Maruf'u. Kahire'de bir süre bulunduktan sonra Sina Çölu'ne gittim. Geceyi bir bedevi çadırında geçirdim. Gece çölde bir siz varsınız. Karanlık ve gökyüzü hiç bu kadar yakın olmuyor. Orada otururken aklıma Hadramut kadınları geldi. Bilmeyenler için anlatalım: Peygamber öldükten sonra Hadramut denilen bölgede, kadınlar özgürlüklerinin ellerinden alındığı gerekçesiyle şenlikler yapmaya kalkıyor ve tabii ki cezalandırılıyorlar. Rivayet ederler ki hâlâ o bölgede doğan kadınların yüzlerinde hiç silinmeyen bir hüznün vardır. Şiirin adını "maruf" koymamın nedeni de buydu. Maruf iki anlama geliyor: Herkes tarafından bilinen

ve dine uygun olan. Maruf'u, barındırdığı Diwan edebiyatı öğeleriyle de çok seviyorum. Maruf'ta bir imkânsızlık var. Çölde aklıma tüm bunlar ve dostum olan bir insan geldi. Onun yüzünde de benim hiçbir zaman çözümediğim bir hüznün vardı. Hepsini birleştirdiğinde, hele ki sessiz ve yalnız kaldığınız bir çölde, ortaya çıkan tablo Maruf'tan öteye gidemiyor.

Şiirlerinizin ardından kitabınızdaki denemeler karşılıyor bizi; fakat bu bölüm "Denememeler" adıyla verilmiş. Neden denememeler? Deneme yazmanın sizin için öneminden bahsedermisiniz?

Ara sıra bazı dostlarım bana şair yakıştırmalarında bulunuyor. Ben bunu kabul etmiyorum. İsterseniz alçakgönüllülük isterseniz mükemmeliyetçilik deyin; ancak denemede de çok başarılı olduğumu iddia edecek değilim. Bu yüzden "denememeler". Bir de bu adla Ferhan Şensoy'un bir kitabı vardır. Ferhan Şensoy'a da ufak bir göndermedir aslında bu. Her zaman aklımdan geçenleri şiirle ifade edemiyorum. Düzyazı burada devreye giriyor. HaberX'te yazdığım yazıların bir ikisi dışında tamamı deneme ruhuyla yazılmıştır. Köşe yazılarımı deneme formatına dökmeye çalışıyorum; çünkü deneme insana sınırsız özgürlükler sunuyor.

Aşkın gerçek kudretini anladığımız gün dünyanın bambaşka bir sabaha uyanacağını söylüyorsunuz. Denemelerinizden yola çıkarak, insanları aşkın gerçek kudretinden uzak tutan sizce nedir?

Değişimin olumsuz yönde olduğu bir dünyadayız. Bana kalırsa, yaşamın özünü ve Tanrı dediğimiz kavramı hafızamızda anlaşılır kılan sevgidir. Her geçen gün sevgiden daha da uzaklaşıyoruz. Bunu söylemeye çalıştım ve bu sözle belki ileride var olabilecek çok daha büyük bir uyanışın haberciliğini yapmaya çalıştım. Bu konuda çok laf söyleniyor. Bir "Altın Çağ"ın varlığından ve insanlığın büyük bir uyanışla realitenin farkına varacağından söz ediliyor. Hani derler ya: "Bir insanı sevmekle başlayacak her şey." Ne yazık ki günümüzde bir insanı sevmekle başlamıyor her şey. Eğer sevgi verecekseniz bunu bir kaynağın etrafına ışık vermesi gibi her yere yaymakla yükümlü-sünüz; çünkü sevgi tüketildikçe çoğalır.

Denemelerinizin ardından kitabınızda bir de öykünüz bulunuyor. “Otobüs Pencereleeri” Bu öykünün nasıl ortaya çıktığından bahseder misiniz?

Benim evim okula oldukça uzak. Yağmurlu bir günde otobüsüm durakta durdu ve benim dikkatimi çeken bekleyen kalabalık değil; bir banka tabelası altında duran çift oldu. Erkek, çok korumacı ve samimi bir tavırla kıza sarılmıştı ki aklımda yavaş yavaş öykünün çatısı oluşmaya başladı. Ana karakter Ömer’in yazdığı mektubun bitimiyle öykü de sonlanıyordu. Aradan on beş yirmi gün geçti ve ben yine bir ‘gitme’ eylemi gerçekleştirerek kışın ortasında yazlığın yolunu tuttum. Bu öyküde eksik kalan bir şeyler vardı; fakat zorlamama rağmen çıkmıyordu. Erdek’te iki gün içinde kırk sayfalık öyküyü bitirip döndüm.

Öykünüzde bulunan Ömer karakteriyle Kerem Gün arasında benzerlikler ya da farklılıklar gözlelediğiniz oldu mu?

Düşünce bazında baktığımızda Ömer ve Kerem arasında inanılmaz benzerlikler var. İkisinin de dünyayla sorunları var. Özellikle Ömer’in bir yalnızlık problemi var. Bu problem, Ömer kadar olmasa da, bende de var. Ömer’in bir noktada insanlara kuşkuyla yaklaşması, karşılaştığı sorunlar karşısında önceden bir karamsarlığa düşüp daha sonra hemen bunu bir programa dökmesi ve bazı basamakları takip ederek sorunları çözmeye yanaşması, sorunların özüne müdahale etmesi, tek çözücünün kendi olduğunu bilmesi benden bir takım izlerdir. İkimizin ortak bir paydası daha var: 03.03 şiiirime de konu olan 17 Ağustos 1999 depremini her ikimiz de yaşadık.

Sizce edebiyatın günümüzde durduğu yer nasıldır? Popüler kültürden yola çıkarak tanımlar mısınız?

Özellikle okuma ve yazma uğraşı Avrupa ve Amerika’da git gide yükselen bir değer olarak karşımıza çıkıyor. Türkiye ne yazık ki birçok alanda olduğu gibi bunun da tam tersi yönde hareket ediyor. Yazın dünyasını ele geçiren popülaritenin insanlara en az bir pop yıldızı kadar kazanım sağladığının farkına varan birçok kişi, yeteneği olsun olmasın, günümüzde kitap yazarlığına soyun-

du. Hiç beklemediğiniz bir insan, kendisini yazar olarak tanımlamasa bile Yılın Edebiyatçısı Ödülü’nü alabiliyor. Hâl böyle olunca Türkiye’deki edebiyatın durumunu çok iyimser bir gözle değerlendiremeyeceğim. Kitap okuma oranlarına bakmamız bile bunun için yeterli bir kanıttır. Bu ülkede kütüphanesinin ebatlarına göre kitap alan insanlar var. Kimi zaman boşa kürek çektiğimizi düşünmüyorum değilim. Bir gün bu değişecek; çünkü bazı çevrelerde esaslı bir uyanışın ayak seslerini duyuyorum.

Daha sonraki kitap projelerinizden bahseder misiniz?

Basılmayı bekleyen iki tane kitabım var. Bunlardan teki Peyami Safa hakkında. Kitapta yazarın yapıtlarına parapsikolojik bir çerçeveden bakmayı denedim. Bu belki Türkiye’de hiç alışık olmadığımız bir eleştiri kitabı olacak. Diğeriyse, Türkiye ile İran’ın Meşrutiyet Dönemlerindeki benzerliklerin kadın hakları ve edebiyatı çerçevesinde ele alınmasını konu ediyor.

Son olarak edebiyata gönül vermiş kişilere neler söylemek istersiniz?

Kesinlikle yılmazsınlar. Edebiyat normal insanın işi değildir. Edebiyatçı olanın akıl sağlığından biraz şüphe etmek lazım. Hele ki şair olanın... Çünkü şair, kendi gerçekliğini var olan düzenin üzerine yeni bir dünya şeklinde oturtur. Türkiye'de, yazarından en üst basamaktaki kişisine kadar var olan edebi hiyerarşi içinde tutunabilmek ve ayakta kalmak zordur. Aynı zamanda oturmuş bir eleştiri geleneği yoktur. Eleştiri ile hakaret arasındaki o pamuk ipliğinin farkına varılamamaktadır. Ben bugüne kadar çok haksız eleştiriye muhatap oldum; ama hiçbir zaman yılmadım. Vazgeçmediğinizde mutlaka başarı-

yorsunuz. Şunu da söylemek lazım: Kurgusal metin ve şiir yaratmak tamamen bir yetenek işidir. Edebiyat demek illa ki kurgusal metinler yaratmak demek değildir. Eleştiri ve düşünsel metinler üzerine odaklanılabilir. Bu konuda çok fakiriz. Bu nedenle edebiyatla ilgilenen insanların asla yılmaması gerektiğini düşünüyorum.

Bu güzel sohbet için dergimiz adına Kerem Gün'e sonsuz teşekkürler...

Fotoğraflar: Ali Fatih Çetin

MARUF

Senin gizli bir yüzün var;
benim gidemediğim.
Çizgilerinde yolculuk ettiğim,
sebepsiz sevinçlerim...

Ateşe düşmüş semenderler yandığında,
siyaha esir ayetler gibi kandırıldılar.
Dedi hünerli hüzün habercileri:
Bilirler işlerini, ele geçmez kıvrak bedenleri...

Düştüler sarı ve sıcak kumlara gölgeler gibi...
Acı hediyeler verildi onlara.
Şimdi sen çağlar öncesinin lânetini yaşıyorsun!
Bir yüzün var ki kimsenin göremediği...

Ölüm, dört bir koldan buluşuyor gözlerinde.
En bilge falcıların bile çözemediği,
Hadramût kadınlarının âhı var suretinde.
Arap çöllerinde biten ahir günler gibi...

Kerem Gün
Kahire / 4 Şubat 2004

Bülent Ecevit'le Ropörtaj "Gençlik ve Siyaset"

Hazırlık sınıfı öğrencileri olarak bizlere verilen bir projede ünlü bir kişiyle söyleşi yapmamız isteniyordu. Grup arkadaşlarımla birlikte bir isim arayışına girdik. Konuyu babama ilettiğimde, Babam Sayın Bülent Ecevit'e bir söyleşi için ricada bulunabileceğini söyledi. Hiç düşünmeden "evet" dedim.

Söyleşi talebimize bir hafta sonrası için randevu verince bizde tatlı bir telaş başladı ve nihayet o gün geldiğinde grup arkadaşlarımla Sayın Ecevit'lerin ikametgah olarak kullandıkları "Kütüphane Ev"e gittik. Sayın Rahşan Ecevit ev sahibesi olarak bizi kapıda çok içten ve samimi karşılayınca, günlerdir kafamda büyüttüğüm "acaba nasıl geçecek" sorusu bir anda yok oldu. Tanışma ve ön sohbetten sonra söyleşimize başladık.

Sayın Ecevit, Türkiye'de gençlik ve siyaset dersek bize neler söylersiniz?

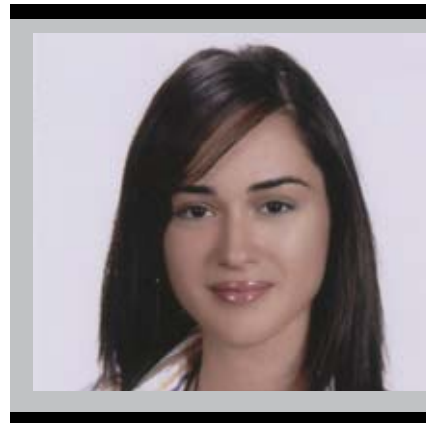
Türkiye'de önce gençliğe siyasal katılım hakkı tanınmalıdır. Bunun, yalnız gençliğin sorunlarına, onların katkısıyla çözüm arayabilmek ve

bulmak bakımından zorunlu olmakla kalmayacak, aynı zamanda, deneyimli siyasal kadroların yetişmesi bakımından da zorunlu olacağı kanısındayım; çünkü politikacılık, öyle kolay ve sonradan edinilen bir yetenek değildir; politikada çekirdekten yetişilir genellikle. Oysa, bizde ne oluyor? Kırk yaşına, elli yaşına kadar doktorluk yapmış, mühendislik yapmış, avukatlık yapmış bir kimseye "gel seni milletvekili yapalım" deniliyor. O zamana kadar politikayla hiç ilişkisi olmamış bir kimse seçilirse ertesi gün bakan olabiliyor. Birdenbire kendini politikanın ve devlet yönetiminin içinde; hatta başında buluyor. Deneyim kazanıncaya kadar hata üstüne hata yapıyor ve Türkiye deneyimli siyaset adamı kadrolarından yoksun kalmış oluyor.

Peki Dünya'da siyaset ve gençlik dersek?

Bu sorunuzu bazı anılarımı aktararak cevaplandırmak istiyorum.

Olof Palme öldüğünde Stokholm'deki cenaze törenine çağırıldım, gittim. Sanat açısından, estetik açıdan çok güzel düzenlenmiş, musiki-

Damla Uğurtürk
Çankaya Üniversitesi
İİBF Siyaset Bilimi ve
Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğrencisi

ye ağırlık verilen bir törendi. İçeriye bayraklarla partili erkekler girdi, hanımlar girdi; derken ellerinde yine bayraklarla ilkokul çağında çocuklar girdi. "Bunlar kimdir" diye sordum, "Partinin çocuk kolu" dediler. Çocuk yaşta politikayla uğraşıyorlardı!

1975'de muhalefet lideri olarak ilk kez Finlandiya'ya gittim. Koalisyon hükümetinin başında bulunan Sosyal Demokrat Parti'nin çağrılısı idim. Programımızın bir aşamasında, parlamentoda Sosyal Demokratik Parti'nin bir grup başkan vekiliyle görüşme vardı. Arkadaşlarımla birlikte parlamentoya gittik. Bütçe görüşmelerinin sonlarıydı; parlamentoda hareketli günlerdi. Kapıda bizi 22-23 yaşlarında iki kibar genç karşıladı. Grup başkan vekilleri gelmemişler; ama özel kalem müdürlerini yollamışlar diye düşündük. Bizi bir odaya götürdüler, karşımıza oturdular. Grup başkan vekillerini beklemeye başladık. Herhalde oylama vardır, ondan gecikiyorlardır diye düşündüm. Gençlerle sohbet ettik, dünya sorunları üzerine, Finlandiya'nın sorunları üzerine, sosyal demokrasi üzerine son derece bilgili ve bilinçli bir biçimde konuşuyorlardı. Bir ara saatime baktım, biraz daha otursak daha sonraki randevumuza geç kalacaktık. "Acaba grup başkan vekilleriniz gelmeyecek mi" diye sordum, "Grup başkan vekilleri biziz" dediler. "Nasıl olur sizler daha 22-23 yaşlarında görünüyorsunuz" dedim, "Öyleyiz; ama bizde politikaya daha ortaokul öğrencisiyken başlanır" dediler.

İşte Finlandiya gibi ülkelerde insanlar 22-23 yaşında milletvekili, hatta iktidar partisinin grup başkan vekili olabiliyorlar.

Bu örneklerle gelişmiş ülkelerdeki gençliğin siyaset içindeki önemini belirtince, ülkemizdeki gençliğin siyasal eksikliği de kendiliğinden ortaya çıkıyor kanısındayım.

Efendim, gençliğe nasıl bir mesaj iletmek istersiniz?

Siyasetin bazı partilerce yozlaştırıldığı bu günlerde, Mustafa Kemal Atatürk'ün kurduğu ve Türk gençliğine emanet ettiği laik, demokratik Cumhuriyet tehdit altında. Türkiye Cumhuriyeti'ni yaşatabilmek için gençlere büyük görevler düşmektedir. Bu görevlerin başında, Cumhuriyet'in ilkelerini özümseyip, onu yarınlara taşımak gelmelidir.

Söyleşimizin sonunda Sayın Ecevit büyük bir incelik göstererek İngilizceye çevirdiği "Pülümür'ün Yaşsız Kadını" adlı şiirini bu söyleşi anısına bize armağan etti.

Ageless Woman of Pülümür

I met her in a mountain village of Pülümür
I asked her age she smiled as a secret
Some said eighty some said hundred
I turned to her she smiled as a secret

She held a stick for a scepter
She wore the velvet cloak
Of a faded kingdom
She was an hittite she was a seljuk
She was an armenian she was a kurd a turk

I asked her age she smiled as a secret
Graciously taking me by the arm
Dragging her cloak in the dusty road
She took met o the single room palace
Of her village hut
I lost with her the sense of time
I reached with her the times lost
In the earthen-floored palace of exalted
poverty
I was crowned with the grace of belonging to
Turkey

Bülent Ecevit
1969

Pülümür'ün Yaşsız Kadını

Pülümür'ün bir dağ köyünde gördüm onu
yaşını sordum bir giz gibi güldü
kimi seksen dedi köylülerden kimi yüz
yüzüne baktım bir giz gibi güldü

bir asa vardı elinde
bir solmuş kırallığın
kadifeden harmanisi üzerinde
bir hititliydi o bir selçukluydu
bir ermeniydi bir kürttü
bir türk

yaşını sordum bir giz gibi güldü
koluma girdi bir soylu kadınca
tozlu köy yolunda sürüyerek eteğini
beni bir tek gözlü sarayına götürdü
köy yapısı kulübesinin

zamanı onda yitirdim ben
yitik zamanlara onda eriştim
en soylu yoksulluğun toprak döşeli sarayında
bir taş gibi konu başıma Türkiyeliliğim

Bülent Ecevit
1969

Bilgi: Pülümür Doğu Anadolu'nun en yoksul yörelerinden biridir. Binlerce yıldır birbirine eklenen uygarlığının bu deprem yöresindeki tek kalıntısı insandır.

ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİ

**Dünya
Standartlarında
Kaliteli
Yükseköğretim
ve Eğitim**

Fakülte ve Bölümler

Çankaya Üniversitesi Rektörlüğü

Öğretmenler Caddesi No:14

Yüzüncüyıl 06530 Balgat - Ankara

Tel: 0312 284 45 00

Faks: 0312 285 96 31

webadmin@cankaya.edu.tr

Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü

Tel: 0312 284 45 00 / 140

Faks: 0312 285 63 36

pr@cankaya.edu.tr

FEN-EDEBİYAT FAKÜLTESİ

İngiliz Dili ve Edebiyatı

İngiliz Dili ve Edebiyatı (Burslu)

Matematik-Bilgisayar

Matematik-Bilgisayar (Burslu)

Mütercim Tercümanlık (YENİ)

Mütercim Tercümanlık (Burslu) (YENİ)

İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ

İktisat

İktisat (Burslu)

İşletme

İşletme (Burslu)

Uluslararası Ticaret

Uluslararası Ticaret (Burslu)

Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler

Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler (Burslu)

HUKUK FAKÜLTESİ

Hukuk

Hukuk (Burslu)

MÜHENDİSLİK-MİMARLIK FAKÜLTESİ

Bilgisayar Mühendisliği

Bilgisayar Mühendisliği (Burslu)

Endüstri Mühendisliği

Endüstri Mühendisliği (Burslu)

Elektronik ve Haberleşme Mühendisliği

Elektronik ve Haberleşme Mühendisliği (Burslu)

İç Mimarlık

İç Mimarlık (Burslu)

ÇANKAYA MESLEK YÜKSEKOKULU

Uluslararası Ticaret Yönetimi

www.cankaya.edu.tr

Uluslararası Bir Paylaşım AEGEE

Ali Emre Erciyas
Çankaya Üniversitesi
Hukuk Fakültesi Öğrencisi

Avrupa Birliği nedir? Avrupalılık kimliği hangi kriterleri kapsar? Avrupa'da Türkiye'nin konumu nasıl görülmektedir? Avrupa'da yaşayan öğrencilerle bizim aramızdaki farklar ve benzerlikler nelerdir? Bizler Avrupa'ya ne kadar yakınız? Bu soruların yanıtını üniversitemde 11 Ekim 2005 tarihinde gerçekleşen AEGEE-Avrupa Öğrencileri Forumu tanışma toplantısında buldum.

Peki AEGEE nedir? AEGEE (Association des Etats Generous des Etudiants de l'Europe - Avrupa Öğrencileri Genel Forumu) 1985'te Paris'te "Grandes Ecoles" e mensup bir grup öğrenci tarafından kurulmuş olan, bugüne Avrupa'nın yaklaşık 260 üniversite şehrinde, 17.000'den fazla üyeye sahip kâr amacı gütmeyen, ekonomik ve politik olarak bağımsız, uluslararası bir gençlik örgütüdür. Sadece öğrencilere değil; genç profesyonellere de açık olan AEGEE, yarının Avrupasını oluştururken farklı kültür, anlayış ve bakış açlarına sahip

bireylere birbirlerini tanıma fırsatı vermekte, önyargıların kaldırılması, karşılıklı güven, anlayış ve işbirliğinin geliştirilmesine çalışmaktadır. Sadece öğrencilere değil; genç profesyonellere de açık olan AEGEE, yarının Avrupasını oluştururken farklı kültür, anlayış ve bakış açlarına sahip bireylere birbirlerini tanıma fırsatı vermekte, önyargıların kaldırılması, karşılıklı güven, anlayış ve işbirliğinin geliştirilmesine çalışmaktadır. Ulusal temelde değil, şehir bazında organize olan AEGEE bu özelliği sayesinde daha esnek, daha özgür bir yapıya sahip olmuştur. Başlangıçta Avrupa Birliği ülkelerinde yayılan ve AB ile sıkı ilişkileri olan AEGEE, önce EFTA ülkelerinde ardından da eski Doğu Bloku ülkelerinin yeniden yapılanmasıyla birlikte bu bölgede de yoğun bir şekilde yapılanmıştır. Bu süreçte, tüm Avrupa ülkelerinin yer aldığı Avrupa Konseyi ile ilişkileri daha da yoğunlaşmıştır. AEGEE, Mart 1994'te Avrupa Konseyi'nce tanınmış 450 civarına sivil toplum kuruluşu (STK) içinden ortak çalışmalar

yapmak üzere altı yıl için seçilen 25 sivil toplum kuruluşu arasında yer almıştır. AEGEE ülke bazlı değil şehir bazlı çalışan bir STK'dır.

AEGEE-Ankara da bu lokallerden biridir. AEGEE-Ankara 300'ü aşkın üyeye sahip olan Avrupa çapında en büyük local ve en aktif lokallerden biridir. Ben de AEGEE-Ankara'ya tanışma toplantısından sonra üye oldum. Çalışma gruplarından biri olan İnsan Hakları Çalışma Grubu olarak, 13 Aralık 2005 tarihinde akademik ve sivil toplum çevrelerinden konularında Türkiye'nin en yetkin isimleriyle kadının insan hakları konusuna eğilen "Kadın Hakkı/Erkek Hakkı" panelini gerçekleştirdik. Bundan önce tabii ki AEGEE-Ankara'nın gerçekleştirdiği birçok etkinlikten birkaçını size anlatmak isterim.

Kasım 1997'de AEGEE'nin genel kurulu olan Agora, dönemin Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in de katılımıyla Ankara'da gerçekleştirildi. Avrupa'nın her yerinden gelen 600 delege ve gözlemcinin katıldığı Agora sırasında tüm AEGEE ağı, Türkiye'nin Sokrates eğitim programına dâhil olmasını destekleme kararı aldı. Böylece Türk üniversiteleri Erasmus programına dahil edilmiş oldu. Türk Yunan Sivil Diyalogu Projesi Temmuz 2003'te Fethiye Kayaköy'de gerçekleştirilen bir Gençlik Festivaliyle devam etti. Mübadeleden sonra yerleşilmemiş olan bu köyde birçok Türk ve Yunan genci, gençlik örgütü bir araya gelmiş çeşitli konularda atölye çalışmaları yapılmıştır. 6 Ekim 2004'te Ortadoğu ve Avrupa'dan yetmişin üzerinde katılımcıyla gerçekleşen ve Georgetown Üniversitesi'nden Prof. Dr. John Esposito'nun, Sabancı Üniversitesi'nden İbrahim Al-Marashi'nin, Galatasaray Üniversitesi'nden Zeynep Arıkanlı'nın, Koç Üniversitesi'nden Prof. Dr. Fuat Keyman'ın, ODTÜ'den de Assoc. Prof. Dr. Nuri Yurdusev'in ve Gazeteci-Yazar Etyen Mahçupyan'ın önderliğindeki panellerle zenginleşen "İslam ve Avrupa: Eye-Contact" adlı uluslararası etkinlik düzenlenmiştir. Eylül 2005'te AEGEE-Avrupa'nın en önemli, ileri düzeyli proje yönetimi konulu eğitimi ES2 (European School 2 - Avrupa Okulu 2) Geleceğin Avrupası'nın genç liderlerini Ankara'da buluşturmuştur.

Avrupa çapında ileri düzeyli proje yönetimi konulu eğitimler vermek amacıyla AEGEE-Europe, European School I ve II eğitimleri vermektedir. Ben de Almanya'nın Passau şehrinde 4-12 Mart 2006 tarihleri arasında

gerçekleşen European School I eğitimine katıldım. Bu eğitimde, ileri düzeyde bir projenin nasıl yönetileceği üzerine dersler aldım. İki kişi Türk olmak üzere Avrupa'nın çeşitli şehirlerinden gelen yirmi üç katılımcıyla beraber uluslararası bir ortamda ilk defa buluşma ve aynı zamanda Avrupa Birliği'nin gelişim süreci, kültürel entegrasyonu ve bu gelişim sürecinde Türkiye'nin ve Türk gençliğinin rolünü tartışma ve kendi düşüncelerimi onlara aktarma fırsatını buldum. Bu etkinliğe katılmam bana kişisel olarak uluslararası bir tecrübe kazandırdı. Bu etkinlikte ülkemi ve Türk öğrencilerini temsil etmekle büyük sevinç duymaktayım.

Yrd. Doç. Dr. Nüzhet Akın

Çankaya Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Müdürü

İnsanın kendisi hakkında bir şeyler yazması, başına gelebilecek en zor işlerden biri olduğu gibi, aynı zamanda da neredeyse imkansız bir iş. İnsan ister istemez kendi egosuyla; hatta ne denli megaloman olduğu gerçeği ile yüzleşebilir. Özgeçmişim ve kişiliğim hakkında bir yazı yazmam istendiğinde kendimi nedense pek önemli hissettim. Ancak bu satırları, Çankaya Üniversitesi'nin herhangi bir üyesi olarak yazmanın çok daha içten ve samimi olacağını düşünüyorum.

TED Ankara Koleji mezunuyum; lisans öğrenimimi Hacettepe Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde tamamladıktan sonra, yine aynı bölümde araştırma görevlisi olarak 1981 yılında göreve başlamış; sonra sırasıyla, Hacettepe Üniversitesi Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü ve 1985 yılında kurulan Amerikan Kültürü ve Edebiyatı Bölümü'nde yüksek lisans ve doktora programlarını ve tezlerini tamamlayarak 1990 yılında Yrd. Doç. Dr. öğretim üyeliği kadrosuna atandım. 1988 yılında göreve başladığım Çankaya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi İngiliz Dili ve Edebiyatı

Bölümü'nde, İngiliz Dili ve Edebiyatı ile Amerikan Kültürü ve Edebiyatı derslerini lisans ve lisansüstü düzeyde ve tez çalışmaları ile birlikte vermenin yanı sıra Meslek Yüksekokulu programında da dersler vermekteyim.

1999-2001 yılları arasında Meslek Yüksekokulu Müdürlüğüne vekaleten, 2001 yılından itibaren de aynı müdürlüğe asaleten atanmış olup halen bu görevi sürdürmekteyim. İdari faaliyetlerimin ötesinde akademik faaliyetlerime bir yenisi, 2006-2007 öğretim yılından itibaren faaliyete geçecek olan Mütercim-Tercümanlık Bölümü'nde öğretim üyesi olarak çalışmaya devam edeceğim. Akademik içerikli yayınlar olarak on adet makale, bir adet çeviri kitabı, basımı bekleyen bir başka çeviri kitabı ile 2006 Eylül ayında basılacak bir İngilizce dil kitabı ve Amerikan Kültürü ve Edebiyatı üzerine kaynak kitap bulunmaktadır.

Çalışmalarına gücüm yettiğince devam ederek Çankaya Üniversitesi'ne gerekli katkıyı getirmeye çaba göstereceğim.

Fen-Edebiyat Fakültesi Mütercim Tercümanlık Bölümü

Mütercim Tercümanlık Bölümünün misyonu; anadiline hakim, yabancı dil bilinci yüksek ve dil sevgisi gelişmiş, hedef dillerin kültürleri ve kurumları hakkında bilgili, çeviri alanında kuramsal bilgi birikimine ve farklı alanlarda uygulama deneyimine sahip, bilişim, teknoloji, uluslararası ilişkiler, siyaset bilimi, ekonomi, edebiyat, tarih, iletişim vb konularda alan bilgisıyla ve ilgili terminolojilerle tanışık, iletişim teknolojilerini kullanma konusunda bilgili, İngilizce'nin dışında en az bir yabancı dili (Almanca) daha çeviri yapabilecek düzeyde bilen, ulusal ve uluslararası platformlarda öncelikle tercih edilen üstün nitelikli mütercim ve tercümanlar yetiştirmektedir.

İş Olanakları

Mütercim Tercümanlık Bölümü mezunları; Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde, Dışişleri Bakanlığı'nda, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nda, Devlet Planlama Teşkilatı'nda, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'nda, diplomasi çevirmenliği için yabancı misyon temsilciliklerinde, Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi bünyesinde, üniversitelerin ilgili bölümlerinde, İngilizce öğretmeni istihdam eden resmi ve özel kuruluşlarda, uluslararası özel şirketlerde, bankalarda, TRT'de, özel televizyon kuruluşlarında, yayınevlerinde, özel çeviri bürolarında, yerli ve yabancı haber ajanslarında, çeşitli konularda düzenlenen uluslararası konferans ve kongrelerde, turizm sektöründe ve özellikle iş dünyasının ve Avrupa Birliği'nin beklentilerini karşılayacak biçimde yazılı ve sözlü çeviri alanlarında görev yaparlar.

Bölüm Başkanı:
Prof. Dr. Gürkan Doğan

LİSANS EĞİTİM PROGRAMI

Birinci Yıl	İkinci Yıl	Üçüncü Yıl	Dördüncü Yıl
Birinci Dönem İngilizce Dilbilgisi İngilizce Kompozisyon Bilgisayara Giriş Yabancı Dil I Dilbilime Giriş Türkçe Okuma İkinci Dönem İngilizce Sözlü Anlatım I İngilizce Okuma İngilizce Sözcük Bilgisi Yabancı Dil II Çeviriye Giriş Türkçe Yazı Becerisi I	Birinci Dönem İngilizce Sözlü Anlatım II İşitsel Algılama I Resmi Yazışmalar Yabancı Dil III Türkçe Yazı Becerisi II Seçmeli Ders 1 Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I İkinci Dönem Çeviride Özel Konular: Medya Söylemi İşitsel Algılama II Karşılaştırmalı Türkçe-İngilizce Dilbilgisi Yabancı Dil IV Türkçe Sözcük Bilgisi Seçmeli Ders 2 Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	Birinci Dönem Çeviride Özel Konular: Bilim ve Teknik Söylemi Çeviride Özel Konular: Ekonomi ve Hukuk Söylemi Egzamanlı Çeviri I Yazılı Metinden Sözlü Çeviri Yabancı Dil V Edebi Metin Okuma Staj I İkinci Dönem Çeviride Özel Konular: Uluslararası İlişkiler ve Siyaset Bilimi Söylemi Çeviri Kuramları Egzamanlı Çeviri II Türkçe ve İngilizce Özetleyerek Çeviri Yabancı Dil VI Seçmeli Ders 3	Birinci Dönem Çeviri Eleştirisi Konferanslarda Egzamanlı Çeviri I Dil ve Kültür Yabancı Dil VII Ardıl Çeviri I Staj II Seçmeli Ders 4 İkinci Dönem Çeviri Projesi Konferanslarda Egzamanlı Çeviri II Çeviride Özel Konular: Edebiyat Söylemi Yabancı Dil VIII Ardıl Çeviri II Söylem Çözümlemesi

Özer Çiloğlu

**Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi 2002 Mezunu
Ankara Adliyesi Adli Yargı Hakim Adayı**

Neden Hukuk Fakültesini seçtiniz?

Aslında bu sorunun yanıtının, herkesin hayata bakış açısı, hedefleri, yaşadığı çevre ve dolayısıyla aldığı etki-model ile bağlantılı olduğunu düşünüyorum. Sonuçta bu sorunun yanıtını vermek tamamen bana özgü bir durumu açıklayabilir. Nedir? Hukukçu bir ebeveynye sahip olmak ve öyle bir çevrede ve koşullarda büyümek ve büyüdükçe de hayatın her alanında hukukla ilgili bir yan olduğunu görmek; ayrıca, insan ilişkileri, devlet yapıları ve toplum işleyişine olan merak, buna benzer birden çok sebep hukuk fakültesini seçmemde etken olmuştur.

Şu anda yaptığınız iş, görev ve sorumluluklarınız nelerdir ve neden hakimlik mesleğini seçtiniz?

Şu anda Ankara Adliyesi'nde hakim adayı olarak görev yapıyorum. Bu meslek öncesi eğitimin Yargıtay ve Türkiye Adalet Akademisinde geçirilen zamanları da var. Görev ve sorumluluk olarak hakimlik mesleğinin gerektirdiği bilgi, beceriyi ve etiği kazanmak amacıyla fakültede edindiğimiz bilgilerin de ışığında ve uygulamadaki usul dahilinde üzerimize düşen görevleri ve her türlü sorumluluğu layıkıyla yerine getirmeye çalışıyoruz.

Bir hukukçunun bilgisini en iyi hakimlik mesleğinde uygulayabileceğini düşünüyorum; hayat biçimi olarak da bana daha uygun olduğunu ve bu meslekte daha mutlu olacağımı düşündüğüm için hakim olmaya karar verdim.

Üniversiteyi bitirdikten sonra iş arama bulma sürecinde Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi mezunu olmanın avantajını ya da dezavantajını hissettiniz mi?

Üniversiteyi bitirdikten sonra iş-arama bulma açısından biz Hukuk Fakültesi mezunları için

çok da zor bir dönem yaşanmıyor açıkçası. Şöyle ki mezuniyetin ardından başlayan bir avukatlık stajı ve o esnada uygulamanın içine az da olsa girilmesi, daha önceden kararı verilmiş gelecek planları ve bu doğrultuda başarılan sınavlar, mülakatlar nedeniyle çok da fazla sıkıntı yaşanmıyor. Hedefler belirlendikten sonra öyle ya da böyle bir yola giriliyor.

Ben Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi mezunu olarak ne bir avantaj ne de bir dezavantaj yaşadım işin açıkçası; ancak okulumuzun belki yeni olmasından belki de kendini yenilememesinden kaynaklı bir çok kere açıklama yapma ihtiyacı ve zorunluluğu duydum.

Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde aldığınız eğitimi nasıl değerlendiriyorsunuz?

Fakültemizde hukuk camiasının son derece saygın ve tanınmış hocalarının derslerimize girmiş olması ve bizlere hukukçu kimliğini kazandırmaları nedeniyle almış olduğum eğitimden memnunuz; ancak bize verilen eğitimin nasıl olduğu önemli olmakla birlikte, bizim ne almak istediğimiz hususunu daha fazla önemsemeliyiz, yanlış mı düşünüyorum?

Bilindiği gibi, hukuk o kadar geniş bir yelpazeye sahip ki her şeyi dört yılda öğrenmek zaten mümkün değil; her gün yeni bir şey öğrenilebiliyor. Önemli olan da hukuk bilginin temelleri sağlam kurmak ve onun üzerine her yeni gün yeni bilgiler eklemek ve bunun için yoğun çabalar sarfetmektir. Fakültemizde okuyan arkadaşlar açısından da hukuk eğitimini ve hukukçu bakış açısını en iyi şekilde kavramalarının ve ilgi alanları

doğrultusunda da çalışma yapmalarının mezuniyet sonrası son derece yararlı olacağını düşünüyorum; çünkü benim mezuniyet sonrası gördüğüm kadarıyla, bir hukukçu ne kadar sağlam bir hukuk bilgisine sahip olursa o kadar kendine güveniyor ve güvendiğçe de en iyisini ortaya koyabiliyor.

Üniversitenin sosyal, kültürel faaliyetlerini nasıl değerlendiriyorsunuz? Bunlara etkin olarak katılabildiniz mi?

Üniversitemizin sosyal ve kültürel faaliyetlerinin şu an yetersiz olduğunu düşünüyorum, etkinliklerin daha çeşitli, katılımların daha geniş olmasını temenni ediyorum, şu an diyorum; çünkü açık konuşmak gerekirse üniversitedeyken ben de çok fazla sosyal ve kültürel faaliyete katılamadım. Yalnızca 2001-2002 yılında Öğrenci Konseyi'nde Hukuk Fakültesi Temsilcisi olarak görev yaptım, çeşitli organizasyonların düzenlenmesinde katkılar da bulundum ve bazı söyleşilere katıldım.

Halen Çankaya Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrencilere neler söylemek istersiniz?

Üniversite yaşamları boyunca mutlaka en az bir yabancı dili son derece iyi öğrenmelerini, kendilerini geliştirebilecek her türlü faaliyete katılmalarını, hedefleri doğrultusunda bir adım önde başlayabilmek için çaba sarfetmelerini önerebilirim. Özellikle hukuk fakültesinde öğrenim gören arkadaşlarım açısından, henüz okurken bir seçim yapmalarını ve o yola kanalize olmalarını öneriyorum. Hepsine yaşamlarında başarılar ve güzellikler diliyorum.

Gelecek ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?

Gelecekle ilgili düşüncelerim, meslek hayatımda başarılı olmak, ailemle birlikte güzel ve mutlu bir ömür geçirmektir.

Üniversite sınavlarına hazırlanan adaylara önerileriniz var mı?

Güzel bir söz vardır: Mutluluk için işini ve eşini iyi seçeceksin; birini iyi seçemezsen diğerinde de mutlu olamazsın! Üniversite adayı arkadaşlarıma mutluluğun bir ayağı olan mesleklerini titizlikle seçmelerini ve ka-

rarlarını hep doğru zamanlarda vermelerini önerebilirim.

Üniversite ve iş yaşamını kıyaslarsak neler söylersiniz?

Üniversite yaşamı, iş yaşamına göre çok daha keyifli ve rahat. Gerçi iş yaşamının güzel yanları var ama herhalde böyle bir kıyaslama yapmak yine de abesle iştigal olur. O yüzden bu sorunuza verilecek yanıt hangi mezuna sorarsanız aynı, hangi okuyan arkadaşına sorarsanız tam tersi olacaktır. Çünkü ben de üniversitedeyken keşke bir an önce bitse diye düşünüyordum; ama keşke hiç bitmeseymiş.

İş dışı zamanlarınızı nasıl değerlendiriyorsunuz? Hobileriniz, tutkularınız, alışkanlıklarınız...

Bu sıralar Ankara Üniversitesi'nde devam eden yüksek lisansım nedeniyle tezimle ilgili araştırmalar yapmakla daha çok uğraşıyorum, o yüzden de çok fazla kendime ayıracak zamanım olmuyor. Bunun dışında arkadaşlarımla zaman geçirmekten, müzikle ilgilenmekten ve dergi okumaktan keyif alıyorum.

Diğer eklemek istedikleriniz?

Hukuk Fakültemizin ülke çapında bir hukuk dergisi çıkarmasını temenni ediyorum. Çankaya Üniversitesi Gündem Dergisi'nin yayımlanmasında da emeği geçen herkese bir sonraki sayıların çıkarılmasında ve derginin yaşatılmasında kolaylıklar ve başarılar diliyorum. Teşekkür ederim.

e-posta: ozerciloglu@gmail.com

Nida Aksoğan

**Çankaya Üniversitesi İİBF Uluslararası Ticaret Bölümü 2005 Mezunu
Çetin Civata San. ve Tic. A.Ş İthalat-İhracat Sorumlusu**

Neden Uluslararası Ticaret Bölümünü seçtiniz?

Yeni açılan bir bölüm olduğundan dolayı istihdamı fazla olabilecek bir meslek olarak düşünmüştüm ilk başlarda. Ayrıca ben liseyi Anadolu Ticaret Meslek Lisesi'nde okudum, sanırım bununda etkili oldu; çünkü ticaret mantığını az da olsa kavramıştım benim için zor bir öğrenim olacağını hiç düşünmedim. İlk araştırmalarım sonucunda bu bölümün işletme ve iktisat bölümlerini de kapsadığını öğrenince hiç tereddüt etmedim.

Şu anda yaptığınız iş, görev ve sorumluluklarınız nelerdir?

Şu anda bulunduğum iş, civata sektöründe ithalat-ihracat uzman yardımcılığı, üzerime düşen görevler ve sorumluluklarım ise malların dış pazara sunulması, yurtdışı müşteri temsilciliği, ithalat-ihracat; kısacası okuduğum bölümle ilgili her şey; yani DIŞ TİCA-

RET. Bölümümün bana kazandırmış olduğu birçok avantaj var bu iş dalında, bildiğim okuduğum şeyleri yapıyor olmak keyif veriyor bana.

Üniversiteyi bitirdikten sonra iş arama-bulma sürecinde Çankaya Üniversitesi Uluslararası Ticaret Bölümü mezunu olmanın avantajını ya da dezavantajını hissettiniz mi?

Biraz zorlandım aslında iş bulabilme konusunda; çünkü bölüm de okul da çok fazla tanınmıyor gibi. Biz Uluslararası Ticaret, İşletme ya da İktisat mezunları Hukuk Fakültesi'nden ya da Tıp Fakültesi'nden mezun olan arkadaşlarımız kadar avantajlı olamıyoruz; çünkü biz mezun olunca hangi işi yapacağımız çok da kesin değildir pazarlama mı, ithalat-ihracat mı, yöneticilik mi? Hedefini iyi belirleyip kendi okuduğu bölümle ilgili iş yapanlara ne mutlu!!!

Çankaya Üniversitesi Uluslararası Ticaret Bölümünde aldığınız eğitimi nasıl değerlendiriyorsunuz?

Fakültemizde gerçekten çok değerli hocalarımız var, hepsine çok teşekkür ediyorum. Ben almış olduğum eğitimden çok memnunum; fakat iş sadece ders konularını öğrenmekle bitmiyor insanın kendini geliştirebilmesi de çok önemli. Ben kendi mesleğimi sürdürüyor olmaktan dolayı çok mutluyum ayrıca bizim bölümde seçmeli olarak ikinci yabancı dil var (Almanca-Fransızca). Benim çalıştığım iş sektöründe Almanca çok önemli bir dil bu da benim için büyük bir avantaj tabii ki. Artık İngilizce biliyor olmak çok büyük bir avantaj sağlamıyor kişiye çünkü.

Üniversitenin sosyal, kültürel faaliyetlerini nasıl değerlendiriyorsunuz? Bunlara etkin olarak katılabildiniz mi?

Aslına bakarsanız çok yeterli bulmuyorum faaliyetleri gerçi ben de öğrencilik döneminde çok fazla faaliyete katılmış değilim. Sadece kampüste bulunan spor tesislerinden elimden geldiğince faydalanmaya çalıştım.

Halen Çankaya Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrencilere neler söylemek istersiniz?

Mezun olmadan önce hedeflerini iyi belirlemelerini öneriyorum öğrenci arkadaşlarıma. Öğrenim süreleri boyunca kendilerini iyi geliştirmeleri gerekiyor, mesela yaz tatillerini boşa harcamayıp mutlaka staj yapmalılar. Bu sayede hem referanslarını kuvvetlendirirler hem de birçok tecrübe edinirler, biliyorsunuz ki işverenler tecrübeye çok önem veriyor.

Gelecek ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?

İşimde daha başarılı olmak isterim tabii ki; fakat şunu da belirtmek isterim ki her zaman başarı hırsına kapılıp hayatı boşlayan insanlara karşı olmuştumdur.

Üniversite sınavlarına hazırlanan adaylara önerileriniz var mı?

Gençler artık çok daha bilinçli, hedeflerini iyi belirleyebiliyor. Önerim kendi ilgi alanlarıyla ilgili meslekler seçmeleri; çünkü insan sevdiği işi yapınca hem daha başarılı hem daha mutlu olur.

Üniversite ve iş yaşamını kıyaslarsak neler söylersiniz?

Keşke okul hiç bitmeseydi dediğim zamanlar oluyor bazen; çünkü öğrencilik hayatı çok daha rahat tam da "ekmek elden, su gölden" tabiriyle; ama iş yaşamının da çok keyifli tarafları var. İş yaşamında sorumluluklarınız artıyor, bir şekilde kendi hayatınızı kurmaya başlıyorsunuz ve bu sorumluluk duygusu insana tek başına birey olma bilincini kazandırıyor.

İş dışı zamanlarınızı nasıl değerlendiriyorsunuz? Hobileriniz, tutkularınız alışkanlıklarınız...

Bu aralar iş dışı zamanlarımı yabancı dilimi daha fazla geliştirme çabasıyla geçiriyorum, Eylül ayında master programına başlayacağım zaten. Onun dışında boş zamanlarımda genelde ya geziyorum ya da elime kitabımı alıp kafamı dinlemeye çalışıyorum.

Sevgi Kılınçer

Çankaya Üniversitesi FEF

Matematik-Bilgisayar Bölümü 2004 Mezun

Fintek Finansal Teknoloji Hizmetleri A.Ş.

Yazılım Geliştirme Uzman Yardımcısı

Neden Matematik-Bilgisayar Bölümünü seçtiniz?

Aslına bakarsanız çok bilinçli olarak seçtiğimi söyleyemem; çünkü ilkokuldan liseye gelinceye kadar ya matematik ya da bilgisayar ile ilgili bir bölümde okumak istediğimi düşünüyordum.. Kendimi bildim bileli matematik benim için dersten öte hep bir eğlence idi. Bulmaca çözmek yerine matematik sorusu çözmek her zamana daha ideal olmuştum. Bilgisayar ise o dönemlerde isteklilerinin sayısı artan, sürekli kendini yenileyen ve ilerisi için karar durumunda olan gençler için iyi bir tercihti. Sonuç olarak matematik ya da bilgisayar geleceği parlak ve kişinin kendini geliştirebileceği branşlardı. Bu sebeplerden dolayı Çankaya Üniversitesi idi; ama okulda iken aslında mesleğimin çok daha farklı olması gerektiğini anladım. Matematik ya da bilgisayar gibi teknik bir bölümde değil de daha çok insanlarla ilgilenebileceğim, iletişim kurabileceğim sosyal bir bölümde okumalıyım.

Şu anda yaptığınız iş, görev ve sorumluluklarınız nelerdir ve neden yazılım sektörünü seçtiniz?

Aslına bakarsanız ben üniversite hayatım boyunca da çalıştım. Daha önce yarı zamanlı olarak yaptığım meslek sadece iş yaşantısını öğrenmek için girmiş olduğum bir meslekti. Okulu bitirdikten sonra sanırım biraz idealist davrandım ve aldığım eğitim doğrultusunda bir iş yapmam gerektiğine karar verdim. Şu an Fintek Finansal Teknoloji Hizmetleri A.Ş.'de Yazılım Geliştirme Uzman Yardımcısı olarak çalışıyorum. Tam olarak ne yaptığımıza gelince şöyle anlatmaya çalışayım: Ziraat Bankası'nda kullanılan programların yazılımlarını yapmak ve geliştirmek. İşleyiş üç grup üzerinden devam etmekte. Bankacılık yazılımları, intranet uygulamaları ve birim yazılımları. Ben şu aşamada, sektörde yeni olmam sebebiyle, daha küçük uygulamaların kullanıldığı birim yazılımları ile ilgileniyorum. Ziraat Bankası bünyesinde kullanılan (genelde genel müdür ve daire başkanlarınınca kullanılan personel ile ilgili işlemlerin yapıldığı programlar) personel takip, lojman

gibi masaüstünden çalıştırılabilecek yazılımlar tasarlıyor ve geliştiriyorum.

Üniversiteyi bitirdikten sonra iş arama sürecinde Çankaya Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi mezunu olmanın avantajını ya da dezavantajını hissettiniz mi?

Dürüst olmak gerekirse üniversite de çalıştığım için mezun olduğumda iş bulma kaygısını yaşamadım yada iş arama sürecini diğer mezun arkadaşlarım gibi geçirmedim. Zaten bir işim vardı. Be kendi branşım ile ilgili bir alanda çalışmak istediğim için sektör değiştirmek konusunda biraz zorlandım. Sonuç olarak beş sene boyunca farklı bir sektörde çalışıp daha sonrasında yazılım gibi beyni zorlayan bir sektöre geçmek açıkçası beni yordu. Zaman zaman gözüm korktu. Üniversitenin avantaj ya da dezavantajını çok hissetmedim bu yüzden; ama öğrenci iken ya da çalışırken okulumuzun yeni olmasında ve insanların çok fazla bilgisi olmamasından kaynaklı problem ve sorularla karşılaştık. Özel üniversiteler genel olarak devlet üniversitelerinden farklı değerlendirildiği için bunları insanlara anlatmak bazen zor oldu. Sanırım bu zaman isteyen birşey; ama Çankaya Üniversitesi kısa zamanda azımsanmayacak bir yol aldı, bunu belirtmekte yarar var.

Çankaya Üniversitesi Matematik-Bilgisayar Bölümünde aldığınız eğitimi nasıl değerlendiriyorsunuz?

Aslında ben bölümüm Matematik Bölümü olarak değerlendirmek istiyorum. Matematik için gerçekten iyi bir eğitim aldığımızı söyleyebilirim. Okulun, bölümün küçük olması öğrenci ve öğretim görevlileri arasındaki iletişimin diğer okulları baz alınca çok daha yakın olmasını sağlıyor bence. Derslerimize giren hocalarımız, kısa süre sonunda bizlere isimimizle hitap et-

meye; yani bizi tanımaya başlıyorlar. Bizler ise istediğimiz zaman onlarla konuşup, sıkıntılarımızı paylaşabiliyorduk. Anlamadığımız noktalarda hocalarımızı odalarında bulmakta zorlanmıyorduk. Bu sıcak ortam öğrencinin motive olması ve başarısını etkiliyor bence; ama üzülerek söylüyorumki aynı şeyleri bilgisayar derslerimiz için söyleyemem. Matematik öğrencisi olarak algılandığımız için, bizim bölümde verilen bilgisayar dersleri yeterli değildi. Daha çok kişinin kendini geliştirmesi özel bir ilgisi olması gerekiyordu. Aslında okulda alınan dersler iş yaşantısı için sadece bir vizyon oluşturuyor. Hangi okuldan mezun olursanız olun, hangi bölümü bitirmiş olursanız olun iş yaşantısına giriş yapmadan mesleğinizi öğrenemiyorsunuz. Bu açıdan düşünürsek Matematik için yeterli ama bilgisayar için biraz daha özen gösterilmeli diye düşünüyorum.

Üniversitenin sosyal, kültürel faaliyetlerini nasıl değerlendiriyorsunuz? Bunlara etkin olarak katılabildiniz mi?

Üniversitemizin sosyal ve kültürel faaliyetlerinin şu an yetersiz olduğunu düşünüyorum. Çok daha yönlü, öğrencileri ilgilerine yönelik değişik programlar hazırlanıp, etkinlikler düzenlenebilir. Sosyal etkinlikler olarak gereken önem bizim dönemimizde yeterli kadar verilmiyordu; ama gene de bunların zamanla oturacağını düşünerek ileriki dönemlerde daha iyi olacağına inanıyorum. Ne kadar katıldın soruna ise maalesef çok fazla katılmadım diye cevap vermem gerekiyor. Okul döneminde dersden arta kalan zamanlarda çalıştığımmdan dolayı topluluklarda görev alamadım; ama elimden geldiği kadar ilgi duyduğum alanlarda düzenlenen seminerlere katıldım. Bir dönemde Öğrenci Konseyi'nde Fen-Edebiyat Fakültesi Üyesi olarak görev yaptım. Çok aktif olmasam da toplantılarına katılıp, fikir alışverişinde bulundum.

Halen Çankaya Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrencilere neler söylemek istersiniz?

Bir kere herşeyden önce ne yapmak istediklerini netleştirip kendilerine öyle bir yol çizebilirler. Aldıkları dersleri geçmenin iş yaşantısını çok fazla etkilemediğini, iyi olmanın kişisel gelişimden ve araştırmadan geçtiğini bilsinler. Bunu, iş yaşantısına girdiklerinde çok daha iyi anlayacaklar. Kişinin gelişimi almış olduğu derslerin yanı sıra kendisinin özverisiyle de ilgili. Bunları bilir ve okul yaşantıları boyunca da araştırmalarına devam eder kendilerini geliştirebilirlerse ilerisi için beklentileri umduklarından çok daha kolay ve daha kısa zamanda gerçekleşecektir.

Gelecek ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?

Sanırım düşünceler hep ortak. Başarılı bir iş yaşantısı, mutlu bir aile yaşantısı.

Üniversite sınavlarına hazırlanan adaylara önerileriniz var mı?

Aday arkadaşlara en büyük tavsiyem şudur: Hayat boyunca ne yapmak istediklerini iyi düşününler. İş seçimi kolay değil. Açıkçası ülkemizde rehberlik servislerinin yeterince iyi olmadığını düşünüyorum. Bu yüzden ilgi ve becerilerini, kendilerini ne yapmanın mutlu edeceğini düşünüp ona göre bir bölüm seçsinler; çünkü iş yaşantısı hayatınızın çok büyük bir bölümünü kapsıyor. İşteki huzurunuz ya da mutluluğunuz özel yaşantınıza da yansıyor. Dilerim hepsi doğru tercihlerde bulunur.

Üniversite ve iş yaşamını kıyaslarsak neler söylersiniz?

Hep derlerdi inanmazdım. Mezun olunca özlensin. Okulda bulunduğum süre boyunca bitsin de kurtulayım derdim. Zaman zaman kantinde yapılan sohbetler bile bunaltırdı; ama iş yaşantısına (tam olarak çalışmaya başlayınca insan çok daha iyi anlıyor) girince okulda geçirdiğiniz zamanların kıymetini çok daha iyi anlıyorsunuz. Okuldaki en sıkıcı zamanları bile özleyebiliyorsunuz. Bana kalırsa okulda geçireceğiniz her anın kıymetini bilin; o zamanları eğlenceli kılmak sizin elinizde. Keşke tekrar öğrenci olabilsem...

İş dışı zamanlarınızı nasıl değerlendiriyorsunuz? Hobileriniz, tutkularınız alışkanlıklarınız...

İnsanı ve insanlarla paylaşmayı çok severim. Bu yüzden zamanımın çoğunu arkadaşlarıma ayırıyorum. Ne yaptığımız pek de önemli değil. Sinemaya gitmeyi, tavla oynamayı, müzik dinlemeyi, yüzmeyi, araba kullanmayı ve mümkün olduğunca küçük geziler yapmayı seviyorum.

Diğer eklemek istedikleriniz?

Üniversitemizin çok daha büyük başarılarla imza atmasını, yeni olmasından kaynaklanan eksikliklerin giderilerek çok daha iyi yerlere gelmesini temenni ediyorum. Çankaya Üniversitesi Gündem Dergisi'nin yayımlanmasında da emeği geçen herkese, bir sonraki sayıların çıkarılmasında ve derginin yaşatılmasında kolaylıklar ve başarılar diliyorum. Teşekkür ederim.

e-posta: skilincer@yahoo.com

İşletme ve Ekonomi Topluluğu

İnandığımız ve bize başarıya hırslı veren bir amaç için biraraya gelmiş bir topluluğuz. İşletme ve Ekonomi Topluluğu olarak biraraya geldiğimiz günden beri amacımız doğrultusunda değişimi gerçekleştirmek isteyen, sıradanlıktan uzak durmaya çalışan ve amacımızın bize verdiği enerjile hareket eden gençleriz. Amacımız kendine güvenen, kendine inanan, istemenin başarmanın yarısı olduğunu bilen, girişimci, yaratıcı, daha iyi iletişim kurabilen, sevdiği işi yapmak isteyen ve bunun için de sınır tanımayan benlik ve çevre bilincine sahip olan, aynı zamanda ülkesine karşı da duyarlı gençleri biraraya getirmek ve bu şekilde genç nüfusun da fazla olduğu ülkemizde, genç insanların kendini daha çok ifade ettikleri bir ortam yaratmaktır.

Vizyon: Üniversitemizde, projeleri olan, aynı zamanda bir üniversiteli olarak katılımcı, girişimci, yenilik peşinde koşan ve kendine güvenen gençlerin biraraya gelmesiyle oluşan paylaşımcı, birbirine destek veren, üretken bir topluluk yaratmak hayallerimizden biridir. Ekonomi ve işletmecilikte daha bilinçli, öğrendiklerini uygulamaya daha kolay geçirebilecek gençlerin dayanışmasını sağlamaktır. Bu şekilde gelecekte çok şey başarmak isteyen, hayalleri olan ve bu hayalleri gerçekleştirmek is-

teyen, üniversitede aldığı eğitimi yine topluluk vasıtasıyla hayata uygulayarak pekiştiren, bu sayede profesyonel bir öğrenci olma yolunda adımlar atan gençler topluluğunun kendini gerçekleştirmede ve aynı zamanda daha elit bir toplumun oluşmasında bilinç kazanma ve kazandırabilmesi esas varoluş nedenlerimizdir. Amacımız, sosyal ve bireysel bilincin ve hassasiyetinin geliştirilmesine katkıda bulunmaktadır.

Misyon: Bu amaçlar esas oluşturursa olursa bilinçli bir gençliğin yaratılmasına katkıda bulunmak ve alınan eğitimin daha pratik ve daha işe yarar bir şekilde öğrenci arkadaşlarımızın yetenekleri doğrultusunda ortaya konmasını sağlamak bizim görevimizdir. Bu yüzden arkadaşlarımızın her alandaki bilgilerini pratiğe dökebileceği, tartışabileceği ortamlar yaratmaktır.

Topluluğun 2005-2006 döneminde gerçekleştirdiği bazı önemli etkinlikler:

E-Strat Challenge'da Bir Takımımız Yarı Finale Kaldı

Loreal E-Strat Challenge 6'da ilk turu geçerek 1500 takım arasında yarışmaya devam eden üç takımımızdan biri, yapılan elemelerde ilk 300'e

gerek yarı finalde yarışmaya devam etme hakkını elde etti. Bu 300 takım arasında 101. olan takımımız, yarı finalde hazırladığı iş planıyla olarak yarışmaya devam etti. Takımı oluşturan İşletme ve Ekonomi Topluluğu Yönetim Kurulu Üyelerinden Abdullah Enes Sarı, Feyza Reisoğlu ve Elif Eren Uygur, yarı finalde elenecek yarışmaya veda etti.

2004/2005 Dönemi'nde Çankaya Üniversitesi'nden 11 takım yarışmaya katılmış, 1 takım ilk turu geçerek ikinci turda elenmişti.

Takım Çalışması, Liderlik ve Yöneticilik Eğitimi Gerçekleşti

İşletme ve Ekonomi Topluluğu, 28 Şubat 2006 Salı günü, "Liderlik ve Yöneticilik" üzerine bir eğitim düzenledi. Eğitimi, Bilkent Üniversitesi'nde öğretim görevlisi olan Dr. Erdoğan Topuz verdi. 13 yıl Boeing firmasında başmühendislik yapmış olan Topuz, yurtdışında ve Boeing'de yaşadığı tecrübelerini Çankaya Üniversitesi öğrencileri ile paylaştı. Trend Education International Business School ve Avrupa Genç Girişimciler Derneği ile işbirliği içerisinde düzenlenen eğitimin bitiminde katılımcılara katılım belgesi verildi. Ayrıca seminer katılımcıları, Trend Education International Business School eğitimleri için indirim şansı kazandı.

Hızlı Okuma Kursuna Büyük İlgisi

İşletme ve Ekonomi Topluluğu, PDA Eğitim & Danışmanlıkla işbirliği içerisinde düzenlediği Hızlı Okuma Kursu'nu başarıyla gerçekleştirdi. 25 - 26 Mart 2006 tarihlerinde eğitimci Murat Serdar Açıkgoz ile Mavi Salon'da gerçekleşen eğitim toplam 9 saat sürdü. 20 kişilik kontenjanla düzenlenen kurs, büyük ilgi gördü. Bu yoğun ilginin ardından, ikinci bir kurs düzenlenmesi gündeme geldi. Kurs boyunca kullanılan eğitim materyalleri ve yemek ikramı İşletme ve Ekonomi Topluluğu tarafından karşılandı. Kurs bitiminde katılımcıların gayet memnun kaldıkları gözlemlendi. Eğitimci Murat Serdar Açıkgoz katılımcıların ilgisinin ve motivasyon düzeyinin eğitimini verimini artırdığını söyledi. Eğitimde ilk gün temel hızlı okuma teknikleri anlatıldı. İkinci gün, bu teknikler üzerine yapılan egzersizlerle konu pekiştirildi. İkinci günün bitiminde katılımcıların okuma hızının büyük ölçüde arttığı gözlemlendi. Ayrıca okulumuzdaki Hızlı Okuma Kursu haberi, Çankaya Üniversitesi Halkla İlişkiler Müdürü Yakup Sarıcan'ın girişimleriyle Sabah Gazetes'i'nin Ankara ekinde yayımlandı.

Tup - Eğitimcinin Eğitimi Programı Başarıyla Gerçekleşti

2005-2006 Bahar Dönemi çalışmalarına hızlı başlayan İşletme ve Ekonomi Topluluğu "Takım Çalışması, Yöneticilik, Liderlik" ve "Hızlı Okuma" kurslarının ardından, Türkiye Uğur Böcekleri Projesi kapsamındaki "Eğitimcinin Eğitimi" programına katkıda bulundu. Topluluk mesleki ve kişisel gelişim ağırlıklı aktivitelerinin yanı sıra, sosyal sorumluluk alanındaki çalışmalarında Türkiye Uğurböcekleri Projesi'ne destek veriyor. Türkiye Uğurböcekleri Projesi, 28 Nisan 2004'te ODTÜ'de Ahmet Şerif İzgören'in "Avucumuzdaki Kelebek" semineriyle başladı. Proje gönüllü üniversite öğrencileri, iş adamları, eğitimci ve projeye gönül veren destekçilerden oluşuyor. Mavi, Kırmızı, Turuncu ve Yeşil Uğurböcekleriyle "bilginin ışığını yaymak" yolunda ilerleyen proje, iki yılda toplam 23127 kişiye ulaştı. Projeye dahil olmak isteyen "Turuncu Uğurböceği" adayları için düzenlenen "2006 Eğitimcinin Eğitimi" programı, İşletme ve Ekonomi Topluluğu'nun katkılarıyla, 1-2 Nisan tarihlerinde Çankaya Üniversitesi Mavi Salon'da gerçekleşti. İki gün süren programda,

birinci gün ODTÜ Modern Diller Öğretim Görevlisi Filiz Etiz'den "Sunum Teknikleri", Türkiye Uğurböcekleri Projesi Yönetim Kurulu Başkanı Gökçe Kulaçoğlu'ndan "Beden Dili ve İletişim" eğitimleri verildi. İkinci gün ise, projenin fikir babası Ahmet Şerif İzgören'in "Süpermen ve Uğurböceği" semineri gerçekleşti. İzgören konuşmasında, İşletme ve Ekonomi Topluluğu'na da özel olarak teşekkür etti. Katılımcıların organizasyondan gayet memnun ayrıldıkları gözlemlendi.

Zeynep Özdemir
Çankaya Üniversitesi
Hukuk Fakültesi Öğrencisi

Yalnızlık

Yalnızlık..Yalnızlık iyidir! Kendini dinler insan, kendini tanıır yalnız kaldıkça. Sessizdir her şey, yalnız kalınca...

Kendinle konuşursun, tartışırın aklındakileri. Bazen kavga edersin kendinle, bazen de daha da bir aşık olursun kendine... Kim bilir, belki de hiçbir zaman bulamadığın kimliğini arıyorsundur kendinle... Başka suratlar görürsün içinde, bambaşka renkler! Anlarsın ki, kendini tanıımıyorsundur! Biraz daha zaman istersin insanlardan, sana en yakın insanı tanıyabilmek için. Zaman geçtikçe zevkli bir hal alır bu arayış.

Ama bir bakarsın ki, tanımak istemiyorsundur kendini! İstediyin tek şey dertleşmektir! Başka kimsede bulamadığın ve bulamayacağın bir dinleyici vardır karşında. Döktükçe dökersin içindekileri... Ağlarsın kendine, haykırırsın zor da olsa gerçekleri... Beraber dertleşirsiniz saatlerce. Yetmez, rüyanda da görürsün kendini....

Bir an gerçeklere dönersin; fark edersin ki dışarıda da dostların vardır! Sıkılmışsındır kendinden, dostlarına gidersin sonra... Ama burada da bakarsın ki kendini çekiştiriyorsun arkadaşlarıyla! Canın kendini anlatmak istiyor diğer insanlara. Yeni dostunu, sırdaşını tanıtırıyorsun eski dostlarına. Onların merak etmesini istiyor kendini! Anlattıkça anlatıyorsun... Ve eski dostların da sıkılıyor yeni dostundan! Sen, ikisinin arasında kalıyorsun. Yeni dostun mu, eski dostların mı?

Yeni dostun, sevgilinmişçesine kapris yaparken buluyorsun kendini... Evet, eski dostun sevgilin olmuş artık! Çünkü sen yeni dostunu, eski dostlarına tercih etmişsin!

Tutsak eder bu cilveli sevgili! Tam ayrılmalıyız diye düşünürken, en sevdiğin hareketi yapar sana... Hayır, dersin; ben onu seviyorum, ona aşığım! Evet, aşık etmiştir kendini sana, daha geçenlerde dostun olan kişi..

Bir türlü ayrılmaz olmuşsundur ondan. Artık, o senin alışkanlığındır! Canın ondan başka kimseyle görüşmek istemez. Kimse, seni onun kadar iyi tanıımıyordur çünkü... Ve sen ona öylesine vurulmuşsundur ki...

Bazen gerçeğe dönersin yeni tanıştığın kişilerle. Senden, yeni sevgilinin yerini almak istediklerini söylerler. Bir düşünürsün ve karşılaştırırsın yabancıyla sevgilini. Şu kaniya varırsın: Düşünmem bile hata! Tabii ki sadık sevgilim! Çünkü kıyasladığın kimse, sevgilin gibi değildir...

Yalnız, bazen acı verir insana kendisi. Çünkü o, senin sevgilindir! Daha da doğrusu o senin bağımlılığındır artık! İstesene de ayrılmazsın ondan...

Ve zaman geçer ki, evlenirsin onunla! Daha dün gibi hatırlarsın onunla tanışmanı. İlk önce dostun, daha sonra sevgilin, bağımlılığın ve şimdi de eşin olmuştur kendin! Sen, kendiyile evli ve kendine aşık bir insansındır artık! Ve bunun için, kim bilir kaç kişinin hatırını kırmışsındır... Ama önemsizdir artık senin için onlar. Çünkü sen, evlenmişsindir! Beraber yaşlanırsınız onunla. Kendine olan sevgin ve sadakatin yıllar geçmesine rağmen hiç değişmemiştir. O, senin aradığın kişidir...

Ve büyük bir rastlantıdır ki, aynı gün ölürsünüz onunla. Hatta hayata veda ederken konuşursunuz birlikte. Demek ölüm böyleymiş ve biz bu şekilde ölecekmiz diye... İşte tam o sırada, son kez hayata dönersiniz! Hep merak ettiğiniz soruyu sorarsınız kendinize: Nasıl bir hayat yaşadım?? Cevabı yine kendiniz yanıtlatırsınız: YALNIZ, YAPAYALNIZ!...

Yaşamına Hükmetmek

Kendini hissedebilmek, böylece yaşamının her anına ulaşıp ona hükmedebilmek... Kendinin hep yanındaydın sen, kendini bilmediğin, hissedemediğin ya da kendini hissedip kendinden içeri bir sen olduğunu hissettiğin bir anda. Doğduğun anı tam olarak hatırlayabiliyor musun mesela? Belki de hayatının en önemli eksiği onu hatırlayamamak, hissedememek... Üstelik o senin için, senin yaşamın için bir başlangıçtı. Doğumunu, dünyaya geldiğin o anı hissetmeyen sen ölümden mi korkuyorsun, ölümü mü istiyorsun ya da ölümsüzlüğü? Üstelik o da senin hayatının tamamlayıcısıydı, son noktası... Belki de doğduğun andan çok o son noktayı düşündün kafanda binbir biçimde yalan mı? Çünkü doğumun o mucizesi geçmişti; başlangıcını hissedebilme, hatırlama hakkın

yoktu. Sen o anı düşünemez hissedemezdin. İkisinin keşiştiği bir çizgi vardı oysa, başlangıçtan sonsuzluğa uzanan yaşamın. Bunu hissetmen içindi doğumun; belki onu hatırlayamayacaktın, yokluğunu farkedemeyecektin... Hepsini senin içindi. Biri diğerinin başlangıcıydı; fakat keşiştiği tek nokta yaşamdı. O yaşam; doğumuna layık, ölümüne ölümsüzlük olmalıydı! Hissetmeliydin onu; tutabiliyordun! Kendini karşına alıp sorabiliyordun, sorgulayabiliyordun. Hata yapıyorsun, onu uyarıp, doğrularında onunla olmalıydın, onlar senin hayatından olandı, olağandı. Doğumun ve ölümün sana hükmetmişti; fakat sen yaşamına ve o dünyaya hükmetmeliydin. Biliyordun ki sana layık görülen yaşamın, sen farkında bile olmadan sona erecekti...

Leyla Tosun
Çankaya Üniversitesi
İİBF İşletme Bölümü Öğrencisi

'An'lamadım

06.59.58, 06.59.59, 07.00.00...

Yelkovanın her ilerleyişi bir gezegenin kendi çevresindeki devininin stigmatizasyonu.

Her 'tik' bir devinim...
Her 'tik' bir devinim...

86400 saat 'tik'i, bir gezegenin kendi çevresindeki devininin tamamlanışı. Zaman dilimlere bölünmüş, "an"ı anlamak için ki onun akışkanlığı sırasında devam eden iki "an"ı üstüste koyup aynı "an"da yakalamaya çalışmak amacıyla psişik güçlerimizi zorladığımız "an"da bile sonsuz sayıda "an"ın içinde hareket ediyoruz.

Gezegenin devininin devinimsizliğe dönüşmesi, "an"ın arkasında gelen "an"lık devininin, bir "an"ı sabitletiğini düşündüğümüz "an"la çakışması ve onunla birlikte devinime devam edişi.

Ya da saatin 53. 'tik'ten sonra 55. 'tik'e atlaması; iki 'tik' arasındaki sonsuzluğa rağmen...

- Di di dit, di di dit, di di dit...

Uyku halinden farkındalığa geçişteki sinir bo-

zucu "an"lardan bir "an" önce kurtulmak isteği, saatin, işlevsel dehanın ürünü olan, yelkovanın hareket etmesini sağlayan çarka bağlı alarm mekanizmasının, çarkın dairesel hareketinin uyuyan tarafın uyumadan önce belirlenmiş "an" da tetiklenmesiyle, midesinde başlayan gerginlik hissinin de yardımıyla, yatakta "an"ıden oturur hale gelmesini sağlamıştı.

- Günaydın sevgili şeker, çayın kaç şekerli olsun?

Saatler yalnızca "an"ları sistematize etmekle kalmamış, onlara çeşitli görevler de yüklemişti.

Di dit saat 08.00! İşe gitmeli.

Di dit saat 10.00! Mektuplar dağılmalı.

Di dit saat 18.00! Kitaplar okunmalı.

Di dit saat bilmem ne! Bişey yapmalı.

- Senden iki tane.

Saatin mekanik işlevi, zamanın içsel gizemini gazoz açacağı pratikliğiyle anlamsını sağlamıştı.

- Az olmaz mı?

- Çok şekerisin!

Kaan Yamaner
Çankaya Üniversitesi
Hukuk Fakültesi Öğrencisi

Özgür Pekçağlıyan
Çankaya Üniversitesi
MMF Bilgisayar Mühendisliği
Bölümü Öğrencisi

Yağmur

Hava soğuk ve puslu. Yaşlı adam, köprü-
nün kenarına oturmuş, geçen insanları izli-
yordu. Dışarıdan bakıldığında, oldukça şirin
bir yüzü vardı, kırış kırış yüzünün arkasında bir
gülümse hiç eksik olmuyordu; ama kıyafetleri,
perişan bir haldeydi, parçalanmış bir pantolon
ve yırtık bir tişört giyiyordu. Ona yavaşça yak-
laştım. Yağmur yağmak üzereydi. "Merhaba
amca, adın ne" diye sordum. Gülümseyerek
bana doğru baktı ve "O veya bu, neyi değiştirir
ki, benim ismim mi kalmış?" diye cevap verdi.
Çok şaşırılmıştım, dilenci olmadığını biliyordum,
sürekli olarak orada otururdu kendisine para
verenleri terslerdi ve bu hareketi, hakaret kabul
ederdi. Yine de onu orada bırakmaya gönlüm
razı olmadı. Onu, yağmurdan kurtarmak için
bir şeyler söylemeye çalıştım;

-Gel, birlikte bir çorba içelim

Yaşlı adamın gülümsemesi bir an için yok oldu
ve sonra tekrar gülümseyerek,

-Hayır, gelmeyeceğim. Üstelik karnım tok. Yok-
sa, beni şişmanlatmak mı istiyorsun?

-Aslında, senin yağmurda ıslanmanı isteme-
dim.

Yaşlı adamın gözleri gülmeye başlamıştı

-Neden? Yağmurdan neden korkuyorsun? Çi-
çekleri ve ağaçları canlandıran o değil mi? Ne-
den sana zarar versin?

Çok şaşırılmıştım, yaşlı adam devam etti;

-Yağmur, kaderini senin eline bırakır. Eğer, onu
sever ve ona değer verirsen, yavru kedi gibi
sana sürünür. Eğer, ondan korkar ve onu sev-
mezsen, rüzgarla birleşip, sana yüzlerce iğne
gibi çarpar. Gel, yanıma otur, sana yağmuru
sevmeyi öğreteyim. Eğer, hâlâ ondan kaçmak
istersen, bana kaçmayı öğretebilirim.

Bu sözlerin ardından, hiçbir şey yapamadım.
Söyleyecek ne bir sözüm vardı, ne de gidecek
bir yerim. Aklımdan sadece oturmak geçti ve
yaşlı adamın yanına oturdum. Yağmurun baş-
lamasını izledik. İlk damla düştüğünde, insan-
lar panik içinde kaçmaya başladılar, herkes bir
yere koşuyordu. Yağmur arttıkça, insanlar daha
da korkuyor, daha hızlı kaçıyor. Yaşlı adam,
bu görüntüleri gördükçe gülüyor, insanlar dü-
şünce ise "Bak, yağmur nasıl da kızmış ona" di-
yerek bana gösteriyordu. Yağmur yavaş yavaş
dururken, rüzgarı daha da çok hissediyordum.
Hava soğuktu; rüzgar ise beni üşütüyordu.
Yaşlı adam bana baktı ve üşüdüğümü gördü.
Gülümseyerek "İşte... İşte yağmuru sevmemin
nedeni" dedi.

Anlamamıştım;

-Nedeni üşümek mi?

-Tabii ki hayır, çorba içmek. Unuttun mu, birlik-
te çorba içecektik.

Çok şaşırılmıştım, yaşlı adam şaşkınlığının üstü-
ne devam etti,

-Eğer, yağmurdan kaçıp çorbayı içseydik, sa-
dece karnımız doyacaktı; ama artık çorba daha
değerli; çünkü üşüdük ve o bizi ısıtacak. Üstelik
sen de yağmurun değerini öğrendin. İnsanlar
kaçarken ne kadar komikler değil mi?

Oldukça şaşırılmıştım, evet anlamında kafamı
salladım. Ayağa kalkarken, düştüm ve panto-
lonum yırtıldı. Bunu gören yaşlı adam gülüm-
sedi ve "Şimdi neden üstümün yırtık olduğunu
biliyorsun" dedi. Yaşlı adamı, o günden sonra
bir daha görmedim. Artık yağmurdan kaçmı-
yorum, onunla birlikte yeryüzüne düşüyorum.
Koşmak yerine yürüyorum ve gözyaşlarımı sak-
lamasına izin veriyorum. Yaşlı adam, yağmuru
çorba için sevmiyordu. Yağmur yağarken ağ-
lıyordu, gözyaşlarını saklıyordu. Yaşlı adam
gitmişti; çünkü biri, onun ağladığını biliyordu.
Bilmeyen insanların olduğu, yeni bir köprü
bulmuştu kendine....

Size de Günaydın...

Her sabah yeni bir güne başlarken aslında ne kadar da benziyor geride bırakılan bir gün, elimizde tuttuğumuz yeni güne... Her sabah dışarıda telaşlı bir kalabalık,otobüsler dolu, kaldırımlar dolu, birbirini iterek bir yerlere yetişmeye çalışan; fakat canını yaktıklarının farkında olmayan bir dolu insan kalabalığı... Sabah evden çıkarsınız telaşla kaplı, merdivenleri üçer beşer inen komşularınızla mecburi selamlaşmalar yaşarsınız. Kimse kimsenin suratına bakmaz; hatta kimi zaman selam verdiğiniz kişiyi bile anımsamazsınız; çünkü bu kalabalığın tek amacı bir binaya doluşup hayatı telaş içinde yaşamaktır. Sabah giderler... Akşam gelirler. Sanılmasın ki akşamları telaşlar sıkıntılar biter de bir güler yüz, sıcak bir komşu sohbeti görürsünüz. İşlerinden,okullarından dönüşlerinde omuzlarına binmiş yorgunlukla çıkarlar bu kez merdivenleri, sanki gözkapaklarının üzerine birer adam oturmuş gibi ağırdır bakışları ve kollarını ancak merdiven kolluklarına kadar güç bela kaldırabilirler. Ceplerinden çıkardıkları anahtarları görünce yorgun bir gülümseme yayılır suratlarına. Eh işte bir gün daha bitmiştir. Elde kalan... Kalabalıkların içinde koca bir yalnızlık... Dışarı çıktığınızda da yine aynı oyunu izlersiniz. Durakta öbek öbek bir kalabalık ve insanların baktığı tek yer saatleridir. Akrep ve yelkovanın müthiş uyumunu seyrederek. Bir dakika geçmiş... İki dakika geçmiş... Ah nerede kaldı bu otobüs? Dur şöyle önlere geçeyim de rahatça iteleyip şu yanımdakileri hemen bineyim otobüse... O itelenen zavallılardan biri de sizsinizdir; hatta nedense hep arkadaş itelerler size çarpanları... Zor bela binersiniz otobüse ve bu sefer ayakta düşmeden durma yarışına girersiniz ki zaten imkansızdır oturacak yer bulmanız. Size, bö-

le bir beklentideyseniz olsa olsa hâla yatakta rüya görüyorsun, derler. Ablacım bak solda yer var şöyle biraz yanaşalım, arkadan ücretini uzatamayan var mı?... Ne yazık ki sabah sabah sizinle konuşan birini bulmuş olmanıza sevinezsiniz; çünkü muhtemelen muavin arkadaş bu konuşmayı keyfinden değil; mecburiyetten yapıyordur. Tabii sanmayın ki ayakta durmayı başarmakla bu iş bitiyor. Bu kez inmek için müthiş bir performansa ihtiyacınız var ki zira kolay değildir yirmi kişiyle aynı anda kaynaşıp bir yumak halinde otobüsün kapılarından dökmek... Ki nitekim zor bela inersiniz.. Hiç sevinmeyin bu kez sizi kaldırımlardaki kalabalıklar kucaklar. Birden montunuz siz ve çantanız ayrı düşersiniz ki filmlerdeki gibi değildir bu ani çarpışmalar. Arkanızı döndüğünüzde kolaysa bulun o kalabalıklarda size çarpan kaba yarattığı. Eee malum acelesi var.. Kimsenin vakti yok küçük şeyleri hatırlamaya;çünkü hepsi birer dev, altlarında çimleri ezen... Ve nihayet yolunu bulursunuz okulunuzun ya da işinizin ve görürsünüz ki kalem kağıt arasında boğulan zamanını hızla tüketmeye çalışan obur insanları. Kimsenin vakti yoktur sıcak bir selama, içten bir gülümsemeye... Karşılıksız beklentisiz ne varsa her birine... Dönüşte mi?... Merak etmeyin her şey yine aynı... Güneşin doğuşu ve batışı kadar..

Bakmayın burada anlatılanlara hayat her şeye rağmen güzel hâlâ... Yarın sabah uyanın ve yalanlayın mümkünse burada yazılan her şeyi; çünkü hayat bir gülüşte, kırılan bir gözde gizlidir... Size de günaydın...

(KALABALIK YALNIZLIKLARA...)

Tuğba Herken
Çankaya Üniversitesi
İİBF Siyaset Bilimi ve
Uluslararası İlişkiler Bölümü
Öğrencisi

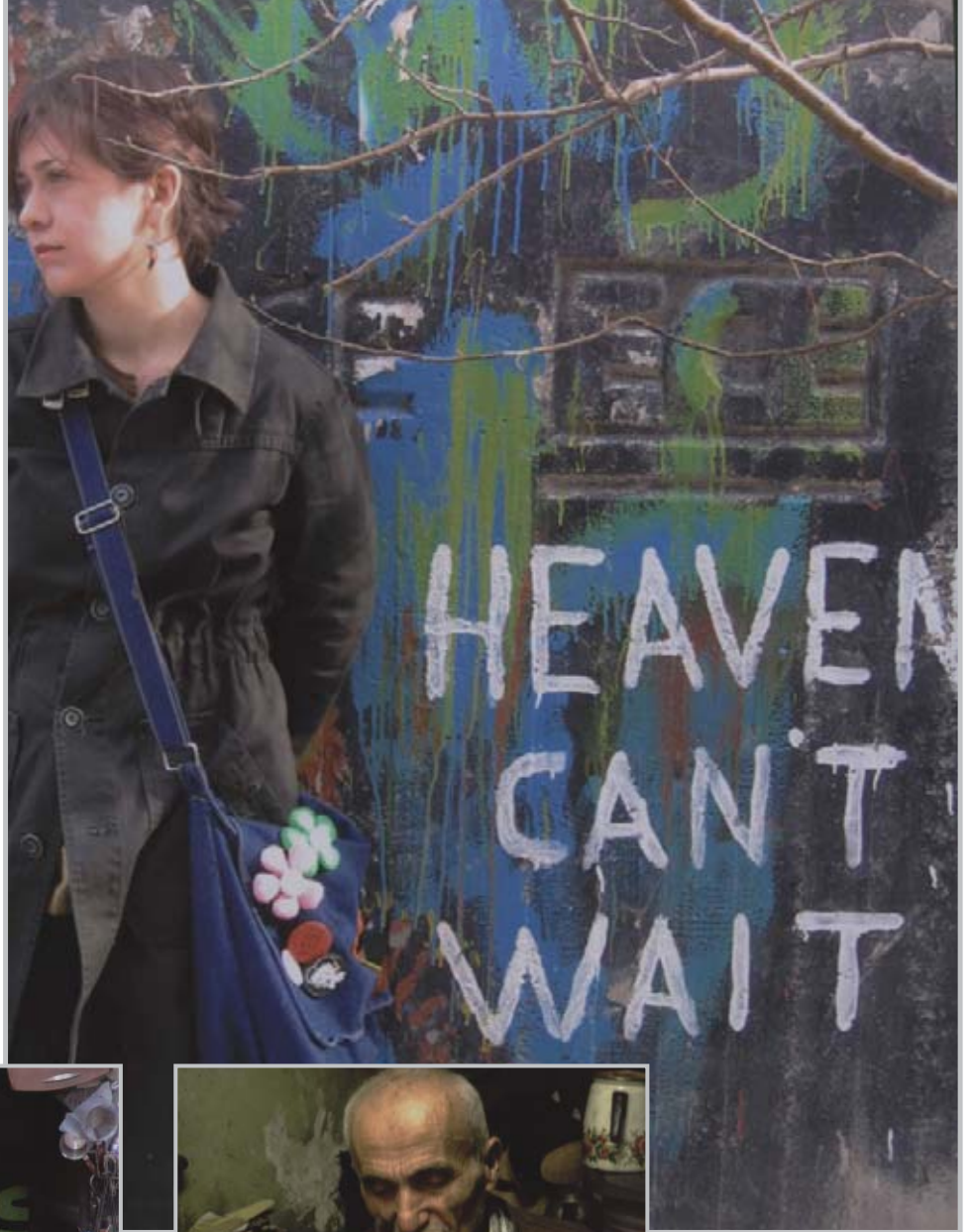
Naftalin “Yoksun”u...

Baktıkça değil;gördükçe gördüm hep.
Ben yolu biliyorum sen devam et.
Sandıklar gizlidir;taşınmaya meyilliler.
Eline yakışır da bu koca “YOKSUN”LUK”
Ben de pek güzel durmaz.
Ben yeniden hayat derim
Senin hiç umurunda olmaz.
Hayat;böyle güzelsin.

Allayıp pullayıp küfürün bini bir paraya satılacak
Şölen yerleri dağıtılacak,hep bir güzelin önüne
saçılacak.
Sen geriden bak her bir yürüyüşe.
Birileri mutlaka uğruna savaşıacak.
Hayat sen hep rutubetlere kilitli kal!..
Naftalinler seni koruyacak...

Amatör Film ve Fotoğrafçılık Topluluğu'nun Fotoğraf Sergileri

Çankaya Üniversitesi Amatör Film ve Fotoğrafçılık Topluluğu 2005-2006 döneminde "Kirli Çamaşırlar" ve "AFFT Yollarda" konulu iki fotoğraf sergisi düzenledi.

Melis Fırat'ın Resimleri

Melis Fırat
Çankaya Üniversitesi
Kültür Hizmetleri Müdürlüğü

Melis Fırat, kağıt üzerine yaptığı resimlerde temel sanat eğitiminde gösterdiği resim yapma tekniğindeki üslupları taklit ederek renk, biçim, doku ve ritimlerle çalışmış. Resim üzerinde kullandığı motiflerin yanı sıra ritim oluşturan lekeler ebru gibi üzerine aktırma tekniği ile boyayı serpererek yüzey oluşturmuş. Resim sanatının temelini oluşturan ana renklerin karışımını özgürce kullanmış.

Öğr. Gör. Tekin Koçan
Çankaya Üniversitesi
Plastik Sanatlar Birimi Sorumlusu

Prof. Dr. Ergin İğrek
Çankaya Üniversitesi
İİBF İktisat Bölümü Öğretim Üyesi

İkilem

Hayvanlar gülmeyi bilmez
Ama ağlar,
Tıpkı timsah gibi.

İnsanlar gülmeyi bilir
Ama ağlatır,
Tıpkı palyaço gibi.

İnsanlar dünyayı dolaşır
Ama uçamaz,
Tıpkı sürüngen gibi.

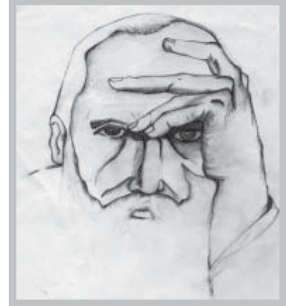
İnsanlar aşık olur
Ama sevgiyi öldürür,
Tıpkı kendini sokan akrep gibi.

25 Ekim 2001

Zuhal Daşnik
Çankaya Üniversitesi
Hukuk Fakültesi Öğrencisi

Zuhal Daşnik'in Karalamaları

PROF. DR. EMEL DOĞRAMACI'YA 'ÜSTÜN HİZMET' ÖDÜLÜ

Çankaya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Emel Doğramacı, IDEA (English Language and Literature Research Association) tarafından Boğaziçi Üniversitesi'nde düzenlenen "Studies in English" başlıklı uluslararası konferansta Türkiye'deki üniversitelerde İngiliz Dili ve Edebiyatı alanının uzun soluklu ve nitelikli bir gelenek olarak kurumsallaşmasına yapmış olduğu katkılardan dolayı "Üstün Hizmet" ödülüne layık görüldü.

PROF. DR. YÜCEL AŞKIN ÜNİVERSİTEMİZ REKTÖRÜ PROF. DR. ZİYA AKTAŞ'I ZİYARET ETTİ

Prof. Dr. Yücel Aşkın ve eşi Çankaya Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Ziya Aktaş ile birlikte.

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Yücel Aşkın, Çankaya Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Ziya Aktaş'a, kendisine ve Yüzüncü Yıl Üniversitesi'ne verdiği destek dolayısıyla 14 Şubat 2006 Salı günü teşekkür ziyaretinde bulundu. Aşkın'ın, önemli bir sınavı herkes adına başarıyla verdiğini belirten Prof. Dr. Ziya Aktaş, görüşme sırasında şunları söyledi: "Gerçekten Türkiye zor ve sıkıntılı bir süreçten geçiyor. Bu süreçte bilimin, üniversitelerin özerkliği ve bağımsızlığı çok önemlidir. Bence, bu süreçte

laik, demokratik Cumhuriyet'in kazanımlarının daha ileriye götürülmesi önemlidir. Bugünkü yönetim şekliyle, belli kurumlara, kurullara baskılar olduğunu görüyoruz. Bunun içerisinde bilim yuvalarının da olması gerçekten çok üzücüdür. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi'ne ve size yapılan haksız uygulamalara toplumun büyük duyarlılık göstermesi de aslında geleceğimiz açısından bir güvence olarak önümüzde durmaktadır. Gerçekten toplum bu konuda çok duyarlı, hassas davrandı; üniversitenin ve sizin yanınızda oldu."

Prof. Dr. Yücel Aşkın ve eşi Çankaya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Emel Doğramacı ve Matematik-Bilgisayar Bölüm Başkanı Prof. Dr. Ahmet Eriş ile birlikte.

ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİ'NDE 8 MART DÜNYA KADINLAR GÜNÜ KUTLANDI

Çankaya Üniversitesi Kadın Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi (KADUM) tarafından düzenlenen 8 Mart Dünya Kadınlar Günü etkinlikleri çerçevesinde "Üniversite Eğitiminin Kadının Kişisel ve Kültürel Gelişimindeki Yeri" konu bir panel düzenlendi. Panel açılışında KADUM Müdürü Prof. Dr. Emel Doğramacı ve Çankaya Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Ziya Aktaş birer konuşma yaptı.

Çankaya Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Müdürü Yrd. Doç. Dr. Nüzhet Akın'ın yönettiği panele Matematik-Bilgisayar Bölümü Öğrencisi Ersin Kızgut, Hukuk Fakültesi Öğrencisi Kaan Yamaner, İşletme Bölümü Öğrencisi Özden Oğuz ve Endüstri Mühendisliği Bölümü Öğrencisi Ayça Eren konuşmacı olarak katıldı.

Gün boyunca "Kadın" konulu dia gösterisini yapıldığı etkinlikler kapsamında öğleden sonra Öğr. Gör. Halide Aral yönetiminde gerçekleştirilen seminerde öğrenci sunumları yapıldı. Bu bağlamda Tarık Ziyad Gülce "Kadın ve Erkek Eşitsizliği", Tijen Soysal "Bir Kafka Öyküsünde Kadının Durumu" ve Füsün Bıçakçı "Kadın" konulu sunumlarını yaptı.

8 Mart Dünya Kadınlar Günü kapsamında KADUM tarafından düzenlenen "Kadınlarımız Nereye Gidiyor? Yarınlar da Kadın" konulu yarışmada dereceye girenlere ödülleri verildi.

ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİ İÇ MİMARLIK ÖĞRENCİLERİNİN PROJELER SERGİSİ YAPILDI

Çankaya Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü öğrencileri her yıl olduğu gibi bu yılda projelerini sergiledi. 14-21 Şubat tarihleri arasında gerçekleşen sergide, bütün proje ve tasarımları kendileri yapan öğrenciler geceli gündüzlü çalışarak bu sergiye hazırlandı. Bu arada başarılı olan öğrencilere teşekkür ve teşvik belgeleri verildi. Gruplar halinde ve bireysel olarak bu yıl yedincisi düzenlenen sergiye hazırlanan öğrenciler "Gelecekte kendi tasarladığımız me-

kanlarda yaşamak-yaşatmak ve onlarla gurur duymak istiyoruz ve bu nedenle çok çalışıyoruz" dediler.

Başarı ve teşvik belgesi alan öğrenciler:

1. Sınıf

1. Nazlı Nazande Karamanoğlu
2. Çiğdem Çetinkaya
3. Süha Dönmez

2. Sınıf

1. Evren Yıldırım
2. İrem Gülay İzmitli
3. Deren Tomanbay

3. Sınıf

1. Nesrin İnci
2. Oğuz Beytullahoğlu
3. Mehmet Önderoğlu

4. Sınıf

1. Başak Eskier
2. Yeşim Çıdar
3. Mahir Öztürk

İKTİSATÇI ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİ'NDEN YAYINLANDI

"İktisatçı" Programı, TRT ve Çankaya Üniversitesi işbirliği ile Çankaya Üniversitesi Konferans Salonundan 16 Ekim 2005 tarihinden itibaren TRT 2 ve TRT int'ten canlı olarak yayınlandı.

Karmaşık ekonomi dünyasının gerçeklerini basit bir görsel-işitsel dile indirgeyip, halka, ekonominin taraflarına keyifli bir söyleşi ortamında görsel estetiği gözetilen güncel görüntülerle birleştirilerek anlatılan ve Deneyimli Gazeteci Okan Müderrisoğlu'nun sunduğu İktisatçı Programına Çankaya Üniversitesi öğretim elemanları ve öğren-

celeri izleyici olarak katılarak günün konularına sorular yöneltti.

Çankaya Üniversitesi'nden Yapılan Yayın Programı

- 16.10.2005 Binali Yıldırım *Ulaştırma Bakanı*
- 23.10.2005 Oğuz Satıcı *Türkiye İhracatçılar Meclisi Başkanı*
- 30.10.2005 Tefik Bilgin *Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı*
- 06.11.2005 Zafer Çağlayan *Ankara Sanayi Odası Başkanı*
- 13.11.2005 Murat Başesgioğlu *Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı*
- 20.11.2005 Doç. Dr. Doğan Cansızlar *Sermaya Piyasası Kurulu Başkanı*
- 27.11.2005 Yusuf Günay *Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Başkanı*
- 04.12.2005 Prof. Dr. Şükrü Kızılot *Hürriyet Gazetesi Ekonomi Yazarı*
- 11.12.2005 Erdal Eren *Türk Müteahhitler Birliği Başkanı*
- 18.12.2005 Salih Kılıç *TÜRK-İŞ Başkanı*

- 25.12.2005 Dr. M. Hilmi Güler *Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı*
- 08.01.2006 Mustafa Parlak *Rekabet Kurumu Başkanı*
- 27.01.2006 Mehmet Koç *Ankara Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası Başkanı*
- 10.02.2006 M. Mehdi Eker *Tarım ve Köyişleri Bakanı*
- 17.02.2006 Metin Kilci *Özelleştirme İdaresi Başkanı*
- 24.02.2006 Süleyman Orakçioğlu *İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçı Birlikleri (İTKİB) Başkanı*
- 03.03.2006 Can Akın Çağlar *Ziraat Bankası Genel Müdürü*
- 10.03.2006 Mustafa Uysal *Vergi Konseyi Başkanı*
- 17.03.2006 Osman Arıoğlu *Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanı*
- 24.03.2006 Erdoğan Bayraktar *Toplu Konut İdaresi (TOKİ) Başkanı*
- 31.03.2006 Başaran Ulusoy *TÜRSAB Başkanı*
- 07.04.2006 Osman Pepe *Çevre ve Orman Bakanı*
- 12.05.2006 Doç. Dr. Ömer Demir *Türkiye İstatistik Kurumu Başkanı*

BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ ÖĞRENCİMİZ ÖMER ÇELİK'İN GURUR VERİCİ BAŞARISI

Çankaya Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü öğrencisi Ömer Çelik ABD Microsoft'ta yaz stajı yapma imkanını elde edebilmek için Türkiye elemelerinde ilk üç arasına girerek bu yılın Mart ayında Microsoft Türkiye tarafından Paris'e gönderildi. Orada yapılacak olan sınav-

larda başarılı olduğu takdirde bu yaz staj için Amerika'ya gidecek. Öğrencimizin Türkiye'yi İTÜ ve İstanbul Üniversitesinden 2 öğrenci ile birlikte Paris'te temsil edecek olması son derece gurur verici bir gelişme.

TURGUT ÖZAKMAN'DAN "MİLLİ MÜCADELE" KONFERANSI

Tarihçi ve Yazar Turgut Özakman, Çankaya Üniversitesi Hukuk Araştırma Danışma ve Uygulama Merkezi (HADUM) tarafından düzenlenen "Milli Mücadele" konulu konferansı 1 Mart 2006 tarihinde verdi. Yoğun ilgi gören konferansta 700 kişilik konferans salonu tamamen doldu ve öğrencilerin bir kısmı konferansı ayakta izledi.

"ON SOLUTIONS OF DISCRETE NONLINEAR ELLIPTIC BOUNDARY VALUE PROBLEMS" SEMİNERİ GERÇEKLEŞTİ

Atılım Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Gusein Guseinov 6 Mart 2006 tarihinde Çankaya Üniversitesi Matematik-Bilgisayar Bölümünün

organizasyonu ile "On Solutions of Discrete Nonlinear Elliptic Boundary Value Problems" konulu bir konferans verdi.

“ABD VE TÜRKİYE-AB İLİŞKİLERİ” KONFERANSI YAPILDI

Çankaya Üniversitesi tarafından düzenlenen ve ABD State Department'tan John Robinson tarafından verilen "The United States and Turkey-EU Relations" konulu konferansı 17 Mart 2006 tarihinde Mavi Salonda gerçekleşti.

John Robinson, plaketini Fen-Edebiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Emel Doğramacı'dan alırken.

“BİLİŞİM VE HUKUK” KONFERANSI YAPILDI

Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi ve Ankara Barosu işbirliği ile 9 Mart 2006 tarihinde düzenlenen "Bilişim ve Hukuk" konulu konferansa Ankara Barosu Bilişim Kurulu Başkanı Avukat Özgür Eralp ve Ankara Barosu Bilişim Kurulu Başkan Yardımcısı Avukat Çağatay Cengiz konuşmacı olarak katıldılar. Konferansta şu konular ele alındı:

- İnternet servis sağlayıcıları
- Telekomünikasyon Kurumu uygulamaları
- Elektronik imza ile elle atılan imza arasında fark var mıdır?
- Davalarımızı internet üzerinden takip edebiliyor muyuz?
- İnternette yapılan alışverişler güvenli mi?

- İnternette satın aldığımız bir malı iade edebilir miyiz?
- İnternet bankacılığı-ATM ve kredi kartları
- Avukatlar internet sitesi açabilir mi?
- İnternet formlarındaki mesajlardan kimler sorumlu tutulabilir?
- E-Postaların kimden geldiğini hukuken tespit edebilir miyiz?
- Spam e-postaların hukuki boyutu
- İnternette MP3, film, program indirmek suç mu?
- Başkasının messenger, icq ve benzeri yazışmalarını izlemenin cezası nedir?
- İnternet sitesinin hacklenmesinin cezası nedir?
- İnternet siteleri kapatılabilir mi?
- Dosya paylaşım programları kullanmak suç mu?
- Bilgi işlem merkezi yöneticilerinin sorumluluğu nedir?
- Açık kaynak kodlu yazılımların hukuki boyutu
- İnternette hakaret-sövme suçları
- Kameralı cep telefonları ile şahsi hakların ihlali

“ÇANAKKALE ZAFERİ'NİN DÜNYADAKİ ETKİLERİ” KONFERANSI

Çankaya Üniversitesi Atatürk Araştırma ve Uygulama Merkezi (AAUM) tarafından 20 Mart 2006 tarihinde Çanakkale Zaferi'nin 91 yıldönümü nedeniyle düzenlenen "Çanakkale Zaferi'nin Dünyadaki Etkileri" konulu konferansı Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Müdür Yardımcısı Prof. Dr. Temuçin Faik Ertan verdi. Aynı gün *Çanakkale 1915* adlı filmin gösterimi yapıldı.

“MORTGAGE FINANS” PANELİ BÜYÜK İLGİ GÖRDÜ

Çankaya Üniversitesi İşletme Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Özdemir Akmut'un emekliye ayrılacak olması münasebetiyle düzenlenen “Mortgage Finans” konulu panel 14 Mart 2006 tarihinde yapıldı. Ceviz kabuğu Programı yapımcısı ve Sunucusu Hulki Cevizoğlu'nun yönettiği panele konuşmacı olarak Çankaya

Üniversitesi İşletme Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Özdemir Akmut, Sermaye Piyasası Kurulu Başkanı Doç. Dr. Doğan Cansızlar ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı Tevfik Bilgin katıldı. Konferans öğretim elemanları, öğrenciler ve konuklar tarafından ilgiyle izlendi.

Soldan sağa: Doç. Dr. Doğan Cansızlar, Prof. Dr. Özdemir Akmut, Sıtkı Alp, Hulki Cevizoğlu ve Tevfik Bilgin

PROF. DR. ÖZDEMİR AKMUT VEDA ETTİ

Çankaya Üniversitesi İşletme Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Özdemir Akmut'un emekliye ayrılacak olması münasebetiyle düzenlenen veda kokteyli 14 Mart 2006 tarihinde Arı Spor ve Dinlenme Tesisleri'nde yapıldı. Kokteyle öğretim elemanları, Prof. Akmut'un ailesi ve dostları ile Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden eski çalışma arkadaşları katıldı.

GENÇ HUKUKÇULAR TOPLANDI

Avrupa Genç Hukukçular Derneği ELSA ulusal koordinasyon toplantısını 11-12 Mart 2006 tarihlerinde Çankaya Üniversitesi'nde yaptı.

KAÇKAR ILLUSION ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİ'NDE EŞSİZ BİR MÜZİK ZİYAFETİ SUNDU

Murat Yıldız plaketi
Rektör Prof. Dr. Ziya Aktaş'tan alırken.

21 Mart 2006 akşamı Kaçkar Illusion tarafından verilen "Ekinoks ve Bahar" temalı Bahar Konseri için Çankaya Üniversitesi Konferans Salonu'nu dolduran dinleyiciler, Anadolu'nun binlerce yıllık kültürü ve günümüz modern yaşamıyla beslenen eserlerle buluştu. Tamamı kendi eserlerinden oluşan repertuarlarında, 2004 yılında çıkan, Doğu-Batı Müzik etiketli, "huitwalahit" albümlerindeki parçaların yanı sıra, üç yıl önce konser verdikleri salonda besteledikleri bir çalışmayı da ilk kez bu salonda sergilediler. Yaptıkları sıra dışı projelerle tanınan Kaçkar Illusion üyeleri, konser sırasında kuliste düzenledikleri bir çalışmayı da o anda provasız olarak sahnede çaldılar.

Grubun genel yönetmeni ve akordeoncusu Murat Yıldız, Kalite ve Proje Geliştirme Müdü-

rü olarak çalıştığı Çankaya Üniversitesi ve Arı Okulları Kampüsünde, bu kez de müziği ve orkestrasıyla sahne aldı. Birçok eserde imzası olan, grubun sanat yönetmeni Kayhan Kurtuldu da zaman zaman piyanosunu bırakıp gitarı eline alarak çok yönlülüğünü gösterdi.

Gruba yeni katılan Arda Varol'un davul performansları da dinleyenleri coşturdu. Farklı ve deneysel çalışmalar yapan grup elemanlarından Emre Topak, perdeli ve perdesiz bas gitarıyla solo bir enstrüman gibi ön plana çıktı. Özellikle 19. yüzyıl esintili parçalarda Cajon ve Bendir'le Ömer Atageç, gitarı ve değişik vokaliyle Taki Tekyurt, neyzen Noyan Özatik, doyumsuz tınılarıyla dinleyenleri zamanda yolculuğa çıkarırlar. Saksafon ve trompetin doğaçlamaları ve sürekli değişen tansiyonu hem sahnede hem de salonda ilüzyon ve halusinasyonu beraber yaşattı.

Sıra dışı bir doğu batı sentezi gerçekleştiren Kaçkar Illusion, seyirciden ve ortamdan aldığı keyifle coştı ve bir buçuk saat sürmesi planlanan konser, iki saat onbeş dakikaya uzadı. Davetliler, ara verilmeden yaklaşık iki buçuk saat süren konseri alkışlarıyla destekleyerek izlediler.

MÜHENDİSLİK-MİMARLIK FAKÜLTESİ BAHAR DÖNEMİ SEMİNERLERİ

13 Nisan 2006: "Synchronization of Mobile XML Databases Utilizing Deferred Views"
Çankaya Üniversitesi Bilgisayar Bölümü Öğr. Gör. Tansel Özyer

20 Nisan 2006: "Anadolu Selçuklularının Güç Sembolü Olarak Kervansaraylar"
Çankaya Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü Araş. Gör. Mustafa Önge.

"GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE EĞİTİM" SEMPOZYUMU

Türkiye Emekli Subaylar Derneği (TESUD) "Geçmişten Günümüze Eğitim" başlıklı sempozyu-

mu 29 Nisan 2006 tarihinde Çankaya Üniversitesi Konferans Salonunda gerçekleştirdi.

RAUF DENKTAŞ'TAN "KKTC'NİN DÜNÜ, BUGÜNÜ VE YARINI" KONFERANSI

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Kurucu Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş, Çankaya Üniversitesi Atatürk İlkeleri Tarih ve Kültür (ATAK) Topluluğu tarafından düzenlenen "KKTC'nin Dünü, Bugünü ve Yarını" konulu konferansı 17 Nisan 2006 tarihinde verdi. Yoğun ilgi gören konferansta 700 kişilik konferans salonu tamamen doldu ve öğrencilerin bir kısmı konferansı ayakta izledi.

Rauf Denktaş
Müttevelli Heyeti Başkanı Sıtkı Alp'le birlikte.

ÇANKAYA'LI HUKUK ÖĞRENCİLERİNDEN KURGUSAL DURUŞMALAR

Çankaya Üniversitesi Hukuk Araştırma Danışma ve Uygulama Merkezi (HADUM) ve Öğrenci Konseyi Başkanlığı ortaklaşa iki kurgusal duruşma düzenledi. Konuyla ilgili olarak HADUM Başkanı Prof. Dr. Doğan Soyaslan şu açıklamayı yaptı: "Kurgusal duruşmalarda, öğrencilerin Hukuk fakültelerinde aldığı teorik eğitimin mahkemelerde nasıl cereyan ettiğini görmeleri, mesleklerine adapte olup uygulamayı öğrenmeleri amaçlanmakta ve bunun için üniversitede mahkeme kurup yargılama faaliyeti yapılmakta."

1. Duruşma

Konusu: Türkiye'nin ünlü armatörlerinden Ahmet elebi eşi Esra Çelebi ile iki yıldır dost hayatı yaşadığı Hande Yakar'ı yatak odasında ilişkiye girdiklerini görünce eşi ve sevgilisinin biseksüel olduğunu ve kendilerini aldattıklarını hazmedemeyince, cinnet geçirip ikisini de

dövmüş ve bu ilişkinin ifşa edilmesi amacı ile ikisini de çıplak vaziyette dışarı atmıştır. Ahmet Çelebi eşi Esra Çelebi'ye haysiyetsiz yaşam sürme nedeni ile Ankara 5. Aile Mahkemesi'nde boşanma davası açmıştır. Mahkeme eşlerin boşanmalarına mı, ayrılıklarına mı karar verecek, yoksa hakim eşleri barıştıracak mı?

Oyuncular: Ahmet Yazgii Arda Kabakçı, Burçin Sürücü, Deniz Noyan, Eda Erdem, Ezgi Keçeciöğlü, Ferhat Hotoğlu, Furkan Kamalak, Halil Akyürek, İrem Tunç, Melih Akkurt, Melek Danişoğlu, Meriç Köle, Merve İzmirli, Serdar Akyan, Selma Özel, Sera İnaner, Ömer Akkan, Tuğçe Işık.

2. Duruşma

Konusu: Ankara'nın Çubuk İlçesi Saray Köyünde akrabalar arasında çıkan tartışma sonucu Adem Yalçın amcasının oğlunu tabanca ile vurarak yaralamış, amcasını da öldürmüştür. Kezban Yalçın ve Hakkı Yalçın'ın şikayeti üzerine dava açılmıştır.

Oyuncular: Ahmet Mutlu, Alp Giray Erdemir, Arda Kabakçı, Can Tatar, Düşlem Ateş, Elvan Delice, Fatih Ekinci, Fatma Suğanlı, Gülşen Zincir, Mahir Karaboğa, Meral Semiz, Murat Eker, Sonay Arslan, Zeynep Güney.

8. TÜRKİYE MÜNAZARA TURNUVASI'NA KATILDIK

9 Eylül Üniversitesi'nde 13-15 Mayıs 2006 tarihlerinde düzenlenen ve artık gelenekleşen Ulusal Münazara Turnuvası; Engin Ural (Koç Üniversitesi), Sarp Erzi (Galatasaray Üniversitesi), Gürman Timurhan (Çankaya Üniversitesi), Ahmet Buğra Çelik (Selçuk Üniversitesi) ve Harun Ercan'dan (Koç Üniversitesi) oluşan jüri komitesi başkanlığında, Türkiye'nin her yerinden yirmi dokuz üniversitenin katılımıyla tamamlandı. Elli iki takım ve yüz dört gencin yarıştığı turnuvada birinciliği Galatasaray Üniversitesi kazandı. Çankaya Üniversitesi, Öztunç Özada ve İlknur Mersin'den oluşan "Çankaya A" takımı ile Seda Keleşoğlu ve Sevil Şentürk'ten oluşan "Çankaya B" takımı ile turnuvaya katıldı..

Parlenter Münazara nedir?

İngiltere'de 216 senedir, Türkiye'de ise ancak sekiz senedir icra edilen parlenter münazara, hükümet ve muhalefet takımları ve jüri ile tam bir demokrasi simülasyonu hüviyeti taşıyor. Müsabakaların başlamasından 15 dakika önce verilen ve yasa tasarısı hüviyeti taşıyan konularla yarışan takımlar münazara maçı içerisinde de parlamento konuşmalarına özgü kurallara tabi oluyorlar. Bu turnuvalarda, Ortadoğu barış sürecinden telif yasalarına ve çevre sorunlarına kadar onlarca konunun tartışılmakta.

DÜNYA MATEMATİKÇİLERİ ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİ'NDE BULUŞTU

kanlığını Çankaya Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Kenan Taş'ın yaptığı sempozyumun açılış töreni 27 Nisanda saat 09:30'da Çankaya Üniversitesi Konferans Salonunda gerçekleşti. Törende sırasıyla, açılış konuşmaları, bilimsel konuşmacılara plaket verilmesi, toplu fotoğraf çekimi yapıldı ve daha sonra bilimsel oturumlar başladı.

Çankaya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Matematik-Bilgisayar Bölümü tarafından organize edilen "Mathematical Methods in Engineering - Mühendislikte Matematiksel Metodlar" başlıklı uluslararası sempozyum 27-29 Nisan 2006 tarihlerinde Çankaya Üniversitesi'nde gerçekleşti. Üç gün süren ve 33 farklı ülkeden 157 akademisyenin katıldığı sempozyumda dünyanın isim yapmış önemli matematikçileri sunumlar yaptı. Organizasyon Komitesi Baş-

Ödül ve plaket alan profesörler

J.A.Tenreiro Machado - Porto Üniversitesi, Portekiz

Brian Fisher - Leicester Üniversitesi, İngiltere

Hans Stetter - Viyana Teknik Üniversitesi, Avusturya

Om P. Agrawal - Southern Illinois Üniversitesi, ABD

Francesco Mainardi - İtalya

ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİ YÜKSEK ÖĞRETİM TANITIM GÜNLERİNDE

Yüksek öğrenim aşamasına gelerek Öğrenci Seçme Sınavı'na girecek ve mesleki tercihlerini yapacak gençlerimize yurt içi ve yurt dışında yüksek öğrenim olanağı sunan üniversitelerin kurumlarını, fakülte ve bölümleri ile olanaklarını tanımlarını sağlamanın yanı sıra; gençlerimize seçenekler sunarak mesleki tercihlerini belirlemeleri ve sağlıklı karar vermeleri konusunda yardımcı olmak, meslekleri tanıtmak ve sınav öncesi olumsuzlukları gidermek amacıyla psikolojik destek sağlamayı hedefleyen Yükseköğretim Tanıtım Günleri ve Fuarları ülkemizin farklı illerinde yapıldı.

Çankaya Üniversitesi'nin katılarak tanıtım yaptığı fuarlar:

Ankara Büyük Kolej, 2 Aralık 2005

TED Ankara Koleji, 4 Ocak 2006

İzmir, 5-6-7 Ocak 2006

Ankara 2-3 Mart 2006

İstanbul 2-3-4-5 Mart 2006

Gaziantep, 16-17-18 Mart 2006

Antalya, 23-24-25 Mart 2006

Mersin, 30-31 Mart-1 Nisan 2006

Samsun, 6-7-8 Nisan 2006

Eskişehir, 14-15 Nisan 2006

Kayseri, 27-28-29 Nisan 2006

Antalya

Gaziantep

Mersin

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ TOPLULUĞU BiTeC ETKİNLİKLERİ

“The Software Process”

Seminerleri

24 Şubat 2006 Cuma günü, Çankaya Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü Öğr. Gör Nael Salman tarafından Bilgisayar Mühendisliği 3. ve 4. sınıf öğrencilerine yönelik “The Software Process” adlı seminer verildi. Aynı seminerin devamı olan “The Software Process II” ise 3 Mart 2006 Cuma günü, yine Çankaya Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü Öğr. Gör Nael Salman tarafından verildi.

İşletim Sistemleri Üzerine Ubuntu Linux Kurulumu ve Temel Linux Komutları

Bilgisayar dünyasında yenilik arayan farklı şeyler denemek isteyen bilgisayar kullanıcılarının katıldığı bir seminer Bilgisayar Mühendisliği 3. sınıf öğrencileri Zeki Burak Ata ve Alp Eren Özkul tarafından verildi. 6 Mart 2006 tarihinde gerçekleşen seminerde popüler Linux dağıtımlarından Ubuntu Linux kurulumu yapılarak Linux kurmanın zor olmadığı, Linux dosya sistemi ve dizinleri, günlük kullanımda sıkça kullanılan komutlar anlatıldı.

Programlama Üzerine Pointer nedir? Nasıl kullanılır?

Bilgisayar Mühendisliği öğrencileri ve C programlama dili ile ilgilenen herkesin katıldığı bir seminer oldu. Üniversitemiz Bilgisayar Mühendisliği Bölümü öğretim görevlilerinden Abdülkadir Görür tarafından sunulan ve 9 Mart 2006 tarihinde yapılan seminerde C programcılığının temelini oluşturan “Pointer” konusu örneklerle ve demolarla anlatıldı.

HTML ve PHP Nedir?

16 Mart 2006'da Üniversitemiz Matematik-Bilgisayar Bölümü 1. sınıf öğrencilerinden Mert Can Yalhr'nın düzenlediği HTML ve PHP konularında HTML tabanında sayfa yapıları, temel HTML kodları, genel olarak php yapısı konuları hakkında web tabanlı programlama konularıyla ilgilenen bir çok öğrenci katıldı.

Linux Güvenliğine Adım: Tripwire ile Bütünlük Denetimi

Seminere her bilgi düzeyinden kişiler katıldı ve uygulamalı olarak gerçekleşti. Semineri, ilgi alanları linux, java, güvenlik olan Bilgisayar Mühendisliği 4. Sınıf Öğrencisi Mücahit Karatekin 29 Mart 2006 tarihinde verdi.

Tasarım Üzerine “Web Tasarımları için Neden Tablolar Aptalca?”

Bilgisayar Mühendisliği ve tüm tasarımla ilgilenen herkesin ilgisini çekecek, Seybold Publishing San Francisco 2003 tarafından hazırlanan seminer, üniversitemiz mezunlarından Mahmut Kavici tarafından 30 Mart 2006 tarihinde sunuldu. Seminerde yeni tasarım trend ve teknikleri örnekler ve demolar eşliğinde anlatıldı.

Programlama Üzerine

Bilgisayar Mühendisliği 3. sınıf öğrencilerinden, .Net teknolojisi üzerine çalışmaları olan Özgür Pekçağlıyan tarafından verilecek seminerde C#.net'in ASP.net içerisinde nasıl uygulanacağı, temel Visual Studio kullanımı giriş seviyedeki kullanıcılara hitap edecek şekilde 13 Nisan 2006 tarihinde anlatıldı.

YÖNETİCİLİK VE LİDERLİK SEMİNERİ

Çankaya Üniversitesi Endüstri Mühendisliği Topluluğu tarafından düzenlenen “Yöneticilik ve Liderlik” seminerinde üç yıl Boeing'de baş mühendislik yapmış, yedi yıl Japonya'da kalmış ve yurtdışında bir çok eğitim vermiş olan Dr.

Erdoğan Topuz, deneyimlerini Çankaya Üniversitesi öğrencileri ile paylaştı. Eğitime katılanlar, Trend Education International Business School eğitimleri için yüzde 10 indirim kazandı.

“ÇANKAYA 2006” MÜNAZARA TURNUVASI YAPILDI

5-6-7 Nisan 2006 tarihlerinde Çankaya Üniversitesi'nde “Çankaya 2006” ismiyle düzenlenen parlamenter münazara turnuvasına Üniversitemiz öğrencileri katıldı. Final oynama başarısını gösteren öğrenciler arasında Çankaya Üniversitesi Münazara Topluluğu tarafından seçilenler okulumuzu 9 Eylül Üniversitesinde düzenlenen 8. Ulusal Münazara Turnuvasında temsil etti.

TEKİN KOÇAN'DAN SERAMİK VE RESİM SERGİLERİ

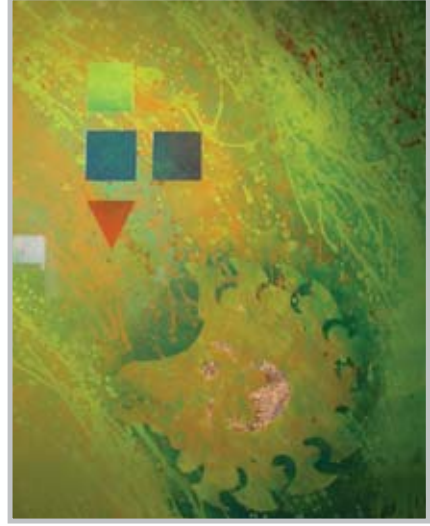
Çankaya Üniversitesi Plastik Sanatlar Birimi Sorumlusu Tekin Koçan 2005-2006 sezonunda Ankara Çağdaş Sanatlar Merkezi'nde düzenlenen Pakistan'a Yardım Karma Sergisine katıldı, Hazine Müsteşarlığı Sanat Galerisi'nde 'Karşılaştırmalar' konulu kişisel Seramik ve Resim Sergisi'ni açtı, daha sonra Üniversitemizin katkılarıyla 'Karşılaştırmalar' sergisini Polis Teşkilatının 161. kuruluş yıldönümü nedeniyle Polis Akademisi Bayburt Polis Meslek Yüksek Okulu'na taşıdı ve etkinlikler bünyesinde "Güzel Sanatlar" konulu konferans verdi.

İnsanlar bazen neler yapıldığını görmek için geçmişlerine ayna tutarlar. Bazı insanların aynası Tekin Koçan'ın ki gibi sanatı yansıtır.

Orta Asya'nın Osmanlı'nın ve Anadolu'nun motiflerini seramiklerinde ve resimlerinde bütünleştiren ve harmanlayan; aynı zamanda Osmanlı Dönemi'nde mitolojik kahramanları tasvir etmek için kullanılan pek çok cam tekniğini de kullanan Koçan sergileriyle ilgili; "Geçmiş elde ettiğimiz başarıların altında yatar", "Eserlerimde kullandığım motifleri yaratmadım, Antik Orta Asya ve Osmanlı motiflerini birleştirerek bütünüyle yeni bir hikaye yarattım" dedi.

Koçan: "Osmanlı lalelerinden doğan Anka resimlerinde, minyatürlerde, seramiklerde ve hatta kıyafetler üzerinde kullanılan lale Osmanlılar için çok önemli ve özeldi. Osmanlılar için efsane haline gelen lale motifi lüks Osmanlı elbiselerinde görülebilir. Bu motifler ipek üzerine altın iplerle nakşedilmiştir. Zenginliği ve cazibeyi temsil eden parlak kumaşlar, aynı zamanda halk sanatında da kullanılır."

Şa anda Çankaya Üniversitesi Plastik Sanatlar

Birimi'nde çalışan Koçan, tasarladığı her şeyin hayal gücünden kaynaklandığını ve sanatını birşeyleri kanıtlayma peşine düşmeden yaptığını vurguladı.

Koçan: "Eserlerim birikimlerimin sonucudur. Yapmak istediğim çok şey var, son gün boyasam bile, sanat eserlerimde hâlâ bazı eksiklikler olduğunu düşünürüm. Sergimde yer alan her bir eser diğerine benzer. Minyatür resimlerimde selvi ağacını kullandım. Eski uygarlıklar da aynı zamanda benim de eserlerimde kullandığım serpilmiş kurşunlar kullandı. Seramik eserlerime baktığınızda, özellikle kare gibi geometrik şekilleri, çoğunlukla da turkuazı kullandım. Aynı zamanda Osmanlı kıyafetlerinde ve cam sanatında kullanılan altın varacağı kullandım" dedi.

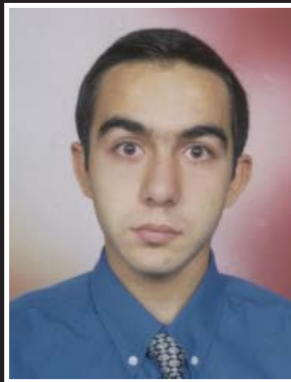
FİLM GÖSTERİMİ: "CAPETA"

Hem eğitici hem de eğlendirici olan Capeta adlı çizgi diziyi Go-Kart Topluluğu 11 Nisan 2006 tarihinde Mavi Salonda gösterdi. İlk beş bölümün izlenmesinden sonra katılanlar sonraki bölümlerindeki gelişmelerin merakıyla ayrıldılar.

KİSMİ DİFERANSİYEL DENKLEMLER

Türk Matematik Derneği Ankara Bürosu ve Çankaya Üniversitesi Matematik-Bilgisayar Bölümü işbirliğiyle "Kismi Diferansiyel Denklemler" konulu toplantı 30 Ocak 2006 tarihinde Çankaya Üniversitesi'nde yapıldı.

MEZUNUMUZ ŞAHİN YİĞİT ŞEHİT OLDU

Üniversitemiz İç Mimarlık Bölümü mezunu Şahin Yiğit Jandarma Çavuş olarak İstanbul'da vatani görevini yaparken kışla içinde bir aracın çarpması sonucu şehit oldu. Talihsiz bir kaza sonucu hayatını kaybeden Şahin Yiğit, 22 Şubat 2006 günü toprağa verildi. Şahin Yiğit'e Allah'tan rahmet, ailesine de sabır ve başsağlığı diliyoruz.

Haluk Bilgin
Çankaya Üniversitesi
Spor Kulübü Genel Sekreteri

2005-2006 SEZONU BİTERKEN...

Kulübümüz için 2005-2006 yılı, A takımlar düzeyinde çok zor geçti. Bayan Basketbol Takımımız ikinci yarıda dört maçı üst üste kazanarak ligde kaldı. Bütün takımların yatırım yaptıkları bu sezon lig çok kaliteli ve zorlu maçlara tanık oldu. İkinci yarıda kendi sahamızda Erdemirspor, Kayseri TED, Botaş takımlarını deplasmanda da Burhaniye Belediyesi'ni yenerek takım kendini düşme hattından kurtardı. Ligin son maçında Beşiktaş ile salonumuzda son saniye oynadık. Maçı 78-80, son saniyede kaybettik. Bu da takımımızın yeni gelen yabancılarıyla tam olarak oturduğunu göstermesi açısından anlamlıydı. Lig lideriyle bu mücadeleyi yaparak seyirciye zevkli ve mücadeleciler bir oyun seyrettiren oyuncularımızı kutluyoruz.

Erkek 2. Lig Basketbol Takımımız sezonu 16 takımın katıldığı A grubunu 13. olarak tamamladı. Son maçlarında Yeşilyurt, Çukurova Üniversitesini (hükmen) yenerek ligi tamamladı.

Altyapı takımlarımız ise geçen yıl olduğu gibi başarılı sonuçlar alarak yüzümüzü güldürdü. Genç Bayan Takımımız Ankara ikincisi olarak Alanya'da yapılan Türkiye Şampiyonasına, Genç Erkek Takımımız Ankara ikincisi olarak İzmir'de yapılan Türkiye Şampiyonasına, Yıldız Bayan Takımımız Ankara birincisi olarak Aydın'da yapılacak olan Türkiye Şampiyonasına, Yıldız Erkek Takımımız Ankara üçüncüsü olarak Konya'da yapılan yarı final müsabakala-

rına, Küçük Bayan Takımımız Ankara üçüncüsü olarak Denizli'de yapılacak Türkiye Şampiyonasına direkt olarak katılmaya hak kazandı. Bütün takımlarımızı kutluyoruz ve başarılar diliyoruz. Altyapısı Arı Koleji'nin desteğiyle sürekli yenilenen kulübümüzün değerli antrenörlerini kutluyorum.

Masa Tenisi faaliyetimizde Erkek A Takımımız en üst lig olan Süper Ligde mücadelesine devam etmekte. Kendi öğrencilerimiz ve personelimizle şu anda ligde altıncı durumda olan takımımız başarılı bir sezon geçirmekte. Bu faaliyetimizde görev alan arkadaşlarımıza da başarılar diliyoruz.

Satranç Takımımız, üniversitemiz öğrencilerinin katılımıyla Bölgesel Ligde A Takım seviyesinde çalışmalarına başladı. Şu anda lider konumunda olan takımımız önümüzdeki günlerde terfi müsabakalarına katılacak. Alt yapısı da kurulan takımımız bu yıl yaş gruplarına göre müsabakalara katıldı. Kendilerine başarılar diliyoruz.

Bu yıl da yaklaşık iki yüz kişilik lisanslı elit sporcu, yüz de lisanssız spor okulu öğrencisiyle yürüttüğümüz bu faaliyetimizde bize destek olan Mütevelli Heyetimize, Rektörümüze, yönetim kadrolarımıza, öğretim elemanlarımıza, öğretmenlerimize ve öğrencilerimize saygı ve şükranlarımı sunuyor, sağlıklı günler diliyorum.

ÜNİVERSİTE SPORLARINDA ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİ BAŞARILI BİR SEZON GEÇİRDİ

Çankaya Üniversitesi, 2005-2006 akademik yılı üniversite içi ve üniversitelerarası spor faaliyetlerini başarıyla tamamladı.

Üniversitelerarası müsabakalarda en üst kademede mücadele eden Bayan Basketbol Takımımız Antalya'da yapılan organizasyonda Türkiye üçüncüsü oldu.

Malatya'da yapılan Üniversitelerarası Masa Tenisi Türkiye Şampiyonası'nda takımımız Türkiye dördüncüsü, sporcumuz Alpay Apakgün ise yapılan ferdi müsabakalarda Türkiye üçüncüsü oldu.

Üniversitemizde düzenlemiş olduğumuz faaliyetlerde yaklaşık 500 öğrencimiz halı saha futbol, basketbol, satranç ve masa tenisi turnuvalarına katıldı.

RÜZGARİ ARKANA AL

Çankaya üniversitesi Go-kart topluluğu 22 Nisan 2006 tarihinde Aries Arena pistinde eğlence amaçlı Go-kart yarısı düzenledi. Eleme usulü yapılan organizasyona 30'dan fazla kişi katıldı. Beşli gruplar halinde elemelerin yapıldığı yarışta grup birincileri arasında final yarışı yapıldı.

Büyük çekişmelere sahne olan final yarışı izleyenlere ve yarışanlara heyecanlı ve zevkli dakikalar yaşattı. Yarışmaya katılan bayan sporcular go-kartın sadece erkeklerin yaptığı bir spor olmadığını da göstermiş oldu.

ARI YAYINLARI

GELECEĞİNİZE SİZ YÖN VERİN...

(312) 444 4 ARI
(274)

"Yılların Deneyimi"

ÖSS soru bankaları

konu anlatımlı kitaplar

konu anlatımlı kitaplar

OKS soru bankaları

Çankaya Üniversitesi
gündem